

PECKOVA

JÁMA

Ivan Binar

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Peckova jáma

Ivan Binar

Znění tohoto textu vychází z díla [Peckova jáma](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Větrné mlýny v Brně v roce 2016. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Ivan Binar: Peckova jáma), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyžívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 25. 2. 2022.

OBSAH

Bdělá pod Bezdězem.....	7
1.....	7
2.....	23
Kuří Vody.....	42
1.....	42
2.....	59
Cestou necestou	78
1.....	78
2.....	97
3	116
4.....	127
5	140
6	157
Na stopě.....	174
1.....	174
2.....	191
3	226
Dobrá rada	245
1.....	245
2.....	264
Už.....	273
1.....	273
2.....	299
Pod Andělskými křídly.....	310

*Válka je krásná věc.
Za války se můžeme proslavit hrdinskými činy
a dostat vyznamenání.
V míru to moc dlouho trvá.*

pplk. Milan Kubes

Bdělá pod Bezdězem

1

Jámu hloubíme zpravidla shora dolů.

To není rozmar, je to předpis. Vojenský předpis. Všechno vojenské je účelné a přesné. Služba ve vojsku není diskusní klub: co je řečeno, platí. – Proč *zpravidla*, k čemu ta zadní vrátka? Slovo *zpravidla* je tu kvůli nepředvídatelným okolnostem, a nepředvídatelné okolnosti nelze předvídat. Nelze je vyloučit ani na vojně. Za mimořádné situace, která sice dosud nenastala, ale co kdyby, můžeme jámu hloubit také jinak. Jenže jak?

Vojáci v písčitém terénu pod borovicemi poblíž Bdělé pod Bezdězem měli za úkol vykopat jámu, do které by se vešel tank T-25, který sice neměli – tanky byly uloženy na tankovišti v Kuřích Vodách, kde o ně pečovali tankisté –, ale v rámci výcviku vojáci v písku předstírali, že jeden mají. A ten je zapotřebí ukrýt v jámě, odkud by překvapivě vyjel a vyděsil nepřítele, který tu sice také není, vždyť vojáci v míru žádného nepřítele nemají, ale jako by ho měli, protože vojna je velká hra. Dospělí si tu v písku hrají na vojáky.

Práce jim nešla, pletli se navzájem jeden druhému, vyhrabaný písek se sesypával zpátky; nejraději by praštili krumpáči a lopatami a odešli do hospody Pod Andělskými křídly na pivo. Jenže hospoda je jim dostupná až v pozdním odpoledni, po čepobití. Praštili krumpáči a lopatami, usedli do vřesu a zapálili si cigarety. Jenom vojín konceptualista Pytlíček z Nuslí zůstal v dolíku a dál nabíral sypký písek lopatou. Chtěl vyniknout, aby dostal opuštěk do Nuslí a mohl aspoň na jeden den opustit pískoviště. Dobře věděl, že ho staršina nadrotmistr Prkénko sleduje a v pomyslné knize skutků připisuje k jeho jménu pomyslnou kladnou čárku. Prkénko sleduje

všechny prosté vojíny, aby věděl, co kdo a jak, aby mohl kapitánu Kotulánovi, veliteli útvaru, navrhnout, kterého z vojínů kázeňsky potrestat a koho odměnit pochvalou či opuštěním. Prkénko by nejraději odměňoval a trestal sám, bez kapitána Kotulána, jako staršina měl však jen omezené pravomoci. Přesto byl se sebou a se svým životem spokojený. Jeho svět byl jednoduchý, prozářený slunečními paprsky. Směl se blyštět v uniformě s lesklými knoflíky ve všední den i v neděli.

„Ideální jáma by musela být utajená a vedla by rovnou do hospody,“ zasnul se voják specialista Longin Pecka. „Prkénko by o ní nesmělo vědět.“

„Ideální jámu by měl mít člověk neustále při sobě a mohl by v ní přechovávat rozmanité, na vojně nepovolené předměty. Třeba hospodu Pod Andělskými křídly i s hospodským Andělem a s přítivými hosty. Mohli bychom se v ní ukrývat před nepřízní osudu a přitom pít pivo,“ rozvíjel nápad voják pacifista Oldřich Navrátil, snílek. „Byla by to jáma přenosná. To by bylo!“

„Skvělý nápad, Oldřichu Navrátili! Takovou jámu si pořídím,“ prohlásil Longin Pecka velkohubě. „Na to vem jed, jsem přece specialista!“

„Ale Pytlíčkově ani muk, ještě by to práskl Kotulánovi.“

Pytlíček je voják neprůhledný a nevypočitatelný, jako všichni konceptualisté. V lese poblíž Bdělé pod Bezdězem se zabývá šplháním, aby mohl co nejčastěji opouštět útvar. Na vojně se totiž konceptualismus z konceptualistů plíživě vytrácí, ztrácí se v blátě cvičišť, v překážkách překážkové dráhy, v písku při hloubení jam pro utajované tanky, ve slehlé slámě vojenského kavalce. A přitom nikdo nelpí na svém s takovou úporností jako konceptualisté na svém konceptualismu. Pytlíček musí šplhat, aby směl opouštět útvar, aby aspoň na chvíli unikl vojně a mohl se věnovat svému umění v Nuslích.

Oldřichův nápad vrtal Longinu Peckovi v hlavě. Bylo by úžasné mít osobní jámu, utajenou, pečlivě zamaskovanou, přenosnou,

kdykoli k dispozici. I když se docela zabydlel v místnosti s khaki bednami – zašívají se tam s Oldřichem Navrátilem, hrají lodě na čtverečkovaném papíru a vedou humanistické řeči, také se tu věnují neoliberálním, relativistickým úvahám bez koncepce, aby jim ušel vojnu ztracený čas –, přeci jenom solidní jáma, o které nikdo neví, by je před vojenskou buzerací ochránila mnohem líp. V místnosti s bednami je totiž staršina Prkénko vymákne docela snadno a pak musejí pochodovat s ostatními nebo uhrabávat písek mezi stany.

Když staršina nadrotmistr Prkénko vypáral zašité vojny z místnosti s bednami a z jiných skrýší a seřadil je do pochodového útvaru, bylo těsně před čepobitím. Vojáci se už těšili, že si vyčistí boty od písku a vyrazí Pod Andělská křídla pivem si vyčistit hlavy od vojny. Chyba lávky. Čekal je nenadálý pěší přesun nařízený samotným velitelem útvaru kapitánem Kotulánem. V pochodovém útvaru vykročili směrem k mostku přes potůček přes potok.

„Zrušit krok!“ zavelel Prkénko před mostkem. Co to po nich požaduje?

„Krok přece nemůžeme jen tak zrušit!“ remcal Oldřich Navrátil, pacifista. Přidali se i ostatní.

„Vzpoura?“ zeptal se Prkénko lačně. Rád vojáky kázeňsky trestal, mohl však jen se svolením velitele a tady často narážel. Tentokrát nenarazí. Vzpoura je vzpoura, lze snad od vojáků očekávat něco závažnějšího?

„Soudruhu kapitáne, dovolte mi promluvit!“ ohlásil se nadrotmistr Prkénko podle starých předpisů. Ačkoli bylo po převratu a oslovení soudruhu v armádě zrušili rozkazem ministra obrany, stará vojna Prkénko si ne a ne odvyknout. Zvyk je železná košile. Kapitán Kotulán by ho měl za nepatřičné oslovení pokárat, ale také u něj občas narážíme na železnou košili. Staršinova prohřešku si nevšiml.

„Mluvte, Prkénko.“

„Vzpouora!“

„Vzpouora?“

„Vzpouora! Žádám jednadvacet zaražených vycházek pro každého vzbouřence!“

„Za vzpouoru?“

„Za vzpouoru!“

„Vy jste se zbláznil, Prkénko! Jednadvacet prdů za vzpouoru... Za vzpouoru je trest smrti! Nafasujte náboje a postavte vzbouřence ke zdi.“

„Třeba to zrovna vzpouora nebyla, soudruhu kapitáne,“ začal staršina couvat, „střeliva máme pro tak rozsáhlou popravu ve skladu málo. Spíš to bylo jenom prosté neuposlechnutí rozkazu.“

„Jakého rozkazu, nadrotmistře?“

„Zrušit krok. Prý se zrušit nedá...“

„Dělali si z tebe srandu, ty jedno Prkýnko. Prkénko. Za tohle se trestat nebude,“ rozhodl velitel.

Zas měl Prkénko po ptákách, ani tentokrát se netrestalo. Kdyby se trestalo za kdejakou prkotinu, vojáci by se kapitánu Kotulánovi rozutekli a bylo by po vojně.

Nad řekou visí mlha. Červené zimní slunce přikrčené k obzoru plíží se zvolna k cíli. V tomto lyrickém příšeří lidé bez domova sviní veřejný prostor kolem řeky, novou promenádu, po níž se promenují jen oni a psi. Bezpřístřešníci tu odhazují nepotřebné oděvy, které vyškemrali u Armády spásy, trousí za sebou po dlaždicích odpad, odlupují kusy železného zábradlí a prodávají to ve sběrnách, aby měli na chlast, na únik z tohoto světa, třesou se zimou a makotřasem; nemohou, neumějí, nechťejí na svém stavu nic měnit, táhnou městem, zanechávajíce po sobě smrad a špatný dojem, špatné svědomí. Naše špatné svědomí.

Po vodě plavou kačeny, lysky a pár ladných labutí, nohy mají zkřehlé zimou. Kdyby jen trochu chtěly, kdyby zamávaly křídly, kdyby vzlétly a rozletěly se, mohly by té zimě uletět. Kdeže! Líné jsou,

tvrdí, že by si mohly o slunce spálit křídla. Raději si nechají v ledu zamrznout zadky.

Vyrazil jsem na pochod a přikrčen kráčím k obzoru, jako bych na obzor mohl dojít. Je to neuróza, bezděčná snaha čemusi uniknout, kamsi dojít, cosi najít...

– Kam kráčíš, Oldřichu Navrátilo?

– Víím já? Kolem světa...

Nad řekou byla mlha, slunce se plížilo po obzoru. Kačeny, lysky a labutě přimrzly k řece. Hasiči je vysekali, v hasičské zbrojnici rozmrazili a uložili v teple.

Vojín Pytlíček došplhal k opuštěnému a vydal se za konceptuálními záležitostmi do Nuslí. V Nuslích zalezl do své nory, a když z ní vylezl, byl to docela jiný člověk – konceptualista. Už na sobě neměl vojenskou uniformu, nýbrž černý splývavý plášť až po kotníky, se zvednutým límcem, červený šál a šedivý klobouček s nepatrnou stříškou. Už nezvedal při chůzi pěsti do výše opasku ani nekráčel rázným krokem, plížil se podél zdi. V Nuslích nešplhal, v Nuslích mu mohla být vojna ukradená.

Loudavou chůzí se šoural k mostu. Ledabyle opřený o zeď činžovního domu cíhal na skokana, s fotoaparát Fujifilm připravený zaznamenat skokanův skok: před, během a po. S úlovkem pak odkvačí do své nory a na computeru ASUS záběry rozfázuje, zpracuje, zmanipuluje, obarví namodro nebo narůžovo, rozloží v pětilitrových láhvích od okurek; všechno řádně zdokumentuje, rozkreslí, opatří zvukem a vystaví ve Špálovce. Tím se proslaví a pak to oslaví. Jenže se mu to ještě nikdy nepovedlo, žádného skokana nevyčíhal ani nevyfotografoval. Pečlivě vymyté láhve od okurek stále zejří prázdnotou. Příště se to jistě povede... Přijďte k nám na skok do Nuslí, do Nuslí na skok z mostu!

První, kdo skočí, bude jistě profesor Weinberger. Postává na mostě každý den a dívá se dolů. Zřejmě přemýšlí o tom, jak zdolat

překážky, které mají skokům zabránit. Při svém bádání narazil na ostrově Bali na čtyři dívky, které odtud přivezl do Nuslí, a teď neví, co s nimi. Mohl by je házet z mostu postupně, jednu po druhé, a konceptualista Pytlíček by každý let zaznamenal. Zdá se však, že se profesor při své útlocitné povaze odhodlá ke skoku sám.

To byste, paňi, neřekla, co se v těch našich Nuslích děje! Tak ten profesor Weinberger, jak jsem vám posledně říkala, že zmizel, tak už se zas objevil a přivlekl do Nuslí čtyři děvčátka. Představte si, že s nimi žije v bytě tři plus jedna, starý mládenec, a kdoví, jestli jsou plnoletá. Snědé exotické krásky, česky jim to moc nejde, ale Vietnamky to nejsou, nejspíš odněkud z Tichomoří. A přitom ten profesor bádá o jednom cukráři z Vídně. Že by si je opatřil ve Vídni? Kdoví... Tak ten cukrář měl nebo ještě má cukrárnu kousek od vídeňských Hradčan. Jenomže ve Vídni, paňi, to nejsou žádná Hradčana, chybí jim ten náš kopeček, nemá to rozhled, šíři, obzory. Proto musel císař pán každé ráno na bábovku k paní Schratt, aby se všecko dozvěděl, aby mohl řídit říši, ona mu to pověděla, protože to věděla. Kdežto u nás pan prezident, paňi, vykoukne z okna, ani se nemusí naklánět, a má to jako na dlani. Kdepak náš pan prezident, ten by z toho kopečka mohl řídit celou zeměkouli! – Tak v té cukrárně, paňi, mají za výkladem celý Štefansdóm z marcipánu, zvony marcipánové zvoní bimbam, marcipánoví lidé si máčejí marcipánové ručičky v marcipánové svěcené vodičce, žehnají se, poklekají... A co myslíte, paňi, co ti namyšlení Vídeňáci před cukrárnou? Žasnou? Hledí na to u vytržení? Kdepak! Chodí kolem, kváčou po německy a... A nic! – To až pan profesor z Nuslí Weinberger jednou přijede do Vídně a žasne. Zkoprní: za výkladní skříní cukrárny samotný cukrář udělaný z marcipánu dává mu požehnání. Na ostatní kašle, jenom jemu žehná, Weinbergerovi! Nedivte

se, paňi, že se z toho pan profesor divže nezvencnul. Přestal sbírat chrousty a pavouky, od té chvíle sbírá všechno, co kdy tomu cukráři odpadlo od ruky. I cedulky, co má koupit: tři housky kajzerky, dva litry mlíka, boty k ševci, půl tuctu preserv. a tak dále, vlastnoručně cukrářem napsané. A hned to vrzne do knížky s názvem Jeho dílo. Taky předpisy, paňi, na marcipán a vaječný likér, básničky z památníku a vylišované kvítky, slohová cvičení od toho cukráře z obecné školy sbírá. Ten profesor, paňi, nedělá nic jiného, než se hrabe v cukrářovi a pořád o něm po světě něco shání. Ale jak jenom mohl přijít k těm čtyřem děvčátkům, to mi povězte! – Tak na toho profesora má políčeno Pytlíček. Taky takový expert z Nuslí. Konceptualista. Ani nevím, paňi, co to je. Čeká dole pod mostem a myslí si, že zrovna Weinberger skočí jenom proto, že tam chodí na most každý den. Ale co by si, paňi, kdyby skočil, počala ta čtyři děvčátka sama v bytě tři plus jedna...

Poté co staršina Prkénko vypáral vojáky Navrátila a Pecku ze skladu beden a vyhnal je na rajony, zatímco vojín Pytlíček číhal v Nuslích na skokana z mostu, začal Pecka na rajonech hluboce přemýšlet o skrýši, z níž by je žádné Prkénko nevyštáralo. Zatímco ostatní vojíni včetně Oldřicha Navrátila pili po čepobití pivo Pod Andělskými křídly, dřepěl Pecka pod borovicemi a vynalézal.

Co je to jáma? hloubal o podstatě problému. Jáma je nic v něčem. Vznikne tak, že se odstraní něco, aby vzniklo nic. *Něco* je zbytečné, důležité je *nic*. Při vytváření jámy jde o vytvoření ničeho, něco překáží, proto je odstraňováno. Problém spočívá v závislosti ničeho na něčem: v závislosti jámy na hmotě, v níž je vyhloubena. Tuto závislost je třeba odstranit a máme vyhráno. Podstatou Peckovy jámy je její osvobození od hmoty, aby mohla existovat na materii nezávislá, osamostatněná. Emancipovaná. Odhmotněná. Já nepotřebuji jámu v něčem, spokojím se s jámou jen tak, s jámou prostou, bez toho

kolem, s jámou v ničem, s jámou *an sich*. Pak to bude jáma nezávislá, budu ji moci mít stále při sobě, protože taková jáma *sama o sobě* je ničím; nic nic neváží a nic nevyplňuje, ničemu nepřekáží, nikoho ničím nezatěžuje. Takovou jámu budu mít, rozhodl se Longin Pecka a pokračoval v hloubání. Hloubal tak dlouho a tak mocně, až na to přišel: vymyslel způsob, jak vyhloubit Peckovu jámu!

Zatímco vojíni Pod Andělskými křídly do sebe lili desítku s malými prcky, přestal Pecka hloubat a začal hloubit. Nejtěžší bylo jámu emancipovat. Ale i to se mu nakonec podařilo.

Vypravil jsem se na cestu kolem světa, nerad bych natáhl bačkory v posteli. Správní chlapi umírají v botách. Má cesta kolem světa vede podél řeky, abych nezbloudil v bludišti cest. Všechny cesty někam vedou, u mnoha to však nestojí za to. Proto se nechávám vést řekou.

Galachov kdesi četl, že v jednom africkém kmeni nutili starce vylézt na vysoký strom. Pak ke stromu přistoupili statní muži a třásli jím. Kdo spadl a zabil se, toho snědli, těm, kteří se udrželi, bylo dovoleno ještě nějaký čas žít, *píše Vladimír Kantor ve Smrti penzisty. Kráčím s proudem řeky a potkávám vysoké stromy plné kormoránů. Pokouším se jimi zatřást – jsou to tlusté, košaté topoly, bez listí, únor –, ale nepohnu jimi, kdeže. Ti nepatříční ptáci si mě nevšímají, jen trousí bílý trus. I kdybych setřásl, co s kormoránem? Občas jich několik vzlétne, opíšou vzdušný kruh a vrátí se na své místo. Mají kupředu natažené krky, těžkopádná těla, mávají úpěnlivě křídly, aby nežbluňkli do řeky, snaží se dohonit svou hlavičku, ale nikdy ji nedoženou.*

Zima je nezasněžená, holomráz. Jdu rychle, snad se trochu bojím, aby mě nesnědli. A přitom jsem dosti zdatný, kdepak, mne by nesetřásl! Myslím, že bych se udržel, ale nejsem si jistý... Cesta je přímá, dostatečně široká. V holomrazu potkávám běžce s ušima pod klapkami, cyklistu s výrazem štvance, psa smířeného se životem. Také postaršího pána v teplém oblečení.

„Takže...“ říká ten pán, zastaví se a těžce dýchá; ten by se na stromě neudržel. „Kdepak,“ říká, „předtím tu byla hrbolatá cesta, než ji pokazili asfaltem. Od té doby je tu provoz jak na Karlově mostě. Jakmile vykoukne sluníčko, už jsou tu: na bruslích, na kolech, s kočárky, bez kočárků, běžci, psi...“ Pán se zarazil a nemohl popadnout dech. Až jsem se polekal, že neumře v posteli. Dech nakonec popadl a já jsem mohl pokračovat v cestě.

Mladí mužové, kteří dneska třesou stromy, si neuvědomují, že zítra se oni budou muset zuby nehty držet.

U Bdělé pod Bezdězem v borovicovém lese žili vojáci pod stany, protože kasárna tam neměli a kloudnou zemižanku v písku nevykopeš. Ani jámu pro tank T-25 nemohli vojáci vykopat, pořád se jim zasypávala pískem už vyhloubeným. Proto uvítali, když je kapitán Kotulán svolal k politickému školení mužstva. Odložili náradí a odebrali se do politického stanu o čtyřech žerdích.

„Pozor!“ zavelel staršina. „Soudruhu kapitáne, mužstvo nastoupeno k politickému školení mužstva. Hlášení podává nadrotmistr Prkénko.“

„Pohov!“ zavelel kapitán Kotulán a vojáci se usadili na lavicích. „Dnešní téma: láska k Sovětskému svazu. Dotaz?“

„Zde! Vojín Pecka. Vždyť Sovětský svaz přece neexistuje. Sám se rozpustil.“

„A je to jistý, Pecka? V rámcovém plánu politického školení mužstva je na dnešek psaná láska k SSSR a rámcový plán je povinný pro všechna vojska bez výjimky, co já vím... Ještě nějaký dotaz?“

„Zde! Vojín Navrátil. Kaptáne, o jaký způsob lásky se jedná?“

„Zajímavá otázka... Ještě dotaz?“

„Zde! Vojín Pecka. Co když není Sovětský svaz můj typ a já se do něho nezamiluju a nezamiluju, ať dělám, co dělám?“

„Vy taky? – Vojín...“

„Zde! Vojín Pytlíček. Já si myslím, že milovat SSSR je povinností každého vojáka naší vlasti, když to máme v závazném rámcovém plánu PŠM, protože SSSR nás dvakrát osvobodil a je největším přítelem naší vlasti, a je zárukou míru na celém světě. I když se rozpadl.“

„Správně, Pytlíček, máte za pět.“

„Jak to?“

„Protože jsme na vojně a na vojně je za pět v civilu za jedna. Jasný? Podle sovětského vzoru. – A nyní k vašim dotazům: vojín Pecka, váš dotaz, vojíne, chápu. Když se vám slečna nelíbí, tak se do ní nezamiluju, kdybych se rozkrájel. Jenomže, Pecka, SSSR není žádná slečna, do SSSR se musíte zamilovat, je to láska povinná, jinak by to nebylo v rámcovém plánu, je to láska závazná pro všechna vojska. A to už je odpověď na dotaz vojína Navrátila. – Na co jste se to, Navrátil, vlastně ptal?“

„O jaký způsob lásky se v případě Sovětského svazu jedná?“

„Chápu. Tak nám řekněte, vojín Navrátil, co si myslíte vy. Svými slovy, jak je to s tou vaší láskou k SSSR?“

„Svými slovy? Povinně SSSR milovat asi musím, když jsme na vojně, protože je to v rámcovém plánu závazném pro všechna vojska, ale nepovinně se ho bojím. I když se Sovětský svaz rozpadl, nevěřím tomu. Jak ho znám, jenom se přizpůsobil novým poměrům. Pořád ještě existuje a obávám se, že nejenom v Rusku. A Rusko se nerozpadlo, pořád je velké a zaž. Ruska se bojím, té jeho nafoukané bídy a chorobného velikášství, jeho chamtivosti a mazané lstivosti. Pochmurného duše zpytování a neradostného pravoslaví se zachmuřeným Kristem a trestajícím Hospodinem se bojím. Bojím se nelaskavého Ruska se hřbitovy, na nichž se veřejně teskní a na počest nebožtíků hoduje na hrobech, radostně se teskní a pije, vesele se naříká a pije a pije a pije... Bojím se otevřených rakví obletovaných mouchami, chlapských polibků na ústa, mumie u Kremelské zdi se bojím, nevysvětlitelné dobromyslnosti a nelítostných objetí. Kolik národů už Rusko splynulo! Kolik se jich v něm rozpustilo!

Bojím se koncentráků a tajné policie. Bojím se mrazivého dechu a horkých srdcí, všeobjímající opilosti a krutého střízlivění. Bojím se jich i přesto, že někteří z nich jsou docela milí. Jednotlivě... Ale když jsou pospolu, najednou se z přívětivého Andrjuchy nebo Váni stane Rus. Vyrostete do oblak, nad oblaka a, světe, třes se! Samou láskou by tě snědli, vstřebali, porušili. Protože nic není lepšího nežli být Rusem. Nemám rád Sovětský svaz pro jeho cizí, vnučovanou kulturu. Miluju SSSR povinnou láskou a bojím se, kaptáne, že nás bude zas přežvykovat, jak nás po léta přežvykoval, až s ním znovu splyneme..."

„Tak to teda prrr, Navrátil!“ ohradil se kapitán Kotulán. „To tedy nesplyneme. Toho bohdá nebude! Mám nápad, vojáci!“

„Jaký, kaptáne?“

„Vyhlásíme Sovětskému svazu válku!“ rozhodl velitel. Vzal si čepici a odešel vyhlásit válku Sovětskému svazu.

„Ale vždyť se už sám rozpadl!“ volali za ním – neslyšel.

Kolem světa chodím odpoledne po kávě a vracím se za tmy, protože v zimě tma přichází brzy a potmě je svět špatně viditelný. Doma si rozsvítím a můžu si číst ve Vladimiru Karloviči Kantorovi povzbudivý text o setřásání starců. Potmě bych mohl špatně šlápnout, uklouznout a upadnout. Je výhodné chodit kolem světa po odpolednech vyrážet z domova a domů se vracet, odpočinout si řádně, posilnit se a zítra nanovo. Jít kolem světa a přespávat ve své posteli.

Cestou se vyhýbám lidem, abych s nimi nemusel obcovat, abych nemusel poslouchat jejich názory a sdělovat jim svá stanoviska. Málokdo vám svěří něco radostného. Jenom na vás házejí svoje stesky, nářky, křivdy a bolesti. Nechci to jejich skuhrání o zkaženosti světa a jeho brzkém konci poslouchat, svého mám dost! Jako by se o něj báli, o ten ošklivý svět. Proč by neměl skončit, když je na tom tak špatně?

Nevadí mi bruslaři, cyklisté a běžci s očima kupředu upřenýma, ženoucí se kamsi a zase zpátky, zahledění do sebe, do svého výkonu,

k stanovenému cíli; od těch nehrozí, že by mě oslovili, pozastavili na cestě kolem světa, že by na mne vylili svůj kýbl strastí, obav a bezradnosti. Ti mne mohou nanejvýš porazit, přerazit, vyrazit mi dech, lebku rozrazit a pak zavolat záchranku. Anebo ujet z místa činu. – Nejhorší jsou ze stromu setřesení starci, kterým se podařilo uniknout. Mají na čele stigma setřesenosti: ačkoli naživu, jsou už odepsaní. Plouží se od ničeho k ničemu, vláčejí za sebou praktické tašky na kolečkách, nadíté včerejšími novinami, unavenou zeleninou a konzervami s prošlou lhůtou, a běda tomu, koho polapí! Strčí ho do tašky, odvěčou do svého kutlochu a tam do něj dují o zkaženosti světa, zubními protézami klapou, proklínají lidstvo a svůj zmarněný život. Tak dlouho, až se staneš jedním z nich.

Oděn v konceptualistickém oděvu číhal Pytlíček s fotografickým aparátem Fujifilm na skokana. Opřeny jakoby nedbale o zed' nespustil oči z Nuselského mostu. Snad se objeví, měl by se objevit! Zítř ráno v sedm hodin musí být vojín Pytlíček zpátky, v písku pod borovicemi nastoupený k rozvodu do zaměstnání. Třeba dnes konečně skočí. Vždycky touto dobou se objeví, celé hodiny zadumaně hledí do hlubiny, poznamenává si cosi do notýsku, váhá, dosud se neodhodlal. Neskočí-li dnes, promarní šanci dostat se do Pytlíčkovy konceptu. Kdoví, zda už zítra nepotáhnou do války... Nebo pozítří.

Už dříve jsme tu zaslechli o profesoru Weinbergerovi několik nekompetentních slov; také o jakémsi cukráři z Vídně a o čtyřech dívenkách z Tichomoří. Nejde tu o „jakéhosi“ cukráře, nýbrž o Christiana Immanuela Kepke-Kapkawského, majitele cukrárny v Prvním vídeňském okrese, znamenitého cukráře, myslitele, publicistu a vlastence, jehož životaběh naplňuje život profesoru Weinbergerovi, badateli. Neboť vídeňský cukrář je předmětem profesorova vědeckého bádání. Velice úspěšného bádání, vždyť mladému vědci přineslo renomé jediného kepekkekapkawskologa na světě. V této oblasti je profesor

Weinberger bezkonkurenční autoritou. O objektu svého bádání ví všechno. Téměř všechno, až na jednu nezanedbatelnou skutečnost: kam se významný konditor poděl, když před rokem v půli června opustil svoji cukrárnu na Uhelném trhu a personálu oznámil, že odlétá do teplých krajin. Od té chvíle se po něm zem slehla. Firma funguje dál, dortíky se pekou, zmrzlina mrazí, výrobní ředitel Walter Prohaska řediteluje, zákazníci jsou spokojení, velký šéf se nevrací.

Profesoru Weinbergerovi by příliš nevadilo, kdyby Christian Immanuel Kepke-Kapkawski skončil. Pro vědce to není žádná tragédie, ba naopak. Dílo je uzavřeno, definitivně ukončeno, objekt bádání už ničím nepřekvapí, za případné lapsy nevypeskuje. Mrtvý se nemůže bránit, stává se badatelovým majetkem. Ale musí být jasno: kdy zemřel, na jakou nemoc, za jakých okolností, kde spočívají jeho tělesné pozůstatky. A to právě nikdo nevěděl. Profesor Weinberger zajel do Vídně bádát v místech cukrářova působiště, tam, kde stopa končí.

Skutečný kriminální rada Oberfuchs z vídeňské policejní direkce, který byl vyšetřením zmizení Christiana Immanuela Kepke-Kapkawského pověřen, jen krčil rameny. Pátrali po něm půl roku, a když jej nenašli ani v domě s červenými lucernami, případ odložili. Jako by šlo o nějakého pobudu, který za deště přespává v telefonních budkách.

„Nic bych za to nedal,“ řekl výrobní ředitel Kepke-Kapkawského cukrárny Walter Prohaska, „že odletěl bumsbombardérem na Bali.“

„Jakým bumsbombardérem?“ nechápal profesor Weinberger.

„To jste vědec, profesore? Bumsbombardérem se lítá do Tichomoří za děvčaty,“ smál se ředitel.

Víc říkat nemusel. Profesor Weinberger vyběhl z cukrárny, běžel Panskou ulicí, až doběhl ke stanovišti taxíků, skočil do prvního a poručil: „Flughafen Schwechat!“

Jenže na Bali Christian Immanuel Kepke-Kapkawski nebyl k nalezení; byla tam spousta jiných cukrářů, nebyli špatní, ale v porovnání s Kepke-Kapkawským – slabota. Byla tam spousta vykřičených

domů s červenými lucernami a krásnými dívkami i chlapci, kolik práce a úsilí musel profesor vynaložit, než se tím vším prokousal... Výsledek? Nula. Co když se někde skrývá? Bali přece není tak velký ostrov, aby se nedal prohledat, rozebrat a zase poskládat zpátky. To by v tom musel být čert, aby velkého cukráře nenašel! Po Kepke-Kapkawském jako by se slehla zem. Nebyl v Denpasaru ani na venkově, nebyl v řece Ayungu ani v kráteru sopky Batur, nebyl zahrabaný v písku, ani pod placatými kameny nebyl k nalezení.

Profesoru Weinbergerovi nezbylo nežli navštívit místo, kterému se celou dobu vyhýbal, poslední možnost – kachní bordel, ohnisko neřesti, specialitu pro obzvlášť náročné pasažéry bumsbombardérů z vyspělých západních zemí. Jakmile vstoupil do bordelu, vrhly se k němu čtyři překrásné dívky; staraly se tu o kachny, krmily je a čepýřily jim peří, použité zařezávaly. Byly neustále zapatlané kachní krví, už toho měly dost. Špatnou angličtinou prosily profesora, aby je odtud vysvobodil.

„Máte pivo?“ zeptal se jich a hned bylo pivo na stole. „Až vypiju pivo, uvidíme...“ řekl nezávazně. Byl unaven, vyčerpán dlouhým a marným hledáním. Seděl, pil a do zdi hleděl. Na bílé zdi kachního bordelu byl otisk šlépěje pánské polobotky velikost čtyřicet tři a nápis modrou fixkou: *Da sass, trank und in die Wand glotzte Christian Immanuel Kepke-Kapkawski, Konditor aus Wien*. Jasná stopa, nezvratný důkaz!

Jedním douškem dopil pivo a už tu byly ty čtyři dívenky kachní krví zapatlané. A hned se začaly lísat a žádonit, aby je odtud vyvedl.

„Až mi řeknete, čím je ta stopa.“

„Byl to jeden pán z Vídně,“ řekla první dívka.

„Voněl skořicí,“ řekla druhá.

„A vanilkovými rohlíčky,“ dodala třetí.

„Tohle jsem mu štípla z kapsy,“ řekla čtvrtá a ukázala profesorovi notýsek Moleskine v černých deskách. „Myslela jsem, že je to peněženka,“ dodala bezelstně a Weinberger si chvatně sáhl do kapsy.

Ještě ji tam měl. A pak sáhl po notýsku. Ano, byly v něm poznámky zapsané nezaměnitelným rukopisem vídeňského cukráře, myslitele, publicisty a vlastence Christiana Immanuela Kepke-Kapkawského.

„Kde je? Co se s ním stalo?“

„Vysvobodíš nás z kachního bordelu?“

„Vysvobodím, co bych nevysvobodil!“

„Šel se koupat.“

Profesor Weinberger dostal svému slibu a vysvobozené dívky ho zavedly na pláž. Budou mu nápomocny při hledání, i kdyby se měly nořit do oceánu a pátrat v hlubinách. Skvělý nápad! Krasavice se ponořily, a když se vynořily, aby se nadechly, jiskřivá voda jim stékala po snědých tělech a profesor Weinberger z nich nemohl oka spustit. Po týdnu marného pátrání dospěl k závěru, že se cukrář buď utopil, nebo odletěl bumsbombardérem kdovíkam.

„Zabalíme to!“ rozhodl a vyhnal potápěčky z vody. Byla to tuze půvabná a tuze mokrá děvčata. Bude mu smutno, až se s nimi rozloučí. Přivykl jejich potápění a roztomilému štěbetání, když se vynořily.

„Vemte nás, profesore, s sebou do Nuslí! – V Nuslích jsme ještě nikdy nebyly... – Musí tam být krásně... – Přece nás nevrátíte do kachního bordelu!“ škemraly.

„Všecky čtyři? Není to moc?“

„Není! Není! Není! Není! Čím víc, tím líp! Můžeme vzít ještě nějaké kamarádky!“

„Kamarádky ne!“ rozhodl profesor a vzal ty čtyři s sebou do Nuslí.

Profesor Weinberger zastrčil notýsek cukráře Kepke-Kapkawského do kapsy a potichoučku jako zloděj se vykrádal z vlastního domova v Nuslích. Exotické dívky v nevelkém bytě neustále štěbetaly a rušily, jeden by se s nimi ničeho kloudného nedobádal.

„Kam už sáze deš, Weinbelgel?“ divily se, když ho přistihly, jak si bere deštník.

„Skočit z mostu. Už vás mám dost, vy čtyři!“

„Kecáš,“ nevěřily.

„Tak se pojd'te podívat!“

„Ne mamé čas, my u čimé se česki!“ odmítly nevidanou podíváním. Zaradovaly se v skrytu, že budou mít od Weinbergera chvíli pokoj, už jim s tím svým cukrářem lezl na nervy. Uvařily si kafičko, zapálily cigaretky a nožky složily přes sebe.

Na Nuselském mostě je klid, auta nevadí a chodců tudy projde málo. Pohled do hlubiny povzbuzuje profesorský mozek v činnosti. Poslední zápis v notýsku Christiana Immanuela Kepke-Kapkawského byl záhadný: *Zar. Kuchen! Den muss I habn!!!* Že tu jde o koláč, buchtu, bábovku nebo dort, který cukrář musí mít, je na první pohled zřejmé. Tak proč si ho neupeče, když je cukrář? Zřejmě to bude koláč, který upéct nedokáže. Zar... Co by to mohlo znamenat? Zart? Jemný, hebký? Zärtlich? Něžný? Kdepak! „Už to mám!“ zajásal profesor na Nuselském mostě a radostně si poskočil. V tu chvíli před ním stanula listonoška.

„Jste profesor Weinberger?“

„To věru,“ přisvědčil.

„Poslala mě sem z vaší adresy čtyři děvčata. Mám pro vás zásilku pouze do vlastních rukou,“ řekla listonoška a podala mu obálku zároveň s propiskou. Weinberger se na ni zeširoka usmál a svěřil se jí se svým objevem.

„Už to mám! Celou dobu to nosím s sebou, hlavu si lámu a zrovna teď jsem na to přišel. Zar, der Zar znamená německy car, ruský panovník. Ale protože je za slovem tečka, jedná se o zkratku. Může to znamenat carův, nebo taky carevna, carevnin... – Zar. Kuchen. *Carevnin koláč. Ten musím mít!!!* Tak je to, vážená paní listonoško, carevnin koláč: medovník Marfy Filipovny Krivoguboj, kuchařky carevny Jekatěrin, medovník sladký, přesladký, oblíbená pochoutka maršála SSSR a nositele vyznamenání Hrdina Sovětského svazu, československého Řádu bílého lva s řetězem, Hrdiny socialistické

práce, předsedy Nejvyššího sovětu SSSR Leonida Iljiče Brežněva. Do Ruska se vydal, ten ďábelský cukrář, kam jinam!“

„Tak už mi to podepište, mám toho moc,“ naléhala poštačka.

„Aha,“ vzpamatoval se profesor a podepsal. Ještě na mostě obálku otevřel a zjistil, že je to mobilizační rozkaz. Je povolán do války. Výlet do Ruska po stopách velkého konditora se odkládá na neurčito.

Konceptualista Pytlíček ostrouhal kolečka, profesor Weinberger opět neskočil.

Albert Speer, nacista, chodil kolem světa ve věznici. O svém putování si vedl pečlivé záznamy: kolik kroků, kolik kilometrů, od kolika do kolika, kam došel, co ho cestou potkalo... Proč si psal tak pečlivé záznamy? Jenom proto, že byl pečlivý, systematický a pilný? Anebo chtěl, aby po něm něco zůstalo; také něco neškodného, nejen vyschlé slzy a hromady mrtvol, na nichž se podílel. Zůstaly po něm zápisky z cesty kolem světa ve věznici Spandau. Kdo by to četl...

Léta jsem si myslel, že bych měl po sobě také něco zanechat, aby to tu bylo, až tu nebudu: zápisky z cesty kolem světa, vyrytou brázdu, jméno v kameni, něco pozitivního. – Ale k čemu by to bylo?

2

Všichni už byli na místě, i vojín Pytlíček. Dorazil těsně před večerkou, divže nevrátil do zachmuřeného podplukovníka v čerstvě vyfasovaných maskáčích.

„Podplukovníku, vojín Pytlíček, dovoluji, abych se omluvil, že jsem do vás divže nevrátil.“ – Podplukovník si Pytlíčka nechápavě, trochu udiveně prohlížel.

„Nejste vy, pane, ten konceptualista z Nuslí?“

„A nejste vy, pane, profesor Weinberger z těchže?“

„Neměl vy jste na mne pod mostem políčeno?“

Tu se Pytlíček zapýřil rozpaky. Nerad něco takového přiznával. Navíc profesoru Weinbergerovi zazlival jeho nezdravý zájem o vídeňského cukráře Kepke-Kapkawského a opovrženímhodný nezájem o konceptualismus, dílo konceptualisty Pytlíčka nevyjímaje, ačkoli byli oba z Nuslí. Teď jsou spolu na jednom pískovišti a zřejmě spolu potáhnou na Sovětský svaz.

Nebyli tu všichni, jedna vojenská osoba v borovém lese poblíž Bdělé pod Bezdězem chyběla. Ta nejdůležitější: kapitán Kotulán, velitel útvaru. Polním telefonem PT 25 se přes centrálu v Kuřích Vodách Sovětskému svazu nedovolal, musel do Bdělé na poštu. Ale ani to nebylo nic platné, ať vyzváněl, jak vyzváněl, dovolat se nemohl, Sovětský svaz to nebral. Zřejmě se někde skrývá... Kapitán Kotulán byl jako správný voják mužem trpělivým a kromě toho měl dobrou záminku pro setrvávání v poštovních prostorách. Mohl nerušeně klábosit s pohlednou paní poštmistrovou, dámou přitažlivě širší v bocích.

Staršina Prkénko rozdál mužům brousky karborundum a nařídil broušení útočných nožů, součástí samopalů vz. 58. Nechápal, proč se vyhlašuje válka zrovna Sovětskému svazu, našemu osvoboditeli a spojenci. Prkénko nevěděl, že se Sovětský svaz zrušil. I kdyby to věděl, neuvěřil by tomu. Přece jsou na světě trvalé hodnoty, které se nedají zničit, protože tu jsou na věčné časy. Vyhlásit někomu válku, prosím, to je v pořádku. Vždyť kvůli tomu armáda je, aby bránila naši krásnou a milovanou vlast před nepřítelem. Vyhlášení války bývá osvědčeným taktický tahem, jak se účinně bránit: útok je nejlepší obrana, to ví každé děcko. Ale proč Sovětskému svazu, záruce míru a socialismu, příteli nejvěrnějšímu? Zvláště když se sám rozpadl... Jenže staršinovi, pouhému nadrotmistru, nepřísluší hloubat o takových věcech. Je voják a voják o rozhodnutí nadřízených nepochybuje. Voják plní rozkazy. I rozkaz, jehož dosahu nedohlédne, musí splnit. Jinak by armáda nebyla k ničemu.

„Nabrousit!“ rozkázal Prkénko vojákům a odešel do skladu přepočítat košile, jestli jich má pro každého. Do války se půjde v čistém prádle.

Mužové se pustili do broušení. V mírových dobách jsou útočné nože uchovávány ve stavu tuposti, aby se vojáci navzájem nepárali.

„Je to pěkná pitomost, Oldřichu, takhle si začínat,“ řekl Pecka Navrátilovi.

„Nic mi neříkej, Longine, nic mi neříkej!“ nařikal Oldřich. „Kdybych byl býval tušil, co z toho pojde, nebyl bych býval slůvko z huby vypustil.“

„Třeba se nedovolá...“

„Obávám se nejhoršího. Brousí se bajonety a narukoval záložák. Bude válka! Budeme zabíjet cizí lidi a cizí lidé budou zabíjet nás.“

„Jestli se dovolá, tak jsme v řiti. Bude se holt muset zabíjet.“

„Tak dobře,“ smířil se pacifista Navrátil s údělem vojáka. „Co se dá dělat, ve válce se zabíjení nevyhneš.“

V tu chvíli se k vojínům přiloudal neznámý podplukovník. Tvářil se nevojensky, jak to u záložáků bývá zvykem.

„Poplkovíku, vojín Pecka plus jeden. Hlásím broušení útočných nožů provádění.“

„Jen bruste, bruste! A cože to, že brousíte?“

„Kvůli válce, poplkovíku, tupým nožem válečný chleba neukrojíš,“ řekl Navrátil.

„Jestli se Kotulán dovolá, táhneme na SSSR,“ dodal Pecka.

„Na SSSR? Přítele nejvěrnějšího? Bratra slovanského? Osvooboditele našeho? Záruku míru a socialismu na celém světě? Vždyť Sovětský svaz už neexistuje. To jsou věci, to jsou věci... Zrovna tohle bych nepředpokládal,“ divil se Weinberger. Potáhnou-li na Sovětský svaz, potáhnou ve stopách velkého vídeňského cukráře. A to se mu hodí.

„Už je to tak, poplkovíku.“

„Proto vás povolali, poplkovíku, ze zálohy. Bude válka.“

„Ale co já, kepkekapkawskolog, s tím?“

„Kepkekapkawskolog?“

„Ano, jediný na světě, profesor Weinberger z Nuslí. Bádám, bádám, zabývám se životem a dílem vídeňského cukráře, vlastence, myslitele, humanisty a publicisty Christiana Immanuela Kepke-Kapkawského. Kráčím v jeho šlépějích.“

„Není to ten, co vynalezl Sacherův dort?“ zeptal se Longin Pecka.

„Kdeže, Sacherův dort vynalezl Sacher!“

Oběma vojínům nezbylo než si přiznat trestuhodnou neznalost.

„Pravda, je to logické.“

Ještě chvíli klábosili vojíni se záložním podplukovníkem, který si dosud neosvojil důstojnické manýry a bral vojáky jako studenty na semináři v kavárně U Havelků, zatímco oba vojáci ho brali jako dobrého bracha, se kterým nebude obtížné vycházet. Když tu náhle oblak písečného prachu, skřípot brzd, píšťalka, nástup celého útvaru. Kapitán Kotulán, velitel, se vrátil z pošty.

„Pozor!“

„Vojska! Právě se vracím z pošty. Vojáci, před chvílí jsem... Vyhlásil jsem válku Sovětskému svazu! – Pohov!“

„Urááá!“ zaburácel útvar. Kapitán Kotulán zasalutoval a odebral se do velitelského stanu chystat válku.

„Po rozchodu se fasuje rum,“ oznámil nadrotmistr Prkénko, „protože je válka. Když je válka, brousí se bajonety, povolávají zálohy a fasuje se rum. – Rozchod!“

Útvar se rozešel pro polní láhve.

Na bílém, guánem obarveném topolu s opadaným listím zasedají jak černé hrušky kormoráni, hlavičky mezi rameny, civí před sebe. Co tu ti cizí ptáci pohledávají? A co my tu...

Moje cesta kolem světa se vymyká obecnému vnímání času, jeho posloupnosti a měřitelnosti. Jdu kolem světa, jako bych po něčem pátral, ačkoli si nemyslím, že bych něco ztratil, že mi něco chybí. Hledám

*cosi, nevím co, kráčím někam, nevím kam; kdosi jsem, a nevím kdo...
A když najdu to, co nehledám, když to posbírám a poskládám do-
hromady, co s tím? Zjišťuji, že to není ono. Je to ošklivé, upatlané...
Upustím, co jsem našel, a jdu dál, rozhlížím se kolem, jestli ještě něco,
a ono nic. Třeba už zítra, nebo snad pozítří, anebo někdy...*

Do Bdělé pod Bezdězem zavítal Ústřední vojenský soubor písní, tanců a lidových vyprávěnek Rudého praporu ze Sušice (ÚVSPTLVRPZS) za účelem rozjasnění mysli vojáků před jejich tažením. Přijel na pozvání kapitána Kotulána, aby si vojáci mohli odnést do bojů pěknou vzpomínku na vlast, pro niž jsou odhodláni vykrváct. Do hospody Pod Andělskými křídly se tak velký soubor nevešel, musel vzít zavděk kulturní stodolou.

Na příčný trám v kulturní stodole si posedali všichni zúčastnění vojáci: kapitán Kotulán, velitel, staršina nadrotmistr Prkénko, vojín Pytlíček, Pecka, Navrátil a také záložní podplukovník profesor Weinberger, dosud nezařazený. Velitel Kotulán si s jeho zařazením nevěděl rady, vždyť podplukovník měl o dva stupně vyšší hodnost než on, kapitán. Jenže svou funkcí mu byl velitel útvaru s hodností o dva stupně nižší nadřízeným. Nepředvídaná, zapeklitá situace!

„Tak mě degradujte, kapitáne, z podplukovníka na podkapitána a vyřizeno. Mně je to fuk,“ poradil mu vstřícný záložní podplukovník vědom si své vojenské nepatrnosti ve srovnání s velikostí aktivního kapitána, velitele útvaru, absolventa žižkárny, důstojníka z povolání.

„Dobrý nápad!“ zaradoval se Kotulán, ale jenom na chvíli, než mu došlo, že to nejde. „Dobrý by byl, kdyby to šlo. Za prvé: hodnost podkapitán neexistuje a nově ji zavést nesmím, nemám k tomu oprávnění. A za druhé: nemám důvod ani pravomoc vás, podplukovníku, degradovat, ani kdybyste si degradaci zasloužil. Nejraději bych byl, kdybyste se vrátil do té své Nusle k tomu svému bádání. Ale ani to nejde, protože jste byl povolán, a kdybyste se

vrátil, bylo by to zběhnutí a museli bychom vás zastřelit, protože jsme ve válečném stavu. Válečný stav, to není žádná sranda, pane. Ledaže by se vám útěk zdařil.“

„Jenže já nehodlám uprchnout!“ zvolal podplukovník trucovitě. „Víte, kapitáne, co je to žít se čtyřmi ženskými pod jednou střechou? Dvě by byly moc! Copak se dá za takových podmínek bát? Já už se těším na válečný konflikt!“

„Tak mi povězte, vy chytráku, jak mám rozkazovat podplukovníkovi, když jsem jenom pitomý kapitán!“

„A co kdybych přijal status podplukovníka vojína? Když může být generálmajor nebo generálporučík, proč bych já nemohl být podplukovník vojín? Vojínům velet můžete. Vojínům velet musíte.“

„Něco takového jsme na žižkárně nebrali, jenže tam jsme nebrali ani válečný vztah se Sovětským svazem. Zato jsme brali, že ve válce se někdy musí improvizovat. Podplukovníku vojíne, zařad'te se na konec trámu!“

„Provedu!“ zvolal podplukovník vojín Weinberger a usadil se na trám v kulturní stodole vedle vojína Navrátila.

Vystoupení ÚVSPTLVPRZS mohlo začít.

Ačkoli je zima, zima není. Neviditelní krtci viditelně pracují: hrnou to před sebou do výšky. Také rez na železném plotě nezahálí, pílí. Nebude-li natřen antikorozií barvou, plot se rozpadne. Kačenám není zima a běžci běží prostovlasí tam a zase zpátky.

Nemaje cíle, nebojím se, že bych zabloudil.

V Zámčích za potokem potkal jsem mladého muže s modrýma očima, ve špinavých botách. Položil mi otázku.

„Je to ještě daleko?“

„Dost daleko...“ Nemohl jsem vědět, kam má namířeno. „Jdu kolem světa a to je hodně daleko. Anebo hodně blízko? Jak se to vezme...“

„Kolem světa? Ale to je dobrý nápad, to půjdu s vámi!“

„Tak to tedy prr! To tak, abyste mi cestou vyprávěl svůj příběh, sděloval názory, pokoušel se mě rozveselit! Abyste mne rozptyloval! Kolem světa chodí každý sám za sebe.“

„Promiňte, jsem ještě mlád, mám modré oči a špinavé boty. Ale děkuji za nápad, dám na vaši radu, půjdu sám za sebe. Sám kolem světa...“

„A pište o tom protokol,“ poradil jsem mu ještě.

„Vidíte, to by mě nenapadlo...“

Opona v kulturní stodole se rozhrnula... Na jevišti stál úplný Ústřední vojenský soubor písní, tanců a lidových vyprávěnek Rudého praporu ze Sušice. Byl v uniformách a zářil úsměvy. Vojáci usazení na příčných trámech ho přivítali bouřlivým potleskem. Soubor se dal do zpěvu:

„Čo bogaj, něbogaj, čáry něbogaj! Bogaj, čáry něbogaj!“ Vojáci v kulturní stodole se k umělcům přidali. Jakýsi prazvláštní pocit se zmocnil jejich niter. Vždyť táhnou do války a kdoví, kolik z nich se už nikdy nevrátí domů k mámě, milence, manželce, k dětem, sestřenicím a bratrancům, k synovcům a neteřím, kamarádům v Nuslích nebo kdekoli jinde v naší krásné vlasti. A ti, kteří se vrátí, v jakém stavu by se mohli vrátit... Co válka učiní z jejich těl a duší? To všechno jim táhlo hlavami, když spolu s umělci zpívali píseň Čo bogaj, něbogaj. – Ale válka, to nejsou jen bědy a umírání, je to také život. Život vojenský, život veselý. Po sborovém zpěvu následoval tanec děvčic v širokánských suknicích, které se působením rotace zvedaly do výšky a odhalovaly části obvykle zahalené, což u vojáků vyvolávalo zvýšený zájem o tyto části i o děvčice vcelku. Jenže tu byl háček: každou děvčicu doprovázel šohaj v žlutých kalhotách, v košulce vyšíváné červenou nití, ozbrojený sekerkou s dlouhým topůrkem.

Po folklorní části programu se na jeviště přibelhal strážník Křópalů z Hané, lidový vypravěč, veselá kopa. Vyprávěl příhody svého pomateného synovce Jozífka Melhoby a také jiné veselé příběhy ze života lidu na Hané. Bylo to k popukání. A opět písně a tance, také

kouzelník Kartáček předvedl pár neuvěřitelných kousků: nejdřív přeřízl motorovou pilou svoji asistentku v krabici na jevišti, poznal kartu, na kterou si myslel nadrotmistr Prkénko, vytáhl z prázdného klobouku dva králíky a zas je nacpal zpátky, sestoupil mezi diváky, a jako by se nechumelilo, ukradl kapitánu Kotulánovi z prsou medaili Za statečnost i s vycházkovou blůzou. Pak mu ji čestně vrátil, to se musí nechat.

Zlatým hřebem programu byla Melodie Podpolanská, diva, vamp, hvězda jasná, paprsek světla v temnotách, maják na rozbouřeném moři. V šatech z temně rudého sametu pošitých blýskavými flitry až po zem, s dekoltáží napovídající slast všech slastí, s rudým vlasem a ještě rudějšími rety – jako by si před vystoupením lokla čerstvě nacezené krve podtatranských panen – vplula na jeviště doprovázená přidušeným kombem a zapěla:

„Milý mi medveďa malúčke dal, ja sa s ním zhováram, keď smútok mám...“

Ve vojácích by se krve nedořezal. Zírali na Melodii Podpolanskou jako na zjevení. Ale vždyť ona byla zjevením. Její hlas se táhl jak temný med lesních včel, lepivý a svazující, ulpíval jim na duši. Kdo jednou uslyšel Melodii Podpolanskou zpívat, stal se jiným člověkem. Už to nebyl on, včerejší a pošetilý, ale kdosi lepší a vědoucí, zasvěcený a posvěcený. – Dozpívala, bubeník dohladil štětkami malý buben a cákl po činelu. Melodie Podpolanská spustila dlouhý pohled do zkoprnělého publika spoutaného jejím zpěvem a zjevem natolik, že nebylo ve stavu pozvednout ruce. V okamžiku před potleskem zahlédla umělkyně v očích odhodlaných vojáků cosi, čemu nedokázala odolat. Kulturní stodolou otráslý frenetické ovace.

Do svých stanů v borovicovém lese se vojáci vraceli ve shlucích, nikdo je nekomandoval, nikdo jim nenařizoval, aby pochodovali v útvaru. Je-li vojsko ve válečném stavu, veškerá buzerace musí jít stranou.

„Počkejte, vojska, počkejteéé! Já vám na těch štekličích nestačím...“ Za vojáky se hnala, no, hnala... klopýtala v temně rudých sametových šatech pošitých flitry Melodie Podpolanská! A daleko za ní její manžel, stréček Křópalů, lidový vypravěč s hodností plukovníka lidové zábavy. Plukovníkovi by museli, kdyby došlo na lámání chleba, Melodii vydat, i kdyby nechtěla. Jenže na žádné lámání nedošlo.

Ve chvíli, kdy plukovník Křoupal doháněl hlouček vojáků a svoji manželku na zlatých podpatcích, použil vojín specialista Longin Pecka poprvé svoji soukromou jámu. Nabídl ji Melodii jako úkryt. Plukovník lidové zábavy chňapl do prázdna.

„Teď tu byla, a najednou je fuč,“ podivil se velice.

„A kdože to?“ zeptal se ho podplukovník vojín profesor Weinberger ťapkající v rozšněrovaných kanadách – tuze ho tlačily – jako poslední.

„Moje žena Melodie. Teď tu byla, Podpolanská. Praporčice Křoupalová-Podpolanská.“

„Vaše žena?“

„Ženu se za ní z Bdělé, a když po ní už už sahám, zmizí v černé díře.“

„V černé díře, říkáte? Tak to je konec,“ řekl profesor Weinberger. „Z černé díry není úniku, to vám jako vědec mohu zaručit.“

„Co se dá dělat,“ pokrčil rameny plukovník Křoupal a svižně odskotačil do Sušice. Jako by se mu ulevilo.

Možná to nebyl nejlepší nápad, jenže co se stalo, nemůže se odestát. Válka byla vyhlášena, kdo se dal na vojnu, musí bojovat. Útočné nože byly nabroušené a zkontrolované. Vojáci sháněli po všech čertech zašantročené válečnické nástroje: ešus a lžící, polní lopatku, plynovou masku, atomkecky, přílbu zvanou plembák, čtyři zásobníky v sumce z vepřovice a samopal vzor 58... Polní láhve shánět nemuseli, ty měli vždycky při ruce. Stoupli si do zástupu a čekali, až na ně přijde řada. Staršina Prkénko přiděloval rum.

Z amplionů na borovicích se ozvala píseň Třešně zrály, jó, sladký třešně zrály, zrovna třešně zrály a teplej vítr vál... Pak dozorčí útvaru oznámil, že podplukovník vojín Weinberger má na bráně návštěvu.

„Kurva!“ zaklel profesor zděšeně. Z toho lze usoudit, že už přivykl vojenským způsobům. – Byly to jeho čtyři krasavice.

„Co s náma bude!“ volaly s indonéským akcentem. „Weinbelgel, vlat' se domů, na Nusli!“

„Vy se vraťte do Nuslí, trdla jedna čtyři. Nebo rovnou na Bali! Je válka.“

„Kde vezmeme na bombaldél?“

„Vyberte z knížky!“

„Už jsme vyblaly, už tam nic není.“

„Máte aspoň zpáteční jízdenky do Nuslí?“

„Nemáme!“

„Kurva!“ řekl profesor potichu, zděšeněji než předtím.

„Co žíkáš?“

„Nic! Nic neříkám!“

Vtom se uprostřed pomyslné řeky mezi Weinbergerem a Balicemi objevil kapitán Kotulán:

„Nějaký problém, podplukovníku vojíne?“

„Ne ne, je to jenom osobní problém, můj problémek, můj veliteli.“

„A kdopak že jsou ty čtyři krásné dámy, které tu halekají na lesy?“

„Přivezl jsem si je z Bali.“

„Tak to jsou ty vaše Balice! Moc pěkné. Nemohl byste mi některou z nich půjčit? Aspoň na chvíli...“

„Balice se nepůjčují. Dám vám všechny čtyři, kapitáne, milerád a napořád.“

„Opravdu?“ zaradoval se Kotulán. Byl to drsný voják se zakrnělou představitivostí. „Všecky čtyři? Není to moc?“

„Je to dost,“ připustil Weinberger, „ale jsou na sebe zvyklé a vy jste přece kus chlapa!“

„Myslíte?“

„Když jste dokázal vyhlásit válku Sovětskému svazu...“

„To je pravda. Beru!“

„Ujednáno!“ zvolal Weinberger radostně a plácl dlaní kapitánu Kotulánovi o dlaň.

Vojska věděla, že když vypijí všechen nafasovaný rum už dneska, bude jim špatně. Co však můžeš udělati dnes, neodkládej na zítřek, co když zítra slunce nevyjde! Zítra nasedneme na korby vejtrasek, do gazíků, tanků a obrněných transportérů, vozidla se rozjedou a my budeme blít přes korby a na podlahy, do plembáků a plynových masek, spolubojovníkům na záda a sobě do hrsti, nebude to brát konec, protože tuzemák je pěkné svinstvo. Nic lepšího nebylo a do zítřka by to mohlo vyprchat. Vojska se opila a začátek války se musel odložit. Nezpůsobilý byl také velitel, aniž ret v rumu smočil. Kapitán Kotulán strávil noc, o jaké se mu nesnilo. Noc se čtyřmi dívkami, které tak snadno získal od profesora Weinbergera.

A ještě cosi se kapitánu Kotulánovi po bujaré noci přihodilo: brzy zrána přijela do opilého vojenského tábora Milada Kotulánová v bílé fabii zkontrolovat stav svého manželství. Nemůže-li být soužití každodenní, je třeba o ně pečovat, jak se dá. Velitelova manželka nedbala výzev ozbrojené hlídky, nezarazila ji ani pohrůžka střelbou.

„Tak střel, ty slívo! Copak mě neznáš, copak nevíš, že jsem zákonnou manželkou tvého velitele s právem neohlášené kontroly?“

„To tedy nevím,“ zapochyboval strážný.

„Nevěděl!“ zdůraznila velitelova velitelka. „Teď to víš. A nemiř na mě, když pánbůh dopustí, i motyka může spustit.“

Strážný bezmocně sledoval paty vířící písek na cestě k ledaby-le zašněrovanému velitelskému stanu. Odšněrovat zašněrování zabralo sotva vteřinu. Neohlášená návštěva může v sobě skýtat moment překvapení nejen pro navštíveného. Moderní žena však nedělá skandály, moderní žena je cool i ve chvílích, kdy nemoderní

žena ztratí hlavu a začne vyvádět. Ačkoli si paní Milada Kotulánová vstup do velitelského stanu představovala jinak, neztratila hlavu ani smysl pro míru. Dívky vyhnala na překážkovou dráhu a vyčerpaného manžela přinutila, aby splnil manželskou povinnost.

„Tak a teď hajdy do Holešovic, tam tě budu mít na očích!“

„Víš ty, pusko, co je to vojna? Víš ty, zřítelnice oka mého, že jsme ve válečném stavu? Víš ty, vílo moje průsvitná, že jsem vyhlásil válku Sovětskému svazu?“

„Co si to namlouváš, troubo! Jako bys nevěděl, že Sovětský svaz byl 21. prosince 1991 v Alma-Atě zrušen. Ten dokument podepsali představitelé jedenácti svazových republik. SSSR už dávno neexistuje. A ty, ubohej impotente, mu vyhlášeš válku!“

„Ó, jak se mejlíš! Zrušen sice byl, to je pravda, ale to neznamená, že neexistuje. SSSR existuje ažaž! Až je nám z toho nanic.“

„V žádném případě ti nebudu trpět žádný holčiny!“ Milada Kotulánová byla věčná, rozumná, přízemní osoba. Byla přesvědčená o tom, že vojna je rozmar nedospělců a Kotulán si jen tak hraje, zatímco ona vede závažný život, protože úspěšně podniká v podprsenkách a vydělává těžké prachy. V podprsenkách push-up, které dělají dámám ňadra ještě krásnější.

„V Holešovicích je taky pěkně. Teče tam Vltava a kačeny březňáčky už vyvádějí mladé. Nic mi neříkej, pojeděš se mnou domů a basta!“

„Rád bych, ale fakt nemůžu. Vždyť já tomu velím!“

Nejhůř se chodí kolem světa v sobotu odpoledne na počátku jara, kdy kočky předou na jívách a ve vlhké hlíně žlutne podběl; kopřivy teprve vyrážejí, jsou načervenalé a pilovité, ještě nepálí. Občané dosud neodjeli k mořím a na chatu se jim nechce. Co by tam dělali? Bruslařka s nohama na kolečkách strká před sebou kočárek s rabátkem za průhledným igelitem, vytváří kolem sebe vítr, divže mi nesmekne čepici. Také cyklisté sviští s cvrkotem kol kolem a psi se štěkotem radostným

cválají s ušima vlajícíma ve větru. Caparti na hrkavých samohybech se odstrkují nožkama, řítí se kolem světa bezhlavě, nehledí nalevo napravo, nedbají, co je před nimi, cíl je neznámý, řítí se, jen aby se řítili, rozkoší se zalykají, a buď upadnou a začnou řvát, nebo je vyděšený dospělý dožene včas, a tu se dají do smíchu radostného, začíná jaro.

Mezitím se otrásl svět a vlna tsunami spláchla všechno, nač dosáhla: domy, stromy, lidi a zvířata, atomové elektrárny... Dosáhla daleko a způsobila neštěstí, jaké se nedá spočítat ani na prstech všech rukou, které se zvedly k nebi v zoufalství.

Tady nejde o vlastní rozhodnutí, ukončení procesu přemítání, zvažování všech pro a proti. Tady nejde o svobodnou vůli, voják do války musí. Válka není situace pro zdravý rozum. Oldřich Navrátil by nejraději vzal nohy na ramena a upaloval pryč, na opačný konec světa. Tam by se schoulil do klubíčka, zavíčkoval by se jako hlemýžď v ulitě a počkal, až to skončí. Jenže co pak?

Hlas polnice a nástup s plnou polní. Na Sovětský svaz pochoďeem vchod! – Sám si to nadrobil, pacifista, na politickém školení mužstva, když v záchvatu emoce vysypal ze sebe, co si myslí, aniž předem věděl, že si myslí zrovna tohle. Copak může na politickém školení mužstva říkat, co si myslí? Kdyby byl býval řekl, že holt SSSR miluje, kapitán by se s tím spokojil a žádnou válku by nikomu nevyhlašoval.

„Kdybych držel hubu!“

„Přeces nemohl vědět, co Kotulán udělá,“ chlácholil ho Longin Pecka v místnosti s khaki bednami, kde se zrovna zašívají.

„Vědět jsem to nemohl, ale proč jsem tu klapačku otevíral!“

„Moc velká sranda to není, jenže co naděláš,“ mávl nad tím Pecka rukou. „Aspoň se trochu provětráme, poznáme nové kraje a lidi, zvyky a obyčeje. Válka by mohla být poučná. Třeba poznáme, čeho je člověk schopen.“

„Všecko vědět nemusím. Kdoví, co se dozvíme o sobě...“

V tu chvíli přišel do místnosti s bednami staršina Prkénko, a protože filozofující vojíni byli zašití nedbale, snadno je vypáral a poslal uhrabávat písek před stany i za stany, aby tam měli krásně, když jdou do války.

Kapitán Kotulán se zasekl. Válka byla už dávno vyhlášená, rum vypitý a bajonety nabroušené, komín polní kuchyně vymetený, vojska přichystaná vyrazit čekala na povel velitele, a ten nepřicházel. Co když se ho zmocnily pochybnosti? Rodové zatížení... Kotulánův otec totiž o Vítězném únoru vyfasoval pušku a postavil se pevně do řad vítězů nad svobodou a demokracií. Čímž se, s pomocí Sovětského svazu, stal také vítězem, dostal medaili s červenou hvězdou a funkci dělnického ředitele v holičství a kadeřnictví. Už nemusel holit a kadeřit, teď honil holiče a kadeřníky do lidových kursů ruštiny a na marxismus-leninismus a vyháněl je z kostela. Starý Kotulán miloval Sovětský svaz láskou upřímnou, je-li něco takového možné, láskou spontánní, láskou plnou vděčnosti. Když přicházel domů, smrděl pivem, ale synka ani manželku netloukl. Rád by naučil lásce k Sovětskému svazu také je, kdyby to dokázal. Jenže naučit někoho milovat je strašně těžké a starý Kotulán to nedokázal. Proto dal svého synka na žižkárnu, aby z něj byl důstojník. Vždyť voják měl tenkrát lásku k SSSR v popisu práce.

Zdalo se, že v kapitánu Kotulánovi zuří vnitřní boj. Že se do něj vloudila pochyba, zda jednal správně, když válku Sovětskému svazu vyhlašoval. Neměl by raději couvnout, omluvit se mu a dál pokračovat ve výcviku a politickém školení mužstva na pískovišti pod borovicemi, jak ho to naučili na žižkárně? Omyl! Zasekl se kvůli cílevědomé manželce. Zrovna ji ve velitelském stanu přemlouval, aby mu tažení dovolila. Paní Milada byla osobou praktickou, racionálně uvažující. Zvažovala, jaké výhody a nevýhody poplynou z válečného tažení pro ni, úspěšnou podnikatelku:

Manžel odtáhne na delší dobu. Buď se proslaví, nebo se neproslaví, upadne do zajetí, nebo padne. Proslaví-li se, část slávy padne i na ni,

což obchodu neuškodí. Která z žen by nechtěla nosit na svých prsou podprsenku, kterou jí prodala manželka hrdiny! Kotulán by se mohl proslavit i hrdinskou smrtí. Nebyla by to pro ni velká ztráta, jako manžel za moc nestojí. Když se neproslaví a jeho vojsko bude poraženo a rozprášeno, podprsenky se nosit nepřestanou. I kdyby se nakrásně nosit přestaly, najde se jiný artikl: ponožky, vyšívací bavlnky nebo psí konzervy. Pilná podnikatelka se neztratí v míru ani za války. Ani po válce se neztratí. Padne-li Kotulán, najde si nového muže, použitelného při domácích pracích, se solidními znalostmi podvojného účetnictví. A nemusí to být žádný krasavec. Po zralé úvaze dospěla k rozhodnutí, že svého manžela do války pustí. Pod jednou podmínkou.

„Všechny čtyři dívčiny si vezmu do Holešovic. Jinak žádná válka! Mlč!“

„Co s nimi zamýšlíš?“

„Co je ti do toho? Já se ti do válčení taky nepletu.“

„Že ty s nimi hodláš podnikat!“

„Na to vem jed, že zahálet je nenechám.“

„Bud' na ně hodná, jsou to milá děvčata.“

„Zadarmo je živit nebudu, to si piš!“

„Tak můžu, nebo nemůžu?“

„Pro mě za mě... Dělej si, co chceš.“

Z vojenského ležení u Bdělé pod Bezdězem odjížděla paní Milada Kotulánová v bílé fabii přeplněné děvčaty. V Holešovicích kousek od přístavu, v Jankovcově ulici, pronajala útulný lokálek s přilehlými pokojíčky a koupelníčkami, aby měla děvčata kam chodit do práce. Nazvala podnik St. Pauli, aby bylo jasno. Kachny tam nevedli.

Kapitán Kotulán se znovunabytou tváří mohl předstoupit před vojáky.

Pápěří, všude samé pápěří, topoly se zbláznily; pokaždé na jaře už pokročilem se topoly zblázní, rozpárou peřiny a roześlou pápěří po větru: na trávu, na ulice, na vodu. Bílé chmýří si posedalo na hladinu,

vrství se, řeka se mění v bílé boa. Topolové boa spočívá městu na šíji. Přidaly se taky odkvetlé pampelišky.

Ani medovou vůni akátových květů nelze pominout, mámí hmyz a udivené chodce, visuté hrozny ukapávají patlavou šťávu na dlažbu a na střechy aut, zasněné chodce svádí k nemravným úvahám. Černé bezy se nesměle pokoušejí rozkvést bílými latami. Je pozdní jaro, jaro na plné pecky, a já jdu kolem světa. Mám čas a boty, mám chuť a nohy, co bych nešel! Je to lepší než vysedávat v hospodě nebo se jen tak poflakovat od ničeho k ničemu.

Přes asfaltový chodník se od skaliska plazí k řece užovka podplamatá, hodlá ulovit rybku a vsoukat ji do sebe. Chvilí předstírá, že je zmijí otravnou, a když jí na to neskočím, staví se mrtvou, bláhová, a netuší, že by ji mohl přejet hbitý cyklista nebo nemotorný chlapeček na trojkolce, aniž by si toho všimli. Špičkou boty ji postrčím z asfaltu do trávy. Cesta kolem světa je plná všelijakých úskalí a nebezpečností... A právě to ji činí přitažlivou.

Cesta kolem světa nemá konce. Chtěl bych vidět toho šikulu, který by obešel svět a trefil se přesně do místa, odkud vyrazil. Téměř všichni chodci kolem světa ten bod minou o hodných pár kilometrů a nezbude jim než pokračovat dál, znovu kolem světa, znovu a znovu, třeba napodruhé, napotřetí budou mít štěstí a trefí se... Ale i o tom lze úspěšně pochybovat.

Tak dobře se už dlouho nevyspala. Členové Ústředního vojenského souboru písní, tanců a lidových vyprávěnek Rudého praporu ze Sušice si v domovské Sušici nikdy dlouho nepobyli. Většinu času trávili na cestách, přespávali v hotelích a v hotýlcích, v turistických ubytovnách, taky na kasárenských kavalcích se o slamník dělili s čipernými myšmi zavrtnanými ve slámě. Praporčice Melodie Podpolanská se probudila ve tmě tmoucí, temnější než nejtemnější myšlenka. Rozespálá nevěděla, kde vězí a kde tu mají koupelnu. Chvilí šmátrala po stěnách, hledala vypínač. Při tom šmátrání se jí začaly vybavovat okamžiky

před usnutím: estráda v Bdělé pod Bezdězem, obdivné pohledy a frenetický potlesk vojáků diváků rozvášněných uměleckým zážitkem, úprk v písku mezi borovicemi, manžel v patách a záchrana v Peckově jámě. To by v tom byl čert, aby takový specialista neměl v jámě osvětlení! Po chvilce tápání natápala vypínač hned za hlavou. Zatáhla za šňůrku, a bylo světlo! Pak našla koupelnu, dala si sprchu a vyčistila zuby. Pecka byl člověk systematický a předvídavý, zbudoval jámu s vybraným vkusem a vybavil ji vším potřebným. Vyfénovala si vlasy a zachumlala se do bělostného koupacího pláště. V útulné kuchyňce našla plnou ledničku, celozrnný chléb a nenačatou krabici s kávou, vařič na propan-butan, stůl pokrytý lněným ubrusem s cikádami, olivovými ratolestmi a vlčími máky, židle nejspíš z Ikey. Co víc by si mohl člověk po ránu přát... – Tady budu bydlet!

Pecka zamaskoval vchod do jámy křovíčkem. Někteří vojáci, líní udělat pár kroků k útvárové latríně, vykonávali malou potřebu, kde se dalo, a křovíčko bylo místem příhodným. Takto se Melodie Podpolanská seznámila s vojínem pacifistou.

Oldřich Navrátil těsně předtím, než se dal na vojnu, potkal v lukách Aničku Dušičku a rázem se do ní zamiloval. Byl pastevcem krav, protože ho nepřijali na univerzitu a dřít někde na stavbě anebo v dolech se mu přičilo. Pasení krav se odehrává na zdravém vzduchu a nevyžaduje příliš námahy. Anička Dušička trhala v lukách kopretiny bílé, zvonky rozkladité a kohoutky luční, prokládala je stébly skřípiny, vila kytici mamince ke čtyřicátým narozeninám. Přitom na něj málem šlápla, protože Oldřich nedbal krav a zasněný dřímал mezi kopretinami.

„Málem jsem na vás šlápla,“ řekla Anička omluvně.

„To by ani nevadilo, horší by bylo, kdyby kráva...“ řekl Oldřich a pozdravil: „Dobrý den.“

Moc se mu líbila. Díval se na ni a představoval si, co by, kdyby, a velice se zapýřil. Neměl dosud žádné zkušenosti s Aničkami. Nevěděl, co si počít. V rozpacích utrl obzvlášť bílou kopretinu, do kytice by se náramně hodila. Hodlal ji Aničce podat, jenže rozpaky mu v tom

zabránilo. Zároveň ho cosi ponouklo, aby květinu snědl. V bezradnosti ji rozžvýkal a spolkl. Jenže ji nerozžvýkal dost, stvol se mu v krku vzpříčil a pacifista Oldřich se začal dusit. Duchapřítomná Anička věděla, jak na to, na gymnáziu v branné výchově brali první pomoc, začala ho bušit do zad, oběma pěstmi ho bušila, až z něj nechutnou kopretinu vybušila a zároveň s ní také snídani: bílou kávu a tři rohlíky s máslem a jahodovou marmeládou. Taková ostuda! Oldřich se dal na útek. Krávy zanechal na pastvině a prchal a prchal: loukami, poli a lesy, přeplaval rybník Kačák, přebrodil řeku Dunaj, běžel a běžel, až doběhl na okresní vojenskou správu a tam, ačkoli pacifista z přesvědčení, dal se na vojnu. Obrázek Aničky Dušičky v něm zůstal vězet.

Praporčice Melodie Podpolanská povylezla z Peckovy jámy, sáhla zkušenou rukou po nezkušeném vojínovi a vtáhla ho k sobě.

„A mám tě, vojáčku!“

Ani poté, co se vypoťácel z jámy, z něj obrázek Aničky Dušičky nevyprchal.

Kormoráni odlétli do neznáma, topolové pápěří odplulo s řekou a utonulo v mořských hlubinách. Kačeny březňačky vyvedly mladé, plavou, ale nelétají, ještě jim nedorostly perutě. Smějí se a štěbetají, protože je pěkně a máma je tu s nimi, je tu kvůli nim.

Šlapu si kolem světa v sandálech, osvobozené prsty u nohou se rozhlížejí po kraji. Kvetou růže, koukol se zubí v přerůstající trávě. Sekat, sekáči, sekat! Než vás to přeroste. Jdu kolem světa a myslím na Sovětský svaz. Proč právě na něj, když kvetou růže? Sovětský svaz už přece není, sám se zrušil. Sovětský svaz nás poznamenal. Ačkoli jsme se tomu bránili, ačkoli si to neradi připouštíme, je tomu tak. Vyrostli a zestárlí jsme v jeho stínu, v jeho područí. Ovlivnil naše životy. Nelze ho pominout, protože je to náš problém. Zapeklitá věc. Syndrom naší generace. Sovětský svaz je náš osud.

Když vás kvůli Sovětskému svazu zavřou do vězení, nemůžete ho jen tak hodit za hlavu a dívat se na kačeny, jak si plavou, přestože

na něj chcete zapomenout, přestože je rozpadlý. Nebo spíš opadáný. Kousky, které z něj opadaly, si nevedou nejlíp. Co když je napadne znovu se přimknout k tomu dubisku?

Bylo to obludné a všudypřítomné, nepředstavitelné monstrum, svíralo nás, lezlo za námi pod peřinu a do svědomí, do mozku, peskovalo, přikazovalo a zakazovalo, manipulovalo námi. Sovětský svaz určoval, poučoval a poroučel, ovlivňoval, zanášel k nám své zvyky, svoji kulturu, cizí a jinačí, svého boha. Vlezl do našeho domu a stal se v něm pánem. Nařizoval, jak máme žít: co ano a co ne. Měl nás pod palcem. Co sám nepotřeboval, mohli jsme si nechat – třeba jazyk –, jako zdání suverenity. Co se mu hodilo, ukradl. A přitom očekával, že ho budeme milovat. Nařizoval nám, abychom ho milovali. Velký, silný, s klackem v ruce byl naším ochráncem. Za výpalné. Požadoval obdiv a lásku.

Sovětský svaz se valil dějinami, které ukradl jiným národům. Zeměžrout, lidožrout, mrchožrout, všechnožrout převálcoval vše, co mu stálo v cestě.

Byli jsme vojáky s pěticípou hvězdou na opasku, vojáky Varšavské smlouvy, jeho vojáky. Byli jsme cvičeni k tomu, abychom mu – příteli nejvěrnějšímu – pomáhali. Kdyby se někdo cukal a nechtěl být sežrán, abychom ho také my, horliví pomocníci a spolupachatelé, popadli, upekli, na kousky nakrájeli, předžvýkali, obludě přistrčili, obludu nasytili. A nakonec se také nechali sežrat.

Nejraději bych Sovětský svaz přeškrtl, vypustil, vymizíkoval, zapomněl na něj a dělal, že tu nikdy nebyl. Jenže to nejde, v jeho stínu, pod jeho křídly a s ním jsem žil převážnou část života. Kdybych se jí zřekl, nebyl bych to já. Musím na Sovětský svaz myslet a radovat se přitom, že se rozpadl; musím se bát, že by se mohl zvednout a znovu se pustit do díla. Protože ho znám, protože jsem ho zažil. Nemohu předstírat, že to nic, co bylo, bylo, odpusťme si, co jsme si... A dívat se na řeku plnou chmýří z topolů, na rozkvetlé růže, na kačenky s křídly dosud nedovyvinutými, jak šupajdí po hladině za rozesmátou matkou kačenou.

Kuří Vody

1

Polnice zahlaholila, vojska seskočila z paland a vskočila do bot, plnou polní na záda, samopal do ruky, plembák na hlavu, nástup na útvarovém buzerplacu. Hlášení veliteli útvaru kapitánu Kotulánovi o nastoupenosti útvaru podal staršina nadrotmistr Prkénko. „Zařad'te se!“ A potom jasný, bezproblémový hlas velitele, aktivního důstojníka, muže, který vyhlásil válku Sovětskému svazu:

„Pochodový proud – na první četu – první četa směr východ z buzerplacu – pochodeém vchod! Pohov!“ – A vojska vykročila na Sovětský svaz. Spravedlivá válka začala.

„Útvare, pozor! Pohov, volno, zpívat! Levá – levá, raz dva, raz dva!“

Podaj milá rúčku ručku na rozlučku
možná že posledný raz
Nadišla chvíla já musím do boja
musím si splnit svoj rozkaz

My do boja íšli celé dni a noci
nám jasné hviezdy svietili
kátúše bíli a my nastupáli
jeden po druhom padali – levá dva, raz dva!

Viděl som tam víděl svojho kamaráta
jak na zem padol ešťe žil
z hrudi červéna krv mu vytiékála
posledné slová hovoril – raz dva, raz dva!

Napiště otcóvi, napiště to mamke
napiště mójej milej
že ostrá gúlka zranila hrud' móju
padám za rodinu svoju – levá, levá, levá!

Něbolo otěčka, něbolo mamičky
něbolo jeho milej
Len kamaráti nad nim zaplakáli
ked' ho do hrobu dávali.
Len kamaráti nad nim zaplakáli
ked' ho do hrobu dávali. – Dozpívát!

Šli v sevřených řadách s kapitánem Kotulánem v čele. Táhli na Sovětský svaz. Nebylo jich mnoho, byli však odhodláni zvítězit.

Nejdřív měli namířeno do Kuřích Vod. Šli pěšky i přesto, že to byli motostřelci, uvyklí přemísťovat se silou motorů, i přesto, že nebyli žádní pěšáci, ti už v armádách vyhynuli. Motory, na něž byli odkázáni, měli v Kuřích Vodách, kde rovněž sídlilo velitelství celé armády pod velením armádního generála Artura Velíška, nositele dvou červených lampasů na kalhotách – na každé nohavici jeden. Byl to nejvyšší lampasák v naší milované vlasti. Říká se o něm, že má lampasy i na podvlíkačkách, ale přímé svědectví by se hledalo jen s obtížemi.

Kapitán Kotulán předpokládal, že v Kuřích Vodách bude povýšen o tři stupně na plukovníka, což je hodnost dostatečná, aby mohl vyhrát válku nebo případně vyvolat puč, zmocnit se vlády a nastolit demokracii a svobodu pro všechny, kteří by ho poslouchali. Pouhý kapitán je na takovéto poslání slabota. Kapitáni mohou akorát oddávat novomanžele na palubě a pohřbívat zesnulé do mořských hlubin v pytli. Věšet vzbouřenou posádku už mají zakázáno. Být kapitánem v armádě, to není žádná velká pejcha. Možná by jej mohl armádní generál Velíšek povýšit na generálmajora, ale to by musel

být podmazán nejmíň dvěma láhvemi slivovice z Vizovic. Kde je vzít? – V Kuřích Vodách se k útvaru kapitána Kotulána přidá celá armáda: pozemní i podzemní vojska, letectvo, kanonýři, tankisté, cyklisté, jízda i námořnictvo, také rakety. Pod praporem s dvouocasým lvem potáhnou pod velením dosud ještě kapitána Kotulána na Sovětský svaz. Generál armády Artur Velíšek zůstane ve vlasti a bude tažení dozorovat z výšky. Trápí ho totiž podagra v palci levé nohy, při tažení na Sovětský svaz by se mu jistě přitížilo.

Závora byla spuštěná a nikdo u ní nestál. Stát u ní měl službukonající strážný ozbrojený ostře nabitým samopalem vzor 58 a vyzdobený červenými šňůrami na hrudi. Na strážnici měl být velitel stráže, spící strážný a bdící strážný, popřípadě ještě závodčí. Strážný ve službě měl zasalutovat, požádat kapitána Kotulána o doklady, zavolat na štáb, může-li přišedší útvar do Kuřích Vod vpustit, a může-li, zvednout závora a znovu zasalutovat a salutovat tak dlouho, dokud poslední Kotulánův voják neprojde kolem strážnice. Pak spustit závora do původní polohy a bděle ji střežit, dokud nepřijde další návštěva nebo dokud nebude vystřídán bdícím strážným; pak odejde na strážnici a vystřídá na kavalci spícího strážného, který se tím pádem stane strážným bdícím, jenž může na strážnici mazat karty s velitelem stráže, popřípadě se závodčím. Ale ne o peníze! Hazard je na vojně zakázán. I tak budou hrát načerno, protože na vojně je hra v karty zakázána, i když se hraje o sirky anebo o čest.

Závora byla spuštěná a nikdo vedle ní. Kapitán Kotulán zastavil jednotku a sám osobně vstoupil do strážnice, aby zjistil hrubé závady. Ve strážnici nikdo nebyl, ani u stolu, ani na kavalci, ani na záchodě. V ledničce byla jen chcíplá myš. Kapitán zatočil klíčkou polního telefonu PT 25 a chvíli naslouchal tichu na druhé straně drátu. Nikdo se neozval. Zatočil klíčkou energičtěji – nic. I napotřetí bez úspěchu. Mimořádná situace. Kapitán vyšel ze strážnice a zvedl závora. Chvíli naslouchal, ozvala se kukačka... Opravdu, žádná imitace, byla to pravá kukačka obecná, *Cuculus canorus*. Velitel dal

útvary pohov, dovolil usednout do trávy a kouřit, ale v naprosté tichosti. Určil dva dobrovolníky a vydal se s nimi po lesní vojenské asfaltce do areálu Kuřích Vod, na velitelství armády. Vojín Longin Pecka šel před ním po levé straně a voják Oldřich Navrátil po pravé, oba měli samopaly připravené ke střelbě, chránili svého velitele. Muži postupovali velice obezřetně. Po kilometru narazili na zajíce panáčkujícího uprostřed silnice, ale než stačili vypálit, vzal zajíc do zaječích.

Kuřít Vody byly jak po vymření. Tanky stály halabala, žádný tvar, žádný zákryt, žádná vyrovnanost, laufy na všechny strany, některé dokonce ohnuté, některé tanky bez pásů, jiné zaflákané blátem, jak přijely z tankodromu a tankisté z nich vyskákali, honem honem do army na pivo, a nechali je tak. To samé kanony, některé už začaly rezivět. Na cvičišti přerostlá tráva, v ubikacích vytlučená okna, na veliké zdi nápis vápnem, jen tak štetkou od ruky:

SKOČ NÁM VOJNO NA KOKOT!

MRDÁME ARMÁDU OD VEČERA DO RÁNA

Takto, doslova. Žádná štábní kultura. – Nikde človíčka holečka, jen ptáčci živáčci hopsali po překážkové dráze a tahali z ní žízaly.

Kapitán Kotulán mávnutím ruky vyzval oba své ozbrojence, aby zajistili samopaly a pověsili si je do nejpohodlnější polohy, střílet se snad nebude. Zamířili ke štábní budově, zvané Pentagon i přesto, že měla obdélníkový půdorys. Nikde nikdo, ani u stolku dozorčího žádný voják. Všechny dveře pozotvírané, průvan povíval po místnostech a chodbách papíry, z nichž mnohé byly opatřeny obdélníkovými razítky: TAJNÉ, PŘÍSNĚ TAJNÉ, SUPER TAJNÉ, a dokonce NEJTAJNĚJŠÍ. Podivné... Více než podivné. Nejpodivnější! Že by to už začalo? Že by už vytáhli? Bez kapitána Kotulána, který sám, z vlastní iniciativy, inspirován vojínem pacifistou Oldřichem Navrátilem válku Sovětskému svazu vyhlásil? To by mu přece neudělali! Ani výtah nefungoval, do sedmadvacátého patra Pentagonu se museli vyplahočit úzkým schodištěm po svých. Také kancelář armádního

generála Artura Velíška byla liduprázdná. Žádné sekretářky v předpokoji, na plastické mapě Evropy a okolí v Uherské nížině spočívala páchnoucí hromádka po generálově kocouru Napoleonovi, ještě čerstvá. Konečně cosi nadějeplného. Najdou-li Napoleona, armádní generál nebude daleko. Nedají bez sebe ránu: kde je Velíšek, tam je Napoleon; kde je Napoleon, tam je Velíšek.

Našli je v armě a byli tam sami, bez armaře Baránka, bez řevu opíjejících se nebo už opilých vojsk. Armádní generál Artur Velíšek měl na sobě modré tepláky s červenými lampasy na nohavicích, khaki tílko s nápisem DUKLA PRAHA a na hlavě generálskou brigadýrku s lipovými ratolestmi obrácenou kšiltem dozadu. Pil pivo sedmičku od čepu, řezal si je alpou. Nic jiného kromě zubní pasty, švestkových povidel, hašlerek, kuřiva, patentních špendlíků a spousty dalšího nezajímavého zboží nesměli v armě prodávat, aby vojáci nepodléhali kouzlu opojení a nezanedbávali bdělost a ostražitost, jež se od vojáků na obou stranách fronty očekává, zvláště je-li vyhlášena válka. Kombinace slabého piva s mentolem rozpuštěným v lihu však dokázala snadno a rychle navodit povznesený stav. Kocour Napoleon se dekorativně rozvaloval na pípě v póze unaveného tygra a žárlivě sledoval svého generála, jenž se mu vzdaloval a vzdaloval do tajemného opojení.

„Generále, kapitán Kotulán plus dva. Přišli jsme si pro rozkazy z důvodů vyhlášené války Sovětskému svazu,“ zahlásil se Kotulán.

„Ser na to, Laďo, a dej si. Dej si... pohov!“

„Provedu!“

„A dejte se, synci, po pivu a po alpě. Dneska je tu všechno zadarmo, aji tatranky, aji cigarety, aji šnurky do but. Dřív domů nepůjdem, až armu vypijem. Až armu vypijem, půjdeme do dom. Do chalupy, dupy dupy, dup. Umyjem nohy, vlezem do lužka a počkamy.“

„Na co počkáme, armádní generále?“ zeptal se kapitán zdvořile i přesto, že jeho nejvyšší nadřízený byl v dezolátním stavu. Imrhin, byl to generál.

„Na smrt' počkamy. Na co ineho s umyтыми nohami...“

„Co se to tu stalo?“ sklouzl Kotulán z výšin subordinace k lidskému způsobu komunikace.

„To najhorši!“ zalkal generál. „Nic horšihoho nas, kolego, nemohlo natrefit. Nic horšihoho se neumiš ani představit. Nic horšihoho ani neexistuje. Načepujte se, synci, pivo a zamurujte do něho alpu, ať vime, že cošik pijeme. A sednite na řiť, bo po tym, co vam včil řeknu, byste se mohli vybulit.“ – Armádní generál Artur Velíšek udělal řečnickou pauzu, napil se svých patoků, počkal, až si příchozí načepují a usednou, poslal od stolu k pípě vzdušný polibek pohoršeně se tvářícímu Napoleonovi a vybalil to:

„Armada byla zrušena!“

Ten profesor Weinberger, paňi, ten badatel, co žije v bytě tři plus jedna u nás v Nuslích na hromádce se čtyřmi děvčátky přímo z Bali, ten, co se neustále pídí po pozůstalosti a po stopách vídeňského cukráře z Uhelného trhu Kepke-Kapkawského, tak ten profesor už s nimi v Nuslích nežije. Jestli si, paňi, myslíte, že z toho mostu skočil, kde na něho číhává Pytlíček, tak to žijete v hlubokém omylu: neskočil. A Pytlíček na něj už taky přestal číhat. Představte si, paňi, ti dva se dali do holportu a přidali se k jakýmsi bláznům, co si hrajou na vojáky na písku v Podbezdězí. Jako by vůbec nevěděli, že armáda byla zrušena. Potáhnou prý na říši zla! Jako by nevěděli, že Sovětský svaz se už dávno rozpadl. Sám, bez nich. Přece nebude čekat, až ho nějakí blázni... od bláznů, paňi, dál. Od bláznů se nedá čekat nic rozumného. No a ty čtyři chudinky? Představte si, paňi, ty čtyři překrásné ubožačky prodal ten sviňák do Holešovic jakési Kotulánové, podnikatelce. Určitě za hromadu peněz, takové pěkné, až z Bali. Nejdřív prodávala podprsenky, nasekala na nich pořádný balík, na pušapkách, to víte, každá to chce nosit zvednuté, šikovná ženská pro obchod. A teď si, představte

si to, paňi, hned naproti přístavu otevřela puf! St. Pauli se to jmenuje, aby nedocházelo k mýlce, a ty holčiny ubohé tam prodává, paňi, říčními námořníkům a gastarbajtrům z bývalého SSSR. – A ještě něco vám, paňi, řeknu, jako by toho nebylo dost: její manžel, takový jalový frajírek a nefachčenko v botách do půl lýtek a khaki bundokošili, má ty pošukané vojáky, toho Weinbergera a Pytlíčka, a ještě celá banda jich tam je v lesích, tak celou tu bandu má ten Kotulán pod komandem. Ženy si nehledí, jenom vojáci, vojáci, nic než vojáci, jestli on není, paňi, víte, co myslím. Nic bych za to nedala, že ten Kotulán to všechno spískal. A teď to mají. Pár nešťastných lidí a... a nic. – Kdyby se ten profesor věnoval radši svému bádání a svým děvčatům, když už je dovlácel až do Nuslí, mohl si spokojeně skočit z mostu, Pytlíčkoví by tím udělal radost, holky by po něm dědily. Beztak jenom knihovnu, co jiného takový badatel může po sobě kloudného zanechat, a kupu počmáraných papírů, ale i tak, prodá se to do sběru nebo do antikvariátu a hned je na kaffčko. Lepší, paňi, než rezavým drátem do oka, to vám řeknu. Takhle je, paňi, kupa nešťastných lidí na jeden ráz.

A tu mě napadlo, že jdu kolem světa, protože se bojím. Kdybych zůstal doma, mohli by mě tam najít a donutit – už jsem v tom věku –, abych vylezl do větví. Mohli by zazvonit u dveří, lapit mě... A šup s ním na strom! Běda tomu, koho setřesou. Předpokládám, že mě by nesetřáslí, vždyť ještě uvezu kolečko kamení od žlebu do zahrady. To by bylo, abych se neudržel na stromě. – Jenže co kdybych v rozhodujícím okamžiku podlehl náhlé slabosti? Vždyť i docela mladý člověk mívá slabé chvílky a mohl by v takové zkoušce podlehnout, pokud by jí byl vystaven. Jenže mladému to nehrozí... Právě proto kráčím kolem světa, rázuji zdatně, předstíraje nezdolnost a znamenitou kondici. A rozhlížím se obezřetně, nejsou-li mi v patách. Vždyť jistotu nemáme ani na cestě.

Snad by jednou z možností mohla být jáma. V té bych se schoulil a pěkně v teple přečkal ohrožení. Jenže jak bych poznal, že už přešlo?

Taky mě napadlo, že jdu kolem světa, protože se bojím nejít. Jdu kolem světa, abych nezůstal sobě napospas. Mohlo by se mi přihodit něco horšího? Utíkám sám před sebou. – Mašíruju kolem světa, cesta ubíhá, čas utíká, nohy bolí, tělo se unaví, dobře se pak usíná, bez vtíravých snů se sladce spí, beze snů děsivých. Bojím se ohlédnout, abych neviděl, co jsem nechal za zády. Na cestě kolem světa nemám pocit zmarňeného času, chůzí zaháním noční můry, kroky chlácholím své špatné svědomí.

Je-li zrušena armáda, znamená to snad, že se na Sovětský svaz nepotáhne, přestože mu byla vyhlášena válka? Už to tak vypadá... Ale co slovo vojáka, slovo důstojníka? Co slovo kapitána Kotulána?

„A mluvil jsi, Laďo, se Sovětským svazem osobně?“ zeptal se Kotulána armádní generál Artur Velíšek se znatelnými pochybnostmi v hlase.

„Říkali, že není momentálně k dosažení, ale že mu to určitě vyřídí...“

„Co když na to zapomněli?“

„Že by tam měli takový bordel?“

„V SSSR? Tam majú bordel jak v tanku. Taky bordel není ani u nás. Ja to vím, ja jsem tam byl tři razy na školeňu generality vojsk Varšavske smluvy,“ zasmál se Velíšek pobaveně.

„To ovšem neznamená, že válka není vyhlášená,“ podařil se Kotulánovi bezděčný rým. „To ovšem neznamená, že se na Sovětský svaz nepotáhne!“

„To se tam vydate všeci tře? S kym, ty cype, chceš, kurva, tahnut, do řiti?“

„Se svým útvarem, se svými vojáky věrnými, vlastenci pravými. Nezkaženými. Chrabřími. Se lvími srdci.“

„Ja ti bránit nebudu, bo ani nemožu, bo když je armada zrušena, tak jsem hovno v brygadyrce, žádný general, ani armadni, ani nahradni. Tak. A včil mudruj. A včil se, kurva, napijem.“

Teď už armádní negenerál Velišek začal vytahovat zpod nálevního pultu lahvičky s alpou francovkou a kladl je na zinkovou desku jednu vedle druhé, až jimi pokryl celou plochu. Kocour Napoleon se na to už nemohl dívat. Seskočil plavmo z pípy přes alpy na podlahu a s oháňkou hrdě vztyčenou, kroutě zadkem vyšel pootevřenými dveřmi z army a vydal se přes širé prostranství kolem zneuctěných tanků do kočičího ústraní. V této fázi pití alpy zlomil nad bývalým generálem hůl. Teď už Napoleonova dobře míněná slova nejsou nic platná, od této chvíle ať nad tím nešťastníkem roztahuje ochranná křídla jeho anděl strážný.

Vojíní Pecka a Navrátil stáli svému veliteli věrně po boku. Kdyby jim poručil, aby bývalého armádního generála zastřelili, určitě by na něj aspoň zarachotili závěrem svých zbraní. Jenže kapitán Kotulán byl zděšen postojem i stavem svého téměř nejvyššího nadřízeného (nad ním už byl jenom vrchní velitel branné moci, prezident republiky) a žádný takový rozkaz nevydal. Jen rezignovaně pokrčil rameny a odkroutil uzávěr na první lahvičce. Chlapci tak učinili po něm. Jsou ještě vojíny? Je jejich velitel ještě jejich velitelem? Teď, když je armada zrušena? Bývalý generál čepoval řídké pivo pro všechny, aby bylo čím zapíjet penetrantní pach mentolu v tekutině, která nebyla určena k pití, nýbrž na potírání končetin vyčerpaných náročným výcvikem nebo vyčerpávajícím bojem. Jenže v nouzi čert i mouchy lapá...

Čtyři bývalí vojáci stále ještě vypadali jako vojáci, protože vězeli v uniformách, dokonce i zcela rezignovaný bývalý armádní generál Artur Velišek, velmi ledabyle ustrojený, vězel v šatstvu vojenského původu, v generálských teplácích s lampasy, také tílko s nápisem DUKLA PRAHA bylo vyfasováno ve vojenském skladišti, o generálské brigadyrce s lipovými ratolestmi ani nemluvě. Oba bývalí vojíní

byli navíc ozbrojeni samopaly schopnými snadno v kratičkém časovém úseku pozabíjet několik lidí. Kdyby na to přišlo... Jejich bývalý velitel byl v kapitánské uniformě pečlivě vyžehlené, jak ze škatulky, se zajištěnou služební pistolí v zapnutém pouzdře. Pili pospolu v bývalé armě bývalého velitelství celé bývalé armády alpu francovku a pivo sedmičku a měli k tomu pádný důvod. Armáda se přece neruší každý den. Už si tykali a plácali se po ramenou, chodili spolu močit před armu, blekotali nesmysly o věčném přátelství a smrděli mentolem, lihem a pivem sedmičkou, z úst jim ta směsice vycházela jak oheň z tlamy drakovy a taky z pórů po celém těle. Když dopili naražený sud, vydal se bývalý armádní generál do sklepa narazit nový. Odvrávoral na vratkých nožkách, červené lampasy se mu podlamovaly, ale nechtěl, aby ho doprovázeli, narážení sudů prý je vojenské tajemství. – Bývalé! volali za ním. Přesto nevzal do sklepa žádného z nich. Třeba tam má ještě nějaké jiné tajemství, nevojenské... Vrávoral křivolakou cestou dolů, dolů, dolů mezi vypité sudy a marně hledal plný, aspoň jeden, aby mohli důstojně ukončit válku-neválku, ale nic nenašel, byl to poslední vojenský sud piva, který vypili. Při marném hledání se bývalý generál ztratil, ztratil se z parády, ztratil se nadobro a už se nikdy nenašel.

Marně se kocour Napoleon sháněl po obligátní konzervované dávce potravin, neměl mu ji kdo otevřít a v misce naservírovat. Opustil tedy opuštěné velitelství armády a v blízké vsi si našel bohatou nevěstu. Měla k dispozici silo plné obilí, plné myší, snadno ho uživila, aniž musel packou pohnout, aniž musel ptáčka v letu srazit, myšku z díry vyšťárat. Zplodil s ní několik tuctů Napoleonů a Napoleonek, pak jí začal zahýbat s několika chudými kočkami naráz, a tak ho vyhnala. Ať si táhne, odkud přišel. Táhl tedy krajem, potloukal se v polích a lesích, živil se všelijak, dokud ho v zimě myslivec Adamec nezastřelil středně hrubými broky a neudělal si z něj ledvinový pás. – Ale to jsme odbočili od podstatného k nepodstatnému, jak časově, tak místně.

Zatímco bývalý velitel útvaru bývalý kapitán Kotulán s doprovodnou hlídkou, bývalými vojíny Oldřichem Navrátilem a Longinem Peckou, pili alpu francovku už bez piva a bez bývalého generála, vojska před závorou čekala na jejich návrat z velitelství armády v nejistotě. S jakou se vrátí? Potáhne se na Sovětský svaz? Kdy se potáhne, kdo potáhne s nimi, kdy už tam budou? – Nejistota leptá kázeň i odhodlání, sráží bojového ducha. Vojáci bez kázně – jak známo – lezou po stromech. Co s vojákem na stromě? Když čekání trvalo příliš dlouho, slezli vojáci bez kázně ze stromů a začali se rozlézat po krajině. Zmocňovaly se jich hříšné myšlenky, lezly na ně nevojenské choutky, měli hlad a žízeň. Dávno už snědli svou denní dávku konzervované potravy a na další jídlo žádné vyhlídky. Začali sklízet cizí ovoce a cizí zeleninu, ani ji pořádně neočistili, jen z ní hlínu o kalhoty otřeli; kradli slepice a husy, líčili pasti na lesní zvěř, ale nestříleli, měli to zakázáno, munici potřebovali na Sovětský svaz. Podařilo se jim upytlačit kance divočáka, zachytil se pravým předním kopýtkem do drátěného oka na zajíce, museli ho utlouct polními lopatkami. Pak ho pekli nad plameny, nemohli se dočkat, ukrajovali ohořelé kousky bajonety nabroušenými do boje a jedli to nedopečené, spálené na povrchu a syrové uvnitř. Nechutné trampské počínání. Když kolem nich prošel kocour Napoleon, podíval se na ně svrchu, pyšně a pohrdavě:

„Co tu tvrdnete, knechti, armáda byla zrušena, běžte domů!“

Kdo by věřil kocourovi... Tohle? Všichni! Ač to znělo neuvěřitelně, skoro všichni vojáci mu uvěřili. Nemeškali ani chvíli, nechali kance kancem, ať se, sviňa, peče, jak dlouho chce, a odešli domů, jak jim kocour doporučil. Ale ne všichni, všichni ne. Všichni tomu prohnanému oficírskému kocourovi neuvěřili. Co když je to nějaká kocouří potouchlost! Nepatrná hrstička jich tam před závorou, u ohně s kancem na špízu zůstala. Kdo to kdy slyšel, aby byla nějaká armáda zrušena? To se přece nedělá! Nepatrná hrstička zůstala a netrpělivě čekala, s čím přijde jejich velitel z velitelství.

A neprohloupili. Kanec se báječně dopek, byl ho pořádný kus pro každého a ještě zbylo.

Jako bych se vracel, jako bych měl blíž k chlapci, který běží za psem. Je to ohař s ušima plnýma broků, schytl je při lovu na zajíce a bažanty, jmenuje se Brok. Tulívali se k sobě v boudě pod schody na půdu, když babička sypala slepicím a dědeček zabíjel králíka jedinou ranou polínkem. Nejdřív capkali vedle sebe po štěrkové silnici předjíždění odpoledním autobusem, maminkami s kočárky, traťovými dělníky na kolech, loudali se jen tak: šel chlapeček na procházku, vedl pejska bez provázku... a pak se dali do běhu, nevíme, kdo s tím začal, koho to napadlo, zničehonic běželi, aniž by před něčím utíkali. Běželi jen tak, ačkoli mohli neběžet, mohli se vrátit domů pro krajíc chleba s pomletými škvarky, oběma tolik chutnal, podělit se o něj rovným dílem. – Nekrm toho psa, má svý v misce! Taky o tu misku se mohli podělit a pak v boudě pod schody na půdu oddávat se sněním a blechám. Jenže oni běželi dál, a jestli s tím nepřestali, jestli stále ještě běží, běží v oblacích.

Jako bych těm dvěma běžel v patách, jako bych to dokázal, jako bych měl blíž k těm dvěma než k dědkovi na lavičce cucajícimu ocucanou hašlerku. Kdepak bych běžel, kdepak bych stačil psovi s rozstřílenýma ušima... Jdu zvolna, kráčím pravidelně, vždyť co neujdu dnes, urazím zítra nebo pozítří, nic neuteče. – Když si odplivnu, slina je tmavá, sladká, táhlá, hašlerková.

Ve vzdálených Alpách se zvedl vítr, rozverný a studený, přifičel do Kuřích Vod a ovanul všechny shromážděné u závory. Až po dvou dnech se probudili: bývalý voják Pecka, bývalý voják Navrátil a bývalý kapitán Kotulán, bývalý velitel bývalého útvaru, který se rozešel do svých domovů. Probouzeli se postupně v trávě u závory oddělující Kuří Vody od ostatního světa. Připotáčeli se sem přede dvěma dny podepření navzájem, skáceli se do trávy a dva dny tak zůstali přiklopeni

mentolovým poklopem vlastních výparů. Až po dvou dnech se víčko levého oka ztěžka odklopilo a zase přiklopilo. Nad nimi se skláněly nezřetelné šmouhy obličejů nezřetelných lidí, nezřetelné ruce jim cosi nabízely. Byly to zbytky kance, vybraná sousta. Rty se rozlepily, ale ne proto, aby kančí sousto pozřely: „Vodu!“

Bývalí vojáci napojili své druhy vodou pramenitou, křišťálově čistou z útrob rodné země, útrobami vyčištěnou a léčivými minerály nasycenou, z kuřivodské studánky ve stínu kapradin. Jakmile se té voděnky napili, rázem pookřáli, chuť na kančí dostali, najedli se, znovu napili a nabyli nových sil. Však jich také notně potřebovali, aby svým druhům sdělili, co se jen těžce sdělovalo: kocour Napoleon nelhal, armáda byla zrušena, armádní generál Velíšek zmizel ve sklepení kuřivodské army, jako by se nad ním zem slehla.

„To tedy znamená, že...“ řekl bývalý podplukovník vojín profesor Weinberger.

„To znamená, že je všechno v hajzlu,“ řekl bývalý staršina nadrotmistr Prkénko.

„Ledaže by...“ řekl bývalý vojín Pytlíček, a víc už jich tam nebylo. Pecka s Navrátilem nebyli mocni slov.

„Říkám to nerad, pokládám to za svoji prohru, i když jsem žádnou armádu nerozpustil. Jak se zdá, budeme se muset rozejít do svých domovů jako všechna vojska, která se tam už rozešla. Sovětský svaz si bude dělat, co chce, a nikdo mu v tom nezabrání; ani Čína, ani Amerika. Vojska, staršina má pravdu, je to v hajzlu,“ přiznal bývalý kapitán Kotulán.

„Není to v hajzlu,“ ozvalo se z křovíčka poblíž závory. „To by bylo, aby ta krásná myšlenka skončila mezi hovny!“

Kdo že to promluvil? Kde že se tu vzal ten nádherný ženský hlas? Táhl se jak temný med lesních včel, lepivý a svazující, ulpíval jim na duši a tam zůstal přilepený. Byl to hlas praporčice Melodie Podpolanské. V šatech z temně rudého sametu pošíťých blýskavými flitry až po zem, s dekolťází napovídající slast všech slastí, s rudým

vlasem a ještě rudějšími rety – jako by si lokla čerstvě nacezené krve podtatranských panen – vystoupila ve zlatých střevíčkách s nadměrnými podpatky ze soukromé jámy Longina Pecky, maskované nenápadným křovíčkem.

„Ostatně myslím, že Sovětský svaz musí být zničen,“ řekla nekompromisně.

„Ano, ano, ano, ano, ano, ano!“ zvolali mužové, kteří zbyli.

Snad by bylo namístě ujasnit si motivy, které tyto lidi vedly k tak šílenému rozhodnutí. Vždyť mohli užívat kouzla domova, věnovat se svým zálibám, svému povolání, plodit děti, vychovávat je, chodit s nimi k lékaři s kašlem a chřipkou, vařit houbovou omáčku, plést modrý svetr, kopat do míče, pomlouvat souseda... Co je přimělo napadnout Sovětský svaz, když je už řadu let rozpadlý? – Je však rozpadlý doopravdy? Vždyť jeho idea tu stále straší. Nezpívá se už sice Союз нерушимый республик свободных... melodie však zůstala, vznáší se jim nad hlavami. Je Sovětský svaz rozpadlý, když jeho generálové a špioni přeměnění na oligarchy a mafiány dobývají svět? Když se jeho kůň napil z Vltavy a jeho emisáři pijí becherovku u pramene v Karlových Varech? Když náměstí v Moskvě je stále Rudé a Leninova mumie u Kremelské zdi věčně živá? Když nám, kteří jsme ho zažili na vlastní kůži, ochutnali vlastními jazyky a posrali se z něj vlastními zadky, SSSR stále straší v hlavě?

Sovětský svaz musí být zničen! S tím souhlasí i pacifista Navrátil, je to jeho fixní idea: Sovětský svaz musí být zničen, aby mohl být nastolen věčný mír. Beránek se lvem si budou hrát na slepou bábu, orel se s myškou rozdělí o makový koláč a tygr si k večeri nastrohá mrkvičku.

Longin Pecka tomu chtěl přijít na kloub ryze technicky; chtěl vyzkoumat, lze-li ho rozebrat na součástky, něco přidat, něco ubrat, tu rozklepat, tam zkrátit, přinýtovat, vložit, jinak poskládat, křídla natřít duhovými barvami a vypustit nad oblaky, popřípadě tím zorat a zavlažit Gobi a Saharu. Nebo to nechat ležet a jít od toho.

Prkénkův důvod, proč táhne s ostatními na Sovětský svaz, je prostinký: nedokáže si představit, že by musel svléknout vojenskou uniformu a začít se řídit vlastním rozumem. Že by si musel najít zaměstnání – cvakat u pásu udělátka k posouvadlům, pípat u kasy v supermarketu, rovnat melouny do regálů, kopat v chodníku rýhu od severu k jihu a pak ji zase zasypávat. S kapitánem Kotulánem půjde třeba do horoucích pekel. Sovětský svaz? Co je to Sovětský svaz... Leda prd!

Megalomaniakálně uvažující konceptualista Pytlíček byl při pomýšlení na Sovětský svaz jak u vytržení. Tažení chápal jako umělecké dílo, koncept, jaký tu ještě nebyl. Kam se hrabe Leonardo! Knížík rozkouše závistí všechny gramofonové desky, které kdy pojednal, Brikcius odejde do ústraní Vídeňského lesa, začne psát své eugenie aramejsky, stane se poustevníkem a živit ho budou hejna kobylek. – Konceptualista Pytlíček se rozhodl natřít Sovětský svaz růžovou a modrou barvou, rozkrájet ho na kusy a uložit v pětilitrových láhvích od okurek. Všechno zdokumentuje: vyfotografuje, nakreslí, popíše, natočí, vystaví v New Yorku u Guggenheima a stane se nesmrtelným.

Kotulánova motivace pro tažení na Sovětský svaz je jasná: dodržet slovo. Jednou tu válku vyhlásil, tak na tom, kurva, trvá. Vždyť je kus chlapa, do prdele, žádné ořezávátko!

Profesor Weinberger? – S intelektuály bývají potíže... Intelektuálové nejsou snadno čitelní, žádné studánky křišťálové, nezkalené. Bývají svéhlaví, zaujatí pro věc, záhadní a nevyzpytatelní. Budou s profesorem potíže? Co když v kritických okamžicích začne pomýšlet na skok z mostu? Co když místo boje začne hledat stopy po Christianu Immanuelovi Kepke-Kapkawském? Co když je pravým důvodem Weinbergerova rozhodnutí táhnout na Sovětský svaz úprk před tím, co si sám nerozvážně nadrobil – před čtyřmi překrásnými Indonésankami?

Jaký problém řeší účastí na válce démonická praporčice Melodie Podpolanská? Je-li zrušena armáda, jsou zrušeni také vojáci:

vysvěčeni z uniforem a poslání domů, k maminkám, manželkám a milenkám. Zrušen je také Ústřední vojenský soubor písní, tanců a lidového vyprávění Rudého praporu ze Sušice. Kam se vrátit? Melodie by mohla zpívat v baru, v barech není Melodií nikdy dost, také by se mohla věnovat thajským masážím, péct štramberské uši, určitě by se v běžném životě neztratila. Jenže, jenže... Civilní život není vojna. Kdepak! Vojna je vojna, všude plno vojáků, dychtivých a ochotných kdykoli ku pomoci přiskočit. Bez vojáků by se stal Melodiin život pustinou vyprahlou a rozpukanou.

„Vzhůru, na Sovětský svaz!“ zvolala Melodie Podpolanská, pozvedla paži a ukázala směrem východním.

„Vzhůru, na Sovětský svaz!“ zvolala hrstka zbylých.

„Vzhůru!“ ozvalo se jim za zády.

Otočili se po hlase. Vlastně to byl dvojhlas. – Z roury v příkopu se vysoukal jeden a za ním druhý. Měli na sobě zvalené uniformy, kdoví, jak dlouho tam trčeli. První se vysoukal vojín kuchař okul-tista Jurajda, slušně, po vojensku zasalutoval, představil se a řekl:

„Přece byste netáhli na Sovětský svaz bez kuchaře! Kdo by vám vařil guláš, koprovou omáčku a v neděli řízky?“

„Ha! Na to jsem nepomyslel,“ plácl se do čela kapitán Kotulán. „A kdo je ten druhý strašák?“

„To je přece starší lejténant a čestný člověk Tatjan Tatjanovič Stěnolezyn, denaturalizovaný občan SSSR a naturalizovaný našinec. Vyrostli jsme spolu v jednom sirotčinci, v jedné postýlce. Kuřeti by zrno nesezobl, člověku by do ucha nenaplival. Tažení na Sovětský svaz by bez Tatjana Tatjanoviče přestalo mít smysl.“

Kapitán Kotulán si při Hulajdově vychvalování mnul bradu, protože silně přemýšlel. Jedná-li se o denaturalizovaného občana nepřátelské mocnosti, mohl by posloužit jako jejich špeh. Jenže, jenže... Co když se jedná o léčku, co když jsou ti dva vši v jejich kožichu? Pátá kolona? Velitel musí být bdělý a také ostražitý.

„Kouříš, Stěnolezyn, kouříš, pokuřuješ?“

„Kouřím, kapitáne, kouřím, pokušuji.“

„A kde bereš machorku, starší lejténante, uprostřed Evropy?“

„Já nekouřím machorku z Machorie, kaptáne, já zdejší tabák si balím do papírků olšanských, Taráska Bulbáska pokušuji.“

„Hm,“ řekl spokojeně kapitán. Stěnolezyn prošel rafinovaným psychologickým testem. Je prověřen. Ale co Župajda? Je opravdu kuchařem, nebo se mezi ně vetřel s nekalými úmysly?

„Čím zahušťuješ guláš, kuchaři okultisto Kulajdo, moukou, škrobem, bramborou, anebo chlebem?“

„Ničím, kapitáne,“ zvolal Jurajda hrdě. „Dávám do něho tolik cibule, že zahušťovat netřeba. Taky je dobré přidat k hovězí klišce kus vepřového, to se rozvaří na maděru, než je kliška hotová. Tím pádem je řádně zahuštěno.“

„Tož vás, chlapci, vítám v našich řadách. S takovou posilou Sovětský svaz porazíme, i kdyby nechtěl,“ řekl velitel a usmál se na ně přívětivým úsměvem.

Někdy se vyplatí uhnout z přímé, vyšlapané cesty kolem světa a zabrousit do luk a strání, ale nesmí pršet, musí hřát sluníčko. Jahody ve vysoké trávě voní jak posedlé, převoní i tu nejvyšší kostřavu, srhu a lipnici, i když jsou docela maličké, schované pod listy. Stačí se shýbnout, poodhrnout trávu a máte je, červené titěrnosti u země. – Pozor na veliký stroj! Řítí se loukou a drtí trávu, třezalku i jetelíček, včelí pastvu, zeměžluč a řebříček, bodláky před rozpukek, hadinec i pryšec chvojku, vikev ptačí a hrachor luční, stroji je to všecko fuk. Co rozdrtí, posbírání a odveze, jenom kopřivy na mezi mezi loukami nechá, co by si s nimi počal.

Když se velikán přeřítí a zmizí s lupem z luk, ty mrňavé, červené a voňavé titěrnosti jsou celé pomačkané, ale ne všechny, všechny ne, některé se přihrčily a zůstaly tu pro mne, nenasytného polykače krásy.

2

Na nádvoří před Pentagonem v Kuřích Vodách nastoupila hrstka statečných a odhodlaných vojáků, kteří se vzepřeli demilitarizaci a trvali na svém. Nástupu velel staršina nadrotmistr Prkénko. Stáli v pohovu, očekávali příchod velitele. Stáli pod letní oblohou bez mráčku a byli všichni: podplukovník vojín profesor Weinberger, kepkekapkawskolog, vojín specialista Longin Pecka, vojín pacifista Oldřich Navrátil, vojín konceptualista Pytlíček, vojín kuchař okultista Župajda (nebo snad Jurajda?), ne, Hulajda, starší lejténant Tatjan Tatjanovič Stěnolezyn, čestný člověk. Praporčice Melodie Podpolanská, diva z rozpuštěného ÚVSP TLVRPZS jim byla nablízku, ukryta v soukromé jámě Longina Pecky, zamaskované nenápadným křovíčkem. Jakmile staršina zaslechl velitelské kroky, jakmile zahlédl velitele, zavelel pozor a předal kapitánu Kotulánovi hlášení o nastoupenosti útvaru.

„Děkuji! Útvare, na můj povel, útvare, pohov!“ zavelel velitel a pustil se do podstatného proslovu, po němž bude následovat podstatný rozkaz.

„Vojska! Už je to tady. O této chvíli zde v Kuřích Vodách se jednou bude psát v čítankách, budou se o ní zpívat písně a přednášet básničky. Protože my, ačkoli všemi opuštěni, táhneme na Sovětský svaz!“

„Urááá!“ zařvala vojska statečně.

„Řve se hurá, vojska, žádné urá, jasný!“

„Hurááá!“ opravila se vojska ještě statečněji.

„Ano, tak se řve, hurá, hezky česky, když se táhne na Sovětský svaz. Urá řvou oni, jasný! Cítíte ten rozdíl?“

„Hurááá!“ zaburácel útvar znovu, protože ucítil ten rozdíl.

„Vojska! Vzhledem k tomu, že nás není mnoho, nemůžeme vést válku se Sovětským svazem obvyklým způsobem: vtrhnout, bojovat a porážet sovětské armády, dobývat území a dál postupovat, až ho dobudeme celého, dobyté oblasti okupovat a vést spravedlivou okupační politiku, osvobodit porobené národy a zrušit Sovětský

svaz de facto, když už de iure zrušený je. Vrátit se domů ověnění vavříny. Na tohle nás není dost. Musíme vycházet z toho, co máme, a zvolit netradiční, přesto účinné bojové způsoby. Musíme sáhnout po válečné lsti. Zdá se, že jedna lest bude málo, vojska. Budeme muset použít lstí několik, jednu lest za druhou, celou řadu lstí. Silou Sovětský svaz neporazíme, musíme ho zevnitř rozleptat, rozežrat, vyhnít; najít srdce Sovětského svazu a to rozmáznout po zdi, ať se nám to líbí, nebo ne. Náš nelehký úkol nelze dopředu naplánovat, budeme muset improvizovat a spoléhat na vlastní nápaditost. Čeká nás těžké, ale zajímavé tažení. Čeká nás úkol, jaký tu ještě před nikým nestál – porazit zrušený, rozpadlý Sovětský svaz!“

„Hurááá!“ zařvali vojáci správně.

„Nevšední úkol vyžaduje nevšední opatření, vojska,“ pokračoval velitel závažně. „Nyní vám přečtu rozkaz velitele číslo jedna.“ – Kapitán sáhl do rozumbrašny a vylovil z ní nadvakrát přeložený rozkaz číslo jedna ze dne 5. července.

„Rozkaz velitele číslo jedna.

Za prvé: povyšuji kapitána Laďu Kotulána z hodnosti kapitán do hodnosti plukovník z důvodu zlepšení velení. Provedení: ihned.

Za druhé: ruším nošení uniforem a oslovení hodností z důvodu utajení. Provedení: po rozchodu a opatření civilního ošacení dle vlastního uvážení.

Za třetí: neuposlechnutí rozkazu, zrada a přeběhnutí k nepříteli se od této chvíle trestá zastřelením, zbabělost tváří v tvář nepříteli oběšením; není-li po ruce provaz nebo vhodná větev či jiné věšadlo, zardoušením.

Podepsán plukovník Laďa Kotulán, velitel. – Ve válce, vojska, musí být kázeň, to se nedá nic dělat. Dotazy? Připomínky?“

Zvedla se ruka staršiny Prkénka.

„Soudruhu kapitáne, nadrotmistr Prkénko, dovolte mi promluvit.“

Čerstvý plukovník Kotulán se velice zachmuřil a mlčel. Před chvilkou se povýšil na plukovníka, řekl to snad dost jasně, a zrušil

oslovování hodností z důvodu utajení, a teď staršina Prkénko, jediný profesionální voják mezi vojáky základními a záložními, jeho opora, dá hned v první větě najevo svoji bezmeznou zupáckou pitomost.

„No dobře, ještě se to nevžilo, ještě se občas spletete, žádné neštěstí, však se to časem zaběhne,“ připustil plukovník Kotulán a pokynul Prkénku, aby promluvil.

„Kapitáne,“ trval na svém staršina, „žádám o povolení výjimky. Kdybych si svlíkl uniformu, zůstal bych nahý, i kdybych měl na sobě štráfkovaný dvouřadák a žlutou kravatu s růží. Dvacet šest roků, tři měsíce a dvanáctý den nosím uniformu. Teď ji mám kvůli nějakému blbému Sovětskému svazovi svlíknout? To si radši vpálím kulku do hlavy!“

„To byste, Prkénko, udělal?“

„To bych, soudruhu kapitáne, udělal!“

Kotulán se vyděsil. Kdyby si Prkénko vpálil kulku do hlavy, přišli by o značnou část vojsk a to si před nelehkým úkolem, který je čeká, nemohou dovolit.

„Vy jste se zbláznil, Prkénko. Víte, co je to rozkaz?“

„Ano, soudruhu kapitáne, vím, co je to rozkaz.“

„Tak ho proved'te!“

„Dovolte mi, kapitáne, abych ho neprovedl.“

„Neprovedl rozkaz?“

„Ano, soudruhu kapitáne.“

„Za jiných okolností bych do tebe, ty jedno Prkénko, nechal zatlouct hřebík dvoustovku a vzadu ho zahrnul, aby sis ho nemohl vytáhnout ani kleštěma. Nebo rovnou ke zdi!“

„Bez uniformy stejně zahynu.“

„Tak dobře, Prkénko, vzhledem k výjimečným okolnostem si tu uniformu nemusíš svlékat. Stejně nikdo neuvěří, že zamýšlíš porazit Sovětský svaz. Můžeš si ten mundúr nechat, máš výjimku.“

„Provedu, plukovníku!“

Ten profesor, paňi, z Nuslí Weinberger, co bádá po stopách jakéhosi vídeňského cukráře a co neskočil z mostu, jak měl ty čtyři krasavice z Bali doma v Nuslích, jak dostal povolávací rozkaz přímo na mostě, zrovna když chtěl skočit, ale neskočil, do Bdělé pod Bezdězem, paňi, tak ten profesor se neztratil. Kdepak! A ty čtyři Balice se taky neztratily. U nás v Nuslích se nic neztratí, ani když se to z Nuslí vytratí, my o každém víme, protože máme o každého zájem, protože je náš. Kdo jednou prošel Nuslemi, je z Nuslí, hotovo. Přes to nejede vlak. My si ho necháme, i když zlobí; i když je to vrah z vášně, pro peníze, z vilnosti nebo masový, protože patří do rodiny a to už nikdo neodpáře ani jemu, ani Nuslím. My v Nuslích, paňi, neseme odpovědnost za každého z Nuslí, i když se zatoulá třeba do Holešovic, jako ta čtyři ubožátka. – Ty čtyři dívky z Nuslí, přece! Když se za ním rozjely do Bdělé pod Bezdězem na návštěvu, tak on je tam prodal, ten profesor, sviňák bez-uzdný, tomu pošukovi, který to tam měl na povel. Ano, Kotulán se jmenuje. Že už jsem vám o tom, paňi, povídala? Tak já vám to řeknu ještě jednou, ale tentokrát přesně tak, jak to bylo, to mi věřte. Nebo mu je dokonce daroval zadarmo, aby se zavděčil. U těchhle intelektuálů člověk nikdy neví, kdy jim prdne v bedně a co jim tam. Bůhví odkud ten Kotulán je, jisté je, že z Nuslí není, paňi, kdepak by byl takový z Nuslí... Celou noc je měl ve stanu, chudinky, a byl tam s nimi sám, nikdo nesměl dovnitř, všude samá stráž. Kdoví, co tam vyváděl, blázen jeden. Nic bych za to nedala, že musely rozebírat a zase dohromady skládat kulomet. – Ráno přijela do Bdělé jeho stará, co prodává v tržnici, jak byly v Holešovicích jatky, podprsenky nadměrných velikostí, taky šitíčka, bavlnky, zipy a knoflíky, a rovnou do toho velitelského stanu, stráže nestráže. Načapala ho tam, zrovna když je učil vlevo v bok a čelem vzad. Ten vám byl, paňi, jako opařený, to si umíte

představit. Takhle ráno, přes všechny ty strážné vojáky a hned in flagranti. Já ti dám čelem vzad! Já ti dám vlevo v bok! Já ti dám rozebírat kulomet s děvčátky! – Naložila ty chudinky do auta a rovnou do Holešovic. Však já se o vás, holátka, dobře postarám. A v Holešovicích hned u přístavu v Jankovcově ulici, kousek od Libeňského mostu, jim pronajala St. Pauli. To je, panečku, jiná káva než kachní bordel v Denpasaru! V St. Pauli nemusejí vyhazovat kachnám hnůj ani je krmit a po použití zařezávat, šmik za hlavičku. A pak škubat peří. Víte, paňi, jak blbě se to škube, i když je dost napařené? V Holešovicích se ty holčičky seznámí každý den s novými zajímavými lidmi, zašpásují si s nimi, zahrají na fanty nebo kanastu, povesejí se a ráno můžou vyspávat až do oběda. Když nemají do čeho píchnout, šijí podprsenky nadměrných velikostí nebo vyšívají na kanavu překrásné zaoceánské motivy. Ta paní Kotulánová, paňi, je pak v tržnici prodává jak housky na krámě zahraničným turistkám z Německa, Holandska a z celé Skandinávie, ty podprsenky, abyste rozuměla. Japonky, Italky a Francouzsky se na ně nechytají, ty mají dost malé kozy, ty jsou spíš na motivy. Škoda, paňi, že u nás v Nuslích nemáme takové jatky, ze kterých by byla taková šikovná tržnice, a že musíme až do Holešovic. Ale zato máme most, to je pravda, tak hluboký most v Holešovicích nemají. Ani v celé Praze. – Tak ten profesor z Nuslí Weinberger i s tím Kotulánem a taky s tím konceptualistou, jak se honem jmenuje, taky z Nuslí, a s celou tou bandou odtáhli pěšky do Kuřích Vod. Takže jsou teďka v Kuřích Vodách. Co tam dělají, sud' bůh... Ale já se to, paňi, dozvím, na to vemte jed. Brzy se to dozvím, to mi věřte, a dám vám, paňi, včas vědět. Abyste věděla.

Jako když ježibaba bičem šlehne, krutás houser vám skočí na bedra, to se pak špatně chodí kolem světa. Obzvlášť v čase blátivých stezek

podél vody a usychajících vratičů, které pokyvují znavenými hlavičkami, protože se musely smířit s úbytkem žluti: tak, tak, tak... Hladina řeky žlutne opadanými topoly, javory a lípami. Belhám se v mírném předklonu s houserem přilíplým na páteři, a nemusel bych. Hlohy jsou dosud ještě zelené a jejich listoví se drží úpěnlivě ve větvích, listy kaštanů už dávno zhnědly a opadaly navštíveny klíněnkou jírovcovou. Není to houser, je to husar, osedlal si mne, vráží mi ostruhy do křížové kosti, mezi obratle a já se šinu kolem světa blátem a podzimem, jako bych musel plnit povinnost.

Potkávám člověka o holi, hlavu má skloněnou, tvář ukrytou kšilttem kšiltovky, výdechy a vdechy hraje na foukací harmoniku zvanou varhánky písničku: Nikdy se nevrátí pohádka mládí...

Tak. – Nezbývá než dát mu za pravdu.

Bloumat lukami nelze věčně, po čase to přestane bavit i tvrdošjnou obdivovatelku luk. Světská sláva, polní tráva, kytice zvonků, kopretin a kohoutků lučních proložená stébly skřípiny uvadla a neslavně skončila v popelnici, Anička Dušička odjela do krajského města studovat na učitelku a poznávat život. Bydlela v koleji s chichotavou Květuší a vážnou Martou, chodila na přednášky a do seminářů, do tělocvičny a do houslí, do kina a do divadla i na operu, taky do hospody na pivo s děvčaty a chlapci, smála se srdečně, oči kulila údivem, jak je ten svět, který zrovna objevuje, veliký, zajímavý, zábavný a krásný. Už dávno zapoměla na rozpačitého chlapce, kterého v lukách několika správně umístěnými údery do zad zachránila před zalknutím. Kdyby se jí zeptali, jakže se jmenoval, už by si nevzpoměla. Chodila teď s Vaškem Šaškem, horolezcem a studentem báňského inženýrství, a probírali spolu líbání.

Jednoho dne v úterý pozdě odpoledne objevila Anička Dušička na kolejní vrátnici za sklem dopis se svým jménem a adresou domů k mamince přeškrtanou a nahrazenou adresou koleje: Kostelní 47. Maminčina ruka. Na zadní straně byla podivná adresa odesílatele:

O. Navrátil, v. ú. 00543, PSČ 298 53 Kuří Vody. – O. Navrátil, O. Navrátil, Ó, navrátil... Co to má znamenat? Strčila dopis do tašky a odpocho- dovala s chichotavou Květuší a vážnou Martou na pivo s horolezci do horolezecké hospody V Kletru. Museli probrat plánovanou výpravu do Vrátné doliny a přilehlých skalisek. Dopis otevřela až pozdě v noci mírně opilá a celá zulíbaná.

Kuří Vody, pondělí

Milá Aničko Dušičko!

Asi se divíte, kdože Vám to píše, když Vám nikdy nepsal, protože se neodvážil, protože psát krásné dívce, to není jen tak. Zvláště když se jeden před ní ztrapnil do té míry, že z toho musel vyvodit důsledky zcela fatální. Vždyť mě ani neznáte. Zachránila jste mi život a já jsem Vám za to ani nepoděkoval. To proto, že jsem se styděl. Strašlivě jsem se styděl, tak hrozně jsem se styděl, že jsem se kvůli tomu dal na vojnu. Možná jsem to neměl dělat, možná jsem Vám měl natrhat kytici a poděkovat za život nebo koupit růže, jaké v lukách nerostou, a říct, co k Vám cítím, a pak teprve, odmítnut, dát se na vojnu pro krásnou plavovlásku jako ten francouzský voják v písničce. Ano, to jsem měl udělat, a ne zbaběle utéct jako malý kluk. Teď to mám, ač pacifista, jsem na vojně a táhnu do války, kterou jsem bezděčně vyvolal. Do války se Sovětským svazem.

Rozhodl jsem se napsat Vám toto psaní, abych konečně překonal svůj ostych, s perem v ruce nekotám, opírám si o ně svoji kuráž. Našel jsem odvahu Vás oslovit proto, že je to jediná možnost, jak Vám říct, že táhnu do boje s Vaším jménem na praporci, a když padnu, budu umírat s Vaším jménem nártach. Zdá se Vám to patetické? Romantické? Banální? Hloupé? Ano, máte pravdu, je tomu tak, Aničko Dušičko, a nemůže tomu být jinak, protože jsem do Vás zamilován a Vy to musíte vědět, i když dost dobře nevím, jak k tomu vlastně přijdete, že jsem do Vás blázen. Prostě

se Vám vnucuji a přitom doufám, že mě nevypeskujete, že si to přečtete a nebudete se mi smát. Když se dozvíte, že jsem padl v boji, třeba se za mne pomodlíte... Pak budu šťasten, přešťasten.

Váš

Oldřich Navrátil

Ano, ano, to je on! Ten chlapec s kopretinou, blážínek na louce. Co teď s ním? Zbláznil se dočista. Vždyť Sovětský svaz už se dávno rozpadl, jaká válka s něčím, co není! Kuří Vody... Není tam blázinec? Ta podivná zpáteční adresa, žádná ulice ani číslo domu. Vždyť sám připouští, že je blázen. Chudáček malý, takový nesmělý, zaražený, nevhledný, ruce se mu třásly. Jestli mu tam dávají elektrošoky, v těch Kuřích Vodách, to musí být skutečně utrpení, jak se ten člověk celý otřese a pěna mu jde od úst, postel se s ním zmítá a ti neurvalí tlustí ošetřovatelé s vyholenými hlavami a chlupatýma rukama! A ti blázni, kteří tam s ním sdílejí společný osud: pár Napoleonů a několik Einsteinů, taky Pán Bůh, nějaké ty Sibylы a Lucrezia Borgia, kůň Alexandra Velkého, šílenci všelijací pronásledovaní vlastními představami a ten ubožáček s nimi v jednom šiku oblečený do erárního pyžama a pruhovaného županu mašíruje ústavním parkem ve spadaném listí porazit šestinu světa.

Ráno ještě trochu opilou a hodně zulíbanou Aničku Dušičku pojala lítost veliká. I když to byl nekňuba a bytost překomplikovaná, tohle mu nepřála. Říká se od bláznů dál, ale odepsat by mu měla. Taky se říká, že se bláznům nemá odporovat.

Milý Oldřichu,

myslím, že jsme si tykali, tak proč u toho nezůstat? Není to sice tak romantické, ale mně se to vykání zdá příliš archaické. Co Ty na to?

Věřím, že tu válku se Sovětským svazem vyhraje a moc vám držím palce. Ale nemysli si, že to bude hned, takový Sovětský

svaz, to je důstojný a silný nepřítel. Jenže vy vedete válku spravedlivou a ten, kdo vede válku spravedlivou, vždycky vyhraje. Učili jsme se to na základce.

Já teď studuji na pedagogické fakultě a docela mě to baví, jenom housle mi moc nejdou, nechápu, že musím vrzat na housle, když chci učit biologii a zeměpis. Taky jsem se dala na horolezectví, je to tak vzrušující! Chystáme se s oddílem do Vrátné doliny, už jsem si pořídila cepín a kletr, lano, mačky a skoby máme oddílové. Náš vedoucí je Vašek Šašek, je to fajn kluk. Ještě potřebuju taky spacák, v noci je pod stanem zima.

Vzpomínám, jak ses málem udusil tou kopretinou na louce. To byla legrace, vid'. Pročs tak rychle pádil pryč, když se Ti ulevilo?

*Srdečně zdraví
Anička*

P. S.: A zas mi napiš, jak se vede ve válce.

Kdyby Anička Dušička věděla, že ten blázen Oldřich Navrátil nemá na sobě ústavní pyžamo a pruhovaný župan a že Kuří Vody nejsou blázinec ani psychiatrická léčebna, kdyby věděla, že neblahý Oldřich má na sobě polní uniformu, kterou kvůli utajení vbrzku vymění za civilní oděv, a že válka se Sovětským svazem je na spadnutí, sotva by změnila svůj postoj k němu; sotva by horolezce a budoucího inženýra Vaška Šaška i s Vrátnou dolinou odložila a vypravila se do Kuřích Vod rozloučit se s chrabřým vojínem pacifistou. Kdyby tohle všechno věděla, s největší pravděpodobností by si řekla: To jsou ale blázni! Táhnou na Sovětský svaz! Nespadli snad z višně? Jako každý rozumný člověk Anička Dušička věděla, že Sovětský svaz je lépe nechat na pokoji, i když je zrušený.

Smog se vysypal na krajinu a leží tu, ani se nehne. Čekáme na déšť, aby umyl vzduch, který jsme pilnou prací zasvinili, čekáme na vítr,

*aby to svinstvo rozfoukal do všech koutů naší země. Uvnitř ve stave-
ních se dýchá líp než venku. Není na tom cosi divného? Déšť ani vítr
nepřichází. Noc na nás padla znenadání, přinesla ticho.*

*Také sníh by mohl pomoci, pochytá na své zbůhdarma krásné vloč-
ky prach a uloží ho do trávy. Řeka je černá, černější než nejčernější
moka, než kráva potmě, nebe je blízko, leží na zemi, jediná hvězdič-
ka se nezaligotá, neprorazí kaši řinoucí se z komínů a výfuků aut,
z hrnečků vař! Jsme zavaleni, dusí nás co jsme si to jsme si a nikdo
nedokáže poručit: Hrnečku, dost! Dál se to valí tichem nad řekou.
Prodírám se kaši na cestě kolem světa, neslyším vlastní kroky, vlnka
na hladině nezašplouchá, pták nevykřikne ze spaní. Cítím pod noha-
ma cestu, úzkost mi svírá útroby, měl bych se vrátit, zavřít za sebou,
utěsnit okna, zamknout se na tři západy a šprajcnout kliku židlí,
aby na mne nemohli. Jenže kdo by šel kolem světa místo mne? Dál se
prodírám tichem a tmou, ohmatávám podrážkami cestu a ticha se
děším víc než tmy.*

*Ani vlak, pádivá čmouha na protějším břehu, ticho nepřeruší. Jak
to, že neslyším ššššš, rachot motorů, svist kolejnic, skřípění brzd? Snad
jsem neohluchl? Co když jsou mi v patách lovci staříků a já neslyším
jejich kročeje, protože neslyším? Jak se jim vysmeknu, když zaútočí
znenadání, když mě popadnou a nepustí? Nezbyvá než pokračovat
v cestě. Mám se snad schoulit u plotu, ani nedutat, s ušima nastra-
ženými čekat, jestli už... nebo až za chvíli... nebo někdy jindy... V tu
chvíli zařval lev. Nejprve táhle a pak už jen krátce pořvával, jako když
se rozjíždí vlak. A já jsem ho slyšel. Je to dobré, když slyším lva; není
špatné, když lva slyšíme řvát.*

K večernímu čepobití nastoupili vojáci v uniformách, protože ne-
měli nic jiného na sebe. Jenom Kotulán byl v podivném oblečení,
jaké aktivní důstojníci pokládají za civilní: z vojenské blůzy si ošku-
bal výložky, zlaté knoflíky a vyznamenání, místo brigádyrky si na
hlavu nasadil ohavný hnědý baret s anténkou na vršíčku.

V tu chvíli si uvědomil, že rozkazy je třeba udílet splnitelné. Vydat rozkaz, jehož splnění vyžaduje zázrak, je pošetilé a ten, kdo takovéto rozkazy vydává, ztrácí na hodnověrnosti a jejich splnění se nedočká. Autorita mu s každým takto zpackaným rozkazem klesá, až mu zcela vyprší. V celých Kuřích Vodách by se nenašel jediný předmět nevojenského charakteru, natož civilní ošacení pro osm vojáků. Jedna praporčice sice civilní oblečení měla, ale přece nepotáhne do pole na zlatých podpatcích, v sametových večerních šatech, pošitá flitry! – Plukovník také podcenil význam peněz pro jakékoli podnikání. Bez peněz do hospody nelez, bez peněz nelze ani do války. Vzpomněl si na husity, jak je na žižkárně za komunistů probírali v hodinách vlasteneckého dějepisu: Husité ve městě Táboře zřídili hned za branou sudy a každý, kdo vstoupil do města, nasypal do nich všechno, co měl. Jenže v opuštěných Kuřích Vodách by takovéto opatření nedostatek peněz nevyřešilo.

Čepobití tentokrát proběhlo zcela nekonvenčně. Velitel spočetl přítomné a dospěl k neutěšenému číslu osm: dva důstojníci – podplukovník vojín profesor Weinberger a sporný starší lejtěnant Štěnolezyn, dva praporčíci – praporčice Podpolanská a nadrotmistr Prkénko, a mužstvo – vojín specialista Pecka, vojín pacifista Navrátil, vojín conceptualista Pytlíček a vojín kuchař okultista Hulajda. Nebo Župajda? Ne, Jurajda. Plus jeden velitel, samozvaný plukovník Kotulán. Devět mužů, z nichž jeden je žena, proti celému Sovětskému svazu. Důvod k zachmuření čela a chmurným úvahám. Plukovník nařídil zrychlený přesun do army, bude porada. Ještě tam spolu s tatrankami a krémem na boty zbyly nějaké alpy francovky. Naštěstí jich nebylo tolik, aby se armáda zpila do němoty. Pivo bohužel, alpa se bude zapíjet malinovým sirupem ve vodě z kohoutku. Usedli kolem stolu a napili se na zdraví.

„Vojska!“ oslovil přítomné velitel, jak měl ve zvyku, a tu se zarazil. V zájmu utajení by jim měl říkat jinak, aby je nepřítel neodhalil, nepřítel naslouchá. Naslouchá stále, i když o tom nevíme, i když si myslíme, že naslouchat nemůže. Nepřítel se nesmí podceňovat.

„Přátelé moji milí! Než se vydáme na cestu, je třeba vyřešit základní nevyřešenosti. Za prvé, kde se Sovětský svaz nachází. Kde se nacházel, než se rozpadl, dobře víme, je to neoddiskutovatelná skutečnost. Nacházel se v Sovětském svazu. Kde však je teď, po svém rozpadu, vojska, zpět, přátelé, nevíme. Někde ale být musí. Jenže kde ho hledat?“

„Dobrá otázka,“ pochválil velitele profesor Weinberger. „Kde ho hledat. Co kdybychom tu otázku pevně stojící na nohou obrátili a postavili na hlavu? Kde ho nehledat?“

„Myslíš, profesore, vylučovací metodu?“ řekl Kotulán a v zájmu utajení začal Weinbergerovi tykat.

„Přesně tak. Věda má svoji osvědčenou metodologii a vylučovací metoda bývá při vědeckých postupech začasť používána. Vím s jistotou téměř stoprocentní, že na ostrově Bali Sovětský svaz není. Tuto půvabnou část zeměkoule jsem prozkoumal tak pečlivě, že by mé pozornosti Sovětský svaz neunikl. Našel jsem tam jen Kepke-Kapkawského stopu. Bali můžeme vyloučit s klidným svědomím.“

„Dobrá zpráva,“ ocenil Weinbergerův příspěvek Kotulán.

„Soudruhu kapitáne, nadrotmistr Prkénko, dovolte mi promluvit!“ přihlásil se staršina.

„Jdi už s tím šaškováním do prdele, ty jedno Prkénko smrkové, nebo tě rozštípu na podpal,“ rozdurdil se Kotulán, „a mluv.“

„V Krmelíně taky není,“ nenechal se zviklat nadrotmistr. „Byli jsme tam v neděli u švagrové a prošli celým Krmelínem se samicí k samcovi až na druhý konec Krmelína a žádného jsme neviděli. Ledaže bych ho přehlédl...“

„Asi ta vylučovací metoda nikam nepovede,“ připustil profesor Weinberger, „takhle bychom něco vyloučili a velká spousta by toho zbyla, mnohem víc nevyločeného než vyloučeného.“

„Může být kdekoli, jenže my všude být nemůžeme, i kdybychom se rozdělili. Je nás za á málo a za bé nemůžeme plýtvat silami, musíme

zůstat pohromadě," rozumoval velitel, zatímco vojíni Pecka a Navrátil hráli na čtverečkováném papíru lodě a praporčice Křoupalová-Podpolanská dělala oči chvílemi na Pytlíčka a chvílemi na kuchaře Župajdu. Nebo Jurajdu? Kulajdu! Nemíchali se důstojnictvu do porady.

„A co kdybychom ho hledali v Rusku?“ navrhl starší lejténant Tatjan Tatjanovič Stěnolezyn. „Na velké Rusi vznikl, z Rusi se nehnul ani na chvíli, byl tam až do konce. V Rusku bych ho hledal, ten Sovětský svaz.“

„Právě proto bych ho tam já nehledal. Takový Sovětský svaz moc dobře ví, co každého napadne hned. Není blbý, určitě se schoval někde jinde,“ namítl velitel Kotulán.

„A co když je ještě rafinovanější?“ zkomplikoval to profesor Weinberger s naprosto přesným záměrem. „Co když SSSR předpokládá, že každý předpokládá, že není tak blbý, aby se schovával tam, kde ho každý bude hledat, že ho tedy v Rusku hledat nebudeme, protože v Rusku by ho hledal každý, a proto zůstal v Rusku?“

„Někde začít musíme...,“ řekl temným velitelským hlasem plukovník Kotulán. „Co kdybychom začali každý sám u sebe?“

„Myslím, že já ho znám dost dobře a věřím, že se schoval tam, kde to nejlíp zná a kde má stále ještě největší podporu. A taky všelijaké schovávačky. Já bych ho hledal v Rusku,“ řekl Stěnolezyn.

„Dávám, přátelé, hlasovat,“ rozhodl nakonec plukovník Kotulán, aby už konečně dospěli k nějakému závěru. Domníval se, že hlasováním lze dospět ke správnému řešení, protože většina má vždycky pravdu. A kdyby náhodou neměla, nebude v tom obtížném rozhodování sám. „Kdo je pro, že se Sovětský svaz nachází v Rusku?“

Všichni zvedli ruku, někteří se zpožděním, protože nepostřehli, že se hlasuje, ani nevěděli – jako kupříkladu vojíni Navrátil a Pecka, hluboce ponoření do hry v lodě –, o čem hlasují. Jednohlasně bylo rozhodnuto, že Sovětský svaz je schovaný někde v Rusku. Hotovo, vyřízeno, rozhodnuto. Staršina rozdál zbytek lahvinek s alpou francovkou, pro vodu ke kohoutku a malinový sirup z ulepené láhve si

došel každý sám, protože byla krátká přestávka, aby nabrali dech do dalšího, snad ještě důležitějšího rokování. Vždyť šlo o peníze. Kde je vzít a nekrást... Jak přijdou vojáci k penězům, když od státu nemohou čekat ani floka? Vždyť stát zrušil armádu jenom proto, že na ni neměl. Nastalo ticho, nikdo nevěděl, co teď. Po chvíli se přihlásil voják specialista Longin Pecka.

„Přátelé, voják se stará, voják má,“ vyřkl do ticha obecně známou a v praxi na vojně hojně uplatňovanou floskuli.

„Na vojně se běžně přemísťuje,“ dodal Oldřich Navrátil zcela neformálně, aniž o slovo požádal.

„Jenže co, odkud a kam přemístit?“

„Natřeme narůžovo tank a prodáme ho Národní galerii!“ zvolal nadšeně konceptualista Pytlíček.

„Ti by nás hnali s dalším růžovým tankem! Jeden už tu byl. S plagiatem se nechytáme, ty jeden Pytlíčku,“ namítl Navrátil.

„Necháme ho khaki a prodáme do sběru,“ napadlo kuchaře Župajdu. Nebo Kulajdu? Jurajdu. „Mám v jedné sběrně v Libni známého, ten bere všechno.“

„Soudruhu kapitáne, dovoluji mi promluvit,“ přihlásil se nadrotmistr Prkénko. „Za něco takového bude prokurátor, budou za to mříže v Sabinově.“

„Nezapomeň, blbe, že armáda je zrušená. Celá, i s vojenským prokurátorem, i s kriminálem v Sabinově. Vždyť je to na Slovensku a to je taky zrušené,“ pokusil se ho uklidnit velitel a pak se obrátil k Župajdovi. „To není špatný nápad, Kulajdo.“

„Ten vezme všechny tanky, i ty s ohnutými laufy, a platí hotově.“

„Já bych věděl, kam prodat za lepší peníze, ale musely by být funkční, a munici taky, za hodně peněz. Moóóc hodně peněz,“ řekl starší lejténant Tatjan Tatjanovič a oči se mu leskly. Měl totiž nestandardní styky se zámožným krajanem Stěpanem Trofimovičem Krachceninem, čestným občanem Karlových Varů, který nechal v rozkošném údolíčku říčky Teplé vybudovat dřevěnou

děrevňu s kostelem svatého Michala, s dřevěným dědou Mrázem i Sněhuročkami, taky chaloupku na kuří noze tam má s mechanickou Babou Jagou a všude spoustu neuvěřitelně krásných a jedinečných doplňků exteriéru, už mu tam chybí jenom opravdický tank nebo několik tanků a pár bezzákluzových kanonů. Rád by si to pořídil za tržní ceny i s municí. Stěnolezynův návrh byl zamítnut, tanky a děla putovaly z Kuřích Vod do libeňské sběrně.

A tak přišel utajený útvar utajeného plukovníka Kotulána ke značnému jmění. Všichni byli přesvědčeni o tom, že jim to bude stačit, o zbytek se po válce rozdělí, každý si koupí menší usedlost na Šumavě nebo v Řecku, někteří se ožení, jiní se rozvedou, další zůstanou na svém. Tak to po vyhraných válkách chodí... V obchodě s šatstvem z druhé ruky zvaným sekáč v Doxech nakoupili hromadu obnošených civilních oděvů a hned se do nich oblékli, aby nebyli nápadní v uniformách zrušené armády. Jenom nadrotmistr Prkénko tvrdošjně trval na své výjimce, kterou vyžoužel na veliteli, a uniformu si nesvlékl, ani když mu nabízeli elegantní a zachovalý oblek od Gucciho. Zůstane v uniformě, i kdyžby měl kvůli tomu jít do vězení dělat bachaře, i kdyžby se měl z nadrotmistra stát nadstrážmistrem. V obchodě s barvami a laky nakoupili barvy a laky, štětce, tmely, stříkácí pistoli i s kompresorem, příložník a další malířské potřeby.

Longin Pecka si svlékl nové staré džínsy i tričko s krokodýlem z druhé ruky a navlékl na sebe vojenské montérky, aby se při práci nezasvinil, a pustil se do maskování bojového vozidla s přívěsem – gazíku s polní kuchyní. Večer obě vozidla zářila kokakolovou červení a po bocích měla nepřehlédnutelné nápisy:

PIZZA GO HOME

PIZZA DO DOMU

ПИЦЦА В ДОМ

www.pizza.eu

Do gazíku se pohodlně vešlo osm mužů a jedna žena: dva vpředu a po třech na postranních sedadlech vzadu pod plachtou.

Nepohodlně by se tam vešel i poslední, devátý bojovník, musel by se povalovat v uličce u nohou šesti ostatních v poloze nedůstojné nebo sedět někomu na klíně, což není o moc důstojnější.

„Mám lepší nápad,“ zvolal kuchař Jurajda. „Povezu se v kotli polní kuchyně. Vždyť jsem kuchař okultista.“

Kuří Vody, pátek

Milá Aničko Dušičko!

Ani nevíš, jak velikánskou radost jsi mi svým psaním způsobila! Radoval jsem se z něj včera, když mi je staršina předával, ještě než jsem otevřel obálku, s každým písmenkem jsem se pak mazlil, raduji se z něj dnes a pořád se budu radovat. Jsem šťasten, že si s Tebou mohu tykat, je to důvěrnější než vykání a já toužím být s Tebou důvěrný i na dálku, důvěrnější, a teď už si to troufám napsat – nejdůvěrnější.

Už zítra za kuropění vyrážíme z Kuřích Vod. Asi bych Ti takovéto informace neměl prozrazovat, nejsem si jistý, není-li to vojenské tajemství. Ale i kdyby bylo, Ty to přece, Aničko Dušičko, nikomu vykládat nebudeš. Musíš přece vědět, kudy se toulá

*Tvůj milující
Oldřich*

Kuchař Jurajda se v kotli polní kuchyně krčit nemusel. Velitel dospěl k rozhodnutí, že kvůli pohodlí všech bojovníků zrekrvíují ještě osobní automobil Lada Niva, kterým před zrušením armády jezdíval velitel kontrarozvědky Nejvyšší Vrkáč za děvčaty. Auto bylo téměř bílé barvy a mělo kvůli utajení nenápadnou civilní státní poznávací značku PI 31 41 52. To se hodilo. Řízením pověřil Kotulán Pytlíčka, aniž se ho zeptal, má-li k tomu oprávnění, a spolujezdkyní na zadním sedadle učinil praporčici Melodii Křoupalovou-Podpolanskou. Sám usedl na velitelské sedadlo vedle řidiče. Vzhledem k tomu, že se Pytlíčkoví ještě v Kuřích Vodách podařilo zařadit místo jedničky

zpátečku a škrtnout levým zadním blatníkem o armu, ujal se řízení Kotulán. Velitelské sedadlo neoprávněně připadlo vojínu konceptualistovi.

V gazíku pizza do domu se volantu zmocnil kuchař Kulajda, když mu velitel zmařil jeho nápad cestovat v kotli. Vedle něj s bohorovnou samozřejmostí zasedl nadrotmistr Prkénko s brigádýrkou předpisově nasazenou, zupácký pohled upřený kupředu, do šťastných zítřků.

„Ty, Prkénko, nemůžeš čnět v té uniformě jak za výkladní skříní. Kvůli utajení se posadíš dozadu a já si sednu místo tebe,“ rozhodl starší lejténant Stěnolezyn s černým anarchistickým kloboukem na hlavě, v puse čvaňhák ubalený z Taráska Bulbáska, tradičního věžeňského tabáčku. Obojí mu velice slušelo. Prkénko mlčky a nasupeně uposlechl, se svou nadrotmistrovskou šarží byl na staršího lejténanta krátký. Usedl dozadu k vojínům Navrátilovi s Peckou a prohlásil se za velitele ložné plochy. Oba vojáci z něj měli radost nesmírnou. Na poslední chvíli ještě přiběhl profesor Weinberger, málem na něj zapomněli, a posadil se do gazíku vedle Prkénka.

Když vyrazili na Sovětský svaz, nezpívali si sborově a do kroku, jako když vyrazili z Bdělé pod Bezdězem v pevně sevřeném pěším útvaru do Kuřích Vod, vždyť se teď vezli v režimu utajení a na pochodový zpěv jich bylo málo. Jenom Oldřich Navrátil si potichu broukal:

Na vojnu jsem se dal
pro krásnou plavovlásku,
a ne pro prsten snad
– ten má mi ještě dát –,
že nechtěla se dát
ode mne zulíbat.

Na vojnu jsem se dal,
my hned do boje táhli...

Nadrotmistr Prkénko uvažoval, nemá-li proti Oldřichovi zakročít, není-li jeho broukání proti zásadám utajení. Kdyby seděl vpředu, na velitelské sedačce, určitě by mu v tom zabránil. Jenže na lavičce s mužstvem, které ani nebylo v uniformách, ztratil svoji staršinskou jistotu. Jako by mu pod nohama písek ujížděl, jako by se řítíl do propasti. Kdyby nebyl vojákem, kdyby na sobě neměl uniformu, snad by se dal do pláče.

Mé srdce vložte pak
do bělounkého šátku
a k nám je pošlete,
mé milé řekněte:

„To srdce pro tebe dal,
hoch, jenž tě miloval.“

Někdy se na cestě kolem světa stane, že se zamyslíme, nemyslíme na cestu, přemýšlíme o něčem jiném, třeba o žízni a vzdálené hospodě nebo o shrnuté ponožce, o svých starých láskách, o letu balonem, a uhneme z přímého směru, cesta se nám zamotá, zasakuje a odvede nás do pomykova. Začneme bloudit, nevědouce kudy kam.

Někdo by mohl propadnout zoufalství, klást si za vinu nedostatečné soustředění, nepozornost. Nebo by to mohl svádět na objektivní činitele: opilého rádce, špatně značené cesty, nepříznivé povětrnostní podmínky, vykloněnou olovnici, prošlou záruční lhůtu kompasu... A přitom si neuvědomujeme, že každá cesta vede kolem světa a nějaké to vybočení neznamená vůbec nic, takový omyl může naši cestu jen obohatit a prodloužit. Vždyť kolem světa nejdeme kvůli tomu,

abychom to už měli za sebou a byli zase zpátky. Copak víme, kam jdeme? Jestliže je cesta cílem, žádná odbočka není marná. Co když hned za tímhle rohem, kterému jsme se chtěli vyhnout, číhá na nás štěstí? Třeba cvrček s housličkami a fialovým kloboukem nebo kaštanové kvítky napadané v čerstvě natočeném pivu...

Cestou necestou

1

Lada Niva byla velitelským vozidlem, protože v ní seděl velitel, to dá rozum. Ačkoli byl plukovník Kotulán v civilních šatech, byl velitelem, protože vojáka nedělá uniforma a velitele z vojáka nedělají frčky na náramenících. Velitele dělá z vojáka horoucí srdce, chladná hlava a pověření; schopnost velet a nést odpovědnost za důsledky, které velení způsobí. Velitel nemůže být bezbřehý, všechápavý liberál, který připouští diskusi o kdejaké bzdině, přesvědčený o tom, že každý má právo na vlastní názor, byť by byl sebestomější nebo třeba až moc geniální. S takovou by se žádná válka nedala vést. Velitel musí mít vždycky pravdu, i kdyby ji neměl. Bezradný velitel je hotové neštěstí a smrtelné nebezpečí, takového je nejlépe se zbavit co nejdříve, než tou svou bezradností spáchá něco strašného, než fatálně selže a přivodí zkázu vojákům jemu svěřeným. Bezradným velitelem plukovník Kotulán nebyl, věděl si rady v každém okamžiku, v každé situaci. Jako třeba teď.

„Vpřed!“ zavelel.

Lada Niva se zvolna rozjela. Za ní červený gazík pizza do domu se zapřaženou červenou polní kuchyní, v jejíchž útrobách se neuvelebil kuchař Kulajda ani Jurajda, nýbrž cosi hrozivého, bez čeho se vedení žádné války neobejde. Za války se totiž, co si budeme povídat, střílí do lidí. Kdo nepochopí tento princip, ať se vrátí domů a neplete se mezi muže a ženu, kteří se rozhodli pro válku.

Vojáci z naší vsi,
nic neříkejte mámě,
řekněte jí, že jsem

v Holandsku zajatcem,
a můžete jí říct,
že nevrátím se víc.

Cestou kolem světa podél řeky přidala se ke mně ondatra. Kvetly hlohy a rozrazil rezekvítek, po pampeliškách zbylo bílé chmýří na dutých lodyhách. Hrabě Colloredo-Mansfeld roku 1905 přivezl z Ameriky deset párů ondatr a vypustil je u Dobříše do rybníka: – Milujte se a množte se! Od té doby do dneška dobyly ondatry Evropu, celý Sovětský svaz a pronikly až do Číny. Některým se do výbojů nechtělo, zdomácněly u nás. Plavala v řece a já jsem podél řeky kráčel kolem světa. Podél řeky nelze zabloudit. Někdy byla rychlejší a počkala na mne, někdy jsem počkal já na ni, jindy jsme se pohybovali stejnou rychlostí. Někdy se ondatra ponořila a zase vynořila, nepravidelně, nepředvídatelně, jakoby nahodile. Táhli jsme spolu dobrou půlhodinku. Těžké uhadnout, co měla za lubem. Podstatnou roli tu možná sehrála oboustranná náklonnost.

„Je to vaše myš?“ zeptal se mne udivený pěší cyklista s propíchnutou duší.

„Ano. Bydlí u nás v koupelně, vytírá podlahu, umývá umyvadlo i vanu, čistí zanesené potrubí. Za odměnu ji беру na říční procházku. Má to ráda.“

„Nebojíte se, že se potopí a nevyplave? Že se utopí? Že vám uteče?“

„Kde že! Kde jinde by se měla tak dobře!“

„Podivný úkaz,“ řekl cyklista, zavrtil hlavou a pokračoval s kolem po boku. Po několika krocích se otočil, zavrtil hlavou. Vrtěl jí celou cestu, přestal až doma u televize. V podvečer se ondatra opět ponořila a už nikdy se nevynořila.

Myslíte, paňi, že vím něco nového? Nevím. A vědět bych měla, vždyť nového je vždycky něco, i když o tom nevíme. Že o tom nevíme, to je naše chyba. Měly jsme se zeptat. Jenže koho? Jak

to, že to nikdo neví, když v Nuslích se vždycky hned všechno roznese. Tak vyjeli už konečně z těch Kuřích Vod, nebo nevyjeli? Vysedávali tam celé dny v armě a pili alpu, představte si to, paňi, alpu francovku! Protože pivo došlo a jiné už tam nebylo, tak tu alpu pili jen tak, bez piva. A přitom mohli sednout do auta a přivést si pár sudů něčeho lepšího, když byla armáda zrušena, a tím pádem přestal platit předpis, že v armě se smí čepovat jenom sedmička. Já už, paňi, ničemu nerozumím. Třeba už jsou na cestě... Ani ta Kotulánová v Holešovicích nic neví, a vědět by měla, když to má ten její na povel. Ta, jak jsem vám o ní říkala, jak se postarala o čtyři Balice, ta podnikatelka v podprsenkách. Ale v podprsenkách už nedělá, prý se to nevyplácí. Teď, jak je ta krize, nemají lidi na podprsenky pomyslení, vrážejí peníze do trvalejších hodnot. Do zlata, diamantů a uměleckých předmětů. O ty umělecké předměty, paňi, nemá ta Kotulánová nouzi, dodává jí je jedna paní ze Žižkova. Žije sama, ale dochází za ní jeden starší, moc zajímavý pán a s tím uměním jí pomáhá, především radou, někdy s ní zajede jedničkou až do Holešovic, když to má těžké. Toho pána zná jedna paní tady od nás z Nuslí, od které jsem se všechno dozvěděla u vozíčků v Bille. Tak ta paní, paňi, ze Žižkova se jmenuje Božena Navrátilová, nejspíš vdova nebo rozvedená. Nějaké peníze jí chodí poštou, ale moc toho nebude a kdoví odkud. Jinak by se nedávala na umění pro tu Kotulánovou, protože moc pěkně vyžívá, říkala, paňi, ta paní. Jeden steh jako druhý a umělecky. Začínala svérázem na ubrusy, ten pán, co za ní chodí na Žižkov na návštěvu, se jmenuje Blahoslav Blažejovský, velký sokol, po převratě vytáhl z truhly kraj z naftalínu a teď vždycky postává v čamaře, s pérem na čepici v pozoru u pomníků hned vedle pana prezidenta, když se kladou věnce na památku obětem. Tak ten, co bývá vidět v televizi po pravé straně, trochu shrbený, s bílým

knírem a v holínkách, tak to je on. Tak s tím svérázem už to nešlo na odbyt, ani Japonci už ho nechtěli, svéráz na ubruse, to moc umělecky nevypadá, když je ta krize, a tak jí ten sokol Blahoslav Blažejovský poradil, ať vyšívá Monu Lízu, co se potutelně usmívá, od Mistra Lenarda da Viče, jak je o něm taková knížka od toho, honem, jaksemenuje, mám to na jazyku, no to je jedno. A taky toho s těma ušima odstávajícíma, France Kavku, spisovatele, protože je zdejší světoznámý rodák a jde dobře na odbyt, protože ho znají i Němci a Taliáni, protože psal německy a skončil myslím v koncentráku, chudák, protože byl Žid, i když nepsal židovsky, ale myslím německy. Tak toho taky, má ho vyšitého jako živého. A ten Blažejovský jí to pomáhá vozit do tržnice, protože, paňi, umění není nic lehkého. Taky má dvě dcery provdané za jednoho šejka, představte si, paňi, obě dvě mají stejného manžela, a to nejsou samy, má jich prý ten jejich ještě dva tucty manželek. Ale proč vám to, paňi, celé vykládám: Ona má ta paní Boženka ze Žižkova ještě syna, Oldřich se jmenuje, pěkný mládenec, slušný, vždycky hezky pozdraví a boty mívá vyleštěné. Tak ten si namluvil nějakou Annu Dušičkovou, studuje na učitelku, ale je to pěkná potvora, to byste, paňi, do ní neřekla, taková útlá blondýnečka a má prý poměr s celým horolezeckým oddílem ve Vrátné dolině kdesi na Slovensku. Chudák kluk se z toho skoro pomátl a dal se kvůli ní na vojnu. A jsem u toho, proč vám to, paňi, celé vykládám. Dal se na vojnu k tomu Kotulánovi, co ta jeho žena se postarala o Weinbergerovy holky a co prodává umění od té paní Boženky Navrátilové ze Žižkova v holešovické tržnici, jak je tam s ním ten profesor Weinberger od nás z Nuslí i ten konceptualista Pytlíček taky z Nuslí, jak vyhlásili válku Sovětskému svazu a teď na něj táhnou, a my nevíme, jestli už se hnuli z Kuřích Vod, nebo nehnuli. Jak je ten svět, paňi, malý! A tak mě napadlo, že by to ta umělkyně, co vyšívá

obrazy a má tam syna, ta paní Boženka Navrátilová, mohla vědět, když tam toho syna má, z první ruky. A tak jsem se za ní vydala na Žižkov, ale nebyla doma. Jestli ona nebyla u toho Blažejovského, ani bych se nedivila. Blahoslav se jmenuje křestním jménem.

Už dlouho tu nebyla zmínka o Peckově jámě, jako bychom na ni zapomněli. Jako by ji Pecka nechal v Kuřích Vodách a vydal se na Sovětský svaz bez ní. Byla by to pošetilost. – Když se o něčem nemluví, jako by to nebylo. Jenže ono to je. A čeká na svůj okamžik. Jakmile příhodný okamžik nastane, vyjukne to a všichni se budeme divit. Se svou jámou si Pecka může dělat, co chce. Melodie Podpolanská už z ní vylezla, už nemá zapotřebí bydlet v jámě. Vždyť se táhne na Sovětský svaz!

V podvečer obě nenápadná vozidla zastavila v Priekope u Hrušky na parkovišti pod hruškou u krčmy s neotřelým názvem KRČMA. Aspoň si ji žádný z priekopských neplete s jinou krčmou. Ostatně žádná jiná krčma široko daleko není. Když občan Priekopy řekne, že jde do krčmy, je každému jasné, kam jde, a nakonec se všichni sejdou v krčmě. Ale jen muži, ženy do krčmy nechodí, protože se to nehodí. V krčmě je dobře; je tam teplo a mají pivo, víno i borovičku, taky vám ohřejí klobásku a ukrojí chleba, kydnou hořčice, kolik chcete, prodají cigarety, žvýkačky Pedro a čokoládovou tyčinku Maryna. Cukroví zbylo z dávných časů, kdy tu vládli komunisti, priekopským chalanům sladké moc nejede.

Ne nadarmo se obec jmenuje Priekopa u Hrušky, nachází se v protáhlé prohlubni připomínající obrovský příkop, po jehož dně se táhne silnička bez patníků lemovaná domky s pestrou omítkou, předzahrádkami posázenými zeleninou a kvítím, s plechovými ploty a bránami natřenými rozmanitými barvami jako úly v dobách, kdy se předpokládalo, že se včely orientují podle barev. Zde však

barvy zlepšují orientaci mužům při hledání domova, když se vracejí z krčmy. A hruška u krčmy obci vévodí, převyšuje i věž příkrčeného dřevěného kostelíka, spíš kapličky. Větve má hustě propletené, obsypané malými hruštičkami, z nichž krčmář pálí silnou kořalku. Načerno, jak jinak než načerno.

Utajení vojáci vystoupili a protahovali si údy ztuhlé sezením. Některým trvalo vystupování poněkud déle: nadrotmistr Prkénko na zadní lavičce gazíku pizza do domu pracoval notnou chvíli na svém zevnějšku. Jediný byl ve vojenské uniformě a měl potřebu reprezentovat zrušenou armádu nejen přísně vojenským vystupováním, ale také vyleštěností bot, správně uvázanou kravatou a zapnutostí všech zapnutelných knoflíků. Vždyť jeden nezapnutý knoflíček u košile může způsobit porážku celé armády. Nadrotmistr Prkénko vystoupil z gazíku a slunce, které se zrovna chystalo sadat za vysokou horu, ještě jednou vykouklo, aby si prohlédlo nadrotmistra v uniformě a ozářilo jeho nablýskané distinkce. Prkénko se ve sluneční záři zaskvěl nebyvalým třpytem. V tu chvíli se parkoviště u krčmy zaplnilo parobky usmrkanými i neusmrkanými, menšími i většími, s poklopci na úrovni kolen, jak to má být. Ruce vztahovali k Prkénku a loudili jazykem příbuzným:

„Ujo, daj oznak! Ujo, daj oznak! Ujo, daj... Daj, daj, daj...“

„Nedám, nedám, potřebuji sám,“ odmítal Prkénko. Jak by jeho uniforma vypadala, kdyby distinkce rozdál klukům z Priekopy u Hrušky?

„Ujo, daj! Ujo, daj,“ volali parobci, vztahovali ruce a začali mu uniformu oškubávat jak vánoční stromeček po Třech králich. Aspoň blýskavý knoflík se zkříženými kudlami, když ne hvězdičku z nárameníků. Největšímu a nejsilnějšímu z parobků se podařilo urvat Prkénku z čepice lva s dvěma ocasy a vyplazeným jazykem. Když se oškubaný staršina vymanil z chtivých ruček, utajovaný voj plukovníka Kotulána už pil v krčmě první pivo s první borovičkou. Ale chyběl tu ještě jeden voják: praporčice Melodie Podpolanská.

Parobci s lupem ztratili o oloupaného Prkénka zájem, chvíli si prohlíželi obě vozidla, víc než Lada Niva je zaujala pizza do domu. Rozběhli se po dědině a volali:

„Pica prijela do Priekopy! Pica je pri krčme! Pica! Pica! Pica!“

Chalani, otcové a starší bratři parobků, když zaslechli tuto zprávu, nemeškali, odložili kosy, kladiva, pluhy, opratě, propisovací tužky, computery a kalkulačky i hasičskou stříkačku, umyli si ruce, oprášili prach z oděvů, nasadili na hlavu klobouky nebo čepice a honem do krčmy. Mysleli si, že parobci zapomněli vyslovit háček nad souhláskou a chtěli to vidět na vlastní oči. Když se blížili ke krčmě, z Lady Nivy zrovna vystupovala zpožděná Melodie. Musela se upravit, než vystoupila z vozu, a to dámě chvílku trvá. Déle než nadrotmistřovi v uniformě.

Melodie Podpolanská! Vamp, hvězda jasná, paprsek světla, maják v rozbouřeném moři. Už jsme zapomněli? Už nám zevšedněla? Ano, už jsme jí přivykli. Připadá nám, že Melodie Podpolanská je čímsi samozřejmým, každodenním, když patří do týmu, když je to náš parták, bojová družka, s níž rozdrtíme Sovětský svaz. V šatech z temně rudého sametu pošitých blýskavými flitry, s dekoltaží napovídající slast všech slastí, s rudým vlasem a rety ještě rudějšími – jako by si lokla nacezené krve podtatranských panen –, ve zlatých střevíčkách vystoupila z vozu a rázným rozmachem za sebou zabouchla. Chalani zkoprněli. Chalani strnuli. Boha mu!

V krčmě u dlouhého stolu seděla armáda maskovaná civilními šaty; ani oškubaný nadrotmistr Prkénko už se neblýštel po vojenství. Vojáci pili pivo Smädný mních z Velkého Šariša a čekali, až se ohřejí klobásky, tlumenými hlasy rokovali o dalším postupu. Uvolnili Melodii místo a přišoupli k ní Smädného mnicha se spadlou pěnou; čekal na ni už hodně dlouho. Velitel Kotulán rozložil po stole vojenskou speciálku.

„Tady za lesíkem je Rusko. Jen co překročíme tenhle potok. Hranice vede jeho prostředkem.“

„Jaképak Rusko,“ namítl profesor Weinberger. „Vždyť je to Ukrajina.“
„A není to náhodou Podkarpatská Rus?“ vmísil se kuchař Jurajda.
„Není. Je to Zakarpatská Ukrajina,“ upřesnil starší lejtěnant Tatjan Tatjanovič Stěnolezyn, čestný člověk.

„Zakarpatská?“ podivil se Longin Pecka, oči měl zapíchnuté do mapy. „Vždyť Karpaty jsou až za ní. Není to Předkarpatská Ukrajina?“

„Jak se to vezme, záleží na úhlu pohledu. Pro nás je Předkarpatská, tam pro ty Zakarpatská,“ rozpatlával komplikovaný profesor Weinberger.

„Jisté je, že tenhle kusanec leží pod Karpaty,“ vmísil se vojín Navrátil, „a žijí tam Rusíni, to je taky jisté. Já bych navrhoval Podkarpatské Rusínsko. Kvůli korektnosti.“

„Když se něco nějak jmenuje, tak na to můžeme mít tisíc názorů, můžeme mít dva tisíce připomínek a co je nám to platné. Na mapě je Zakarpatská Ukrajina,“ uzavřel spor velitel.

„Jisté je, že to tu po druhé světové válce zhabal Sovětský svaz. A po železniční trati, která je někde poblíž, ano, tady ji vidíme,“ ukázal prstem na mapě profesor Weinberger, „s největší pravděpodobností projel vlak, ve kterém mohl sedět geniální cukrář, publicista, vlastenec a myslitel Christian Immanuel Kepke-Kapkawski z Vídně na cestě za poznáním. Mám o tom písemné svědectví z jeho vlastní ruky,“ dodal přesvědčivě. Ale my víme, že je to pouhá domněnka chabě doložená nejasným zápisem v zápisníku.

„Musíme být navýsost opatrní, už zítra vstoupíme na horkou půdu,“ řekl plukovník Kotulán ustaraně. Vždyť nesl odpovědnost za celou armádu.

Už tu byl krčmář s klobáskami. Byly znamenité, domácí – beran s prasetem v jednom společenství. Vojska se jim věnovala s takovým zaujetím, že ani nepostřehla, jak se krčma plnila, až se zaplnila priekopskými chalany. Upírali chtivé pohledy na úžasnou Melodii Podpolanskou, jemně pocákanou šťávou z klobásky. A už tu byl

krčmář s obrovským tácem velkých boroviček; poskládal je před Melodii a vzápětí byl s ještě větším tácem plným čokoládových tyčinek Maryna. Jiné sladkosti nevedli. Nic velkolepějšího se na počest dámy v Priekope nemohlo odehrát.

Potěšená Melodie se usmála na všechny nové ctitele, o vteřinku déle její oči spočinuly na urostlém hrobníkovi, zkoprnělém tak, že zapomněl odložit lopatu. Svíral násadu, až mu prsty zbělely. Melodie odsunula talíř se zbytkem hořčice po klobásce a sáhla po jedné z davu boroviček. Pozvedla ji až nad hlavu a připila všem přítomným. Ozvalo se pochvalné zamručení a bouřlivý potlesk. Také krčmář odložil půllitry s čerstvě načepovaným Smádným mníchem a přidal se k potlesku. Vojska tiše seděla a udiveně hleděla, co se to tu děje. Jako by se k čemusi schylovalo. Melodie sáhla po čokoládové tyčince a začala Marynu svlékat. Nejdřív natrhla papírový obal a vysunula tyčinku v blýskavém staniolu. Pomaloučku, polehoučku odhalovala staniol, krčma ani nedutala, bylo slyšet pavouky, jak soukají sítě. Chalani zírali, jako by očekávali cosi osudového. Melodie zasunula část obnažené čokolády mezi rty, mezi zuby... Chalani zařičeli nadšením. Hrobník zbledl, lopata mu vypadla z rukou. Opět nastalo ticho, oči všech upřené na ústa Melodie Podpolanské.

„Já myslím, vojska, že ty borovičky zbůhdarma větrají,“ zahlaholil do ticha oškubaný Prkénko a sáhl po jedné z vrchovatých sklenek. Kývl na ostatní, aby si taky vzali. Přidal se jen Pytlíček, ostatní vojáci se nepřidali. Vždyť nebyly jejich, byla to pocta priekopských chalánů krásné Melodii! Napětí vyplnilo krčmu až ke stropu.

„Tak na zdraví!“ zahlaholil Prkénko. „Ať nám stojí ve dne v noci! Na zdar našeho tažení!“ Vypil sklenku naráz a sahal po další, vždyť jich tam bylo habaděj.

V ten okamžik povstal velitel priekopských hasičů, odložil přílbu i sekerku, přistoupil k Prkénku a dal mu facku. Takovou, až se nadrotmistřova hlava otočila od okna ke dveřím, brigádýrka upadla na podlahu a zakutálela se pod stůl. Kotulán vyskočil zpoza stolu –

přece nenechá bít svého staršinu – a ubalil hasiči pěstí do nosu. Vyřinula se krev a to nevěstí nic dobrého. Krev bývá spouštěčem velkých událostí. Pacifistu Navrátila napadlo, že by se měl ponořit pod stůl, vycouvat z krčmy a zacouvat do Peckovy jámy. Než se stačil přikrčit, přilítla další facka a přilepila se mu na tvář. Jako křesťan by měl nastavit druhou, ale nenastavil. To tak! Přeci se nenechá fackovat. Po hlavě se vrhl do víru pranice.

„Huráá! Výborně!“ jásal konceptualista Pytlíček, sáhl do kapsy pro fotoaparát Fujifilm a začal dokumentovat. Až bude po všem, obarví fotografie namodro a narůžovo, obrázky pečlivě uschová a po válce je v nuselské noře uloží do láhví od okurek. Ty pak vystaví a tím se proslaví... Pozor, Pytlíčku, jen abys nebyl mezi prvními padlími!

A bylo to tu. Longinovi se ještě podařilo špitnout Melodii, kam dal jámu, aby se v ní schovala. Určitě to, co se tu odehraje, nebude vhodné pro dámu. Zpočátku do sebe bušili jednotlivci z obou táborů, pak do sebe začaly bušit oba tábory jako celky, a když kdosi rozbil púllitrem zářivku na stropě, bojovali ve tmě všichni proti všem: naši s jejich, jejich s našimi, naši s našimi, jejich s jejich, všecko rovno. Sklo se tříštilo, dřevo praskalo, kov zvonil a řinčel, textilie se trhaly, krev vytékala a hned se srážela... Byl to velkolepý boj! První bitva ve válce se Sovětským svazem. Do dějin vstoupí jako bitva o Priekopu, i přestože Priekopa u Hrušky nemá se Sovětským svazem nic společného a formálně mu nikdy nepatřila. Jenže někde se začít musí. Nejmenovaným rozhodčím se stal krčmář, i když byl priekopským občanem. Jako živnostník mající užitek z každého hosta byl osobou víceméně nestrannou. Měl píšťalku a krčmu zdědil po předcích.

Boj skončil za úsvitu. Kdo dal poslední ránu, nebylo možné zjistit. Jisté však je, že padla a kohouti začali kokrhát. Když si manželky přišly před polednem do krčmy pro manžely, matky pro syny a sestry pro bratry, našly padlé bojovníky obou vojáků na podlaze v tratolišti rozlitého piva, borovičky a zaschlé krve. Všichni dýchali

a dech jim smrděl pivem, kořalkou a zvratky. Takovéto manžely, syny a bratry lépe nechat v krčmě a odejít domů k dětem, drůbeži a televizorům.

První se probral krčmář. I přesto, že byl nestranný rozhodčí, cosi potmě schytral. Namontoval novou zářivku a rozsvítil, protože byl už zas večer. Bojovníci obou front se zvolna zvedali, do dalšího boje se jim už nechtělo.

„Kdo vyhrál?“ zeptal se starosta.

„Všeci,“ řekl krčmář a dál to nerozváděl.

Všichni se zaradovali. Povstali ze země a posadili se ke stolům. Konceptualista Pytlíček ostrouhal kolečka, fotoaparát Fujifilm utrpěl v boji závažná zranění a vypověděl službu. Je to škoda, protože v mediální době bitva nezdokumentovaná jako by nebyla vybojována.

Bojovníci obojího vojska srazili stoly a dali si Smádného mnícha, v boji vyprahne. Krčmář postavil na stůl pět litrovek načerno vypálené hruškovice a tak byla uzavřena mírová dohoda mezi armádou plukovníka Kotulána a priekopskými chalany.

Priekopa u Hrušky, úterý

Milá Aničko Dušičko!

Vím, že mě to nesmí mrzet, i když mě to rmoutí, ale Ty za to nemůžeš, že jsem se nedočkal Tvé odpovědi na dopis, vždyť jsem ji ani nečekal. Jak bys mi mohla psát, když nevíš, kde jsem, když jsme v pohybu, když jsme už vytáhli z Kuřích Vod a míříme na východ, na východ, na východ... Je to velká škoda, ale musíme se smířit s tím, že nemám adresu, na kterou bys mi mohla napsat, a že ji asi sotvakdy budu mít, protože se pohybujeme a já nevím, jestli budeme už zítra v Užhorodu nebo kde vlastně, protože nemáme pevný plán ani žádný rozvrh hodin, protože jsme ve

válce. Myslím, že ani náš velitel plk. K. neví, kam se zítra vrátíme, nemluvě o pozítří.

Nejprve musíme najít, co hledáme, a nevíme, kde se to schovává a jestli na jednom místě, nebo co vlastně. Včera jsme vybojovali první velkou bitvu v obci Priekopa u Hrušky, na hranici, a myslím, že jsme ji neprohráli. Bolí mě hlava a monokl mám na levém oku. Taky levá hýždě není v pořádku, musím sedět na pravé, ale nemysli, že si naříkám. Ostatní spolubojovníci nedopadli lépe. Zítra bychom mohli překročit hranici schengenského prostoru, a to by mohlo přituhnout.

Píšu Ti, Aničko, znaven bojem, ale veselé myslí, v komůrce nad lokálem krčmy a vůbec se nenechám rušit burácivým zpěvem vítězů, kteří ve výčepu pijou místní hruškovici, tuze silnou.

Je mi po Tobě smutno, ale co se dá dělat. Jak rád bych s Tebou trhal devatero kvítí a naslouchal cvrčkům a skřivánkům na prosluněné louce u nás doma.

*Líbá Tě Tvůj milující
Oldřich*

Kam se poděla Melodie Podpolanská, věděl jenom Longin Pecka. Kam se však poděl místní hrobník? On jediný z krčmy zmizel, jenom lopata tu po něm zůstala. Oba tábory popíjely hruškovici pospolu. Plukovník Kotulán povstal, zacinkal na sklenici, aby zjednal klid.

„Přátelé! Děkuji vám, že jsme se ctí vybojovali první bitvu. A že jsme bojovali s důstojným a čestným protivníkem, kterého nemůžeme nazvat nepřítelem, i když jsme od nich schytali hezkých pár facek. Však jsme jim je vrátili, takže jsme si kvit. Naším novým přátelům děkuji za chrabrost, odolnost a férové vedení boje. A za kořalku. Nazdar!“

Na to se napili hruškovice vypálené z hrušek hrušky, která dala obci Priekopa u Hrušky notný kus pojmenování.

„Kam to vlastně táhnete?“ zeptal se priekopský starosta. Kotulán a jeho vojáci mlčeli, přece nebudou v krčmě vytrubovat, že táhnou na Sovětský svaz.

„Na Sovětský svaz. Vždyť s ním vedeme válku,“ vyhrkl po chvíli mlčení Prkénko.

„Jak na Sovětský svaz...“ nechápal starosta.

„Na jaký Sovětský svaz?“ zeptal se velitel hasičů. „Vždyť už nikde žádný není.“

„Není?“ zvolal Prkénko. „Jak to, že není, když mu kapitán Kotulán vyhlásil válku!“

„Plukovník Kotulán,“ opravil ho Kotulán a bylo to venku. „Ty jedno pitomé Prkénko, měl bych z tebe naštipat třísky na podpal a spálit tě v kamnech!“

„Nebij ho, zbitý je už dost,“ přimlouval se starosta.

„Stejně by mu to nepomohlo,“ mávl rukou Kotulán a napil se hruškovice. Byla mocná. „S tím blbem nic nenadělám. Je náš, musíme si ho nechat.“

„Ale Sovětský svaz doopravdy neexistuje,“ řekl velitel hasičů. „Měli jsme ho za humny a teď je tam místo něho Ukrajina.“

„To není tak jisté,“ namítl starosta. „Když naň ho táhnou takoví chlapi, nějaký snad ještě bude. Aspoň zbytky...“

„Ale kde? Kde ho máte?“ pochyboval velitel hasičů.

„To kdybychom věděli,“ připustil plukovník Kotulán. „Musíme ho vypátrat, obklíčit a zničit.“

„A kde na to vezmete lidi?“

„Lidi nejsou, ale co mám dělat? Víc chlapů jsem nesehnal.“

„O to nejde, lidí by bylo dost, ale nechce se jim, v tom to vězí. Nejradši by seděli v krčmě, lili do sebe pivo a čekali na pošťačku, až jim donese podporu. Ale udělat kus pořádné práce pro obecné blaho, to je ani nehne,“ hořekoval starosta.

„Tož zas tak špatné to není, starosto. Když hoří, přijdou všeci, i nehasiči. Hasí aj ti, co jim noha chybí,“ namítl velitel hasičů.

„Ale to už musí mít pořádný fojer u riti!“

Zatímco starosta s velitelem hasičů vedli spor o užitečnost prostého občana, lid obou spřátelených národů lámal do sebe krčmářovu kořalku statečněji, než kdyby nebyla zadarmo. A přes kořalku docházelo ke sbratření. – Priekopští chalani uvažovali, jestli by nebylo dobré přidat se k vojskům plukovníka Kotulána a táhnout s nimi na Sovětský svaz. Vždyť s ním také měli neblahé zkušenosti a nevyřízené účty. Vždyť i Priekopu u Hrušky okupovala Sovětská armáda. Také priekopští občané museli milovat SSSR povinnou láskou ve škole, v Pionýru a na vojně.

„Berete?“ zeptal se jeden statný chalan.

„Co?“

„Jestli berete do vojska. Já mám péešku a hodnost četaře u spojařů ještě za komunistů. Berete?“

„Bereme, co bychom nebrali, četaře spojaře vždycky,“ zaradoval se Kotulán.

„Berete aji bigoše?“

„Bereme jak smrt. Všecko.“

„Tož mě vemte!“

„Aj mne. Aj mne! Mě taky, mě taky...“

Netrvalo ani dvě štamprle a všichni chalani z Priekopy se přihlásili do armády plukovníka Kotulána. Potáhnou s nimi na Sovětský svaz. S dopravou si starosti nedělali, Laco Naozaj zapřáhne vlečku za traktor, a když si tam dají otepi slámy, bude se jim sedět jako v pokojíčku.

„Tak zítra v deset, chalani, přesně, na žádného se nečeká!“

Ve chvílích bezradnosti, když nevím kudy kam, když se předčasně probudím a chvátám studenou nocí, tapkám bosý po vychladlé podlaze, abych zabránil inkontinenci, propadám panice. Naštěstí se mi pokaždé podařilo zabránit nejhoršímu. Mohou se přihodit i horší věci. Vracím se zčásti uklidněn, jenže bezradnost se nedá vymočít. Vracím

se do tepla, a přesto nevím kudy kam. Vím jen, že úkryt pod dekou není řešení, že budu muset zas, ještě za tmy vyklouznout z pelíšku a pokračovat v cestě.

Měl bych se nalodit, na cestě kolem světa se moři nevyhnu. Ledaže bych to vzdal, vždyť mě nikdo nenutí, nikdo to po mně nechce. Ale já to nevzdám. Kdybych se z toho vyvlékl, co by pak ze mne zbylo? Cesta kolem světa by ztratila smysl. Já bych neměl smysl. Přece si nenechám uplavat loď, už houká v přístavu.

Stojím rozkročený na rozhoupané palubě, jsem Kryštof Kolumbus a nevím, kdy už bude ta Indie... Krčím se v teplé jeskyňce pod peřinou jak plšík v prázdné makovici a nevím, jak to dopadne.

Poslouchejte, paňi, co jsem se dozvěděla od jedné paní ve frontě na kupon městské hromadné dopravy. Teď se to zapisuje rovnou do takové červené karty, co ji má mít každý, ale nic v ní není vidět, jenom ten kontrolor má takovou jako čtečku, a když vás nachytá, že to tam nemáte, tak vám dá pokutu, ale vy nevíte, jestli to tam máte, nebo nemáte, když zapomenete a nemůžete si to přečíst, protože vy tu čtečku nemáte. Tak prý už vyjeli, jenže ta paní, paňi, nevěděla, kterým směrem. Já bych řekla, že na východ. To dá zdravý rozum přece, když táhnou do boje se Sovětským svazem, nepotáhnu na západ nebo na jih jako ty vlaštovky. Já nejsem žádná drbna, jak by si někdo mohl myslet. Mě zajímají lidi, kteří mají nějakou souvislost s Nuslemi, ani se tu nemuseli narodit, jako třeba ty čtyři slečny z Bali, vždyť tu pobývaly s profesorem Weinbergerem V Horkách nejmíň dva roky a to je tak akorát, aby Nuslemi načichly, aby se do nich Nusle obtiskly a už v nich natrvalo zůstaly. Nic bych za to nedala, že tu mají pořád ještě trvalé bydliště, i když jsou trvale v Holešovicích, v tom jejich St. Pauli hned naproti přístavu. Vypadají moc dobře, akorát že já mezi nimi nedokážu rozlišit, která je která, jako by byly

z jednoho vrhu. Občas přijde některá do V Horkách zalít kytky. Moc fajnové mladé dámy to jsou, jen aby je nepotkalo něco špatného, aby vtom St. Pauli nenatrefily na nějakého gaunera nebo aby nechytly nějakou nemoc. Ale ona už si to ta podnikatelka Kotulánová ohlídá, je to tuze energická dáma, žádné ořezávátko, jak se říká. Ale co jsem to chtěla, paňi, ano, o tom Pytlíčkoví, jak je s tím Weinbergerem u toho Kotulána, jak ted' táhnou na Sovětský svaz, tak ten je pravý Nuselák křtěný Botičem. Jeho dědeček, ne, pradědeček to byl, bojoval za císaře pána, nejdřív v Rusku a potom na Piavě, co jich tam padlo... Kdyby se dal k legiím, mohl dostat od Masaryka trafiku. Ale oni se nejmenovali Pytlíčkoví, kdežepak by se někdo takhle jmenoval, to až ten nejmladší, ale i ten je po správnosti Vorel, ten konceptualista, aby byl něco extra, aby se lišil, když dělá ty koncepty a číhá na lidi pod Nuselským mostem. Taková nóbl rodina! Ten od Piavy, pradědeček, byl krupař Vorel, moc mu to nešlo, hodně prokouřil v pěnovce, a taky, krupařství na Malé Straně! Když se zavedl v Nuslích a pěnovku přerazil o kandelábr, hned se postavil na nohy a prodával kroupy ve velkém. Tak ten měl syna Josefa, Pytlíčkovu dědečka. Toho Vorla, však víte, paňi. Utekl od krupařství k divadlu, nejdřív kočoval a pak to dotáhl až do Národního. A ještě dál, až do kina, ale to už, paňi, víte, každý zná Josefa Vorla, národního umělce a nositele Řádu práce, s baňatým nosem od kořalky, tak to je Pytlíčkův dědeček. Místo aby se takovým jménem pyšnil, kdepak, to je z něho radši Pytlíček. A syn toho národního nositele Jan Vorel, Pytlíčkův otec, ten nechal studií na technice a pustil se do básniček. Pak začal štourat do režimu, a když přišli Rusáci, tak měl po básničkách, jenže on štourat nepřestal, tak ho dali do kotelny v hotelu Mira ve Vlastislavově ulici, tam si mohl psát ty svoje básničky a házet je rovnou do kotle. Nakonec ho stejně zavřeli. Však z něj hned po převratu

byl poslanec. Ale ne dlouho, jenom jednou, než tam udělali v parlamentu pořádek. Teď je v penzi na Libeňském ostrově, má tam zahrádku s chatičkou, dělá rybízové víno a rýpe se v záhonech. A co mu, paňi, chybí? Jenom ten kluk... Než by mu poryl záhon a byl pyšný na svoji rodinu, dá si jméno Pytlíček! A zmizí kdesi, kdoví kde! Táhne si s Kotulánem do války a nikdo neví, kam dotáhli a kam dotáhnou, a jestli se vůbec vrátí, a když se vrátí, jestli mu nebude chybět nějaký ten úd. Ani Kotulánová nic neví, šikovně jsem se jí vyptávala, ale copak se z ní dá něco vytáhnout? Já mám takový dojem, paňi, že tu Kotulánovou ten Kotulán přestal úplně zajímat, že si hledí jenom těch svých kšeftů. Ona má v hlavě jiné věci, ta žádného Kotulána nepotřebuje. – Tak já nevím, paňi, jak to všechno zjistit. Ale já to zjistím, paňi, na to vezte jed.

V devět hodin dopoledne usedlo osm mužů včetně plukovníka Kotulána ke stolu v priekopské krčmě. Čekali na klobásky, než vyrazí na další cestu.

„Nechybí nám tu někdo?“ zeptal se velitel. „Nemá nás být devět?“

„Já bych ještě počkal,“ řekl Longin Pecka, zvedl se od stolu a zamířil ven, přešel parkoviště a zmizel za křovím u parkoviště.

„Taky priekopští chalani slíbili, že potáhnou s námi,“ připomněl Prkénko.

„Řeklo se v deset, tak ve čtvrt na jedenáct. Však nám ten Sovětský svaz neuteče,“ mávl rukou profesor Weinberger.

„Kdybych já byl velitel, zarazil bych prdy každému, kdo se o minutu opozdí,“ prohlásil Prkénko. „Jenže nejsem velitel...“

Planou debatu ukončily klobásky a Smädný mních. Kořalku velitel zakázal. Nemohou na Sovětský svaz opilí. Longinovi klobáska nevystydla, ve křoví se nezdržel dlouho, hned byl zpátky. Krčmář musel ohřát další klobásku a načepovat dalšího Smädného mnícha pro Melodii. Měla rozmazanou rtěnku a na šatech jí chybělo několik

flitrů, trochu se jí podlamovaly nohy, přesto se usmívala jako nasycená upírka.

„Lidi, já mám hlad!“ zahalekala ve dveřích, sáhla Oldřichovi do talíře a ukousla si z jeho klobásky.

„Nechceš Marynu?“ nabídl jí Oldřich. Přišel by nerad o celou klobásu, byl po boji vyhládlý.

„Marýna, Marýna, Marýna...“ zapěla Melodie a předvedla několik znavených tanečních poskoků. Musela prožít cosi ohromujícího.

A už to bylo tady! Dveře se polehoučku pootevřely... Na prahu stanul, oči na Melodii upřel a k zemi se sesul priekopský hrobník.

„To je on!“ zvolala Melodie. „Na toho nemáte! Ten potáhne s námi, jinak to nemá cenu.“

Ležel na podlaze vedle svojí zapomenuté lopaty, dýchal přerývavě, nepromluvil, jen se usmíval. Byl to úsměv-vzpomínka. Dveře se rozlítly, vstoupila hrobnice v gumových holínkách a modré haleně, rozhlédla se po místnosti a shýbla se pro lopatu. Manžel sesutý na podlaze jako by ji nezajímal.

„To je naša lopata!“ řekla a vypochoďovala z krčmy.

Úsměv-vzpomínka z hrobníkovy tváře vyprchal, vystřídalo ho zděšení. Zvedl se, oprášil z kalhot smetí sesbírané z podlahy a jakoby tažen nesmlouvavým řetězem snažil se klopytávkým klusem dohonit manželku.

„Kam prcháš, tygře? Neopouštěj mne!“ volala za ním Melodie.

„Klobáska už se nese,“ zahalekal krčmář, jemuž se s odchodem manželů hrobníkových zřetelně ulevilo. Melodie Podpolanská si objednala ještě jednu klobásku s dvojitou dávkou hořčice.

Když udeřila desátá, dveře krčmy zůstaly zavřené. Ani jeden priekopský chalan je neotevřel. Ustaraný staršina Prkénko to nevydržel a vyběhl vyhlížet. Spatřil jen babku v šátku, o holi se belhala ke kostelu. Oblohu brázdili holubi a po hrušce šplhala veverka. Plukovník Kotulán povolil vojskům ještě jedno pivo.

Za pět minut dvanáct se v krčmě zjevil parobek v čepici obrácené kšiltlem dozadu, na čepici státní znak z Prkénkový brigadýrky, a požádal uja velitele, či by s ním neišel na radnicu.

„Aha!“ řekl Kotulán, dopil Smádného mnícha a následoval parobka. Za dvě hodiny se vrátil a z kapes mu čouhaly dvě láhve borovičky.

„Nejdřív mi tvrdil, že Laco Naozaj nemůže nastartovat traktor. Až ho nastartuje, že nás doženou. A nalil mi borovičku. Pak z něho lezlo jak z chlupaté deky, že to není jenom tak, že Sovětský svaz je stejně zrušený, nemá to cenu, táhnout na něco, co není. I kdyby nebyl zrušený, stejně nevíme, kde ho hledat. Aj tak je nás málo, i kdyby všeci chalani z Priekopy u Hrušky, i kdyby všeci z okresu Humenné se k nám přidali, jako že to nedá nikdo dohromady, takže se nepřidají, ale i kdyby se přidali i z Prešova a z Košic a všeci Východniari, aj ti z Ameriky, tak to na Sovětský svaz nestačí, či si to nechceme rozmyslet, že bychom v té krčmě u hrušky mohli zůstat, jak dlouho chceme, pokud nám vystačí peníze, klobásek že je dost a piva přivezou z Velkého Šariša, kolik bude potřeba. A nalil druhou borovičku, větší, než byla ta první. Při třetí, ještě větší, z něho vylezlo, že můžou jet tak leda do riti, že jim to manželky zakázaly. Poděkoval jsem mu za všecko, co nás v Priekope u Hrušky potkalo.“

„Takže jedeme do riti bez nich,“ shrnul suše profesor Weinberger.
„Už to tak vypadá,“ potvrdil velitel. „Krčmáři, platím!“

Obloha byla šedá, olověná mračna. Nezbylo než se vykultit z prázdné makovice, najít ukrytou branku, strčit do ní... a jsem na palubě. Nic jiného než loď mi nezbyvá. Jenže jakápak je to loď? Ocitl jsem se na prámu stlučeném z trosk slavné fregaty Medúzy. Jsem tu sám, všichni, co zbyli, jsou už pryč. Je tu jen Oldřich Navrátil, cestovatel po Zemi, objevitel dávno objeveného.

Plujeme-li kolem světa na prámu, nemusíme nikam chodit, prám tam s námi dopluje, pluje-li. Jenže prám z Medúzy je neovladatelný. Veslaři ve člunu, který ho měl vléci, přetali lano a odveslovali do

hospody, vyhládlé a žíznivé trosečníky nechali na holičkách. Prám si pluje, kam chce, kam ho mořské proudy vlečou...

Nad ránem přiletěl kormorán, dřepł si ke mně.

„Tebe znám,“ řekl kormorán a tvářil se pobaveně, „ty jsi ten dědek, co ho nesetřásli, když setřásali dědky. Bloumáš podél řeky kolem světa. Kde se tu bereš?“

„Na cestě kolem světa se moři nevyhnu.“

„Nechápu,“ zakrouřil ptačí hlavou, zamával křídly nejdřív na prázdno, nadělal kolem sebe vítr, pak se vznesl. Letěl vzhůru, a když prorazil mračna, začal padat olověný déšť.

2

Jeli cestou necestou ve svahu porostlém bukovým lesem, hluboko pod nimi se blyštěl potok. Poskakoval přes kameny obrostlé mechem i přes kameny holé, omšelé, schovával se pod kapradí doširoka rozprostřené a znovu zpod něj vyjukával, vytvářel poklidné tůňky, ale hned se zas vrhal po hlavě do propasti a čepýřil se bílou pěnou. Při vší rozmařilosti ani na chvíli nezapomněl na svůj úkol tvořit státní hranici. Bývala to hranice s „říší zla“, jak nazval Sovětský svaz trefně pan prezident Reagan.

Tuto hranici hodlalo vojsko překročit, aby se dostalo Sovětskému svazu na kobylku. Přitom žádný z nich neměl pas a platné vízum; měli jen vojenské knížky, jenže neplatné, když armáda v naší vlasti byla zrušena. K překročení schengenské hranice rozhodně nestačily. Ale copak jsou na turistické výpravě po stopách Nikolky Šuhaje loupežníka? Vždyť jsou na válečném tažení! Vojáci ve válečném stavu nepotřebují žádné vízum, vstup na nepřátelské území si čestně vybojují nebo se na ně lstivě vkradou. Jen aby nezapadli do zmoly! Zrádných zmol, žlebů a roklin je v Karpatech habaděj. Jeli proto obezřetně, občas zastavili, a když se cesta ztrácela ve spadaném

listí, vyslali některého z vojnů na průzkum. Někdy museli přeříznout a odstranit kmen padlý přes cestu, aby mohli projet, jindy odehnat flegmatického ježka, aby nepíchli. Automobily si vedly dobře. Jako by cítily, že tady někde, za těmito hranicemi, mají svůj domov. V Sovětském svazu byly vyrobeny a Sovětský svaz ještě nedávno za tímto potokem existoval. Jako by gazík i Lada Niva ucítily blízkost rodné továrny, křepce a bez reptání zdolávaly překážky. Jen polní kuchyně vyrobená ve Vsetíně poskakovala přes výmoly a drcala do tažného gazíku nekontrolovaně, jako splašená koza Lujza na ledu. Právem si připadala zanedbávaná, už dlouho jí nedovolili něco uvařit.

Před setměním je cesta v krkolomných serpentínách přivedla na dno strže, k dřevěnému mostku přes potok. Středem mostku vede státní hranice. Nezbylo než ji ilegálně překročit. Ještě dnes, nebo až zítra? Vozy zaparkovaly na travnaté mýtině před mostem, jejich posádky se ztuhlými údy se vybatolily na karpatský vzduch. Kuchař Kulajda potěšil polní kuchyni; zatopil v ní, z potoka nanosil vodu a uvařil čaj. Kuchyně si spokojeně broukala, konečně byla ukojena její touha po užitečnosti. Přitom byla užitečná ažaž, vždyť ve svých útrobách ukrývala zbraně a všechny peníze, co měli na vedení války. – Vyšly hvězdy a Měsíc byl v úplňku, netopýři se vyškrábali z dutin a vydali se na hon. Z dálky se ozvalo vytí vlkodlaků karpatských; to se v nejbližší vesnici několik statných mužů překulilo přes kládu a proměnilo ve vlkodlaky. Dobře víme, co takoví vlkodlaci dokážou. Ostatní muže proměnily jejich ženy vědmy v koně a teď se na nich prohánějí pastvinami za lesem. Jiný kraj, jiný mrav...

„Ještě dnes překročíme hranici,“ rozhodl velitel.

„Tady je moc pěkná mýtinka,“ namítl profesor Weinberger. Měl už toho štrachání plné zuby. Domluvili se s Melodií, že jí bude vyprávět o cestě vídeňského cukráře, vlastence, myslitele a publicisty Christiana Immanuela Kepke-Kapkawského za receptem Marfy Filipovny Krivoguboj, kuchařky carevny Jekatěрины, na medovník

sladký přesladký, oblíbenou pochoutku samotného Leonida Iljiče Brežněva. – Jenže jim sklaplo.

„Motory nahodit!“ zavelel po čaji plukovník Kotulán. „Jedem!“ Velitelská Lada Niva vyrazila první, přešla mostek a pokračovala lesní cestou vzhůru, stejným lesem, ale už v jiném státě. Daleko nedojeli. Zastavilo je zběsilé houkání a blikání dálkovými světly gazíku uvízlého v potoce mezi troskami mostu. Nevydržel tíhu významné polní kuchyně.

„Nuže dobrá, přespíme tu a s vyprošťováním počkáme do rána,“ rozhodl velitel, „teď není vidět.“

Gazík i kuchyně se vzpříčily mezi prohnilými břevny, zítra čeká vojska den usilovné dřiny. Rozdělili na mýtině oheň z trosk mostu, vlezli si do spacích pytlů a pokoušeli se usnout. Oheň byl nutný k odhánění vlkodlaků, medvědů a hlavně vědem, aby také je neproměnily v koně. Strážcem ohně byl určen vojín Pytlíček. Oheň je dobrý prostředek na odhánění divé zvěře, na některé tvory však působí opačně: přitahuje. Několik minut po půlnoci přitáhla záře vatra hejno pohraničnicků a celníků na huculských koních, vyzbrojené kalašnikovky a signálními pistolemi. Bylo po spánku. Chtěli vidět pasy. Celníci byli dychtívi vybírat clo a razítkovat. Už dlouho neměli příležitost něco orazítkovat a to jim působilo citovou vyprahlost a vyvolávalo krajní zoufalství. Nejhuř na tom byl nejmladší celník Vasil, pro jehož nebesky modré oči a pšeničně plavé vlasy mu říkali Krásná Vasilisa, ten dosud neměl jedinou příležitost si zarazítkovat. Konečně je tu šance. Jeho braši celníci slíbili, že mu ji nevyfouknou. Teď si bouchne do pořádného pasu, až se hory otřesou. Och, jak se ten citlivý chlapec mýlil...

Pytlíček zrovna přiložil kládu na oheň a s fotoaparátem zaměřeným na dychtivé plameny hodlal zachytit konceptuální okamžik hodný zachycení: vatra v Karpatech. Zrovna zmáčkl spoušť a přitom na hranicích platí zákaz fotografování.

„Ruce vzhůru! Ani hnout, jste obklíčeni,“ zvolal drsně komandýr pohraničnicků, jehož jméno je zbytečné uvádět.

„Pasová kontrola, prosím,“ řekl uhlazeně nadřízený celníků. – Jeden z pohraničnicků vystřelil světlici opatřenou padáčkem a osvětlil i to, co nestačil osvětlit Pytlíčkův táborák: devět utajovaných bojovníků plukovníka Kotulána. Pohraničníci seskákali z koní a přichystali si pouta připraveni spoutat, co se dalo, dva z nich popadli Pytlíčka, sebrali mu fotoaparát a nasadili klepetu. Další pohraničníci číhali na ostatní, až se vybatolil z pytlů. Celníci si přichystali razítka a radovali se, že se bude razítkovat.

„Tak ukažte nám ty svoje pasy pásky, máte-li v nich víza vízíčka. Dostanete razítka razítečko, ani to bolet nebude a bude. Pak můžete spát spinkat v klidu až do rána. A když víza nemáte, nevadí, nějak se to udělá, vždyť jsme lidi lidičky, vždyť jsme bratři Slované, vždyť máme k sobě blízko blizoučko, vždyť vy jste jako my a my jsme jako vy, vždyť si rozumíme. A teď nemluvím o penězích. Pche, peníze... nikdy bych si o něco takového neřekl, to my nesmíme, to by byl úplatek úplateček, kdepak úplatky, ty my brát nemůžeme za razítka do pasu. Říkat si o něco takového máme zakázáno. Kdepak! Kdybyste nám chtěli dát každému stokorunku, to je tak akorát, něco takového bychom neviděli, ani bychom si toho nevšimli, i kdybychom to viděli, kdyby se to vložilo do dutého pařezu pařízku u potoka potůčku...“

Suma to nebyla velká, Kotulán spočítal očima celníky i pohraničnický a jejich koníky, násobil to stovkou a zaradoval se, jak z toho vyváznou lacino. Běžné cestovní výdaje. Požádal pohraničnický, aby mu odemkli pouta, sáhl do náprsní kapsy pro prkenici a odkráčel důstojně k vykotlanému pařezu u potoka následován jedním z pohraničnicků. Ve chvíli, kdy vkládal peníze do dutiny, pohraničnický mu chytil ruku s penězi.

„Sučí synu! Chtěl podplatit úředníky!“ – Pohraničnický zvedl svazek bankovek nad hlavu, aby ho v záři světlice všichni viděli.

To nevypadalo dobře! To vypadalo zle pro naše chrabrá vojska s rukama v želízkách. A už se prohledávala auta, už se čmouchalo v polní kuchyni, už se ve světle světlic objevovaly samopaly, kulomet, pistole a krabice s náboji, poschovávané, kde se dalo. Nejúspěšnějším v hledání byl mladinký celník Krásná Vasilisa, zprvu zklamaný, že si ani dneska nebouchne; nález neprocleného zboží byl však dostatečnou náplastí na jeho zklamání. Podařilo se mu pod roštem polní kuchyně vyšťárat ohnivzdorně zabalené miliony, které vojska utržila za tanky a děla, kapitál určený k vedení války se Sovětským svazem.

Šťastní pohraničníci si posadili spoutané bojovníky před sebe na koně a vydali se s nimi a lupem na své území. Není těžké uhodnout, kdo si před sebe posadil Melodii Podpolanskou. Ani tu úžasnou ženu neušetřili potupy, také její ručky spoutali studenou ocelí. Ano, komandýr pohraničníků si ji posadil na koně před sebe a jeho chlípné ruce spočinuly na diviných ňadrech. Melodie horečně přemýšlela, jak by tento zájem využila ku prospěchu celku.

Netrvalo dlouho a kavalkáda jezdců na přetížených huculech dorazila do pohraničnických kasáren sousedících s celníci. Sesedli, úlovek s pouty na rukou posadili do tůrmy, jen Melodii zbavil komandýr okovů a odvedl si ji do kanceláře opatřené tvrdým kavalcem. Jako by ji na ples vedl. Tůrma byla těsná díra bez oken, divže se tam všichni vešli, museli sedět na hliněné podlaze s koleny u brady. Co dělat? Uplácet už neměli čím ani koho, kdyby je tu v tůrmě nechali bez jídla a pití bídně zahynout, ani pes po nich neštěkne. Jedinou nadějí byla Melodie Podpolanská vězící ve spárech komandýrových.

Asi po hodině se otevřely dveře a k vojákům do díry šoupli chudinku Melodii v natržených šatech zbavených většiny flitrů. Prskala jak ulovená kočka vypuštěná z jutového měchu.

„Ten syčák by chtěl všecko a zadarmo! Hovado prolhané. Dělal jsem, co jsem mohla, ale co jsem nemohla, udělat nešlo. Myslím, že jsme tu válku se Sovětským svazem prohráli.“

*Břehy africké... To jsem si nadělil pěknou nadílku! Klukovské romanti-
ky se ani stařík ze stromu setřesený nedokáže zříct. Proč jsem, k čertu,
lezl na ten prám! Kdo mi to nakukal? Uprostřed vodstva na neovlada-
telném prámu předurčen ke ztroskotání. Zmítám se ve vlnách dosud
příznivých. Co si počnu, až se zvednou? Bez špetky znalostí navigace
a mořských proudů, nevěda nic o větrech a rozmístění hvězd hodlám
se plavit ke vzdáleným břehům. Rozhodl jsem se pro cestu kolem
světa, jako by to bylo moje poslání. Přitom je to jen vrtoch pošetilého
staříka.*

*Jsem tu sám. Sám, sám, sám. Už jsem se zabydlil. Člověk si zvykne
i na šibenici a mne nikdo za krk nevěší. Co má shořet, neshnije. Kam
pohlédnu, všude obzor a nic na obzoru. Houpy, hou, houpy, hou... Jsou
tu jenom trámy, někdy vlnami zvlhlé, jindy sluncem doběla vysušené.
Voda slaná, samá voda, voda voda, nic než voda. Vzduch je zdravý,
mořský, žádné mikroby v něm nepoletují, ani prach, ani kouř. Hlava
prázdná, co bylo, bylo, to už není. Svět se scvrkl na pár kusů dřeva,
spousty vod a nebe nad hlavou. Jsem tu sám.*

*Můj známý kormorán se už nevrátil. Rozpažil křídla, aby se usušil,
a když se usušil, vzlétl jako šipka po kolmici, odletěl na strom u řeky,
do kolonie nepatřičných ptáků; když je jich hodně, líp se jim hřaduje.*

*Břehy africké ne a ne vynořit se zpoza obzoru. Jenom je tuším,
slyším řev lvů a vřeštění paviánů. Jsem tu sám na vratkém prámu
po Medúze, oči se mi klíží, ulehám na záda s rukama pod hlavou
a hledím do cizího nebe, hlubokého, s hvězdami. Na každé z nich je
ztroskotaný trosečník, leží na zádech s rukama za hlavou a hledí do
nebe, hlubokého, cizího, plného hvězd.*

*Už nejsem sám, jsou nás myriády myriád a vůbec nic si nemusíme
říkat.*

Čertví podle jakého klíče tahali pohraničníci Kotulánova vojska
z tůrmy k výslechu. První byl vytažen Pytlíček. Zavázali mu oči ne-
vypranou onucí a vedli ho zimou i teplem, vůní střemchy i smradem

latrín, trávnickem i dunivými chodbami, odemykáním a zamykáním zámků, až ho přivedli do místnosti plné páry. Ocitl se v klenutém sklepení s velkou dřevěnou kádí plnou vody a v té kádí vězel komandýr pohraničnicků. – Ještě by mi měli dát přes hubu, nakopat do ledvin, pošlapat břicho a zpřerážet žebra, pomyslel si Pytlíček.

„Tu radost ti neudělám,“ řekl komandýr. Z kádě i z nahého komandýra vystupovala pára. „Sundejte mu klepeta a ven!“

Když se Pytlíček rozkoukal, zjistil, že se ocitl v šedivé betonové místnosti s odtokovým kanálkem uprostřed podlahy. Snad to byla kdysi prádelna. Po zdech byly na ocelových tyčích upevněné háky s ostrým hrotem, na některých visely součásti komandýrovy uniformy a výstroje, také prastarý nagan v pouzdře.

„Odlož si, bratře slovanský, a pojď za mnou do kádě, dokud je teplá. Bude se vyslýchat.“

Podivné! Pro konceptualistu však nic není natolik podivné, aby něco jiného nemohlo být ještě podivnější. Čím podivnější něco je, tím větší radost to konceptualistům způsobí. Pytlíček nemeškal, shodil ze sebe šatstvo, pověsil je na hák a vhupl za komandýrem. Nejdříve mu musel vydrbat záda mýdlem dosti páchnoucím a pak tímtež mýdlem vydrbal komandýr záda jemu.

„Tak vy na Sovětský svaz?“ položil komandýr první otázku.

„Ale ten byl přece 21. prosince 1991 v Almě-Atě zrušen,“ namítl Pytlíček lstivě.

„Možná byl, možná nebyl, co víme my, malí lidé, nás k ničemu nepustí. Byls v Almě-Atě, Pytlíčku?“

„Nebyl.“

„Tak vidíš! Ani já jsem nebyl v Almě-Atě. A vidíš, žiju. A dobře žiju, i lázeň si mohu dopřát, i svým přátelům mohu lázeň poskytnout. Kdepak Alma-Ata, ta není pro obyčejného komandýra pohraničnicků. Já sloužím lidu na západní hranici a v Almě-Atě at' se domlouvají, o čem chtějí. Třeba o hvízdání drozdů, o šumění hvozdů, o kaši a o Nataši, čert je vem! Brambory ani vodka levnější nebudou.“

„Ale já jsem žádnou válku nikomu nevyhlašoval,“ bránil se Pytlíček. „Já jsem jen obyčejný konceptualista, jen jsem to chtěl všechno vyfotografovat z uměleckých důvodů a vystavit u Guggenheima v New Yorku.“

„Zabavuje se! Stejněs tam neměl film,“ řekl komandýr, ponořil se a zase vynořil s Pytlíčkovým fotoaparátem Fujifilm v zubech. „Fotografování státní hranice je zakázáno za každého počasí,“ řekl a fotoaparát mu vypadl z mezizubů zpátky do vody. Mávl rukou a nechal ho tam. Vylezl z kádě a zabalil se do prostěradla. Také konceptualista vyvedený z konceptu hodlal vylézt z chladnoucí vody.

„Ty zůstáváš! Dokud se nepřiznáš.“

Pytlíček by se rád přiznal, už to bylo v kádi nepříjemné, voda kvapem stydla a mýdlo v ní rozpuštěné nebylo mýdlem, nýbrž žíravinou leptající pokožku. Komandýr se oblékl, vytáhl nagan z dřevěného pouzdra a vystřelil jen tak do stropu. Dveře se otevřely a komandýr odešel. Místo něj vstoupil do prádelny Ihnat Žvaňka, zasmušilý obr v tílku bez rukávů, v teplácích s nohavicemi do půli lýtek, bez čepice a bos. S rukama za zády chmurně hleděl na zmrzlého Pytlíčka v kádi.

„Co teď?“ zeptal se vyděšený Pytlíček.

Ihnat Žvaňka zakroutil hlavou a otevřel dokořán hubu. Mezi dokonalými řadami zubů mu chybělo cosi podstatného. Od Ihnata Žvaňky se nikdy nikdo nic nedoví. Proto mu říkali Žvaňka. Leda že by to napsal. Otázkou je, umí-li psát. Voda v kádi už byla notně studená.

Už jste o tom, paňi, slyšela? V novinách ani řádka, v Blesku ani v televizi, na Nově ani na Primě. Nic. Jenže já to vím ze spolehlivých zdrojů a neptejte se mě, paňi, z jakých. Ti blázni už to doopravdy přehnali. No ti, jak je vede ten od té, co se tak pěkně postarala o ty čtyři chudinky, jak je sem přivlekl profesor Weinberger z Bali a pak odešel za Kotulánem, to je manžel

od podnikatelky Kotulánové, ta se o ně postarala v St. Pauli u přístavu, jak jsem vám o nich vyprávěla... Ty holky jenom kvetou, pejska si pořídily, mají ho dohromady, takového malinkého se sponkou ve vlasech, chodí ho věncit na střídačku pod smuteční vrbu, tam se to smí, a hovínka pěkně do sáčku, jak se to má, jenom jedna občas zapomene, když si myslí, že se nikdo nedívá. Po těch Holešovicích stejně jezdí chlap na čtyřkolovém motocyklu a ta hovénka sbírá vysávací rourou. Jenže v té rychlosti malé hovénko v trávě snadno přehlédne. Ale to jsem, paňi, odbočila, to vám chci, paňi, říct. Ti Kotulánovi hasťroši, jak vyhlásili válku Sovětskému svazu, tak už jsou tam. Už jsou tam, kam sahal, než se zrušil. Překročili hranici a blíží se už k Užhorodu. A co za nimi zůstává, paňi? Spoušť! Potoky krve. Vypálená města a vesnice. Pokopaní pejsci. Znásilněné ženy a dívky, berou všechno, od školky po domov důchodkyň. A nejhorší je ten, to byste, paňi, neřekla. Nejhorší z nich je Oldřich Navrátil. Tak ten. Říká si pacifista, ale je z nich nejhorší. Píše zamilovaná psaníčka študentce na učitelku Dušičkové, samé kytičky a rozkvetlé louky, a přitom loupí, na co přijde, a vraždí, kam se dá. Je tam s nimi taky ženská volných mravů a pochybné pověsti, umělkyně ve zpívání a vyhazování nohou do vzduchu, jakási Melodie, jakoby pod něčím, pod lipou nebo pod kopcem, Podlipová nebo Podhajská, přeřízne, na koho přijde, nymfomanka. Jenom ostudu nám dělají. Kdyby hráli hokej nebo fotbal, neřeknu, taky tenis by mohli, to je moc pěkný sport. I pan prezident si občas zatenisuje, když má náhodou čas, jenže náš pan prezident toho času nemá nazbyt, musí se starat o celou republiku. Neřeknu! Nebo teď je v módě, jak se moderně říká in, golf. Taky pěkný sport, na čerstvém vzduchu, ptáčci cvrlikají, větérek pofukuje. Prosím! Ale válka, paňi, kdepak! Na to já nejsem, na to by mě neužil.

„Co ti ten Sovětský svaz udělal?“ zeptal se komandýr pohraničnicků plukovníka v utajení Kotulána ve své komandýrské kanceláři s tvrdým kavalcem a zvalenou dekou.

„O čem to furt meleš...“ zatloukal Kotulán. „Copak ho nezrušili?“

„Když někomu vyhlásíš válku, tak musí existovat!“ triumfoval komandýr.

„Jakou válku?“

„Když někomu vyhlásíš válku, tak nejen že musí existovat, ale pak už není žádné tajemství, žes tu válku vyhlásil. Vyhlášení, to je zveřejnění. Šídlo v pytli neutajíš, obzvláště když je z pytle vytáhneš a všem ukážeš.“

„Tak dobře, táhnem na Sovětský svaz, vyhlásili jsme mu válku, no a co? Copak se to nesmí? Co je tobě do toho!“

„To je právě to, že mně do toho nic není.“

„Tak nás vypusť z tůrmy, vrať peníze, ať můžeme svou práci v klidu dodělat. Já se ti taky nemontuju do tvého pohraničnictví.“

„Hm, zajímavý způsob nazírání...“ zamyslel se komandýr a nalil vodku do dvou sklenic od šípkové marmelády. Když se napili, když vodku vypili, pokračoval: „Navrhuju řešení. Já budu dělat, jako že nic, a ono to nějak dopadne. Vodka se vypije, teplá voda vystydne, železo zrezatí a člověk se v prach obrátí...“ řekl komandýr. Nechal odvést Kotulána k jeho lidem do tůrmy a zaklapl za ním dveře. „Čas všechno vyřeší, na čas jsme všichni krátkí. Čas zůstane, i když my tu nebudem.“

S nohama u brady seděla veškerá Kotulánova vojska v tůrmě, jenom vojín Pytlíček mokval v kádi se studenou vodou střežen lhnatem Žvaňkou bez jazyka.

„Ty ji nemáš u sebe?“ zeptal se Oldřich Navrátil Longina Pecky se zoufalstvím v hlase. Peckova jáma mohla být jakýms takýms řešením, poslední nadějí. Mohla to být vrátka, jimiž by se dalo proklouznout z tůrmy na svobodu.

„Chyba se stala,“ povzdechl si Pecka. „V tom kvaltu jsem na ni zapomněl. Nechal jsem ji ve křoví patnáct kroků od potoka.“

„Tak to je konec,“ vydechl Oldřich Navrátil. „Tak to už se nikdy nesetkám s Aničkou Dušičkou. Tak to jsme v pěkném hajzlu.“ – Ano, Peckova jáma mohla vojskům plukovníka Kotulána zachránit holé životy, když už byli orubáni o veškerý majetek. Zdá se, že byli opravdu v pěkném hajzlu.

Žádný další voják už nebyl vyslýchán, nikam to nevedlo. Kromě toho došlo k události, která celou situaci obrátila vzhůru nohama. Z hory Ťulpasky sestoupil Oleksa Dovbuš a s ním sedm set jeho chlapců zbojníků ve vlněných kabátcích, v červených kalhotách s širokým opaskem, zpod takového opasku žádné kalhoty nikomu nespadnou až po kolena. Vyzbrojeni byli sekerkami a kudličkami, některý měl dokonce flintičku. Tu nejkrásnější hajdamačku po dědečkovi, předovku stříbrem a perletí vykládanou třímal samotný Oleksa Dovbuš, což znamená bubeník. A s nimi přitáhla smečka vlkodlaků se zuby ostrými, pilníkem přibroušenými, vyceněnými, dychtivá chlemtat pohraničnickou krev. Ani celnickou krví vlkodlak nepohrdne.

Ještě nezačalo svítat a krvavé lázni byl konec. Vlkodlaci dochlemtali a zbojníci zavýskali vítězným výskotem. Brána tůrmy se rozskočila, z pantů vypadla a za ní z tůrmy vypadla vojska plukovníka Kotulána, jenže bez Pytlíčka. Co když se v té kádi nastudil a zemřel... Co když ho Ihnat Žvaňka v té kádi utopil! Chyba lávky! Ihnat Žvaňka by Pytlíčkově vlasek na hlavě nezkřivil, protože patřil ke zbojníkům Oleksy Dovbuše a jen předstíral, že nemá jazyk, že mu jej zbojníci rozžhavenými kleštěmi ze chrťánu vyrvali a tak ho oněměli. Ve skutečnosti jazyk měl, schoval si ho v botách, aby obelstil pohraničníky. Jak by mu jej mohli jeho bratři zbojníckové vyrvat, vždyť byl jedním u nich. To on vytáhl Pytlíčka z vody, usušil jej a oblékl, vodkou mu tělo i duši rozehrál. Ihnat Žvaňka si nasadil jazyk a Oleksu Dovbuše se sedmi sty chlapci, bratry zbojníčky, z hory Ťulpasky povolal.

Kam se hrabou pohraničníci i s celníky, bytši ozbrojení nagany, kalašnikovy s bodáky pro boj zblízka nasazenými, lehkými i těžkými kulomety, granáty a signálními pistolemi, i se svými psy a koníky huculskými, na sedm stovek horních chlapců Oleksy Dovbuše v červených kalhotách doprovázených vyhládlými vlkodlaky, kteří ještě v podvečer byli statnými muži a za úsvitu jimi budou zas, jen co se překulí přes padlý kmen, vstanou a půjdou do práce už nasnídaní.

Kam se pohraničníci a celníci hrabou na Oleksu Dovbuše, kulhavého bubeníčka pasáčka! Už jako malý chlapeček předškolního věku se učil s orly létat a málem se mu to povedlo, kdyby byl býval nespádl ze skály a nepolámal si levou nožičku s trvalými následky. A když vyšel obecnou školu a stal se pasáčkem skotu, zastřelil ze své hajdamačky po dědečkovi v hlubokém lese černého kocoura, nepřítele nebes a křesťanského života, nedobrého ducha hor, kterého ani boží blesky nedokázaly zabít. Bily kolem něj a kocour se jim smál, bohu se posmíval. Ale neposmíval se bohu dlouho, jen dotud, než maličký pajdavý Oleksa, pasáček krav, nabil kulí svou hajdamačku stříbrem a perletí vykládanou, nasypal prachu na pánvičku, namířil, křísł a... Bum! Kocour zaječel ďábelským jekem, ve škvířící černou smolu se proměnil a s deštěm do hlíny vsákl. V tu chvíli se snesl z nebes archanděl Michael, posel boží: „Oleksiku, chlapče, čeho si žádáš za svůj statečný kousek? Už to s tím kocouřiskem černým nebylo k vydržení.“ – „Ničeho si nežádám, nic nechci, nic nepotřebuji a na nic nečekám. Blaží mé srdéčko, že jsem mohl Hospodinu pomoci.“ Tato slova vyrazila archandělu Michaelovi dech. Něco takového od pozemského červíčka, kulhavého pacholíčka věru nečekal.

A tak si Oleksa Dovbuš oblékl červené kalhoty, opásal se širokým opaskem a stal se zbojníčkem, božím služebníčkem. Co uloupil, rozdál potřebným. Usalašil se v hoře Ťulpasce, obklopil se sedmi sty horními chlapci a šedesáti šesti příležitostnými vlkodlaky. Na ty se nemohl moc spoléhat, protože přes den měli lidskou podobu a museli do práce. Někdy k Oleksovi do hory Ťulpasky přišli, jindy ne,

vlkodlačí běhání po lesích, poloninách a stráních je notně uondalo. Však také ti, kteří ve dne pracovali na pile, mívali často pořezané tlapy a ti, kteří pracovali s computerem, mívali boule na čele, když jim v kanceláři hlava únavou padla na myš.

Tentokrát se dostavilo všech šedesát šest vlkodlaků, protože jich bylo potřeba. Krve bude dost pro každého. Pohraničníctví psi Džulbarsové, když ucítili vlkodlaky, stáhli ocasy mezi nohy, žalostně zavylí a zarýglovali se ve svých kotcích zevnitř, aby na ně žádný vlkodlak nemohl. Zbytečné obavy. Co by si na těch hafáncích vzali! Copak pijou psí krev? Nanejvýš v nouzi nejvyšší a takovou nouzi dnes v noci neočekávali.

Začalo to pět minut před půlnocí. Ozval se ostrý zbojnický hvizd a zbojníci s vlkodlaky vyrazili ze stínu lesa, přeběhli posečenou loučku, zdolali plot i bránu a zaplavili kasárna. Pohraničníci a celníci nestačili sáhnout po zbraních a kloudně se bránit spravedlivým zbojníkům a krvelačným vlkodlakům. V takovémto boji nebývá zvykem brát zajatce. Co by si zbojníci v hoře Ťulpasce počali s tolika zajatými pohraničníky a celníky? Vždyť by je museli živit a šatit, slušně s nimi zacházet, dodržovat mezinárodní konvence: třikrát denně teplé jídlo, čistá prostěradla, prostorné, větrané cely, topení a každý den vycházka na čerstvém vzduchu. To by mohli rovnou pověsit celé své zbojnictví na hřebík. Raději přenechali starost o poražené vlkodlakům. Ti už věděli, jak je zbavit starostí.

Půl hodiny po půlnoci bylo po všem. Oleksa Dovbuš a jeho zbojnický štáb zasedli s osvobozenými vojsky plukovníka Kotulána v politické světnici ke stolu pokrytému rudým ubrusem. Byla to místnost nejvhodnější k oslavě velkého vítězství nad nespravedlivými pohraničníky a celníky, kteří ukradli vojskům táhnoucím na Sovětský svaz peníze potřebné k vedení války a ještě je potupili uvězněním v tůrmě, kde je hodlali umořit hladem. Málem už k tomu došlo, vždyť jim odepřeli večeři. Ostatní zbojníci rozdělali na dvoře vysoké ohně. Kuchař okultista Jurajda se dobrovolně přihlásil, že

s pomocí staršího lejténanta Tatjana Tatjanoviče Stěnolezyna, čestného člověka, uvaří pro všechny pravý okultistický guláš. Neptejme se raději, z čeho ten guláš vařili, aby sedm stovek zbojníků a devět jejich nových přátel do sytosti nasýtily. Válka je válka a ve válce nemůže být voják vybíravý. Ale psi pohraničníci Džulbarsové to nebyli, ani koníci huculové, ti se rozutekli po kraji, zdivočeli a zdivočelí se vesele proháněli po poloninách.

Ušetřen byl jenom Krásná Vasilisa. Tolik se těšil na razítkování, ale sklaplo mu, holoubkovi sivokřídlému. Padl před Oleksu Dovbuše na kolena a úpěnlivým hlasem zaškemral:

„Milost, sladký Olekso Dovbuši, spanilý zbojníčku! Nic zlého jsem nespáchal a již od útlého dětství jsem toužil být zbojníkem, jenže maměnka mně to zakázali, ať prý se pěkně azbuku učím, zbojnictví že nemá budoucnost, zbojníci že se věší za žebro na hák. A tak místo ke zbojníkům dali mě k celníkům. Státní služba prý je jistější: stálý plat, služební postup, pod penzí... Co jsem mohl dělat? A já jsem tolik toužil po červených zbojnických kalhotách! Prý budu u celníků razítkovat. Od božího ránka do božího večírku razítkovat! Kdo by něčemu takovému odolal, vzácný Olekso Dovbuši. Ani jednou! Ani jedinkrát jsem si ještě nebouchl. Vezmi mě, Olekso Dovbuši, znamenitý zbojnický hejtmane, do hory Ťulpasky a já ti slibuji, že budu dobrým zbojníkem: brát budu bohatým a chudým dávat, jak se to po správnosti má. Taky zametat budu, celou Ťulpasku každou sobotu zametu a vytřu, před svátky všecka okna pozumývám; zlé budu zabíjet a hodné hladit, jenom mě ušetři guláše a přiviň k sobě.“

Takto prosil a žadonil celníček Krásná Vasilisa a z velkých, jako len modrých očí se mu řinuly slzy jako hrachy. Laťkový plot by se nad ním ustrnul. Zalíbily se Oleksu Dovbušovi andělské oči a pšeničné vlasy Krásné Vasilisy a jeho zbojnické srdce se nad ním ustrnulo.

„Víš-li pak, Krásná Vasiliso, že budeš muset nespravedlivá hrdla podřezávat a k razítkování se u nás, zbojníků, sotva dostaneš?“

„Budu pilným hrdlořezem a razítkování snadno oželím, jen když mě k sobě přivineš.“

„Co bych nepřivinul, přivinu,“ řekl Oleksa Dovbuš a přivinul Krásnou Vasilisu k sobě. A vinul jej k sobě, dokud nebyl Jurajdův okultistický guláš hotový.

Zbojníci objevili v rozlehlém sklepení pod celníci spoustu láhví zabavených pašerákům a také nepašerákům, kteří se na cestu do ciziny vybavili cestovním proviantem. V láhvích byly rozmanité nápoje: pivo, víno, kořalky a likéry všech možných i nemožných značek. Cizinci je chtěli přenést přes hranice, ale chyba lávky, celníci jim paš zhabali a uložili v celníčním sklepení. Rádi by nápoje výhodně prodali, jenže lid byl chudý a kořaličku si raději páčil z brambor, žaludů a bukvic sám, na pořádné nápoje neměl peníze ani hubu; byly mu málo silné. Zhabané nápoje se na celnici hromadily i přesto, že si z nich celníci i pohraničníci začasté přihýbali. Teď nastala pravá chvíle zatočit s nimi. Nadrotmistr Prkénko se dobrovolně přihlásil, že záležitost zorganizuje, protože je staršinou a má bohaté zkušenosti s vydáváním rumu vojskům při vyhlásování války Sovětskému svazu. Oleksa Dovbuš mu přidělil tři spolehlivé zbojníčky poloabstinentičky, aby mu byli k ruce. Vymyli největší kotel po guláši a kvůli spravedlnosti lili do něj z láhví pivo, víno, kořalku a likéry, jak jim co přišlo pod ruku, aby někdo nereptal, že neměl ajerkoňak nebo becherovku, že musí chlemtat Johnnieho Walkera. V kotli se všechny nápoje spojily ve vzácnou jednotu a každý chlemtal všecko. Nadrotmistr Prkénko i přesto, že mu parobci z Priekopy u Hrušky oškubali uniformu, nepřestal být vojákem se smyslem pro spravedlnost, řád a pořádek.

Také zbojníci měli smysl pro spravedlnost, jenže jim chyběl smysl pro řád a pořádek. Byli to spravedliví a bojovní bohémové, a kdyby byl Oleksa Dovbuš býval nebyl tak silnou a jednotící osobností, dozajista by se po čase rozutekli a zbíjali spravedlivě každý na svou pěst. Nebýt Prkénkova smyslu pro řád a pořádek i při bujaré oslavě

vítězství, pobili by se zbojníčkové mezi sebou o flašku becherovky ajn cvaj draj. Prkénko na dvoře osvíceném vatrami stravujícími dřevěné součásti kasáren, tyčky z plotu a nábytek z kanceláří přiděloval míchaný nápoj z kotle ukázněně v řadě seřazeným zbojníčkům do ešusů, a komu bylo málo, mohl si přijít pro nášup.

Zbojníci na dvoře ukázněně pili a zpívali zbojnické písně a také tančili zbojnické tance s vysokými výskoky a mohutnými rozmachy sekerkami a výstřely do vzduchu z hajdamaček, také z ukořistěných signálních pistolí vystřelovali barevné rakety, až přilákali chasu z blízké vesnice Nižní Sucharky, převážně děvčata v modrých suknicích a ve vyšívaných živůtcích plných prsou. Radostně se dala do tance se zbojníčky a do pití z jejich ešusů. Jenže jak tomu začasté bývá, bylo děvčat pohříchu málo a zbojníci museli tančit povětšinou pán s pánem a to není ono.

Kdože to seděl v politické světnici u stolu s rudým ubrusem, u prázdných talířů po okultistickém guláši kuchaře Župajdy či Jurajdy (nebo snad Kulajdy?) a plných láhví červeného vína modrého portugalu z oblasti Retzu v Dolních Rakousích? Zbojnický hejtman Oleksa Dovbuš s Krásnou Vasilisou po boku a plukovník Kotulán se svými vojsky – podplukovníkem vojínem profesorem Weinbergerem, vojínem pacifistou Oldřichem Navrátilem, vojínem specialistou Longinem Peckou, vojínem konceptualistou Pytlíčkem a... a to byli všichni. Kdože to neseděl v politické světnici a nepil modrý portugal? Staršina nadrotmistr Prkénko – rozdělával zbojníčkům a venkovské chase nápoje; kuchař vojín okultista Jurajda a starší lejtěnant Tatjan Tatjanovič Stěnolezyn, čestný člověk – umývali nádobí po okultistickém guláši. Ale kam se poděla praporčice Melodie Křoupalová-Podpolanská, diva na zlatých podpatcích, proč tu s nimi nezpívá vítězné písně? Neměl by tu s nimi v politické světnici sedět také Ihnat Žvaňka, tajný agent 001, zbojnický James Egon Bondy operující v týlu nepřítelů? Že by hned po splnění náročného úkolu plnil další, ještě náročnější?

Profesor Weinberger přítomným vyprávěl o vztahu vídeňského cukráře, publicisty, vlastence a myslitele Christiana Immanuela Kepke-Kapkawského k červenému vínu modrý portugal z oblasti Retzu, kam často zajížděl nejen pro víno, ale také pro mouku semletou větrným mlýnem na pahorku nad Retzem. Neboť mouka semletá větrem obsahuje jisté procento větrnosti, jakého se u mouk z obligátních mlýnů nedostává.

„Bez takové mouky byl by věhlas Kepke-Kapkawského smetanových větrníků poloviční,“ prohlásil profesor Weinberger, „ne-li třetinový, to si pište! Kdo hodlá tvrdit opak, nechť nastolí relevantní důkazy!“

„Tja,“ řekl Oleksa Dovbuš po chvíli všeobecné zaraženosti a nalil si vína do cínového poháru, který nosil stále při sobě. Všichni vzhledli a jejich pohledy se zavěsily zbojnickému hejtmanovi na rty. „Někdy se ani nejlegendárnějšímu zbojníkovi nepodaří to, co by se mu podařit mělo: aby vykonal dobro, které vykonat měl. Víno mi hořkne v ústech, když zaslechnu jméno Christian Immanuel Kepke-Kapkawski. Nebyl jsem dost bdělý, nebyl jsem dosti ostražitý. Ajajaj! Ani Ihnat Žvaňka, má pravá ruka, nemohl zabránit nejhoršímu. Operoval tenkrát na Dálném východě, podplavával sovětské atomové ponorky a lepil na ně nálepky LOVE NOT WAR a ATOMKRAFT NEIN, DANKE! Když muži z Komitétu gosudarstvenné bezopasnosti převáželi v černém havranu Kepke-Kapkawského naším územím pod horou Ťulpaskou na východ, obcoval jsem v obci Kolomyši s manželkou Štěpána Dzvinky, s mojí milovanou milenkou. Copak je zbojník jenom zbojníkem, vždyť je také člověkem s lidskými slabostmi, božím tvorem, žlázy mi tenkrát sloužily a zaplať pánbůh stále ještě slouží. Nemohl jsem přeci ženu Štěpána Dzvinky nechat Štěpánu Dzvinkovi jenom tak nedoukojenou, natáhnout červené kalhoty a hrr na ně, když jsem ani nevěděl, že ti zběsilí z suky synové vezou Christiana Immanuela Kepke-Kapkawského v černém havranu za Ural. Kdybych to byl býval věděl, býval bych

si ty kalhoty natáhl a k manželce Štěpána Dzvinky byl bych se býval vrátil dokončit akt později, až by bylo bývalo důležitější dílo hotové: černý havran zastaven, otevřen, vybrán a svržen do propasti, z suky synové pobiti a slovatný cukrář, publicista, vlastenec a myslitel posazen do vagonu první třídy směr Vídeň.“

„Pozdě bycha honit, zbojníče,“ pravil profesor Weinberger, „je zbytečné plakat nad rozlitým mlékem. Cukrář je smrtelný, jeho dílo živé.“

„Už se tím netrap,“ přidal se k profesorovým útěchám plukovník Kotulán, „hlavně zdraví! A taky štěstí a veselá mysl.“

„Tak,“ řekl Oleksa Dovbuš, „všichni tam musíme. A na to se napijeme!“ Všichni povstali, pozvedli číše a napili se vína, které měl vídeňský cukrář tolik rád.

„Mladý může, starý musí,“ dodal ještě Krásná Vasilisa a usmál se andělským úsměvem.

Oleksa Dovbuš postavil pohár na ubrus a na tváři se mu rozhostil slavnostní, trochu tajuplný výraz. Pokynul přítomným, aby se posadili, a třikrát zbojnický zatleskal. Dveře se otevřely a dovnitř vjel trakař plný peněz.

„Vracím, co vám zlotřilí pohraničníci a celníci zhabali. Co bylo ukradeno, musí být vráceno,“ prohlásil Oleksa Dovbuš.

Peněz na trakaři bylo mnohem víc, než kolik jich celníci a pohraničníci našli pod roštem polní kuchyně. Oleksa Dovbuš jinak nedal, museli si vzít všechno, co na trakaři bylo, a mohli si nechat i trakař, vždyť peníze potřebují na obecně prospěšnou věc a trakař by zbojníkům leda zavazal. Zbojníci by se rádi k vojskům přidali a táhli s nimi na Sovětský svaz, jenže zbojník má v dějinách jinou funkci nežli voják, zbojník chrání lid před zvůlí a bezprávím, kdežto voják vede válku nebo se na ni připravuje. A tak zůstanou zbojníci v hoře Ťulpasce a vojska plukovníka Kotulána potáhnou na Sovětský svaz bez nich.

Slunce vyklouzlo zpoza Karpat a zahlédlo vlkodlaky, kteří se už překulili přes kládu a nachlemtaní čerstvé krve křepce mašírují do fabriky, se sekyrou do lesa nebo s kosou na pole, do školy či do kanceláře, odžít si svůj všední den. Taky vesnická chasa už se vrátila domů, do Nižní Sucharky. Děvčata vhupla pod peřinu, aby mateře nevěděly, že celou noc se zbojníky proskotačila, chasníci popadli vidle, aby si otcové mysleli, že tak brzo vstali a kydají hnůj. Jenže nekydali, jen tak s hlavičkami bolavými o vidle se opírali a vestoje spali.

Zbojníci zatím uklízeli, rovnali kasárna a celníci se zemí. Když se prouklízeli až ke kanceláři velitele pohraničnicků, když nakoukli dovnitř, raději potichu zavřeli a po špičkách odešli srovnávat se zemí celníci. Protože načapali Ihnata Žvaňku s Melodií Podpolanskou. Na tvrdém kavalci ruku v ruce našivali na temně rudou róbu opadané flitry.

O polednách bylo uklizeno, po kasárnech a celníci ani památky, všechno srovnáno se zemí, pohnojeno, zaseto, travička už se zelenala a sedm set zbojníků v červených kalhotách kráčelo za Oleksou Dovbušem domů, do hory Ťulpasky číhat na zlé lidi a bránit jim ve zlých skutcích, bohatým brát a potřebným rozdávat. Jen Ihnat Žvaňka ještě pomáhal vojskům plukovníka Kotulána vyprostit gazík a polní kuchyni z potoka na druhý břeh. A když je vyprostil, ještě se v křoví patnáct kroků od potoka rozloučil s Melodií v šatech čerstvě pošitých blýskavými flitry. Když se rozloučili, odkráčel také Žvaňka do hory Ťulpasky za svými brachy.

„Mám pro tebe radostnou zprávu,“ řekl Pytlíčkoví Longin Pecka a podal mu fotoaparát Fujifilm, vylovený z kádě. „Podařilo se mi ten krám opravit. Dávej si na něj bacha, je to citlivá japonská práce, ty jeden konceptualisto.“

Nadrotmistr Prkénko se opět blyštěl vojenskými ozdobami. Oškubal z uniformy zesnulého komandýra pohraničnicků knoflíky, medaile a další cingrlátka a našil si je na svoji orvanou uniformu.

Místo lva se dvěma ocasy a vyplazeným jazykem měl teď medvěda s vyceněnými zuby. Knoflíky se zas blyštěly zlatem a byly tak veliké, že pro ně, aby je mohl zapnout, musel zvětšit dírky na saku.

„Nasedat!“ zavelel plukovník Kotulán a vojska se dala do pohybu.

Na moře se pouštím v noci, abych měl hvězdné nebe nad hlavou a mravní zákon v sobě. Ve dne je to nemožné; ale i v noci se hvězdy na obloze zaneřáděné světly velkoměsta špatně hledají. Hvězdného nebe se nám nedostává, mravní zákon je obcházen. Proto vstupují na prám Medúzy za tmy, se zuby vyčištěnými, příkrývku u brady. Daleko od břehů, od lidí a jejich světel, na vysokém moři mne nic neruší. Nedoléhá sem povyk racků ani svist kormoránních letek, je tu jen šplouchavé ticho oceánu.

V dřívějších dobách se cestovatelé nemohli rozhodnout pro cestu kolem světa. Svět nebyl kulatý, měl kdesi začátek a jinde konec. Mohli však nasednout na koně a vydat se z Čech až na konec světa. A pak zase zpátky.

Z hlubokého nebe se mi zatočila hlava. Dech se úzí, úzkost mě svírá, propadám zoufalství. A tu na mne mezi hvězdami jedna hvězdička vyjukne, modře pomrkává, kyne mi: Pojd'! Pojd' za mnou... Nic neslibuje, ale já tuším příslib čehosi báječného. Nořím ruce do vln a hrabu jimi jako čubička v požární jímce. Prám se dává do pohybu, směr modrá hvězda, hvězda vytoužená.

3

Toho dne urazila vojska plukovníka Kotulána jenom pár kilometrů po silniče nevalné kvality vinoucí se podél potoka hlubokým, těsným údolím mezi příkrými svahy porostlými smíšeným lesem s převahou listnáčů, plné hřibů obecných se světle hnědými hlavičkami i hřibů kolodějů s purpurovými výtrusnicemi, na řezu

modrajících. Houby pohlížely svrchu na projíždějící vojska a kývaly na ně zpoza buků, lákaly tak mocně, že jim nebylo možné odolat. Velitel Kotulán přikázal stručně:

„Zastavit! Vysednout! Hříby sklidit!“

Nosili jich celé náruče, už jimi naplnili kotel polní kuchyně, sy-pali houby do volných prostor obou vozidel a přinášeli stále nové a nové. Co s takovým nadělením?

„Dosklízet! Nasednout!“ zavelel velitel, když mu doklaplo, že v této bitvě byli houbami poraženi. Když vyjeli z lesa, hory ustou-pily a údolí se rozšířilo v prostornou louku s otavou už posečenou a uklizenou. Na olši u silnice viselo prkno natřené vápnem, na něm suříkovou barvou šipka a nápis dvojí abecedou:

АВТОГОСТИНИЦА ОБОРОГ

MOTEL OBOROH

Šipka ukazovala doleva na mírně rozježděnou, ale suchou polní cestu, sjízdnu i bez řetězů. Skutečně, po necelém kilometru spatřili podobnou ceduli, jenže bez šipky, s nápisem:

БОТ!

U stolku za pruhovanou závorou seděl na trojnohé židli chlap se zahnutým nosem, odstávajícíma ušima a rozježenými vlasy. Kdyby měl na sobě červené kalhoty, nemohlo dojít k mýlce. Kalhoty však měl manšestrové, hnědé jako srst letního srnce. Před ním na rozviklaném stolku ležela ohmataná kniha většího formátu, poblíž barel s ruční pumpou. Oboroh nebyl jen motel, ale i čerpací stanice. Byla tu studna s vahadlem, po obvodu rozsáhlé louky plot z kůlů propletených vrbo-vými houžvemi, na louce halabala poskládané ubytovací oborohy. Chlap u vchodu měl za zády dřevěnou kůlnu a na ní desku s očíslovaný-mi hřebíky – některé byly zrezivělé, jiné novější. Visely na nich dřevěné hrušky s čísly oborohů. Chlap byl majitel motelu a zároveň recepční, jmenoval se Kazak Kazačok. Kromě kalhot měl na sobě ušmudlanou rubašku, na hlavě ušanku s pravým uchem natrženým a levým urva-ným docela. V babím létě to nevadí, ale co bude dělat v zimě?

Kazak Kazačok si všechny zapsal do knihy hostů, ukázal místo, kde možno zaparkovat, a přidělil každému hrušku s číslem. Klíč nebylo potřeba, oborohy se nezamykají. Ještě upozornil, že v oborohu panuje přísný zákaz kouření a manipulace s otevřeným ohněm. Loni si tu mladý pár amerických turistů bezodkladně potřeboval zahulit jakousi trávu a bylo to jejich poslední pokouření.

„Zbyly z nich akorát škvarky. Oba se vešli do jedné krabice od bot a dobytek neměl co žrát,“ vysvětlil hoteliér na odstrašujícím příkladu, že zákaz hry s ohněm není zbytečný. „Platí se předem!“

Kotulán chtěl šetřit válečnou kasu a místo peněz mu nabídl hříbky. Kazak Kazačok se dal do smíchu, až se pod ním zvrátila trojnožka. Chtěl dolary, eventuálně eura. Zaplatili tedy předem a ještě mu přidali zbojnický trakař, už jim nebyl k ničemu. Kazak Kazačok dovolil Jurajdovi zatopit v polní kuchyni a uvařit houbový guláš. Nechal se taky pozvat a moc mu chutnalo. Došel si dvakrát pro nášup.

Motel Oboroh, středa

Má znejmilejší Aničko!

Moc se omlouvám, že jsem se odmíchl na takovou dobu. Válka nepřeje zamilovaným, chvílka klidu k napsání dopisu se těžko hledá. A tak mi odpusť, moje Dušičko, že jsem Tě nechal tak dlouho čekat. V myšlenkách jsem stále s Tebou, kudy chodím, tudy na Tebe myslím. Po strastech uplynulých dní jsme se ubytovali v příjemném, vzdušném motelu Oboroh, blízko silnice. Jakmile dorazíme do Užhorodu, pošlu dopis z pošty, recepční Kazak Kazačok nemá známky ani poštovní schránku, tomu bych dopis nesvěřil, mohl by ho zašantročit.

Mám oboroh číslo 17 jenom pro sebe, je večer, seno voní a jakýsi ptáček pěkně tluče, jistě to bude slavík. Svítím si baterkou se solární baterií, abych viděl, i když je nebe plné hvězd, na psaní to nestačí. Svíčkou se svítit nesmí, oboroh by mohl vzplanout.

Asi nevíš, co je to oboroh, u nás doma se dává seno do seníků. Jsou to čtyři vysoké kůly zatlučené do země a na nich došková střecha, která se dá posouvat nahoru a dolů podle potřeby. Mezi kůly je seno, suché a voňavé, a taky já tu jsem. Sedím v tom seně s papíry na kolenou a píšu Ti dopis z války.

Už jsem si myslel, že všechno skončilo, že se brzy vrátím. Na hranicích nás totiž zastavili celníci s pohraničníky a chtěli pasy. A protože vojáci žádné pasy nemají, těšil jsem se, že nás vrátí zpátky. Chyba. Zavřeli nás v tůrmě s koleny u brady a všechno nám ukradli, peníze i zbraně, ani jsme je nestačili vybalit. Říkal jsem si: Věčně tady nebudeme. Zavřít nás můžou, pustit musí, a my se vrátíme a já Tě budu moci, moje Dušičko, obejmout, než sníh louky zasněží. Druhá chyba. Jacísi banditi v červených kalhotách, se strašně kousavými psisky, všechny celníky a pohraničníky povraždili a nás z tůrmy vysvobodili. Táhneme tedy dál. Kdoví čeho se tu ještě dožijeme.

Ale nestěžuju si, aby sis nemyslela, jídlo je tu dobré – dnes byl k večeři houbový guláš z pravých hřibů, zimou netrpíme, s kamarády je legrace. Však ono to jednou skončí a my si, Aničko Dušičko, padneme do náruče. Ani nevíš, jak je mi po Tobě smutno...

*Tvůj milující
Oldřich*

Stalo se, co se muselo stát. Když se na začátku mluví o nebezpečí ohně, když se pohybuje v hořlavém prostředí a v kapse nám chraští zápalky, co můžeme očekávat? Nejčastější příčinou pohrom a tragédií bývají vášně. Propukne-li něco takového v člověku, zdravý rozum a střízlivý úsudek odejdou do ústraní a vyklidí prostor bez rozumu a neuváženému konání – vášni.

Starší lejtěnant Tatjan Tatjanovič Štěnolezyn kouřil cigarety ubalené z dýmkového tabáku Taras Bulba. Jinak o něm moc nevíme

a vědět bychom měli, když s námi táhne do války, s takovým jménem když táhne na Sovětský svaz. Oldřich Navrátil se ho zeptal rovnou:

„Jak jsi, Tatjane Tatjanoviči, přišel ke své hodnosti?“

„Již od útlého dětství jsem toužil být starším lejténantem. Některé děti chtěly prak s leteckou gumou, kolo s ráfkovými brzdami, červenou čepici, poslušného psa Ťapku... jiné chtěly dočurat do nejvyšší výšky, stát se skafandrovým potápěčem nebo tryskáčovým pilotem, já jsem chtěl být starším lejténantem a neptejte se mne proč. Nevím. Noc co noc se mi zdávalo, že jsem starším lejténantem. Jednou zrána jsem se probudil... a byl jsem starším lejténantem.“ Jak prosté! Když člověk něco chce a udělá všechno pro to, aby toho dosáhl, dosáhne toho. Nic na tom není.

„Já to mohu dosvědčit,“ řekl kuchař okultista Jurajda, „vždyť jsme spolu vyrůstali v jednom sirotčinci. Také já jsem dosáhl toho, čeho jsem dosáhnout chtěl, i když jsem po tom zas tolik netoužil.“

„Já to mohu také dosvědčit, vždyť jsme spolu vyrůstali v jednom sirotčinci, zpočátku dokonce v jedné postýlce. Chovanců bylo tenkrát víc než postýlek.“

„Vždyť já ani nevím, komu jsem se narodil,“ povzdechl si kuchař okultista Jurajda. „Ale vím, jak jsem se stal okultistou.“

„Jak?“ zeptali se přítomní.

„Jednoho dne se mi nad hrncem svíčkové omáčky zjevila moudrost – Pragnâ-Paramitâ: Je nebytelnost všech zjevů, tvarů a věcí. Útvar je nebytelnost a nebytelnost je útvar. Nebytelnost není rozdíl-na od útvaru, útvar není rozdíl-ný od nebytelnosti. Co je nebytelnost, to je útvar, co je útvar, to je nebytelnost.“

„Teď už se nedivím ani trošku, Župajdo, že ses stal okultistou,“ řekl po chvíli ticha profesor Weinberger, „ačkoli až dosud jsem se tomu divil velice. Nechápal jsem totiž, jak prostý kuchař ze sirotčince dospěje k vědě o tajemstvích, na jaká obyčejná věda nestačí. Dojde-li ke zjevení moudrosti nad svíčkovou omáčkou, nelze odolat. A já se domníval, pakliže zjev, tvar a věc jsou útvarem, že by měl

útvár být bytelností, nikoli nebytelností. U Christiana Immanuela Kepke-Kapkawského jsem se s fenoménem bytelnosti a nebytelnosti v souvislosti s útvarem nesetkal. Zřejmě tuto souvztažnost pokládal za marginální a vůbec se jí nezabýval. Nevylučuji však, že by něco na toto téma mohlo existovat v jeho roztroušené pozůstatosti. Vůbec bych se tomu nedivil. Předpokládám, že by se mohlo něco významného vynořit v průběhu naší expedice...“ zadumal se profesor uvízlý v síti spletitých představ.

Lidé, které osud spřáhl do těsného houfce, by o sobě měli vědět co nejvíc. Při válečné expedici jsou závislí jeden na druhém, při tak nebezpečném podniku jde všem o kejhák. Nelze se tedy divit otázce, kterou vyslovil Oldřich Navrátil.

„Jaks přišel, Tatjane Tatjanoviči Stěnolezyne, čestný člověče a starší lejténante, ke svému neobvyklému jménu Tatjan Tatjanovič, když jste vyrůstali s Kulajdou v jednom sirotčinci? Snad tě nějakí kočovníci neukradli a cestou po našich končinách nevytrousili?“

„Kde že by vytrousili, nevytrousili ani neodložili. Počat otcem narodil jsem se matce, jak už to bývá. Tak jsem se objevil na světě a doufám, že si tu ještě nějaký ten rok pobudu a mnoho Taráska Bulbáska, silného tabáku, vykouřím. Moje babička Pelageja Konstantinovna Stěnolezyna byla vášnivou čtenářkou Puškina a ráda by bývala porodila Taťanu. Rodila, rodila, ale Taťanu porodit nedovedla. Sedm chlapců dala dědečkovi, sedm statných sokolů. Ten poslední byl nejmladší a byl to můj otec. Mému otci dala babička Pelageja Konstantinovna jméno Taťána. Když pop dítě při křtu svlékl a chtěl je ponořit do křtitelnice, všiml si čehosi nezanedbatelného a pochopil, že Taťána nemůže být Taťanou ani trošku. Pokřtil mého otce na jméno Tatjan, Tatjan Trofimovič Stěnolezyn. Nepřejte si vědět, jak babička vyváděla, že nemá Taťanu.“

„Jak, jak vyváděla?“ přáli si vědět.

„Namydlila popovi schody, pop na nich uklouzl a narazil si kostrč, ale Tatjana Trofimoviče držel pevně, neupustil ho a život mu

zachoval. Jenže krutá matka, moje babička Pelageja Konstantinovna mu jinak než Tatáno po celý život neřekla. Ani na smrtelné posteli mu neřekla Tatjane. Její poslední slova byla: ‚Jsem ráda, Tatáno, že ses tak dobře oženil...‘ A vydechla naposledy.“

„Jak se stalo, že také tobě dali jméno Tatjan, Tatjane Tatjanoviči?“

„To proto, že se Tatána tak dobře oženil,“ zavtipkoval si starší lejtěnant. „Ale žerty stranou. Prostě tak, osud tomu chtěl, přihodilo se.“

„Tos měl teda kliku, kamaráde,“ řekl plukovník Kotulán. „Jenom jestli nekecáš.“

„Já to mohu dosvědčit,“ řekl kuchař okultista Jurajda, „vždyť jsme spolu vyrůstali v jednom sirotčinci! Tatjan Tatjanovič Štěnolezyn, čestný člověk, nikdy nekecá. Je božský! Má jenom jednu slabůstku: vášnivě rád kouří silný tabáček.“

Osamělý noční plavec uprostřed oceánu na chatrném, neovladatelném voru, bezmocný, zmítaný vlnami. Až zahynu, pes po mně neštěkne. Začal padat sníh, mokrý, v chuchvalcích, šimral na tváři.

Kdo to zavínil? Komu to vyčíst? – Nikomu! Nikdo mě... Sám jsem se... Vyvržen na troskách z Medúzy uprostřed vod, z vlastního rozhodnutí vyčleněn z přívětivého světa, ze snesitelné společnosti, vezím v bezmoci napospas okolnostem, živlům napospas, a nemohu pokračovat v cestě kolem světa. Nezbývá než čekat na příznivý vítr nebo pomoc bližního, zatímco vzdálený svět se otáčí beze mne, bez mého přičinění pádí kupředu, do neznáma. Vyskakovat a křičet zoufalstvím, spílat jsem už přestal, prosit Boha o pomoc je zbytečné, má svých starostí dost... Je mi zima. Mohu dýchat a choulit se do sebe, pronikat do vlastního nitra, zahřívát se svým vlastním srdcem a nové kontinenty hledat ve své vlastní hlavě, ve spleti chaotických spojů a nevyžádaných fantasmagorií.

Je mi zima, zima je mi. Zima! Zima se po mně prochází, leze do mne ze všech stran; lezavá, úpěnlivá zima. Kdyby to byl mráz, krutý,

palčivý a zničující, bylo by to hned. Takhle se to vleče... Můj prám spočívá na klidné, temné vodě, padá na něj sníh. Vločky slepené do chuchvalců snášejí se zvolna, měkce mi přistávají na těle. Ještě žiju, ještě na mně roztávají...

„Večerka!“ zaječel Kazak Kazačok dbalý pořádku, k němuž ho přivedli za služby v Rudé armádě, a začal zběsile bušit půlkilovým kladivem do kolejnice zavěšené na recepční boudě. – Ale vždyť ještě ani tma nebyla pořádná, a i kdyby byla, mohli si rozdělat oheň a posedět třeba do rána, vždyť si tak pěkně povídali a vyspávat mohou do oběda, však jim ten Sovětský svaz neuteče. Samohonky z lesních plodů také nebyl nedostatek. Ještě se chtěli dozvědět, jak se dostali starší lejténant Tatjan Tatjanovič Stěnolezyn, čestný člověk, s kuchařem okultistou Župajdou do roury v příkopu poblíž Kuřích Vod. A co tam dělali. Museli k tomu přece mít nějaký důvod... Nu což, zítra je taky den.

„Chlapi, bacha na oheň!“ zvolal Kazak Kazačok. „Ne abyste ve svěřených oborozích kouřili nebo jinak manipulovali s ohněm!“ volal za vojsky rozcházejícími se do přidělených oborohů.

Vojska se rozešla, Tatjan Tatjanovič si dal posledního čouda a vajgla pečlivě udusil v trávě patou, zašlápl ho do země. Přece si nezapálí seno pod zadkem!

Longin Pecka nešel do přiděleného oborohu. Sice k němu zamířil, ale pak udělal kličku ke křovisku černého bezu pár kroků od Stěnolezynova noclehu. Měl tam ukrytou svoji jámu. Peckova jáma se nesmí zanedbávat. Po chvíli se do bezu vnořila také Melodie Podpolanská, nezanedbatelná krasavice, která se také nesmí zanedbávat. Ostatně Melodie by se zanedbat nedala. Nezanedbaná usnula v Peckově jámě s Peckou v posteli a usmívala se ze spaní.

Longina Pecku probudila ruka, přesněji paže. Levá paže od lokte vzhůru strnula, jakoby umřela. Spočívala na ní krásná hlava Melodie Podpolanské s natáčkami ve vlasech. Tlačila. Když usínali, bylo to

příjemné: jako by to, co skončilo, ještě pokračovalo, ale v jiné dimenzi, kdy se duch zvolna odpoutává a všechno fyzikální povznáší. Jenže i krásná dámská hlava má svou váhu. Pecka paži vyprostil, trochu s ní pocvičil, aby se prokrvila, chvíli přemýšlel o krásách a rozkoších, které válka se Sovětským svazem přináší, a pak dospěl k rozhodnutí, že probuzení využije k vykonání potřeby.

Posunul maskovací drn, vystrčil obezřetně hlavu a skrz bezové haluzi spatřil rudou záři. Skotačivé plameny stravovaly oboroh číslo čtyři, v němž byl ubytován nenapravitelný kuřák cigaret z Tarase Bulby, starší lejtěnant Tatjan Tatjanovič Stěnolezyn. Pár kroků odtud ozářená ohněm stála příkrčená postava v jednouché ušance a šíleně se chechtala. Kazak Kazačok měl kalhoty spuštěné na půl žerdi. Pecka se domníval, že se pokouší po junácku uhasit požár. Jenže Kazak Kazačok nehasil. Ten šílený kozák fascinovaně hleděl do plamenů, hubu otevřenou, slastný výraz v ksichtu, mastil obouruč svého kozáckého pindů, mastil, mastil, už, už... Už! Vystříkl do plamenů. Po tváři se mu rozlila úleva. Plameny vyšlehly ještě výš. „Joj!“ vykřikl, natáhl si kalhoty, popadl krabici křbových sirek a rozběhl se k oborohu konceptualisty Pytlíčka.

Pecka se už stačil zorientovat. Bos, jenom v trenýrkách z Prkénkova skladu se vrhl po Kazaku Kazačokovi a strhl ho do trávy. To už se z oborohů vyhrabávala rozespálá vojska. Někteří běželi ke studni, jiní se sháněli po lopatách a písku. Srdnatý Kotulán vběhl do plamenů, ale hned zas vyběhl, podolek na něm hořel. Rval si košili z těla a řval:

„Je to v hajzlu! Pozdě, už mu nepomůžeme.“

Už mu nikdo nemohl pomoci. Oboroh shořel do mrtě, jen hromádka jemného senného popela zbyla. Z čestného člověka Tatjana Tatjanoviče Stěnolezyna nezůstalo nic, ani kosti, ani škvarek, jaký by se vešel do krabice od bot.

A kdepak že vy se, paňi, pořád... Už jsem vás neviděla, ani nepamatuji. Já vím, to je neustále cosi. Taky už jsem dlouho

nevytáhla paty, všude samá chřipka, AIDS, žloutenka, SARS a ebola, to aby se člověk bál vystrčit nos, aby na něho něco, a co pak s tím, že. Nejhorší je to v čekárnách u doktora, tam to na vás číhá pěkně v teple pod lékařským dohledem a vy to chytnete, ani nevíte jak. Nejlepší uvařit hrnec čaje z lipového květu s citronem, medem osladit, dva aspiriny a pořádně se vypotit. Kdepak bych vás, paňi, mohla potkat, když jsem se čtrnáct dnů nejmíň potila. Taky ohřátá vincentka s horkým mlékem napůl pomáhá. Jak jsem vám, paňi, posledně vyprávěla o tom Navrátilovi, jak pořád píše zamilovaná psaníčka té studentce na učitelku základní školy, Anna Dušičková se jmenuje, tak ta ještě zdaleka nedostudovaná chodí v hodně volných šatech, a když si vezme tepláky, je to vidět, nejsem slepá. Ani to moc neschovává, jako kdyby na to byla pyšná, taková mladá, ještě ve škole a už. Z těch dopisů od Navrátila to určitě nemá. To bude pěkné číslo, a pak tomu svěřte děti! Kdepak, ještě že nejsem mladá, za nás něco takového, paňi, to mi věřte... Až ten se vrátí z války, jestli se vrátí, snad už nebude mít flintu, aby náhodou... A hned děcko! Ani bych se mu nedivila. Takový voják ve válce pěkně zpustne, pak už se s ničím nemaluje. Nejhorší je prý zastřelit prvního, ti další už jdou jako maliny. Taková pěkná slečinka, takový konec bych jí opravdu nepřála! Tak oni při tom pátrání po Sovětském svazu – jako kdyby ho už dávno nezrušili – narazili na jakéhosi kozáka v ušance s utrženým uchem, svázali ho do kozelce, a když jim neprozradil, kde se Sovětský svaz schovává, tak mu zalepili hubu, zahrabali ho v kupce sena a utekli jako malí kluci. Za dva dny jel tudy traktorista se zrním do mlýna a odhodil hořící nedopalek do té kupky s kozákem. Seno vzplálo, ale traktorista už byl pryč a nikde nikdo. Tak. Tak to dopadlo. Zatímco ta povedená partička už byla za Užhorodem, tady taková tragédie v kupce sena. Prý to hořelo jak vích, jestli víte,

paňi, co je to vích a jak hoří. Ale kde ten Sovětský svaz hledat, to jim, paňi, nikdo neřekl, a tak se teď ženou na Kyjev a myslí si, že by tam mohli něco zjistit.

Vyprávějte někomu, že jdete kolem světa a kolik jste urazili! Nikdo vám neuvěří. Budou si o vás myslet, že jste pošetilý stařec, kterého se nepodařilo setřást a teď se vytahuje. Vyprávějte někomu, že jste došel k moři a pokračujete v cestě na voru sbitém z trosek!

Noc je mámivá, temná, bezhvězdná, taky měsíc se zatoulal, někde v hostinci si na počest jara dává rum. Měl bych prám nechat plavat a vrátit se domů, do vyleženého důlku v posteli, snít přívětivé sny o létání. Nemohu, vždyť jsem na cestě. Na cestě kolem světa. V tiché tmě zaslechnu šplouchnutí. Zahlédnu světýlko... Jsou to přeludy, konec už se blíží... Konec světa, konec mého světa, můj konec...

Laskavá ruka se mne ujímá, ležím na palubě s hlavou podloženou svinutým lanem, lampa na ráhnu se lehce pohupuje, džbán se ke mně naklání, džbán s chladivou pitnou vodou, piju, chlemtám živou vodu jak velbloud, který přešel poušť, stéká mi po tváři, sladká jako život. Žiju! Pak miska s hrachovou kaší a suchar na kost vysušený, máčím ho ve vodě a polykám nabobtnalé chuchvalce, lžící nabírám žlutou, zlatou kaši, cpu to do sebe, nadívám si břicho, jako bych se bál, že mi to urvou od úst a hodí rybám. Dívají se na mne spokojeně, smějí se, radují, jak mi chutná, že mě zachránili, čirou náhodou na mne narazili, vždyť mě mohli minout. Byla by to škoda, takového chlapíka, s takovým apetytem. Siláka, který se udrží, i když stromem třese celá vesnice!

Když mě nasytili a napojili, když jsem do sebe vecpal třetí nášup, odvedli mě do podpalubí a určili místo, na kterém teď budu pobývat: třetí lavice na levoboku. A pak mě přikovali k veslu mezi zadumaného Severana a černocho s oslnivým úsměvem. Galéra nemusí čekat na příznivý vítr, dokáže plout i v bezvětří. Když je potřeba, i proti větru.

Степь, да степь кругом... zpívali si a pak už jenom broukali, protože nevěděli, jak je to dál, neuměli slova, ale melodie pokračovala, píseň se jim líbila kvůli nápěvu, protože vyjadřoval to, čím projížděli: step. Step je spíš melodie než zbytečná slova. Step slovy nevyslovíš.

Uháněli cestou necestou, cesta chvíli byla, pak se ztratila a nebyla, než se zase vynořila někde jinde, kde by ji nikdo nehledal. Širá step si cest příliš neváží. Chceš jet? Jed'! Jed' si, kudy chceš, nikdo ti nebude žádné cesty, silnice nebo dálnice předepisovat. Nechceš jet? Nemusíš... Ve válce si voják cesty nevybírání, jede, kudy to jde, kudy musí, kudy ho ta válka vede. Válka je vedla nekonečnou stepí. Степь, да степь кругом, путь далек лежит, в той степи глухой умирал ямщик... Vpředu Lada Niva s plukovníkem Kotulánem za volantem, po boku mu seděl konceptualista Pytlíček a snil o tom, že se mu někdy podaří integrovat step do některého ze svých konceptů, do toho nejskvělejšího. Jenže jak? Na zadním sedadle si hověla Melodie Podpolanská, v levé ruce kulaté zrcátko, v pravé pinzetu, snažila se vytrhnout nežádoucí chloupek z kořene nosu, jenže automobil drncal po nerovné stepi a Melodie se ne a ne trefit. Zatracená step!

И, набравшись сил, чуя смертный час,
Он товарищу отдавал наказ:

Ты, товарищ мой, не попомни зла,
Здесь в степи глухой схорони меня.

Ты, лошадушек, сведи к бабушке,
Передай поклон родной матушке.

А жене скажи слово прощальное,
Передай колько обручальное.

Да скажи ты ей – пусть не печалится,
Пусть с другом она обвелчается.

Про меня скажи, что в степи замерз,
А любов её я с собой унес.

V gazíku vystřídal staršina Prkénko v řízení kuchaře okultistu Jurajdu, který nebyl po tragickém odchodu svého přítele Tatjana Tatjanoviče Stěnolezyna, čestného člověka, k použití. Vždyť spolu vyrostli v jednom sirotčinci, v jedné postýlce... Navrátil s Peckou a Weinbergerem na zadních sedadlech také neoplývali dobrou náladou. Chtěli šíleného Kazaka Kazačoka předat místní spravedlnosti, už ho měli chyceného, už sháněli provaz, že ho spoutají, jenže udrzte zběsilce v afektu a haste přitom ještě uhlíky po shořelém oborohu! Kazak Kazačok se jim vysmekl a utekl do lesa. Hoňte pak uprchlého kozáka po lesích, hledejte ho v temném hvozdu, když musíte do války!

Nadrotmistr Prkénko velice rád řídil. Řízení automobilu je jasná, srozumitelná záležitost. Auto je poslušné zařízení, a když víme, kam máme jet, můžeme s klidným svědomím vypnout hlavu a stát se součástí fungujícího zařízení. Prkénko nemusel myslet kudy a kam, jel za svým velitelem s hlavou vypnutou. Jak je skvělé mít někoho, kdo ví! Stačí jen sledovat poziční světla a včas reagovat na světla brzdová. Nenabourat zadek velitelského vozidla je základním úkonem, jaký musí Prkénko za volantem zvládnout. Řídí, knoflíky a ostatní cinglátka se na jeho uniformě blýskají, štěstí je úplné, nic víc už není třeba. Ani si nevšiml, že uhánějí stepí, neví, co je to step a kde se tu vzala, kde se tu vzali tihle vojáci, proč a kam vlastně jedou... Nepotřebuje to vědět, má svého velitele a velitel to ví, jinak by nebyl velitelem.

Po ukončení základní školy se Prkénko přihlásil do učení na kadeřníka. Jeho samotného by cosi takového nenapadlo, to maminka.

Protože se jí u kadeřníka líbilo a trávila tam spoustu času v plodných diskusích o čemkoli a pak se vracela spokojená, s udělanou hlavou. Dokázala si představit, že jejímu synku Prkénkovi by velice slušel bílý plášť. Jistě, mohl by se z něj stát lékař – lidský nebo zvířecí, ten rozdíl není moc velký a plášť mají oba bílý. Ale to by musel nejdřív na gymnázium a pak na univerzitu a není jisté, že má synek na takové věci hlavu. Taky cukráři bývají v bílém. Jenže tam už měli obsazeno, a proto se musel Prkénko naučit stříhat a kroutit vlasy, odbarvovat je a zase barvit jinou barvou, mýt vlasy, sušit vlasy, česat vlasy, zametat vlasy a vynášet je do smetí. Vlasy cizích lidí ho šimraly v nose a svědily po těle, někdy mu vlezly mezi dva chleby s máslem a salámem Vysočinou, které mu maminka chystala do práce, vlasy se mu ovíjely kolem paží, kolem celého těla, strašily ho ve spánku. Prkénko neměl vlasy rád. Nesnášel vlasy. Nenáviděl je, a proto se dal na vojnu. Co se maminka naplakala, než se s tím smířila. Musel jí posílat své fotografie v bílém plášti, pořizené, když měl službu dozorčího v kuchyni. Mamince nic jiného nezbylo než se smířit s faktem, že její syn je dobrovolným vojákem. Když Prkénkovi uplynula základní služba, podepsal vojnu natrvalo – zadýzloval, a stal se roťákem dýzlákem. Dostal maličkou hvězdičku, na každé rameno jednu, a místo kousavé uniformy uniformu nekousavou, te-silovou s puky, jakými se dá krájet chleba. Na hlavu místo obyčejné lodičky neobyčejnou brigadýrku. Už nemusel nic jiného než plnit rozkazy svého velitele, kapitána a později plukovníka Kotulána, rozkazy jasné jako facka. Nemusel nikoho stříhat ani kroutit nebo barvit něčí vlasy. Musel vojínům vlasy kontrolovat, jsou-li sestřiženy podle předpisu a nebyly-li by, rozkázat provinilci, ať okamžitě zjedná nápravu.

Vojna, to je bezstarostný život, život veselý. Uniforma se blyští, automobil sleduje stopu automobilu velitelova, vzadu za zády vojáci broukají zádumčivou píseň... Je to smutná melodie, ale nevadí, vždyť je to jenom píseň. Písnička může být smutná, Prkénkovi je při

takovémto písňovém smutku vlastně veselo. K obědu budou švestkové knedlíky posypané tvarohem a polité rozpuštěným máslem, slíbil kuchař okultista Kulajda. Švestkové knedlíky! Je to úžasné, že tady ve stepi, jak doma u mámy... Není ten život nádherný!

V neposečené trávě, skryti mírným pahrbkem před zraky případných stepních slídlů, usedla vojska k polednímu jídlu: dršťková polévka a švestkové knedlíky. Takového kuchaře, jakým byl okultista Župajda, ve světě širém jen tak nenajdeš. Dokázal vykouzlit něco z ničeho a všichni se jen olizovali. Naštěstí ten ničema Kazak Kazačok nezapálil Hulajdův oboroh, starší lejtěnant Tatjan Tatjanovič Stěnolezyn, čestný člověk, při vši úctě k jeho nehynoucí památce, by takovou dršťkovku a takové švestkové knedlíky v žádném případě nesvedl. To by dnes museli obědovat z konzervy studené kousky sledů v rajské omáčce. Jak to ten Jurajda dokázal? Určitě je v tom ten jeho okultismus.

Po jídle se vojska natáhla ve stepním kavylu, zapálila si cigaretky a čekala na kávu a dezert. Plukovníka Kotulána napadlo, že by měl svolat poradu, na které by byla vypracována strategie dalšího postupu. Ujeli už mnoho verst, zažili několik hlubokých zážitků, ale na Sovětský svaz dosud nenarazili. Ani nepotkali nikoho, kdo by věděl, kde ho hledat. Každý, koho se zeptali, se tvářil nechápavě: Jaký Sovětský svaz? Co to je? Jó, to byly časy! To už dávno není... – Není, není! Tak s kým, kurva, vedeme válku? zvolal pokaždé Kotulán podrážděně. Přece se nevrátí z tak náročného tažení s prázdnou. Přece nevyhlašoval válku Sovětskému svazu zbytečně. Může se třeba z pole válečného padlý nevrátit nebo se vrátit poražený po mnoha letech strávených v zajateckém táboře na Kolymě s těžkým zraněním a s podlomeným zdravím. Ale vrátit se s ostudou, že nepřítele nenašel a neměl koho porážet, že se s vojsky hnal za přeludem? Takto chmurně přemýšlel velitel uprostřed stepí v dolíku pod mírným pahrbkem, vůkol ticho, ani přemýšlení na plné obrátky žádný zvuk nevydávalo. Do stepního ticha se hodilo jen ševlení

větru v usychajících stéblech a stepní skřivan v oblacích. Divže si hrdélko nestrhal.

Aniž by velitel dospěl k nějakému závěru a rozhodnutí, stepní ticho přerušilo vzdálené temné burácení. Vojska se probrala z nasycené letargie a sáhla po zbraních. Že by? Že by už konečně? V civilních šatech, s přílbami na hlavách popadli polní lopatky a pustili se do hloubení okopů. Pro vojáka, který očekává útok, je lepší být zakopán nežli nezakopán. Zakopáním se tu samozřejmě nemyslí úschova celého vojáka v zemi, to by mohli všichni rovnou naskákat do Peckovy jámy, vždyť ji měl stále při ruce. Zakopáním se tu myslí zbudování provizorního krytu vhodného pro boj: okopu pro ležícího střelce. Do takto zakopaného vojáka se hůř trefuje, voják je méně viditelný a hůře zasažitelný, zatímco útočící nepřítel je mnohem viditelnější a mnohem zasažitelnější.

Temné burácení zesilovalo, blížilo se značnou rychlostí, žádný ze zakopaných vojáků však nedokázal určit jeho původce. Ani nejzkušenější z nich, jejich velitel plukovník Kotulán, to nevěděl: Tanková brigáda? Letecký svaz? Pověstné, hrůzu vyvolávající katuše? Budou na to jejich zbraně stačit? Ale vždyť na takovýto okamžik se cvičili na cvičišti v Bdělé pod Bezdězem, veškerý výcvik vojsk směřuje k okamžiku bojového styku s nepřítelem a ten, jak se zdá, právě nastává... Kvůli této chvíli se trmáceli celé dny a noci, celé týdny cestou necestou, aniž si dokázali představit, jak to bude ve skutečnosti vypadat. A hle, už je to tady. Už je to tady!

Tiskli se k matičce zemi v okopech pro ležícího střelce, ani nedutali. Vyčkávali se zraky upřenými k vrcholku pahrbku, který je jakžtakž chránil, přitom však zacláněl ve výhledu. Nepřítele slyšeli, ale neviděli ho. Ted' by měl nejchrabřejší z vojinů opustit svůj okop, plížením plazením zdolat svah a zjistit, co se to na ně žene. Velitel s rozkazem otálel. Nejraději by sám vyběhl, aby zjistil, co a jak, jenže velitel nesmí podnikat takovéto krkolonné kousky. Velitel je příliš cenný, kdyby padl, kdo by za něj velel? Ten civilista Weinberger?

Nebo snad v chápání opožděný Prkénko? Koho ze svých mužů a ženy má obětovat? Těžký, přetěžký je úděl velitele. – Vtom se profesor Weinberger, jat veskrze civilní badatelskou zvědavostí, zvedl ze svého okopu a vyběhl jen tak s prázdnýma rukama, beze zbraně, na kopeček. Zdroj řevu už nemohl být daleko. Země se chvěla, duněla jak rezonanční deska obludného hudebního nástroje. Profesor Weinberger se otočil na patě a řítil se zpátky. Jemu v patách dusala obrovská červenostrakatá kráva s napřaženými rohy, mezi zadníma nohama jí překázelo obrovské vemeno, táhle bučela.

„Poslušnica II., Poslušnica II.,“ volal profesor zděšeně. „Tu jsme brali na jedenáctiletce v biologii. Kostromské plemeno! Světová rekordmanka v nadojení!“

Vojsk se zmocnila bezradnost. Povstala ze svých záhrabů, zbraně svésila hlavněmi do země. Přece nebudou střílet do zvířete. Je snad chudinka dobytek jejich nepřítel Sovětský svaz? Přece nevedou válku s dojnici! – Když Poslušnica II. uviděla tolik lidí pohromadě, zarazila přední nohy do země, až drny lítaly na všechny strany. Přestala bučet, s tlamou otevřenou údivem shlížela na přítomné, prohlížela si jednoho po druhém. Nejdéle spočinula zvlhlým pohledem na Melodii Podpolanské. Zřejmě ji zaujaly zlaté střevíčky, blýskavé flitry na šatech... Nebo to snad bylo Melodiino výrazné ženství? Přistoupila k ní, láskyplně jí olízla tvář drsným jazykem. Ano, bylo to gesto bezmezná důvěry. Ty hluboké oči plné smutku cosi žádaly, prosily úpěnlivě o pomoc. Ubohé zvíře bylo bezpochyby ve stresu. Potřebovalo cosi a nedokázalo se srozumitelně vyjádřit. Bylo natolik vyvedené z míry, že nesvedlo zformulovat jednoduchou větu, říct jasně, co mu chybí nebo co je trápí. Začaly se slétat mouchy, usazovaly se Poslušnici II. kolem očí, vytrčily sosáky a začaly vysávat slzy uštvaneho dobytka. „Kšc! Jedete, potvory!“ Odháněla mouchy Melodie, mávala rukama kolem kravích očí, mouchy se zvedly, zavířily ve zmateném letu a zase si sedly zpátky do očních důlků. Poslušnica II. zakroutila odmítavě hlavou. Kdepak, dotěrné

mouchy nebyly příčinou jejího zoufalství. Jenže co tou příčinou bylo?

Ted' by měl říci rozhodné slovo Oldřich Navrátil, vždyť byl pastevcem krav, vždyť krávy popásal v lukách, které navštěvovala Anička Dušička. Měl by se v kravách vyznat. Jenže místo toho, aby se kravami hlouběji zabýval a snažil se jim porozumět, lelkoval, snil, myslel na Aničku, o kravské potřeby nedbal. Ostatně krávy ho k ničemu nepotřebovaly, hleděly si svého, popásaly se poklidně, nic jim nechybělo. Nebyly to dojnice, byly určené pro nůž řezníkův. Profesionální pastevce krav Oldřich Navrátil pohlížel na vzrušené zvíře bezradnýma očima.

„Ta kráva potřebuje podojit!“ prohlásil nadrotmistr Prkénko rozhodně. Byl z Krmelína, v dětství tam několik živých krav ještě potkal. Tenkrát se mléko nevyrábělo v kombinátech do litrových krabic, tenkrát se ještě došlo z kravských vemen. Prkénko věděl, o čem mluví. Jakmile Poslušnica II. uslyšela Prkénkova slova, odvrátila se od Melodie a přivrátila se k Prkénku. Ano, tento muž trefil hřebíček na hlavičku a zasloužil si lízanec na obě tváře.

„Tak tu krávu podoj, Prkénko,“ rozkázal plukovník Kotulán. Kuchař okultista Kulajda vyňal z polní kuchyně kotel a umístil ho krávě pod vemeno. Prkénko se usadil na kanystr s benzinem a začal rozvážnými, zprvu nejistými pohyby dojit. Mohutné stříky mléka ze dvou struků zazvonily o stěny kotle. Prkénko nabýval na zručnosti. Prvními praménky mléka si navlhčil dlaně a pak už pravidelně, svědomitě tahal. Kráva otočila hlavu tak, aby na něj viděla, její zachmuřená tvář se začala projasňovat, na tlamě se objevil zprvu nepatrný, stále však patrnější úsměv, po chvíli se celá rozzářila blažeností. Kdo ještě nikdy neměl k prasknutí přeplněné vemeno, nedokáže posoudit, jaké úlevy se jí z Prkénkových rukou dostávalo.

Netrvalo dlouho a kotel byl plný. Vojska přinášela další nádoby ze své výstroje: polní láhve, ešusy, láhve od piva i od kořalky, čajovou konvici, samovar ukořistěný na tržišti v Užhorodu... Všechno bylo

plné mléka, i žaludky vojáků, a Prkénko stále dožil a dožil, vydojit nemohl.

„Už s tím přestaň, Prkénko, kam to máme dávat?“

„Nemůžu přestat, dokud nebude vydojená.“

„Tak budeš muset na zem!“

„Budu muset, jenomže už nemůžu,“ vydechl Prkénko zcela vyčerpán. Blížil se večer, slunce zapadalo, osvětlovalo step jako reflektor zpoza pahorku, stíny se protahovaly a mléko stále stříkalo teplými proudy Poslušnici II. z vemene. Prkénko se vysílením svalil i s kanystrem, kráva smutně zabučela, ale vojáci ji bez pomoci nenechali. Na staršinovo místo usedl kuchař okultista Župajda. Zprvu mu dojení nešlo, po chvíli však pochopil princip a kráva jej vděčně olízla od brady k uchu. Mléko teď odtékalo zbůhdarma do trávy. Čert vzal mléko, důležitější byla záchrana živého tvora.

Když k ránu Jurajda zemdlel, byly okopy pro ležící střelce plné a uprostřed dolíku bílá louže. Vojáci museli přesunout vozidla, sebe, krávu a veškerý majetek na vrcholek pahrbku, aby nebyli zaplaveni. Hulajdu vystřídala Melodie, po ní se ujal dojení Oldřich, to už bylo v dolíku bílé jezírko, z něž vytékal potůček do otevřené stepi. V dojení nebylo možné ustát, zvíře stále trpělo přebytkem. Navrátila vystřídal Pytlíček, Pytlíčka profesor Weinberger, a když bylo slunce vysoko, dožil Prkénko ve druhé směně. Stepí odtékal bílý potok.

Zatímco všechna vojska pomáhala trpícímu zvířeti, Pecka nikomu nic neřekl a zalezl do Peckovy jámy za trsem kavylu a nebylo po něm vidu slechu. Proč nedojil? – Protože vymýšlel a konstruoval mechanické dojidlo založené na principu vakuové vývěvy poháněné větrnou elektrárničkou. Ve chvíli, kdy usedal pod Poslušnici II. Kotulán už podruhé a utahaná vojska s vytahanými rukama odpočívala v trávě, specialista Pecka vystoupil z jámy, vstoupil na scénu a připojil aparát na všechny čtyři struky. Tudy, kde před chvílí tekla potok, valila se teď bílá řeka.

Třetího dne začal proud pomalu slábnout, ustávat, přesně pět minut po poledni bylo dokonáno. Z Peckova přístroje ukápla poslední kapka a kráva kostromského plemene, červenostrakatá Poslušnica II., kráva z učebnic biologie všech zemí tábora míru a socialismu, ulehčeně vydechla:

„Děkuji vám, stateční vojíni a vojínko, statečný veliteli Kotuláne. Zachránili jste mi život. To vám nikdy nezapomenu. Kdybych byla zlatou rybkou, splnila bych vám každému tři přání a mohli byste se vcukuletu vrátit domů do své krásné vlasti. Jenže zlatou rybkou nejsem, tak vám tři přání splnit nemohu. Ale dám vám dobrou radu: táhněte na Kyjev, ke knížeti Vladimírovi, jasnému slunéčku. Kdo jiný než laskavý Vladimír kněz a jeho laskavá kněžna Apraksějevna vám poví, kde se Sovětský svaz ukrývá! A bude-li vám nejhůře, vzpomeňte na mírnou krávu kostromského plemene, červenostrakatou Poslušnicu II., kterou jste vydojili a ona nezahynula nevydojeností. Věřte, že vám pomohu, chrabří vojíni a chrabrá vojínko, seč budu moci.“ Takto promluvila, lízla každého dvakrát přes obličej a pružným krokem odskotačila do širé stepi. Mrak nenasytných much se kolem ní vznášel jako svatozář. Když mizela za obzorem, ještě jim na rozloučenou zamávala ocasem.

Bílá řeka odtekla stepí do Dněpru a s vodami Dněprem do Černého moře, zúžila se v potok, potůček, čůrek, čůreček... V prohlubni pod pahorkem zůstalo bílé jezírko; mléko v něm zkyslo, zhořklo, srazilo se a změnilo v zapáchající břečku. Pachem přilákalo všechny mouchy ze stepi a ty mouchy břečku snědly, moc jim chutnala.

Je-li člověk na galéře galejníkem přikovaným k veslu, je zbaven všeho lidství. Nemůže uplatnit ani základní potřebu – odskočit si na záchod. Čas od času to spláchnou kýblem slané vody. Na galéře nepotřebují člověka, potřebují veslaře: svalovou hmotu. Člověk na galéře je pohon poháněný hrachovou kaší, suchary a vodou; ekologický zdroj energie, obnovitelný zdroj. Vyčerpá-li se, ryby ho sežerou. Rybí maso je zdravé,

obsahuje fosfor. Mozek není člověku přikovanému na galéře nic platný. Člověk přikovaný k veslu by jenom přemýšlel, jak se vymanit. Jenže se nevymaní, neboť je přikován pevně. Od vesla je osvobozen, až když umře. – Bum, bum. Bum, bum. Bum, bum...

Vydá-li se člověk na cestu kolem světa, riskuje, že potká něco, co by potkat nechtěl: loupežného vraha, zdivočelého psa, lstivého podvodníka... Riskuje, že ho přikovají k veslu. Kdybych se byl býval nevydal na cestu kolem světa, nebyl bych se stal pohonem zámořského plavidla. Mohl jsem pobývat mezi svými zdmi, pobírat rentu a spokojeně pukat z pěnovky, po kávě a dezertu drobit u vody kačenám, lyskám a labutím starý chleba. Nebo bych mohl psát memoáry hrstce čtenářů pro zábavu a poučení.

Na třetí lavici mezi zadumaným Seveřanem a černochem s oslnivým úsměvem jsem přikován k veslu a nejlíp bych udělal, kdybych neměl mozek. Pohon bez mozku pracuje spolehlivěji nežli pohon s mozkiem. Jenže já mozek mám, uvědomuji si své postavení, je mi v něm zle a chci to změnit. Ale jak? – Literatura našťástí dokáže nalézat řešení pro každou situaci, aby děj mohl pokračovat, abychom dospěli k rozuzlení a ke šťastnému konci. Přece se nezbavíme klíčové postavy uprostřed knížky!

Mozek funguje, hlava muže přikovaného k veslu hledá východisko, žádné však nenalézá... – Tato překerní situace má i svoje výhody: střídma strava zaručuje štíhlou linii, mořský vzduch, který sem proudí otvory pro vesla, je osvěžující a vydatný tělocvik brání atrofii svalstva.

Nadrotmistr Prkénko si upravil kravatu tak, aby uzel tvaru rovno-ramenného trojúhelníka byl symetrický podle osy, a předstoupil před velitele, utajeného v civilních šatech a v civilním chování. Voják jako ze škatulky, voják každým coulem stanul před podivným vagabundem s vykasanými rukávy nedopnuté košile. Vyžehlený nadrotmistr Prkénko salutoval a zlaté knoflíky se na něm blýskaly v podzimním slunci.

„Soudruhu kapitáne, nadrotmistr Prkénko. Dovolte mi promluvit.“

„Přestaň s tím šaškováním, Prkénko dubové, blbě,“ promluvil laskavě velitel. „Uvědom si konečně, že nejsme v kasárnech ani na cvičáku v Bdělé. Vždyť jsme ve válce! Ve válce tyhle zupácké opičky nejsou k ničemu. A navíc v utajení... Ve válce platí jiné hodnoty než mít přišité, vyblýskané a pozapínané všesky knoflíky, umět se zařadit, pozdravit a všelijak panáčkovat. Ve válce platí charakter, statečnost, vnitřní disciplína, mistrné ovládání zbraně, to znamená umět se trefit, znalost taktiky a v neposlední řadě inteligence. In-te-li-gen-ce, Prkénko! A především odhodlání zvítězit. Jasný, Prkénko? – Nehledě k tomu, že soudruhům jsme i na vojně odzvonili, když se stal Havel prezidentem, a to už je hodně dávno. Z dětí, které se tenkrát narodily, jsou už dospělí. Nezapomínej furt, že jsem byl v Kuřích Vodách povýšen do hodnosti plukovníka. Jasný! A teď už se konečně vyžvejkní, co vlastně chceš!“

„Tak dobře,“ uvolnil se Prkénko. „Můžeš mi, Ladě, potvrdit, že byla naše armáda zrušená a že už neexistuje? Že byla rozpuštěná a všeci vojáci šli dom?“

„To ví přece každý, že se vojáci rozprchli hned, jakmile jim kocour armádního generála Velíška Napoleon o tom řekl. Ani nepočkali, až jim to někdo přečte v rozkaze. Jako když do vrabců střelí. Jenom naše hrstka statečných zůstala věrna přísaze. No, přísaze... Celé přísaze ne, jenom té pasáži, že budeme bránit vlast a že jsme odhodláni padnout za její svobodu.“

„Bránit vlast? Tady ve stepi? V cizí zemi?“

„No... A proč ne? Z taktických důvodů. Tomu nemůžeš rozumět, Prkénko.“

„To znamená, že když se teď i já rozprchnu, nemůžeš mě, Ladě, postavit před válečný soud? Že mě nemůžeš nechat zastřelit za zběhnutí, i když ses v Kuřích Vodách povýšil na plukovníka?“

„Kam tím míříš?“ znejistěl Kotulán.

„Asi mně nezbude nic jiného...“

„Počkej, počkej, co ti nezbude? Vždyť jsme ve válečném stavu, na válečném tažení, a ještě jsme ten Sovětský svaz ani nenašli.“

„A kdoví, jestli ten Sovětský svaz vůbec najdete, když se v Almě-Atě rozpustil.“

„Snad nás nechceš opustit?“ nevěřícně vrtěl hlavou Kotulán. „A co ta tvoje parádní uniforma?“

„Nezbude mi než ji svlíknout,“ povzdechl si Prkénko, voják každým coulem.

„Chceš nás nechat ve štychu,“ nechápal velitel. „Ale proč?“

„Copak můžu nechat ve štychu tu nevinnou němou tvář? Vždyť za nic nemůže, vždyť nic špatného neudělala.“

„Němou tvář... Co to meleš? Jakou němou tvář?“

„Poslušnicu II., přece!“

„Ale vždyť té jsme pomohli, přece jsme ji vydojili a ona se s námi šťastně rozešla.“

„Rozešla, to je pravda, jenže s fungujícím vemenem. A to se jí zas brzy naplní. Víím, o čem mluvím, i když jsem se vyučil kadeřníkem. Vždyť jsem z Krmelína. A kdo ji v té stepi širé znovu podojí? Kolchozníky zprivatizovali a na krávy kašlou. Vždyť už i na té Ukrajině vyrábějí mléko v krabicích.“

„Ty chceš vyměnit uniformu za krávu?“

„S těžkým srdcem, ale nemám na vybranou.“

„Zdá se, Prkénko, že ti není pomoci. Nehodlám ti šlapat po štěstí. Přemlouvat tě nebudu ani tě nenechám zastřelit. Jen si jdi za hlasem svého srdce.“

„Soudruhu kapitáne, dovolte mi odejít.“

„Táhni k čertu!“

Prkénko svlékl uniformu a ve fundusu civilních oděvů pořizovaných před odjezdem v sekáči našel si oblečení přiměřené stavu toulavého pasáčka: sepranou rubašku, plátěné nohavice a placatou kostkovanou čepici s kšiltem. Svoji skvělou uniformu pohřbil ve

stepi a vztyčil nad ní kříž, rozžehnal se s bojovými druhy a bojovou družkou a vykročil. Vydal se po zřetelných stopách opuštěné krávy.

Vojska plukovníka Kotulána zjihlými zraky sledovala, jak se staršina nadrotmistr Prkénko vzdaluje, jak se ztrácí za obzorem. Rozšuměl se kavyl, stepní tráva a zatoulaného pasáčka slavné krávy Poslušnice II. už nikdo nikdy nespátřil.

Step, čtvrtek

Moje milovaná Aničko!

Je mi moc líto, že ta naše korespondence může být jenom jednostranná. Ani nevíš, jak rád bych od Tebe dostal dopis, třeba jenom krátký, kratičký. Mazlil bych se s ním, jako bych se rád mazlil s rukou, která ho psala, nosil bych ho stále při sobě a pořád ho četl, znovu a znovu, i když bych ho znal nazpaměť, až by byl docela vyčtený. Osud je neúprosný, příliš nám nepřeje. Copak mohu vědět, kde budu zítra? Vždyť nevím ani, kde hlavu složím dnešní noci.

Táhneme širou stepí a nikde žádná poštovní schránka, které bych svěřil, co tu teď smolím na zadním sedadle válečnického automobilu. Přespáváme pod širákem zababušení ve spacáku, noci jsou chladné, vítr si pohrává s přezrálou, usychající trávou, je podzim.

Nedávno jsme se tu setkali s přívětivou krávou plnou mléka a ta nám poradila, abychom se vydali do Kyjeva za jakýmsi knížetem a ten nám řekne, kudy dál. A tu mne napadlo, že bys mohla aspoň krátké psaníčko adresovat jako poste restante na hlavní poštu v Kyjevě. Jenom nevím, dokážou-li zdejší pošťáci přelouskat latinku. Nevím, ty moje dušičko, mohu-li po Tobě chtít, aby ses trápila s azbukou... Jak by to bylo krásné, kdyby mne v Kyjevě na hlavní poště očekával dopis od Tebe. Asi bych na té poště vyskočil radostí až do stropu.

Ale nemysli si, Aničko Dušičko, že to psaní po Tobě loudím, že bez něj zahynu v daleké cizině. Musel by to být zázrak, aby mě zpráva od Tebe našla. Vím, že na mne myslíš i tak, jako já na Tebe. Vědomí Tvé existence, byť vzdálené a stále se vzdalující, mne naplňuje radostí a štěstím.

Však ono to odloučení jednou pomine a my si budeme moci ruku v ruce vyjít do rozkvetlé louky.

*Ani nevíš, jak rád bych byl s Tebou teď, za chvílku, napořád...
Tvůj Oldřich*

5

Step jako by konce neměla. Nebo snad přejeli bludný balvan a teď tu jezdí v kruhu po pláních a terénních vlnách bez kloudného orientačního bodu ve vlastních stopách? Plukovník Kotulán předal řízení Lady Nivy Melodii, Pytlíčka zahnal na zadní sedadlo a sám na sedadle vpravo vpředu bádal s použitím buzoly nad fyzikální mapou bývalého Sovětského svazu vytrženou ze školního zeměpisného atlasu; snažil se aspoň zorientovat, ale k nějakému použitelnému závěru ne a ne se dobrat.

„Kdy už tam budem?“ zakňourala Melodie, řízení automobilu ve stepi ji očividně nebavilo. Raději by si na zadním sedadle dělala nehty.

„Zítřka zahneme doleva a pak týden rovně,“ odpověděl velitel tónem, který nepřipouštěl pochyby. Velitel musí vědět, i když neví. Velitel ví vždycky. Kdyby nevěděl, nemohl by být velitelem, byl by chudáčkem schopným leda škrábat brambory pro celý prapor každé ráno před budíčkem.

Lada Niva v čele, za ní gazík pizza do domu s polní kuchyní v závěsu. Dvě místa v gazíku zela prázdnotou: chyběl starší lejtěnant Tatjan Tatjanovič Stěnolezyn a staršina Prkénko. Dobří braši. Škoda

jich, dobrých brachů. Jenže válka je válka a válka se beze ztrát neobejde. Až bude Sovětský svaz poražen a svět si oddechne, oba ztracení vojáci budou vyznamenáni – mrtvý Stěnolezyn *in memoriam* za statečnost a nezvěstný Prkénko za zásluhy v nepřítomnosti. Jejich nesmírné hrdinství nemůže nikdo zpochybnit.

Vtom se na obzoru před nimi objevil nevídaný objekt tvaru trychtýře rozšiřujícího se od země k nebi, barvy temně šedé. Geometricky téměř pravidelný oblak prachu se k nim zvolna přibližoval, jako by nikam nespěchal. Vozidla zastavila, vojska se chopila zbraní připravena bojovat. Je-li to Sovětský svaz, je to dobře. Konečně, vždyť kvůli němu jsou tady. Není-li to Sovětský svaz, jsou-li to ufovi nebo přírodní událost – hurikán Hrihorij, hejno kobylek, kubnyj choropok či Baba Jaga, je nutné připravit se na cokoli a pak se zachovat podle okolností: bojovat a třeba i padnout, vyjednávat nebo se přikrčit a přečkat.

Byl to bohatýr Čurila Plenkovič s kupeckými synky Vaskou a Michajlem, doprovázeni po zuby ozbrojenými družiníky.

„Kdo to je? Co to je?“

„Vy nevíte, kdo je Čurila Plenkovič?“ neptal se, spíš konstatoval podplukovník vojín profesor Weinberger. Čurila a jeho parta se blížili loudavě, nikam nespěchali, užívali si širé stepi, času dost.

„Nevíme, neznáme,“ odpověděla vojska. Oldřich s Longinem tušili, kdo by to mohl být, kuchař Jurajda měl toto neobvyklé jméno spojeno s jakousi bylinou, do guláše se však nehodila.

„Pověz, profesore, kdo je Čurila Plenkovič a co od něj můžeme očekávat?“ zeptal se plukovník Kotulán.

„Je to fešák?“ vyzvíдалa Melodie.

„Je to bohatýr!“ poučil vojska profesor. „Původním povoláním číšník, nálevec nápojů při dvoře jasného slunéčka Vladimíra, hosudara-kněze laskavého, k němuž máme namířeno, protože nám ho jako zdroj informací doporučila Poslušnica II., syn Plenky Soražanina, který sídlí na řece Soroze proti kříži Levanidovu u svatých ostatků Borisových.“

„Nemůže nám provést nějakou čertovinu?“ zeptal se velitel. Voják ve válce nemůže být nikdy dost obezřetný.

„Mohl by,“ připustil Weinberger, „těžko říct. Když je někdo bohatýr, neznamená to ještě, že je pevný charakter a vejlupek všech ctností.“

„Čím se proslavil?“ pídila se Melodie.

„Už je to dávno, co zemi sužoval loupežník pták Velikán Velikánovič. Stáda volů a koní on požíral jakby slepice zrněčka ječná, ovesná, stáda ovcí – jakby hrstku máku. A zajde-li on, pták Velikán Velikánovič na ruské vesnice, na městečka, on domy, chalupy rozhrabává, a z rumu na potravu těla lidská jakoby mravenečky vyhrabává. – Ale abych to zkrátil, zbytek si přečtete v bylině doma po válce. Čurila se domluvil se dvěma kupeckými synky Vaskou a Michajlem, ukradli kdesi krávu a do její kůže zašili ozbrojeného Čurilu. Pták Velikán Velikánovič nemeškal a zašitého Čurilu sezobl. Bohatýr se z ptačích útroh vysekal a bylo po ptáku. Kníže Vladimír jasné slunéčko i kněžna Apraksějevna se zaradovali a s nimi celá země, svatá Rus. Čurila se napařoval, pýchou na svoji chytrost a chrabrost div nepraskl a začal klást požadavky, na číšníka, byť knížecího, značně přehnané. Na ptačí zdechlinu museli knížecí nevolníci nanosit hromadu černozemě a na takto vzniklém kopci postavit palác s okny proti oknům knížecího paláce Vladimírova. Sloupy zhotovili z brků Velikána Velikánoviče, prahy z jeho zobanu a střechu z drobného peří té ptačí mrtvoly. V bylině je sice psáno, že Vladimír kněz byl vesel a radosten, ale já tomu nevěřím. Myslím, že ho ten vejtaha Plenkovič pěkně nakrkl. Jenomže jak mohl chudák Vladimír toho nenažraného číšníka umravnit, když to byl bohatýr?“

„Tak tohle nevypadá nejlíp...“, zachmuřil se plukovník Kotulán a zkontroloval, jestli má plný zásobník a jeden náboj v hlavni.

A už tu byli: uprostřed jel cestou necestou rozlehlý terénní rolls-royce zlaté metalické barvy osazen šedesáti reflektory schopnými posvítit si kamkoli a na cokoli, dokonce i vzhůru, až do nebe,

na levém předním blatníku vlála bílá hedvábná standarta, na níž zlatou nití vyšit nápis: PRAVDA ZVÍTĚZÍ! Panský vůz doprovázely po stranách dva obrněné transportéry Pandur ze Štýrska, natřené rudou barvou, jako by dávaly najevo, že se nemusejí skrývat maskovacím nátěrem, a tvářily se odhodlaně. Kdo z vás by si troufl!

Všechna tři vozidla zastavila naráz, jako na povel, z rolls-royce vystoupili dva kupečtí synci Vaska a Michajlo ve švestkově modrých saténových teplácích, kolem krku natříkrát omotané zlaté řetězy, bílými šátky mávali na znamení dobrých úmyslů. Zůstali stát, své škorpiony na matičku zemi položili a vedle nich pistole ze vsetínské zbrojovky a revolvery ze Španěl dovezené šestiranné, také nože vyskakovací u Vietnamců zakoupené, mačety saracénské ostře nabroušené, s rukojetí onyxovou, do trávy opatrně uložili. Také granáty zajištěné, útočné i obranné, vedle nich opatrně jako velikonoční kraslice odložili.

Lze takovémuto gestu dobré vůle odolat? Plukovník Kotulán a jeho muži i s ženou zpoza vozidel vystoupili a svoje samopalíky včetně útočných nožů rovněž do trávy položili. Kuchař okultista Kulajda přidal na hromádku zbraní i svůj dranzírák, s nímž se neloučil ani ve spánku, protože byl na něj zvyklý, vždyť vercajk dělá mistra, jak praví staré pomořanské přísloví. Při setkání s bohatýrem je potřeba projevit dobrou vůli. Ve chvíli bezmezné důvěry snadno přehlédneme dva obrněné transportéry Pandur ježící se zbraněmi, s kulometry a děly zamířenými na Kotulánova vojska a jejich vozidla.

Řidič rolls-royce v téměř černém obleku s červenou baseballovou čepičkou na hlavě vystoupil a otevřel nejzadnější dveře vozidla, přistavil tři schůdky s protiskluzovým povrchem a pomohl Čurilu Plenkoviči sestoupit na pevnou zem. Kdo by očekával chasníka s širokými rameny a útlým pasem, vysportovaný produkt sofistikované posilovny a na míru naordinovaných anabolik, ten by se škaredě zmýlil. Po schodcích sestoupal vetchý stařík se svěšeným bohatýrským knírem, v černém brokátovém pyžamu s rudým lemováním

a v plyšových bačkorách v podobě kachňat s usměvavými zobáky a šibalsky přimhouřenýma očičkami. Na hlavě měl bílý stetson se šňůrou pod bradou. Opíral se o ebenovou hůlku s platinovým kováním, s rukojetí ve tvaru velice zmenšeného ptáka Velikána Velikánoviče. V levičce svíral svůj bohatýrský atribut – docela obyčejné nůžky na drůbež, nezničitelné a spolehlivé solingenky. Jakmile se Čurilu Plenkoviči podařilo sestoupit na pevnou zem, vrazil hůl i s atributem do rukou svému řidiči a s radostným úsměvem se vrhl na Kotulána.

„Drahý Kotuláne Kotulánoviči, konečně tady! Co jsem se na tebe načekał, posly naposílal do stepi širé, aby mi zprávu přinesli, jestli už se blížíš se svými vojsky k městu Kyjevu. A podívejme, konečně jsme se dočkali!“

Po těch slovech políbil bohatýr Čurila Plenkovič překvapeného plukovníka Kotulána bohatýrským polibkem na ústa. Takovéo praslovanské přivítání velitel věru nečekal. Když se vzpamatoval a popadl dech, řekl:

„Dobrý den, pane Plenkoviči, je mi potěšením, že vás poznávám. Ještě nikdy jsem neměl příležitost s žádným bohatýrem...“ soukal ze sebe. Nebyl zběhlý v lehké konverzaci s celebritami. Nezbývalo však než se nechat vláčet událostmi.

Už tu byl poskok v brčálově zelené livreji se zlatými knoflíky a prýmky, na stříbrném tácu nesl karafu z broušeného křišťálu a štamprlata už nalitá, třikrát větší nežli velká štamprlata obvyklá v našich končinách. Nadešel uvítací ceremoniál. Už tu byl druhý poskok v livreji kanárkově žluté, se stříbrnými knoflíky a stříbrnými prýmky, přivlekl tác plný misek s okurčičkami a hříbečky nakládány, s papričkami a cibulkami v láku aromatickém, koprovém a rybičky střevličky potoční umně zamotané, v bylinkách vonných tři týdny naložené, párátkem propíchnuté, k zakousnutí. Leda barbar západní by vodku pil a nezakusoval.

„Na družbu!“ zvolal bohatýr, pozvedl svou sklenici a vлил ji do sebe jak do výlevky. Všichni to udělali po něm, i Kotulánova vojska, protože se chtěla projevit jako zdvořilí hosté respektující zdejší zvyky. Byla to vodka mocná, z pšenice třikrát pálená, vítací. „Vítám vás na Velké Rusi, drazí přátelé.“

„Na Rusi? To už jsme v Rusku?“ podivil se profesor Weinberger. „Myslel jsem, že jsme na Ukrajině...“

„Baže, na Ukrajině, kde jinde,“ souhlasil Čurila Plenkovič, „ale což Ukrajina není Rus, profesore? Rus je veliká, převeliká. Vždyť také u vás doma jsme my, Rusové, doma. Všude Slovan bratra má. Cožpak se ruský tank nenapil už dvakrát z Vltavy?“

Vítací vodka měla cosi do sebe. Napětí vyvolané očekáváním boje se uvolnilo, obavy, že by šarvátka se dvěma dobře vyzbrojenými Pandury mohla skončit porážkou, se rozplynuly. Také Čurilovi muži zprvu komisní a zdrženliví začali Kotulánova vojska objímat, líbat a přátelsky poplácávat, zvláště pak oslnivou praporčici Podpolanskou s hlubokým dekoltem, na zlatých podpatcích, pošitou blýskavými flitry. Frontu na ni stáli Plenkovičovi družiníci, řidiči, ochranka a další poskoci. Lezli z terénního rolls-royce jako slepice z kurníku, člověk by nevěřil, kolik se jich do takového vozidla vejde. Panduři se vítání neúčastnili, jen všechno z pandurů bedlivě sledovali.

Když byli všichni dostatečně zulíbaní, vodka vypitá a mističky po dobrotách prázdné, pozvedl Čurila Plenkovič bohatýrský hlas a zahlaholil:

„Draží přátelé, bojovníci a bojovnice, kteří jste s nevšední odvahou vyhlásili válku Sovětskému svazu a teď na něj táhnete, zvu vás do svého bohatýrského paláce na Ptačím vršku. Na vaši počest pořádají se orgie.“

„Orgie?“ podivila se vojska. Žádný z nich si totiž nedokázal představit, jak to na orgiích chodí. Snad jen Melodie Podpolanská měla jakés takés ponětí, ale to nebyly orgie, byla to bujará oslava jejich

třicátých třetích narozenin pořádaná v Sušici Vojenským souborem písní, tanců a lidového vyprávění Rudého praporu v místní sokolovně a na přilehlém parkovišti.

„Uráá! Orgie!“ zvolala Čurilova družina. „Sláva bohatýrovi! Ať dlouho žije Čurila!“

„Ano, orgie,“ potvrdil bohatýr a nasedl do zlatistého vozu. Za ním nastoupili jeho lidé, poslední sklapl schůdky a zatáhl je dovnitř.

„Za mnou!“ ozval se Čurilův hlas z megafonu. Automobily se rozjely stepí, zvedl se prašný mrak. Plenkovič se svou partou v čele, za nimi Lada Niva následovaná gazíkem pizza do domu s polní kuchyní, obrněné pandury po stranách jako důstojný doprovod. Po několika stepních kilometrech najeli na asfaltovou silničku, jeden pandur zaujal místo v čele, druhý konvoj uzavřel. Za malou chvíli se na obzoru vynořil kopeček obkroužený vysokánskou zdí z čediče a ostře pálených cihel, s dvanácti věžemi. Zdi převyšovaly zlaté báně, zlatější a baňatější, než má Vasilij Blažený ve stolici Moskvě. A pod báněmi palác bohatýra Čurily Plenkoviče: sloupy u paláce ne ze dříví, ale z brků Velikánových; a prahy u paláce ne rybí kost, ale zoban ptáka Velikána a střecha na paláci ne z cihel dobrých, ale z drobného peří téhož ptáka. Brána bronzová kovaná, zdobená umně vyvedenými výjevy z bohatýrova života a díla, se otevřela dokořán a kolona vozidel vjela na nádvoří dlážděné bílými lebkami poražených nepřátel, objela kašnu s Neptunem o trojzubec opřeným a nymfami vodu z amfor vylévajícími na hlavy delfínům a zarazila se pod širokánským schodištěm žulovým se sochami Neřestí podle Matyáše Brauna, jenže mnohem lepšími než jejich zvětšelé předlohy, z kararského mramoru umně vydlabané mistrnou rukou mistra Nalopatkina z Kislovodska, pečlivě vyhlazené, napulírované, docela nové, ničím nezasviněné.

A docela nahoře na schodišti u prosklených hlavních dveří do paláce čekaly orgijnušky panny s copy pšeničnými kolem hlavy zručně omotanými, v sarafánech vyšíváných barevnými bavlnkami

a hedvábem madridským, s ňadry obnaženými jak bohyně z Knossu, s chlebem a solí v ošatkách pro vzácné hosty. Jak hosté přicházeli, ony chléb lámaly, solily a rozdávaly na uvítanou po dávném slovan- ském způsobu.

Vojín konceptualista Pytlíček byl jako u vytržení. Takový koncept s tolika orgijnuškami pannami překrásnými copatými by nikdy ne- dal dohromady. Jakmile dožvýkal posolený chleba, sáhl do kapsy pro Fujifilm a jal se dokumentovat. Jenže chyba se stala, nezeptal se, smí-li. A byla to chyba veliká, převeliká. Už tu byl hromotluk ve velice temném obleku, s vyholenou hlavou, z ucha mu čouhal drátek. Chňapl po fotoaparátu, vyrval jej umělci z rukou a strčil si ho do úst. Chvilí žvýkal a pak poslintanou drť vrátil vyděšenému konceptualistovi.

My, pro které účast na orgiích není ničím neobvyklým, víme, jak to chodí a co můžeme očekávat. Širokánská chodba s naleštěnou mramorovanou podlahou osvětlená bengálskými lustry – vroubili ji vycpaní bohatýři, bojaři a hrdinové Sovětského svazu v plné zbro- ji – přivedla účastníky do divadelního sálu s jevištěm skrytým opo- nou, na níž byl zobrazen výjev ze života Čurily Plenkoviče, okamžik nejvýznamnější, jeho hvězdná hodinka: bohatýr se právě prostříhal nůžkami na drůbež z útrob Velikána Velikánoviče, je zbrcen krví a obsahem ptačích útrob, unavenou tvář mu však zdobí úsměv vítěze, zachránce národa, všeho velkoruského lidu. Hlediště bylo stupňovité, s pohodlnými dvojkřesly a stolky s jídlem a nápoji; byla tu šči, pelmeně a pirožky masem plněné a velké džbány kvasu. Kdo nechtěl šči, tomu se dostalo uchy. Každému byla přidělena orgij- nuška panna, které směl rozplétat a zase splétat plavý cop a sahat jí na prsa. Vojín pacifista Oldřich Navrátil byl postaven před velký a téměř neřešitelný problém.

„Proč nerozplétáš můj pšeničný cop, vzácný hoste Oldržichu Lemueloviči?“ udivena jeho nekonáním zeptala se ho přidělená orgijnuška panna. „Proč mi nesaháš na ňadra, jak to bývá orgijnuškám

pannám při orgiích činěno? Jsem snad zamořená? Jsem snad HIV pozitivní? Mám snad ve vlasech vši a na prsou hada?“

„Nemáš a nejsi, orgijnuško panno, jsi krásná a žádoucí. To ve mně příčina.“

„Jsi snad teplým bratrem, Oldřichu Lemueloviči, buzerantem, gayem? Žádný problém, i takovéto orgijnuše specialisty skýtá dvůr Čurilův, stačí prstíčkem kývnout...“

„Špatně mi rozumíš, krasavice. Mám doma Aničku Dušičku, dopisy jí píšu a ona tam na mne čeká... Copak bych jí mohl napsat, že v paláci bohatýra Čurily Plenkoviče orgijnušce panně překrásné copy jsem rozplétal a zase splétal a na ňadra jí sahal obnažená? Vždyť by ji to bolelo, zlobila by se na mne a třeba by mne zavrhla. Copak jsme se s plukovníkem Kotulánem do války dali, abychom při orgiích orgijnuškám pannám copy rozplétali a na ňadra sahal? Vždyť táhneme na Sovětský svaz, abychom ho v čestném boji porazili a na smetiště dějin zahnali. Anička Dušička to dobře ví a nic menšího ode mne neočekává nežli vítězství a návrat.“

„Válka, říkáš? Válka je válka, těžký čas,“ přikývla hlavičkou pře-ničnou nerozpletenou orgijnuška panna. „Právě proto, že válka... Vždyť válka krutá nespočívá jen v lité seči, řeži a kanonádě, ale také orgií se voják hrdina musí účastnit, nejen nepřátele zabíjet a zemi pustošit, nýbrž i s lidem dobrým, byť cizím se družit, přátelství uzavírat, orgií se účastnit, copy rozplétat, na ňadra sahat... Tvá milovaná Anička Dušička musí pochopit, není-li nánou pitomou, že válka je válka a ve válce nic jiného nezbyvá... Ona si Dušička v míru žije, nebezpečí jí nehrozí a ty také za ni bojuješ!“ Takto promlouvala orgijnuška panna k vojínu pacifistovi Oldřichu Navrátilovi, až pochopil a pustil se do rozplétání.

Melodii Podpolanskou místní orgiální zvyklosti vyvedly z míry. Neměla potřebu rozplétat a splétat plavé copy orgijnuškám pannám ani jim sahat na prsa. Pozorný hostitel Čurila Plenkovič si toho všiml a pozval Melodii do své ředitelské lóže vybavené sprchovým

koutem, soupravou činek a zlatou splachovací toaletou, která splachovala. Melodii se takovéto řešení zamlouvalo. Dala to najevo úsměvem, jaký rozdává jen ve chvílích výjimečně spokojenosti. Čurila jí předvedl, že záchod opravdu splachuje, a provedl několik obtížných cviků s činkami, s těmi nejtěžšími, jaké v lóži měl.

Zazněl gong a opona se zvedla. Na jevišti stál stošestihlavý ženský sbor a po straně se krčil soubor balalajkistů v modrých košilích, také kulhavý Prochor s harmonikou heligonkou. Předvedli nádherný chorovod z jedné strany jeviště na druhou a zase zpátky. Prochor pak zatančil kozáčka i s harmonikou a přitom hrál a zpíval, jako by se nechumelilo. Nakonec vyskočil tak vysoko, že zmizel v provazišti a už se nevrátil.

Chorovod vystřídaly nahé kolchoznice s častuškou. Pořád se jaksi bezradně rozhlížely, jako by něco hledaly, jako by jim cosi chybělo. Vtom se shůry snesl kulhavý Prochor i s harmonikou a nahé kolchoznice se očividně zaradovaly. Častuška je sice možná i bez harmonikáře, ale s harmonikářem je to lepší. A už to frčelo. Prochor roztáhl měch, kolchoznice se navzájem chytily v pase, rozkývaly se v rytmu, ňadra bujná kolchoznic se jim houpala, sólistky Máša, Sáša a Natáša předstoupily před sbor a spustily:

Koza děla
naletěla
nevěděla
uletěla

A k sólistkám se přidal sbor:

Tak tak je to tak bílá bříza černý fták
Umručela
zabručela
byla celá

od jetela
Tak tak je to tak nebe peklo naopak
Zasadila
namastila
uchodila
a pryč byla
Tak tak je to tak Němci zdraví gutnták

Prochor hvízdal hvizdem Slavíka loupežníka a vyhodil harmoniku do výšky. Častuškyňe kolchoznice se hluboce uklonily, až se bradavkami podlahy dotkly, pohlédly vzhůru, jako by se obávaly, že jim vyhozená harmonika spadne na hlavu, ale nespadla. Padla opona s bohatýrem Čurilou Plenkovičem jasnými barvami vymalovaným. Zpoza opony se ozval bolestný výkřik Prochora harmonikáře. Když harmonika za spuštěnou oponou konečně dopadla, přerazila mu obě ruce k ní se vztahující.

„Dost bylo kultury,“ zvolal bohatýr ze své lóže. „Dojídáme, dojídáme polívčičky, pelmeně a pirožky, dopijíme kvásek. Kdo už nemůže, může nechat, přesouváme se do orgiálního sálu, říká se mu žaludek.“

Orgijnušky panny chtěly vzít hosty na záda, aby se na příkrých schodech do žaludku nepřerazili, ale podivní Středoevropané to odmítli. Prý se to nehodí, aby dámy nosily pány na zádech.

Sestupovali dolů, níž a níž rourovitou chodbou spoře osvětlenou. V poslední fázi schody skončily, sjíždělo se po zadku hladkým jícnem až do žaludku. Ano, orgiální sál nebyl ničím jiným nežli zka-meněným žaludkem Velikána to ptáka Velikánoviče, černou zemí zasypaného, z něž vršek udělán a na vršku palác Čurily bohatýra Plenkoviče, to po otci, z vůle knížete Vladimíra, jasného sluněčka, postaven.

Byl to sál rozlehlý, ale pohodlný, tvaru neurčitého, snadno omyvatelný hadicí. Zařízen orgiálními lůžky po starořímském způsobu,

při ruce stoly s pokrmu a nápoji orgiálními: ryby, drůbež, zvěřina, mořské plody i těstoviny, kaviárek, slavičí jazýčky, šampaňské, plzeňské, koňáček gruziňáček, kofola i malinovka, také minerálka jemně perlivá, medové pití i cukrová jídla, jak to kdysi u stolu jasného slunéčka hosudara-kněze Vladimíra a laskavé kněžny Apraksějevny bývalo. Smělo se mlaskat, srkat a jíst i rukama, kaviárek nejlépe polévkovou lžicí.

Když se všichni v žaludku uložili, povstal Čurila Plenkovič a stříbrnou lžičenkou zacinkal o sklenku. Podali mu mikrofon.

„Drazí přátelé! Dnešní orgie nejsou jen tak obyčejné, jakým jsme po zrušení Sovětského svazu uvykli. Dnes tu máme hosty, vojska odhodlaná porazit Sovětský svaz. Je i naším vroucným přáním, aby Sovětský svaz už nikdy nebyl. My nepotřebujeme obra na hliněných nohou ani říši zla. Nám přece stačí Veliká Rus matička, žalář národů. Najděte, drazí přátelé, toho rudého červa a rozmázněte ho po zdi, po Kremelské zdi ho rozmázněte!“

Bohatýr domluvil, ozval se potlesk a výkřiky: „Po zdi, po zdi, pozdi pozdi pozdi...“ Čurila podal mikrofon plukovníku Kotulánovi a uvedl ho tím do rozpaků. Chudák Laďa byl na orgiích poprvé, na veřejnosti mluvil nerad a zřídka. Cítil se zaskočen, ale válka je válka, co se dalo dělat.

„Ano... jako... ono totiž, když už... takže... Děkujeme! Rozmázněme!“ vymáčkl ze sebe a honem vrátil mikrofon.

„Výborně! Po zdi, po zdi, pozdi pozdi pozdi!“ skandoval celý žaludek.

„A nyní pro obveselení několik snímků z loňské dovolené,“ ohlásil bohatýr další číslo orgií na počest středoevropských hostů.

Ze stropu sjelo stříbřité plátno a na něm se objevil Čurila Plenkovič v delfináriu na Floridě. Líbal se tam s delfínem vyčuhujícím na půl těla nad hladinu. „To nebyl delfín moloděc, to byla děvushka delfínka,“ zasmál se hostitel. Klik! Bohatýr s hlavou v tlamě krokodýla, s květinovým věncem kolem krku a dvěma obézními

dámami po bocích, u kormidla zaoceánské lodi Quasimodo, s obrovskou langustou na talíři, mezi domorodci s pyji ve futrálu, pod mořskou hladinou s lidožravým žralokem, s Iljou Muromcem na Oktoberfestu pijí pivo z mázů, s klaunským noseem v cirkusové manéži Boleslava Polévky... A tak dále a tak dál...

„Už jsme doma,“ oznámil Čurila po dvou hodinách promítání. Ještě nebyl konec, obrázky na plátně se začaly hýbat. Po kolonádě v Karlových Varech kráčí Čurila Plenkovič s grupou guljavých krajanů v modrých teplácích, na hlavách hutnické klobouky, v rukou lázeňské poháry, upíjejí léčivou minerálku a příšerně se šklíbí. Střih. Kamenný most, na mostě umělec vystřihuje z černého kartonu profil Čurily Plenkoviče, všude plno lidí v ušankách s rudou hvězdou na čele, přihlížejí, kozáčka tancují, na harmošku hrají, veselí se. Bohatýr prochází po Královské cestě kolem krámů s oficířskými čepicemi bývalé Sovětské armády, kolem krámků s pomalovanými zlatými vejci a s matrjoškami všelijakých velikostí a pojednání. Jedna matrjoška je cár Puťkin na carském stolci s carskou ušankou na hlavě. Čurila otvírá matrjošku, objevuje se menší cár Puťkin, tentokrát v bílém kimonu na koni Tátošovi; uvnitř další Puťkin poručík gardových kaťušistů, v něm maturant ve studentské uniformě, pak jezdec na trojkolce a nakonec docela maličký cárek Puťkinek naháček na bílé kožešince, nožičkama pokopkává, směje se, pase koničky.

„Co všechno si lidé v té naší krásné vlasti širé nenavymýšlejí,“ povzdechl si bohatýr. „Konec filma!“

„Bylo to úžasné, Čurilo Plenkoviči. Oj, jaký tys bohatýr!“ pochválila Melodie a přimkla se k hostiteli.

„A tos ještě neviděla, Melodie Ištvánovno, obrázky z předloňské dovolené v Peci pod Sněžkou! Ale to necháme na jindy, krasavice... Nedá se nic dělat, orgie must go! Na řadu přichází...,“ pravil bohatýr bohatýrským hlasem, „jebání!“

A bylo to tady. Orgie se bez jebání neobejdou. Nejdřív statný a naolejovaný stachanovec jebec Ivan Fjodorovič Zapalkin, zvaný podle červeného nosu Malina, s orgijnuškou pannou Marfuškou předvedli, jak se správně jebe po staroruském způsobu, a nebylo to věru příliš obtížné. Vzápětí se k nim přidali také Čurila Plenkovič s Melodií Podpolanskou a po nich ostatní, za chvíli jebal celý žaludek. Také vojín pacifista Oldřich Navrátil jebal s orgijnuškou pannou, která mu byla přidělena. Co mohl dělat? Válka je válka, a kdo se do ní dal, musí bojovat.

Tři dny jebali a jebali, až byli všichni ujebaní, jenže orgie nemohou jen tak skončit, jaképak by to byly orgie. A tak se jebalo dál, jenom Pecka se pod záminkou, že musí na velkou, vytratil do ústraní. V ústraní měl za mísou pampeliškového salátu schovanou Peckovu jámu. Rozhlédl se obezřetně... A zmizel pod poklopem.

Netrvalo dlouho a Pecka se z jámy vynořil. Vlekl za sebou rozměrný předmět zabalený v mastném papíře. Byl znaven, ale šťasten. Takto se tvářival, když vymyslel něco speciálního.

„Přátelé milí, hostitelé nejdražší, bohatýre Čurilo Plenkoviči, přemožiteli Velikána Velikánoviče! Vynalezl jsem cosi velkolepého a lidu užitečného, vyrobil jsem pro vás dárek navýsost potřebný a znamenitý, pro vaše orgie nepostradatelný.“

„Co to je? Co to může být?“ zašpital žaludek jedním špittem.

„Hle!“ zvolal Pecka po způsobu pouťového kouzelníka Kartáčka a strhl z objektu mastný papír. „Jebací stroj!“ V intimním osvětlení se zablýskal jebací stroj v plné kráse. „Tento jebací stroj bude jebat za vás, drazí přátelé. Bude jebat tak dlouho, dokud budete chtít. Dokud mu nedojdou baterky. A když mu dojdou, stačí je vyměnit za nové a bude jebat dál.“

„Sláva,“ zvolali všichni ujebaní jebci a jebkyně, zatleskali rukama a očka nespustili z Longina Pecky a jeho jebacího stroje. Longin odsunul závlačku, povolil posuv, zhustil koníka a stiskl stisk. Stroj zamrkal a dal se do jebání. Jebal pomalu, rozvázně, nezadržitelně...

Dokud mu nedošly baterky. A když mu baterky došly, Čurila Plenkovič zatleskal a zvolal:

„Přineste žízalu!“ Tlumená světla vzplála jasem jasným přejasným a stachanovec jebec Zapalkin-Malina přinesl dešťovku. Byla veliká, hnojná, svíjela se hrozivě na zlatém podnose. Napětí v žaludku se dalo krájet. Balalajkisté zabalalajkovali, kulhavý harmonikář Prochor s přeraženými rukama v sádře zahrál tuš. Čurila Plenkovič přistoupil ke svíjející se dešťovce, vzal dešťovku oběma rukama za oba konce, přiložil si ji k ústům... Čurila Plenkovič překousl dešťovku vejplů. Půlku žízaly, která mu zůstala v ústech, vyplivl a zvolal:

„Konec orgií!“

„Konec orgií!“ zvolali stachanovci jebci a ještě naposledy se zaleskli motorovým olejem.

„Konec orgií!“ zvolaly orgijnušky panny, samy si rozpletly copy a zahalily se do pšeničných vlasů.

Ještě jsem vám, paňi, neřekla, že s tou cháskou vojenskou je taky ženská. Řekla? Tak vám teď o ní cosi povím: Představte si! Svému manželovi utekla, to je tak, když si starší solidní pán vezme mladou, bůhví odkud se vzatou ženskou jen pro její vnady a úsměv falešný, zvláště pak je-li ten pán docela náruživé povahy. Vždyť co ona by si na něm vzala, leda ty peníze naspořené za léta dřiny. Určitě kvůli penězům, vždyť ty jsou až v první řadě, že, jak se teď moderně říká, ale taky kvůli slávě, to se nedá pominout, vždyť stréčka Křópalovýho znal za první republiky a za druhé republiky i za protektorátu každý, kdo měl rádio a kdo rádio neměl, aspoň z doslechu. I po válce. Povídal do rádia lidové vyprávěnky z Hané, to je až na Moravě, hanácky, to je veliká legrace, když někdo mluví hanácky, to vám řeknu. Ale musí to umět! Měli jste, paňi, za první republiky rádio? Nebo za druhé? Tak vidíte, a ten se pak dal k vojákům do Ústředního vojenského souboru písní, tanců

a lidových vyprávěnek Rudého praporu ze Sušice. Jestli tam měl víc peněz než v rádiu? Nebo ho okouzlo kouzlo uniformy? Určitě v tom byly peníze, znáte Hanáky, hamouny shánčlivé. No a právě tam se sčuchl s tou, kdybych já věděla, jak se jmenuje doopravdy a odkud vlastně je ta perzóna, z Nuslí není, ani z Karlína, jestli se ona, paňi, nenarodila ve voze a jestli ty zrzavé vlasy nejsou ve skutečnosti černé jako havran, co nosí na hlavě. Nic proti nim, jsou to taky tvorečkové boží a jeden si nevybírá, komu se narodí a kam. Na druhou stranu zase, jsou mezi lidmi rozdíly, ne že ne. Tak ta. Dala si umělecké jméno a dělá, že je její a jiné nemá: Melodie Podpolanská. To by si přece nikdo nevymyslel! Taky má vojenskou šarži, praporčice, ale v mundúru ji nikdo neviděl. Představte si, paňi, že i ve válce, celou tu dobu, všechna strádání a útrapy válečné, má ta kráva nesmírná na sobě večerní šaty z temně rudého sametu pošíité flitry, s hlubokým dekoltem – no, občas si je přepere v lavoru s vlažnou vodou, to se musí nechat, a když jí nějaký ten flitr upadne, hned ho zas přišije. Jestlipak uhdnete, co má při těch štrapácích poli válečnými na nohou? To byste neuhodla: zlaté stěvíčky na takhle, nepřeháním, takhle vysokých podpatcích! Šla byste, paňi, v něčem takovém do války se Sovětským svazem? Já bych v něčem takovém nešla ani do holešovické tržnice. A představte si, paňi, že s nimi táhne dobrovolně. Tomu hodnému panu Křoupalovi s nimi utekla v Bdělé pod Bezdězem, když tam s Ústředním vojenským souborem písni, tanců a lidových vyprávěnek Rudého praporu ze Sušice vystupovali. Dotáhl to až na plukovníka lidové zábavy, a když armádu zrušili, není to tak dávno, dostal odstupné a moc pěknou penzi plukovnickou. Jen aby si jí mohl ještě dlouho užívat! Byla by to moc dobrá partie, to mi věřte, však se taky z té Sušice přestěhoval. A hádejte, paňi, kam? Domů na Hanou? Kdepak! K nám do Nuslí se přestěhoval, má

dva plus jedna v Kloboučnické, bytové družstvo vlastníků. Jenže ta potvora vojanda se s ním nerozvedla ani na dálku, kdepak, mrcha jedna, a zřejmě se s ním nerozvede, ani kdyby tu válku vyhráli. Byla by blbá, a to ona není, kdyby se rozváděla. S takovou penzí! Škoda... Chodím mu občas trochu uklidit a nakoupit, je už slabší na nohy, to víte, celý život prostál na jevištích a mlel hubou, to se zapíše, to se nemůže na zdravíčku neprojevit. Ale nemyslete si, chlap to pořád ještě je, a kdyby ho dostala pořádná ženská pořádně do rukou, ještě se z něj dá něco vyždímat. Nechci se chlubit, ale... No, nechme toho. Kdepak, ta se ho nepustí, i když ho opustila, leda by v té válce – nic zlého nikomu nepřejí – padla. Ono se ve válkách padá dost často, ne že ne. A představte si, že ten plukovník z Kloboučnické nemluví hanácky ani trošku, jenom když mě chce rozveselit, když mu uvařím nudlovou polívku ze slepičích koster, aby byl dost silný a mohl si dojít do banky. Normálně mluví normálně, jako by byl z Nuslí rodákem, když mu přinesu ten nákup ve vší počestnosti. Ale řeknu vám, paňi, že i když je člověk ve věku a postonává, ještě to neznamena, že je vyřízený. Kdepak, ta už se nevrátí. Vždyť oni ten Sovětský svaz ještě ani nenašli. Až ho najdou, jestli ho najdou, není jisté, že zrovna ta Kotulánova banda nad tím Sovětským svazem zvítězí. Moc o tom pochybuji. A taky žádné děti spolu nemají, ani každý zvlášť. Uteče si od manžela a celý ten majetek, co po něm zůstane, spadne té potvoře zmalované cikánce zrzavé – nic proti Romům, paňi, jsou mezi nimi i slušní a čistotní – do klína. Pak že je nějaká spravedlnost. Neení!

Co je napsané, je literatura, i kdyby to byla pravda.

... a veslujem, a veslujem... bum, bum, bumbum, bumbum, bumbum... hrachová kaše, suchary, voda, pitná voda, teplá voda, slaná voda, voda voda, samá voda... bum, bum, bumbum, bumbum,

bumbum... mrtvého očkovali, do vody hodili, ryby nakrmili... voda, voda... bum, bum, bumbum, bumbum, bumbum, bum...

6

Žaludek se vyprázdnil, jen Kotulánova vojska s Čurilou Plenkovičem a kupeckými synky Vaskou a Michajlem zůstali, protože měli před sebou důležitý úkol: navštívit jasné slunéčko Vladimíra, hosudara-kněze laskavého, a laskavou kněžnu Apraksějvnu.

Ke knížeti Vladimírovi měla vojska namířeno proto, aby vzdala hold panovníkovi tak významné a rozložitě, historické země, a také proto, aby se od něj dozvěděla, kde hledat schovaný Sovětský svaz, protože jim to poradila Poslušnica II., než odešla do stepi. Bohatýr a kupečtí synci je doprovázeli.

„Kde ta kráva vzala jistotu, že zrovna kníže Vladimír, jasné slunéčko, a laskavá kněžna Apraksějevna vědí, kam se ten zbabělec schoval, když ani já to nevím?“ nechápavě kroutil hlavou Čurila Plenkovič a s ním kroutili hlavami také Vaska a Michajlo, protože ani oni nevěděli, kde hledat Sovětský svaz.

„Už není nejmladší, hosudar laskavý, a z hlavičky jasné už mu leccos vypadává, a kde to pak hledat...“, povzdechl si Vaska.

„A pak: ty jeho vášně panovnické, výstřední a zhoubné mu na svěžesti nepřidají...“, dodal Michajlo a starostlivě potřásl kupec-kou hlavou.

„Chcete snad říct, že kníže je tak trošku...“, nedořekl profesor Weinberger.

„No... Už to není, co to bývalo. Že by zrovna jasné slunéčko věděl, kam se Sovětský svaz ukryl, o tom silně pochybuji. Nemůžete přece brát vážně kdejakou krávu! A kněžna laskavá Apraksějevna se nikdy o Sovětský svaz nezajímala,“ řekl Čurila Plenkovič.

„Knížeti i kněžně se pokloníme, zeptáme se, uvidíme,“ rozhodl plukovník Kotulán. „Za optání nic nedáš!“

„Nuže dobrá,“ souhlasil Čurila. „Co chcete, máte mít. Za mnou!“

Chodba vedoucí z orgiálního žaludku opačným směrem, než sem přišli, byla tak úzká, že museli jít za sebou husím pochodem, a nebyla to cesta přímočará, vinula se v rozmanitých zákrutech a smyčkách, jak už to u ptačích zažívacích traktů bývá. Našlapovalo se měkce a nebyl tu průvan. V čele kráčel kupecký synek Vaska s hornickým kahancem, svítil na cestu. Za ním Čurila v černém brokátovém pyžamu, které neodkládal ani při orgiích, aby nebylo vidět jizvu po operaci pupeční kýly a nerozvážné tetování z období puberty na zádech: trpaslík Šmudla s muchomůrkou místo deštníku. Stetson však z hlavy sundal, aby neškrtal o strop, a podle řídkého šedivého culíku, do nějž mu zbylé vlásy splétali, bylo všem jasné, že i v pozeňnaném věku stále zůstává drsným rockerem. Jen ty bačkory z plyše ve tvaru usměvavých kachniček na něj prozradily, že je požitkář. Následovala Kotulánova vojska: Melodie Podpolanská, velitel Kotulán, profesor Weinberger, vojín Pecka, Navrátil, okultista Jurajda nebo Kulajda či Župajda a Pytlíček. Průvod uzavíral druhý kupecký synek Michajlo v reflexní vestě s červeným blikacím sklíčkem na zádech, aby do nich někdo zezadu nenaboural. Tápali zaplantanou chodbou hodinu, dvě... dvě a půl... až dotápali do zemljanky knížete Vladimíra, jasného slunéčka.

Kníže Vladimír nebyl doma. Laskavá kněžna Apraksějvna uždibovala kořínky vyčuhující ze stěn knížecí zemljanky a házela je do hrnce s osolenou vodou na studených železných kamínkách.

„Zdráva buď, kněžno přelaskavá Apraksějvno,“ pozdravil Čurila Plenkovič zdvořile a hluboce se po pás poklonil. Také kupečtí synci se po pás uklonili. Kotulánova vojska takovou poklonu nesvedla, nebyla vycvičena v místních zdvořilostech, jen hlavičky sklonila a dobrý den zadrmlila, rozpačitá byla, s opravdovou kněžnou se dosud nesetkala.

„Polévku vaříš, kněžno jasná?“ optal se bohatýr.

„Tak. Polévku vařím, polévku kořínkovou,“ přitakala a zimomřivě se schoulila do knížecího vlnáku.

„A pročpak pod polévkou v kamínkách nezatopíš?“

„Zatopila bych, věru, zatopila, jenže bez dříví nezatopíš, kdybys sto krabiček sirek vyškrtal, zbůhdarma bys škrtal.“

„Nanosíme ti, jasná kněžno, dříví nanosíme, abys mohla oheň rozdělat a polívku pro knížete laskavého, slunéčko jasné Vladimíra navařit...“

„Och, bohatýre, sama bych si nanosila, kdyby bylo co nanosit, kůlna je prázdná. Kdyby byla jen prázdná... Kdyby jen kůlna byla! Také ta je rozebraná, na drobné třísky rozštípaná, třísky prodané a peníze za ně? Fuč!“

Kotulánova vojska postávala v těsné zmljance, sotva se tam všichni vešli. Žádný z nich ještě nikdy nebyl v knížecím příbytku, přesto o něm měli představu nabytou v dětství při školních výletech po hradech a zámcích. Tento příbytek knížete Vladimíra a kněžny Apraksějovny se všem představám zcela vymykal. Vojáci byli v rozpacích. Melodie Podpolanská chtěla z rozpaků vyklouznout, poznamenat jen tak ze zdvořilosti: Máte to tu pěkné, jasnosti, ale nedokázala tu milosrdnou lež ze rtů vypustit. Také ostatní mlčeli s pohledy zabodnutými do hliněné podlahy.

„A kdepak se ráčí jasné slunéčko kněz-hosudar laskavý Vladimír nacházet?“

„Kde by byl! Copak mi hlásí, kam se vypravuje? Poslední koberec s loveckými výjevy, dárek od chána Agbarchána, ze zdi svěsil, sroloval, pod paži popadl a zmizel. Kam asi mohl zamířit! Do frcu ho odnesl, kam jinam, za pár kopějek zastavil a z frcu rovnou pod Matku vlast chvátal. Jiné cesty nezná. Ted' sedí pod Matkou vlastní a kopějky do škvíry strká. Už tam nastrkal všechen majetek knížecí, všechno, co mu v restitucích vrátili, když Sověty vyhnali, prodal a rublíky do škvíry nastrkal. Ted' už tam strká jenom kopějky, pokud

nějaké sežene. Pod Matkou vlastní, tam ho najdete, ale kloudná řeč s ním není.“

Nasedli tedy všichni do bohatýrova zlatého rolls-royce a vydali se kyjevskými ulicemi a bulváry k Matce vlastní, pyšně se tyčící s mečem v jedné a se štítem v druhé ruce vztyčené. Pod Matkou vlastní je živo jako nikdy za Sovětů. Teď teprve, po zrušení Sovětského svazu a nastolení demokracie, Matka vlast až dosud zbůhdarma ční našla rozumné uplatnění. Ve sklepeních pod jejíma nohama podnikavý bohatýr Čurila Plenkovič, všemi Kyjevany oblíbený a obdivovaný hospodář a živitel, zřídil hodnotnou kulturní zábavu, jaké se městu Kyjevu a jeho obyvatelstvu v době bolševické nesvobody nedostávalo. Obveseleníčko pro každého, mladého i starého, kdo na to má. A kdo na to nemá, jen ať si půjčí v bohatýrově Bance Kyjevance. Anebo ať krámy nepotřebné, zděděné, někde nalezené, do Čurilova frcu strčí, nějaký ten rublík za ně dostane a zábavy si pod Matkou vlastní užít může, vždyť žijeme jen jednou. Třeba vyhraje.

Bohatýrovo terénní vozidlo zvolna projíždělo městem, ostatní auta brzdila, ke kraji se mačkala, cestu uvolňovala. Policisté salutovali a občané čapky a klobouky smekali, hluboce se klaněli, někteří se pravoslavně žehnali, všichni byli rádi, že vidí vozidlo s bílou standartou PRAVDA ZVÍTĚZÍ! Nač oko pohlédne, vše Čurilovi patří, i ta policie je jeho majetek; všem dává obživu a všechny miluje, Čurilka bohatýr.

Když zastavili pod Matkou vlastní, strážcové rozháněli dav násadami od krumpáčů, jinak to nešlo, všichni si chtěli sáhnout na bohatýra Čurilu, nebo ho aspoň jedním očíčkem spatřit, a když ne celého, třeba jen odlesk jeho brokátového pyžama v podzimním slunci zvolna se chýlícím k západu, stín jeho klobouku. Uličkou slávy vešli pod Matku vlast.

„Je tam?“ zeptal se Čurila.

„Je tam!“ odpověděli strážcové. Zavřeli za bohatýrem a hosty, kteří ho doprovázeli, těžká vrata, stoupli si k nim na stráž a nikoho už pod Matku vlast nepustili.

Jasně slunéčko Vladimír, hosudar-kněz laskavý, měl na sobě smoking ze starých, prastarých časů, modré jeansy LEVI STRAUSS & Co. 501 notně seprané, s nohavicemi ohrnutými, jako by očekával velkou vodu, pod sakem pruhované triko stažené z vojáka Mišky padlého v Afghánistánu, na nohou bílé tenisky od Vietnamce. Něco na sobě mít musel, jinak by ho pod Matku vlast nepustili. I tak po něm strážný důrazně požadoval, aby mu ukázal, má-li do hry. Už ho tu všichni dobře znali, jeho reputace nebyla zrovna nejlepší. Jednou byl dokonce přistižen, jak strká do škvíry mosazný knoflík se srpem a kladivem. Vyvedli ho s důrazným pokáráním a varováním, aby se to už víckrát neopakovalo, jinak...

Vladimír seděl u jednorukého bandity, u své oblíbené a značně okopané hračky, na rameně mu dřepěla věrná přítelkyně Baba Jaga proměněná v jednookou a jednouchou černou kočku. Chybělo jí levé ucho a pravé oko, což skýtalo jakous takous symetrii. Kníže zrovna prohrával koberec chána Agbarchána s loveckými výjevy. Občas pěstičkou vladařskou do automatu praštil, občas do něj teniskou od Vietnamce kopl.

„Čert aby to vzal,

takhle už to nejde dál!“ vykřikl kníže a zasunul do škvíry další kopějku.

„Slunéčko jasné, kněže-hosudare Vladimíre, hosty vedu vznešené až z daleké Jevrópy střední přišedší, aby tě pozdravili, hold složili, dary předali...“

„Dary dá-li dobrý přítel,

na záplaty hrubý pytel,“ odpověděl hosudar parafrází na rusofila Borovského, zatáhl za páku a naslouchal zvuku peněz, které se v banditových útrobách převalovaly ze strany na stranu, z boku na bok, aniž by z nich aspoň troška ukápla a okoralé srdce knížecí potěšila.

„Kloudná řeč s ním není,“ mňoukla Baba Jaga, „už týden se mu to pokouším rozmluvit, přemluvit toho zatvrzelce pomatěného, aby šel domů za kněžnou laskavou Apraksějevnou, dříví jí donesl,

aby mohla polévku dovařit, ale kdepak! Než by kopějku za dříví pustil, radši ji do škvíry nenasytné nacpe. A kněžna Apraksějevna polévku na studené plotně vaří. Však mě z daleké tajgy povolala, abych sluněčko jasné svými kouzly a čáry babími-jazími napravila. Hned jsem se kopistí od Uralu odrazila, v díži do Kyjeva dorazila, kouzla vybalila, v kočku černou se proměnila, abych strážce obe-
lstila... A nic. Pohnout se s ním nedá. Nejradši bych do toho koplala!“

„Kopni, Babo Jago, dnes,

zítra zakousne tě pes,“ řekl kníže Vladimír a zasmušile se zahle-
děl do blikavých světel, jako by jen ta mohla spasit jeho duši.

„Hosudare Vladimíre, hosté jevropějští by rádi věděli, kde se skrývá prokletý Sovětský svaz bolševický, aby ho v čestném boji porazili a ze světa konečně a definitivně sprovodili,“ zkusil bohatýr pohnout knížetem. „Kráva znamenitá Poslušnica II. kostromského plemene ve stepi jim pověděla, že ty, tatíček nás všech na Rusi, víš, kde se ten proklatec bolševický ukrývá.“

„V prázdné lebce mozek není,

je tam místo k zakuklení,“ pronesl zakaboněný Vladimír.

„Co jsem vám říkala,“ triumfovala Baba Jaga na panovníkově rameni. „Kloudného slova z něj nedostaneš, a přitom on byl první, kdo na Rusi křesťanství přijal a zavedl. Ledaže by už konečně taky jednou vyhrál. Třeba by...“

Na ta slova přistoupil k jednorukému banditovi vojín specialista Longin Pecka se speciálními kleštičkami na ohýbání drátků a se speciálním šroubovákem na každý šroubek. Nenápadně, aby ho nezmerčili strážci, kryt postavami vojáků a vojačky i družiníků bo-
hatýrových, zakutil svými nástroji v přístroji a hle: kníže Vladimír zatáhl za páku a z jednorukého bandity, jak z oslíčka Otřes se, se začaly hrnout kopějky, rublíky, knoflíky a všelijaké kulaté plíšky.

„Urá!“ zajásal kníže.

„Máš-li dosti těsta v dížce,
neodoláš žádné výšce!“

„Tak halt, pánové, tohle jsme si neřekli!“ zvolal rozhořčeně bohatýr Čurila Plenkovič. „Toto je můj hrací automat a moje herna pod Matkou vlastní! Tady se hraje poctivě. Peníze, knoflíky a plíšky do mého jednorukého bandity naházené jsou moje peníze, knoflíky a plíšky a nikdo se speciálními klíšťkami na drát a se speciálním šroubovákem na všechny šroubky mi tu nebude kazit kšefty řádně zdaněné!“

„A kdyby i stokrát byla, má matička v skrytu blila,“ dodal kníže Vladimír triumfálně. Strkal přitom s velkou rychlostí do škvíry všechno, co z hracího automatu vypadlo. Peckův počin mu udělal velikou radost. Snad bohatýr nepovolá strážce, aby se Longina chopili a uvrhli ho do temnice? – Nepovolal. Popřemýšlel chvíli, pak se dlaní do čela plácl, už to měl!

„Hled'te, hled'te!“ zvolal hlasem polnice. „Přistupte blíž, všichni, kdo tu jste!“ – Ze všech koutů se začali sbíhat hráči, zanechali her, protože poznali hlas přemožitele ptáka Velikána Velikánoviče a nemohli mu odolat. „Hled'te, jak se pod Matkou vlastní vyhrává!“

Tato zpráva se vzápětí rozšířila po celém Kyjevě, po celé matičce Velké Rusi: „Kníže Vladimír vyhrál pod Matkou vlastní terno! Celý obsah bezrukého bandity se mu vysypal do klína poté, co do škvíry strčil jednu jedinou kopěječku. Kdo ještě nezkusil štěstí, poběžte rychle, peníze do hry si s sebou vezměte, někdy stačí docela málo, do Kyjeva přispěchejte pod Matku vlast do heren bohatýra Čurily Plenkoviče a vyhrajte, tak jako přešťastný kněz-hosudar jasné sluněčko Vladimír vyhrál.“

Zvěst se šířila jak stepní požár, když ho vítr rozfouká a před sebou žene. Ještě ani nestačila dorazit ke kněžně laskavé Apraksějevně do zemljanky a kníže laskavý Vladimír už stačil nastrkat do škvíry v jednorukém banditovi všechno, co vyhrál. Jakmile poslední mince zmizela v útrokách automatu, jakmile světýlka na čelním panelu doblíkala poslední naději a nic, přistoupili ke knížeti strážcové a požádali ho, aby jim ukázal, má-li ještě nějaké peníze do hry. Neměl.

A tak vyvedli jasné slunéčko i s Babou Jagou na rameni z podniku. Dychtíví hráči, kteří se sem přihrnuli z celé Kyjevské Rusi nalákáni zvěstí o jeho úspěchu, cinkali pytlíky s úsporami a mizeli v útrobách Matky vlasti, vyváděného knížete si ani nevšimli.

Vyhozený kníže se před branami ráje vztyčil jako kněžna Libuše věštící slávu Prahy, Baba Jaga na jeho rameni udělala kočičí hřbet, v očiskách jí zablýsklo, kníže Vladimír pozvedl pravici, ukazováčkem ukázal na proudové letadlo společnosti Aeroflot letící z Kyjeva do Moskvy, a zvolal:

„Když ti všechno krkem leze,
neomezuj se na meze!“

„Jen kdybychom věděli, co to znamená,“ povzdechli si kupečtí synkové Vaska a Michajlo. Rádi by svému knížeti porozuměli, vždyť ho měli tak rádi! Kdo by neměl rád knížete Vladimíra...

„Co bychom nevěděli, vždyť my víme, co to znamená,“ vyprskla Baba Jaga a vousy se jí zježily. „Vladimír všechny zve do knížecí zemljanky na kořínkovou polévku.“

Dopadlo to nad očekávání dobře. Když snědli vestoje kněžninu studenou kořínkovou polévku rovnou z hrnce, nasyceni věru nebyli, kněžna nepočítala s takovým davem návštěvníků. A přitom Baba Jaga nesnědla ani lžičku, protože kočky zásadně kořínkovou polévku nežerou, ani kdyby byla teplá. Naštěstí tu byl kuchař okultista Kulajda a polní kuchyně dostatečně zásobená jak potravinami, tak topivem. Netrvalo dlouho a na dvorku nad knížecí zemljankou v místech, kde stával prohraný knížecí dřevník, se rozdíl pravý vojenský buřtguláš. Do ešusů. Byl tak dobroučkový, že si každý – i kněžna laskavá Apraksějevna – došel pro nášup. Baba Jaga, aby s malinkým kočičím žaludkem nepřišla zkrátka, proměnila se ve svoji překrásnou dceru Jagu Buru s žaludkem lidským, průměrným.

Kuchař okultista Jurajda, ačkoli muž značně ženatý, byl z Jagy Bury dočista paf. Zíral na ni s hubou dokořán jako na zjevení, ani sousto už nemohl spolknout. Jako by ho zasáhl z čistého nebe jasný blesk. Něco

takového se stává málokdy, a tady se to právě stalo: také překrásná Jaga Bura hleděla na okultistu Župajdu jako na zjevení. Také ji jako by zasáhl z čistého nebe jasný blesk. Ešusy a lžíce jim oběma i se zbytkem buřtguláše z rukou vypadly, o zem cinkly. Hleděli na sebe a začali se kroky baletními k sobě přibližovat, zvolna, krok, sun, krok, krok, sun, krok, krok, sun... krok... A když se k sobě přiblížili na dotek, Jaga Bura se samým vzrušením proměnila ve svoji máteř rodnou Babu Jagu, v ježibabu bez ucha a bez oka, s bradavicí na frňáku. Chopila se kuchaře a přitiskla ho na svou babojazí hrudní kost.

„Jak je to pěkné, když se dva lidé mají rádi,“ povzdechla si laskavá kněžna Apraksějvna a ještě si z kotle přidala půl naběračky.

„Jen aby se nesrotily

včely, co tu včera byly!“ poznamenal varovně kníže Vladimír s ústy červenými od papriky, ale nikdo mu nenaslouchal, nikdo nepátral po hlubokém smyslu jeho výroku. Všichni sledovali nevšední událost.

Baba Jaga ve své pravé babojazí podobě popadla kuchaře okultistu Hulajdu do náruče a horoucně ho zulíbala. Když zemdlel a stal se vláčným, přehodila si ho přes rameno, odnesla ho do díže, hbitě do ní také naskočila, kopist popadla, kopistí se odrazila a v tu ránu byla pryč i s kuchařem.

... bum bum, bum bum, bum bum, bum bum... Na galéře se bubnuje, aby se správně veslovalo. Za-brat, chla-pi, po-řád-ně... bum bum, bum bum, bum bum... ráz dva, ráz dva, ráz dva...

Pak se šlo do chrámu svatého Michaela archanděla, patrona města Kyjeva, a patriarcha Prochlor požehnal zbráním Kotulánova vojska a neoficiálně jim popřál, aby nad nenáviděným Sovětským svazem zvítězila. – Také bohatýr Čurila Plenkovič se s vojsky rozžehnal a popřál šťastnou cestu, jako upomínku na setkání jim daroval každému svou fotografii s podpisem. Kupečtí synkové Vaska a Michajlo se rovněž rozloučili, nedali nikomu nic, jen je ujistili svou přízní

a že jim budou držet palec, aby v boji s krutým nepřitelem zvítězili. Pak nastoupili do zlatého mercedesu s bílou standartou PRAVDA ZVÍTĚZÍ! a odjeli do bohatýrova paláce na Ptačí vršek chystat další orgie. Co se dá dělat, povinnost je povinnost.

Prořídla vojska plukovníka Kotulána se ještě nemohla vydat na cestu, protože nevěděla, kde ten proklatec vězí, a z knížete Vladimíra nebylo možné vyrazit kloudnou odpověď na tak prostou otázku: Kde najdeme Sovětský svaz?

„Dokud to z něj nevyrazíme, z Kyjeva nevyrazíme,“ prohlásil velitel Kotulán odhodlaně. „Jenže jak?“

„Dáme mu do hry, tomu žádný gambler neodolá,“ navrhl profesor Weinberger logické řešení. „Za peníze do hry zradí i vlastní matku.“

Dali knížeti půl ruble v drobných. Popadl je chtivě, a než se nadáli, aniž by odpověděl, aniž by řekl dosvidáňa, rozběhl se k Matce vlasti. Hbitý konceptualista Pytlíček to však postřehl, rozběhl se za ním, dostihl ho, vrhl se po něm a podrazil mu nohy.

„Vyloupu ti očka a poskládám je do pětilitrové láhve, jestli mi neřekneš, ty jeden knížecí tajtrlíku, kde se ten hajzl schovává,“ sdělil zlověstným šepotem lapenému knížeti do ucha. Vladimír na něj se smutkem pohlédl a souhlasně přikývl. Pytlíček ho pustil, oba vstali z chodníku a oprášili si zvalené kalhoty. Kníže řekl:

„Kdo chce bycha honiti,
musí se oholiti.“

„Konečně z tebe vypadlo cosi kloudného,“ pochválil ho Pytlíček a vrátil se s radostnou zprávou na knížecí dvoreček, zatímco jasné slunéčko mířil pod perlu socialistického realismu, sto dva metry vysokou, patetickou Matku vlast.

„Musíme se oholit,“ zvěstoval Pytlíček, jakmile dorazil na dvoreček. „Jinak nám nic neřekne. Je zatvrzelý.“

„Zase finta. Nic než další vytáčka,“ usoudil profesor Weinberger a velitel s ním souhlasil.

„Na mučidlech by zazpíval...“ navrhl krvelačný Pytlíček, dožraný notně, že tomu knížeti na špek skočil.

„Nejsme barbaři!“ namítl pacifista Navrátil rozhodně.

„Válka je válka,“ řekla Melodie Podpolanská. „Ve válce se dějí věci... A my jsme ve válce. Až vyhraje, můžem být útlocitní.“

„I válka má svoje pravidla. Kniže Vladimír je sice prožluklý nositel tajemství, ale není nepřítel. Do Sovětského svazu má hodně daleko. Mučit se nebude,“ rozhodl plukovník Kotulán. „Vyjdeme vstříc jeho požadavku a oholíme se.“

„Já taky?“ zděsila se Melodie.

„Ty ne!“

Zatímco se šarže a Pytlíček radili, jak z knížete vyrazit klíčovou informaci, vojín specialista Longin Pecka s vojínem pacifistou Oldřichem Navrátilem se zašívají v Peckově jámě. Bud' tam zbůhdarma utráceli čas pseudofilozofickými úvahami o stavu světa, nebo jen tak pospávali, jak to vojáci s oblibou dělávají, když se někam zašijí. Nebo hráli na čtverečkovaném papíru lodě. Ledaže by vymýšleli a zhotovovali něco užitečného, třeba humánní, pacifistické a speciální mučidlo na získávání klíčových informací...

Večer se z jámy vynořili obtěžkáni důmyslným zařízením: byl to blýskavý solární panel, vysoce účinný zdroj elektřiny s akumulátorem, který bude poskytovat energii i za tmy. A také speciální dvouplotýnkový elektrický vařič, aby kněžna laskavá Apraksějevna mohla polévku kořínkovou vařit, kdykoli se jí zamane, i bez dříví. Udělali jí velikou radost; studená polévka se jí už zajídala. Takto obdarovaná kněžna by jim mohla pomoci zlomit tvrdošíjný a nepochopitelný odpor knížete, poradit, jak na něj. Vždyť už spolu oslavili řádku zlatých svateb, to by bylo, kdyby takto dlouhodobá manželka nevěděla, co na takto dlouhodobého manžela platí.

„Ten sviňák není jenom chorobně hravý, je taky na baby,“ zvěstovala vojskům. „Kdybyste jen věděli, kolik měl manželek, než přijal křesťanství... Pak mu to pop zatrh!“

„No jo, ale kde vzít vhodnou babu,“ povzdechl si Weinberger.

„A co Melodie...“ špitl Navrátil nesměle.

„Ano, Melodie, to by mě ve snu nenapadlo a přitom ji máme,“ zaradoval se velitel, „Melodii, stále po ruce.“

„Já?“ nechtěla uvěřit diva, že bude poctěna tak závažným bojovým úkolem.

„Kdo jiný!“

Když kněz-hosudar laskavý Vladimír prohrál svého půl rublu v Plenkovičově jednorukém banditovi a byl jako obvykle vyveden stráží z herny, vracel se schlíple na knížecí pozemky, obličej protáhlý až k zemi. Kdyby do něj na dvorečku nad knížecí zemljankou Melodie levým ňadrem nestrčila, ani by si jí nevšiml, protože při návratu z prohry si nikdy nikoho a ničeho nevšímá, dokonce ani bab, neboť je zahleděn do své bolesti. Melodiino ňadro však bylo nezanedbatelné. A když k tomu diva ještě špitla slibné:

„Máš čas?“

„Mám ho!“ odpověděl kníže radostně.

„Tak pojď, starouši, zmáknou ti to, že na mne do smrti nezapomeň,“ slíbila obětavá praporčice a odvěkla jasné slunéčko do křoví, které tuze šikovně maskovalo Peckovu jámu.

„Sláva, už jsou v jámě!“ zvěstoval radostně Pytlíček. Vykukoval ze zemljanky, neboť byl pověřen sledováním dění. Všechno také bedlivě dokumentoval jak písemně, tak opět opraveným fotoaparátem Fujifilm – ten Pecka má zlaté ručičky –, kdyby se pak dědek cukal, aby byly důkazy, že zahrnul s Melodií do Peckovy jámy. – Smůla spočívala v tom, že už byla tma a flash nemohl konceptualista použít, aby se neprozradil. Problém dokazování však vyřešila kněžna válečkem na nudle. Byl to jeden z mála předmětů jejich vybrakované gamblerské domácnosti, který se jí podařilo uchovat. Jak oko v hlavě střežila tento významný nástroj, symbol stavovský.

Kněžna si s válečkem na nudle stoupla do křoví a sledována napjatými vojsky trpělivě vyčkávala, až se kníže vynoří z jámy. Měla

se na pozoru, aby nezasáhla pověřenou Melodii. Po úderu válečkem do hlavy se kníže vzpamatoval a všechno, co o Sovětském svazu věděl, vyklopil.

„Moskvě, Žižkovu a Libni

se vyhni,“ řekl kněz-hosudar laskavý Vladimír bez mrknutí oka. Víc toho nebylo.

„Sláva! Konečně,“ zaradovala se vojska i s kněžnou Apraksějovou, popadli se za ruce a utvořili kolem knížete radostné kolo, kolo kolo mlýnský za čtyry rýnský. – Pak je kněžna pozvala na pravou, solárně energeticky uvařenou kořínkovou polévku. Při teplé krmi kníže Vladimír prohlásil, že je ze své hráčské vášně nadobro vyléčen. Navždy!

Kyjev, pátek

Aničko moje milovaná, Dušičko!

Píšu Ti z města Kyjeva, kde jsme se nějaký čas zdržovali, protože nebylo jiného zbylí. Lidé jsou tu velice pohostinní a nemohli jsme je zarmoutit jenom proto, že spěcháme porazit Sovětský svaz.

Už jsem Ti psal o přívětivé krávkě, která nám poradila, abychom vyhledali panovníka Kyjevské Rusi knížete Vladimíra. Říkají mu tady „jasné slunéčko“. Není to pěkné? Představ si, že bychom také my našemu panu prezidentovi říkali „jasné slunéčko“... Já si to představit nedovedu.

A ještě jsme ve stepi potkali chlapíka v černém pyžamu, s kovojským kloboukem na hlavě a svislými kníry. Čurila Plenkovič se ten člověk jmenuje. To je, co! To by u nás v Holešovicích ani do hospody nemohl, jak by se mu smáli. Ale tady požívá všeobecné úcty, i když chodí v pyžamu i do kostela. – Bohatě nás pohostil ve svém domě na Ptačím vršku a pak nás zavedl do chrámu archanděla Michaela s plamenným mečem a tam nám ten nejvrchnější pop požehnal zbraně. Prý to pomáhá.

Pak nás pan Plenkovič zavedl k jasnému sluněčku knížeti Vladimírovi. Jeho manželka kněžna Apraksějevna nás pohostila místní specialitou – studenou kořínkovou polévkou. Velice zvláštní pokrm, chutí obtížně popsateľné, ani se o to nepokusím. Kníže nám ochotně popsal, kudy se dát, abychom ten Sovětský svaz neminuli. Je to sympatický starší pán, rád si hraje, asi to bude věkem. Kůň je jednou hříbětem, člověk dvakrát dítětem, říkala už za protektorátu teta Kateřina.

Taky jsem si v Kyjevě zaskočil na poštu, jestli tam náhodou... a ono ani náhodou. Ale to nic, nemysli si, že je to výčitka! Ani náznak. Stejně jsem s tím nepočítal. Ostatně myslím, žeš můj poslední dopis nedostala. Vždyť by to musel být zázrak, kdyby Ti z takové dálky tak brzy došel. Kdoví, kde ještě bloudí. Je tady pěkně, lidé jsou dobří, ale některé věci nefungují tak, jak jsme na to zvyklí.

Že je mi po Tobě moc smutno, Aničko, to Ti ani psát nemusím, že. Vím však, že tam doma, tolik ode mne vzdálená, na mne myslíš a trpělivě čekáš, protože víš, že se tu zbůhdarma nevlákám, že tu nejsem za zábavu, nýbrž plním důležité poslání. A že na Tebe bez ustání myslím.

*Líbá Tě Tvůj milující
Oldřich*

Nastal čas loučení. Vojska plukovníka Kotulána věděla aspoň přibližně, kudy se dát. Nebo spíš kudy se nedat. Moskvě se musí vyhnout velkým obloukem, to jim důrazně kladl na srdce kníže Vladimír ve své hvězdné hodině poté, co schytl pecku do hlavy správně umístěným válečkem na nudle, když opouštěl Peckovu jámu. Teď už zase upadl do nevypočitatelného stavu, bezednou apatii střídala hyperaktivní, nekoordinovaná činorodost. A přitom kněžna Apraksějevna už podávala svoji kořínkovou polévku uvařenou a docela teplou.

Profesora Weinbergera po celý čas, který trávil v Kyjevě a okolí, trápila otázka, kterou nevyslovil jenom proto, že nebyla vhodná

chvíle ani vhodná osoba, které by ji položil. Sebestředný bohatýr Čurila Plenkovič se o cukráře, vlastence, publicistu a myslitele z podunajské monarchie sotva mohl zajímat, kupečtí synkové Vaska a Michajlo byli nevzdělaní burani, za které myslel Čurila. Profesor se zkusil zeptat při orgiích jemu přidělené orgijnušky, jenže ta měla v hlavě jen ty své plavé vlasy na hlavě. Kníže Vladimír by mu určitě odpověděl nějakým zapeklitým dvojverším. Kněžna Apraksějvna však zdá se být osobou s bystrým myšlením.

„Nevíte, jasnosti, neprošel-li kdy Kyjevem znamenitý vídeňský cukrář a myslitel Christian Immanuel Kepke-Kapkawski, s největší pravděpodobností v nedůstojném stavu, zarýglován v černém havranu s želízky na rukou?“ zeptal se kněžny rovnou.

„Nenazvala bych takovýto stav nedůstojným,“ usmála se na něj kněžna trpce. „Za Sovětů se takovéto stavy přiházely lidem znamenitým, inteligenci a starou šlechtu nevyjímaje. Černé havrany jezdily kolem naší zemljanky jeden za druhým a vozily znamenité muže a ženy za Ural. Byl-li mezi nimi také Christian Immanuel Kepke-Kapkawski, to nemohu vědět...“

„I tak vám děkuji. Tak tedy za Ural, na Sibiř...“

Než vyrazili, po staroruském způsobu poseděli slabou půlhodinku v zemljance na kufrech a společně si pomlčeli. Mlčení mnohdy poví víc nežli plamenné proslovy.

„Snad byste měli jet do tajgy k Babě Jaze. Ta baba je čarodějnice, ta ví všechno. Žije v chaloupce na kuří noze, všichni ji tam znají, snad se doptáte, kde zrovna parkuje. Jenom je třeba správně se zeptat,“ poradila, než odjeli, kněžna Apraksějvna a dala každému požehnání.

„Jak zní správná otázka na Babu Jagu, kněžno laskavá?“ zeptal se zvědavý profesor Weinberger.

„To kdybych věděla...“

Objali se, políbili, po žebříku z knížecí zemljanky vylezli a co to neviděli! Jejich vozidla změnila barvu: Lada Niva už není skoro bílá

a gazík s polní kuchyní už není kokakolově červený a nenese nápis PIZZA DO DOMU. Zatímco dleli v zemljance a sytili se kořínkovou polévkou, kdosi natřel obě auta i polní kuchyni zářivě zlatou barvou a opatřil je nápisem:

БАНКА КИЕВАНКА

www.churillaplenkowich.ros

Na levém předním blatníku Lady Nivy se třepetal bílý čuriloplenkovský praporek PRAVDA ZVÍTĚZÍ!

„Nevadí,“ řekl plukovník Kotulán spokojeně, „aspoň po nás nikdo nebude chtít pizzu. S takovou od nás nikdo nebude nic očekávat.“

„S takovou se nás možná budou bát,“ dodal profesor Weinberger.

Ráno vyrazili. Bez kuchaře okultisty Jurajdy jich už bylo jenom šest: velitel plukovník Kotulán, podplukovník vojnín profesor Weinberger, praporčice Melodie Podpolanská-Křoupalová a tři prostí vojíni – konceptualista Pytlíček, pacifista Navrátil a specialista Pecka. Snad tu svou Peckovu jámu nezapomněl v Kyjevě na knížecím dvorečku! Bylo by jí škoda.

Sotva vyjeli, spatřil Pecka ve zpětném zrcátku knížete Vladimíra: vystrčil hlavu ze zemljanky, vylezl na dvoreček, pod levou paží měl solární panel a pod pravou dvouplotýnkový vaříč. Rozhlédl se obezřetně a dlouhými kroky skoky zamířil do zastavárny.

Co je napsané, je literatura a nelze to brát doslova. Je to jenom náznak čehosi, co by eventuálně mohlo mít jakýs takýs, několikový výklad. Záleží na interpretovi. Literatura dokáže vyklouznout z každé nepřijemnosti.

Rozhodl jsem se pro cestu kolem světa a ztroskotal na galéře vprostřed oceánu, v nočních můrách. Osud průměrného galejníka je prostý: přikován k veslu vesluje a vesluje a vesluje tak dlouho, dokud nezemře. Je-li galéra poražena v bitvě, vítězové ponechají galejníky přikované, snad je na oslavu vítězství počastují hltém kořalky. A vesluje se dál. A vesluje a vesluje a vesluje... Nejsou přece tak pošetilí,

aby se zbavili funkčního pohonu. Zanechal jsem všech nadějí a vesloval a vesloval a vesloval: bum bum, bum bum, bum bum...

Proč my, suchozemci, tolik sníme o moři? Ďjó, moře! Vylezl jsem z postele, vyčistil si zuby, provedl pár cviků, posnídal kávu prostou, bez cukru a mléka, vykouřil cigaretku – literáti zpravidla kouří na lačný žaludek – a zahleděl se do stěny.

Na stopě

1

Cesta je prach
a štěrk
a udusaná hlína
a šedé šmouhy
kreslí do vlasů
a z hvězdných drah
má šperk
co kamením se spíná
a pírka touhy
z křídel Pegasů...

V Ladě Nivě, která jako vždy jela v čele, neboť i když změnila barvu, stále zůstávala velitelským vozidlem, pečovala Melodie Podpolanská na zadním sedadle o neposkvrněnost své obličejové fasády. Hleděla do příručního zrcátka a broukala si Krylovy romantické protesty.

Volantem kroutil velitel plukovník Laďa Kotulán a tiše se užíral. Chmurné myšlenky mu poskakovaly v mozku a uzrávaly, narážely přitom do lebeční kosti. Kdyby nebyl velitelem s posláním, zašel by do hospody a pil tam pivo a rum až do uzavírací hodiny a pak by přemlouval hospodského, aby ještě chvíli zůstal a nevyhazoval ho, aby mu ještě nalil, a ještě a ještě, dokud do něj ještě něco vejde. A pak by si koupil flašku na cestu, načal ji hned před hospodou a dokončil v kasárnech. Kdyby, kdyby... Kdyby byly v řiti ryby! Jakápak kasárna, když armáda byla zrušena. Vždyť je z něj soukromník. Jako soukromník řídí velitelské vozidlo a veze v něm dobrovolníky spolubojovníky do války se Sovětským svazem. Kdyby se tak strašně

opil a tak strašně opilého kdyby zastavila policie, pokuta by ho jistě neminula a ještě k tomu by přišel o řidičák. Kdyby... Zase to kdyby! Kdyby nic nezmění, nikam nevede. – Kotuláne, Kotuláne, jaký ty jsi velitel! Už jsi přišel o celou třetinu vojsk, a to jste ještě nepřítel neviděli ani z dálky. Chceš ten Sovětský svaz čepicí zahlušit? Sám ses na plukovníka povýšil, kapitán ti bylo málo, náfuko jeden vytahovací! Co chceš komu dokázat? Obrátit bys měl, do Bdělé pod Bezdězem se vrátit a tam si s klukama a s děvčetem, co ti ještě zbyli, v písku hrát na vojáčky: číst denní rozkazy, přijímat hlášení, kontrolovat rajony, buzerovat, učit nováčky zdravit... Ani ty vpravovboky, vlevovboky a čelemvzady bys je nenaučil, budižkničemu budižkničemné! Do Holešovic s tebou, za manželkou podnikatelkou, smetí vynášet, koberce klepat, pažitku nadrobno sekat... Jenom jestli by tě vůbec domů pustila, mizero v zaprášených botách!

Profesor Weinberger na sedadle spolujezdce jako by sledoval krajinu, ale nevnímal, že vidí pole a louky, kopečky a údolí, lesy a lesíky, nebe s oblaky a taky ptáky v hejnech i jednotlivě, lišáka Ferinu číhajícího na myši a tři srnky s hlavami skloněnými, protože byl myšlenkami jinde. Myslel na vídeňského myslitele, publicistu, vlastence a cukráře Christiana Immanuela Kepke-Kapkawského; jaké hrůzy musel ten vzácný člověk prožít v černém havranu, když ho vezli za Ural. Určitě v tom vězeňském vozidle s ním byli také zločinci, vrahouni a násilníci a ti si servítek před ústa nedávají. Jaké sprostárny musel nebohý myslitel cestou vyslechnout, co asi vytrpěl! Snad tu po něm zůstaly nějaké stopy, všude je po sobě zanechával: recept na odpolední moučník s brusinkami, náčrt úvahy o stavu lidstva v předposlední fázi napsaný fialovou tužkou na březové kůře, monogram vyrytý rezavým hřebíkem v buku – CIKK. Šlápěj ve zkameněném bahně... Profesor Weinberger po něm v Rusku určitě něco najde. Musí! Vždyť je badatel.

Gazík s polní kuchyní v závěsu řídil Longin Pecka. Naslouchal zvuku motoru a byl spokojený, že šlape jako hodinky, všechno

funguje, jak fungovat má: motor táhne, brzdy brzdí, světla svítí a blinkry blinkají. To proto, že Pecka nezanedbává údržbu. – Ještě, že mě mají, pomyslel si spokojen, – co by si beze mne počali.

Oldřich Navrátil vedle něj se pustil do vyprávění o Aničce Dušičce, ale setkal se s hrubým a zřetelně najevo dávaným nezájmem. Proto zmlkl a zarputile hleděl z okénka do zoraných brázd, na nepravidelnou vlnovku obzoru, vzhůru do oblak. Hryzlo ho svědomí. Ano, sahal té dívčině na prsa, sahal, to je pravda; ale co jiného mohl dělat, když je nabízela? A kdyby jenom to... Jenže copak bylo možné odmítnout, když všichni... i profesor i velitel i ženatý kuchař okultista, všichni kolegové vojáci, ani Melodie nezůstala stranou. Vždyť to byly orgie a ze žaludku ptáka Velikána Velikánoviče nebylo úniku. Měl o tom Aničce Dušičce napsat holou pravdu, nebo udělal dobře, že klíčové situace zamlčel? Ulevilo by se mu, kdyby se jí se svými hříchy svěřil? Neulevilo! Vždyť by ani nevěděl, jak na tu pohromu reagovala, mohl by se leda domýšlet: odpustí, nebo neodpustí? Jestliže vážně komunikace, těžké rozhodování. – Dobře udělal, že jí o tom nenapsal. Až se vrátí, až bude Aničku Dušičku svírat v náručí, určitě jí vyklopí všecko, čeho se ve válce dopustil. Nebo jí to všecko nepoví? Kdoví...

Vzadu pod plachtou, s výhledem omezeným, seděl Pytlíček; správně se jmenuje po dědečkovi, národním umělci, Josef Vorel. Uvažoval velice vážně o konceptualismu. Docházelo mu, že válku se Sovětským svazem nemůže pokládat za své konceptuální umělecké dílo, neboť jde o událost bezkoncepční, vzniklou bez uměleckého záměru, z dopuštění vyšší, nadpřirozené bytosti, která řídí osudy lidí i národů, osudy celého světa, obecně se jí říká bůh. Nebo snad nic neřídí? Neví se, zda to bůh dopustil záměrně, nebo je mu jedno, co tu všichni vyvádějí. Rozhodně to není koncept ve smyslu estetickém, z něž by mohl Pytlíček vytřískat něco pro svoji slávu. Ale proč by měl být slavný? Dědeček Josef byl velmi slavný národní umělec, a co z toho měl? – Státní pohřeb! Za čím se vlastně žene a nač se

hnát? Jaký to má smysl, číhat na sebevrahy pod Nuselským mostem a jejich fotografie ukládat do pětilitrových láhví od okurek...

Velitelská Lada Niva odbočila ze silnice na odpočívadlo ve stínu jilmů, kalín, pajasanů, jasanů a jeřabin s plody rudými jako rtěnka Melodie Podpolanské. Záchod byl všude kolem, proto museli dávat pozor, aby do něj nešlápli. Nemuseli však uvažovat, kde ho hledat. Hlavním důvodem zastávky bylo cosi jiného a velitel to zatím tutlal. Už dlouho nebyl čten denní rozkaz, po němž by následovalo čepobití. Jako by zapomněli, když nevězí v uniformách a necvičí na cvičišti, že jsou armáda. Chyběl jim Prkénko se svým rigidním vojáctvím.

Podplukovník vojín profesor Weinberger nechal nastoupit vojska, zavelel pozor a předal plukovníku Kotulánovi hlášení o nastoupenosti útvaru.

„Děkuji. Útvare na můj povel, útvare: Pohov!“ zavelel velitel a pustil se do hodnoticího proslovu, po němž bude následovat rozkaz velitele.

„Vojska! Už dlouho jsme nedělali žádné vojenské opičárny, protože ve válce není na blbosti čas. Ale aspoň jednou za čas se to musí, abychom nezpustli docela. Ve válce se hlavně bojuje a poráží se nepřítel na hlavu. Ve válce se postupuje od vítězství k vítězství a to se nám dosud, kurva, nedaří. Proč se nám to nedaří? Nedaří se nám to proto, protože se náš nepřítel Sovětský svaz před námi schovává a nám se ještě nepodařilo toho zbabělce najít. Až ho najdeme, tak ho porazíme!“

„Hurá!“ zařvala vojska statečně.

„Vojska! Vzhledem k tomu, že jsme nepřítel nenašli a nemohli ho porazit, musíme táhnout dál, až za Ural. Moskvě se vyhneme velkým obloukem, protože tam žádný Sovětský svaz není. Máme na to v Kyjevě svědka v zemljance. V Kremlu sedí cár Puťkin a to je těžký demokrat, s ním žádnou válku nevedeme, ten by nás, panečku, hnal! Až přejdeme Ural a dorazíme do tajgy, vyhledáme tam na kuří noze Babu Jagu a ta nám už poví, kde se ten vykuk schovává, protože je čarodějnice a kdo jiný by to měl vědět. A taky má na něj pěknou

pífkou, protože SSSR žádné čarodějnice neuznává, leda v knížkách pro děčka. – Vojska, pozor!“ zavelel a vojska zpozorněla.

„Rozkaz velitele.

Za prvé: degraduji plukovníka Laďu Kotulána z hodnosti plukovník na hodnost kapitán z důvodu velkých ztrát jedné třetiny vojsk z celkového počtu třech třetin vojsk. A to je dost dost. Považuji to za velitelské selhání, i když ne velitelem zaviněné, protože nemohl vědět, že je Kazak Kazačok úchyl a pyroman a že Prkénko svlékne uniformu a odejde za krávou. Taky mě nenapadlo, že Baba Jaga odvede v díži kuchaře okultistu vojína Hulajdu, nebo jak se, kurva, ten chlap jmenuje. Jenomže velitel nese za své vojáky odpovědnost, a proto musí být potrestán. Provedení: ihned.“

Kotulán, protože byl jako ostatní vojáci v civilních šatech, si jako strhl z ramen jako nárameníky, jako je hodil na zem a jako je pošlapal.

„Za druhé: kuchařem určuji vojína konceptualistu Pytlíčka, protože praporčice Podpolanská neumí vařit a kdo by to jedl.

Za třetí: směr postupu – Zauralí. Velkým obloukem se vyhnout Moskvě, Žižkovu a Libni.

Podepsán kapitán Kotulán, velitel. – Ve válce, vojska, musí být kázeň, nedá se nic dělat. Dotazy? Připomínky?“

Zvedla se ruka vojína konceptualisty Pytlíčka.

„Kapitáne, já taky neumím vařit...“

„Neumíš? Naučíš se, přece nás nenecháš zemřít hladem!“

Toho dne na posraném odpočívadle daleko od Moskvy stal se z plukovníka zase kapitán Kotulán a vojín konceptualista Pytlíček se naučil vařit.

Co bych vám k tomu všemu, paňi, ještě řekla... O tom jejich kuchaři okultistovi se toho málo ví. Skoro nic se o něm neví. No, jak se honem jmenuje, jak vylezl z roury u Kuřích Vod s tím druhým, když už byla armáda zrušená. Ani se nedivím, že z té roury vylezli, co by celou dobu dělali v rouře. Ještě jakýsi

Stěnolezyn, o tom jenom vím, že padl v boji se Sovětským svazem jako první a pak ho zpopelnili. A to je tak všecko. Ono se tam u nich, jak teďka jsou, moc nezpopelňuje, většinou je zakopají do země, aby měli kam chodit naříkat. Nad plechovkou s popelem to není ono. Jak ti dva do té roury vlezli a proč, co tam dělali a jak dlouho tam byli, to nám už dneska, paňi, nikdo neřekne. Některé věci holt se nikdy nedozvíme a můžeme se akorát domýšlet. On je totiž sirotek z obou stran, jak po tatínkovi, tak po mamince, jenže to já už taky, paňi, ale to ještě neznamená, že bych se kvůli tomu musela dávat na okultismus a vykládat mamince do záhrobí, co jsem dnes vařila k obědu. A kdoví, jestli je ten chlap vůbec sirotek, jestli on není odložené dítě! I taková, když se najdou někde u popelnic nebo v popelnici, strčí do sirotčince. Když jste v sirotčinci, ještě to neznamená, že musíte být sirotek. U těch, u sirotků, se většinou ví, jak se jmenují, na to mají papíry úřední s razítkem, ale ti, co je nějaká krkavčice pohodila jen tak, v igelitové tašce z Kauflandu, kde by vzali papíry. Ta má jiné starosti než shánět papíry pro vlastní děcko, když už je odkládá. Jestli má ona svoje papíry vůbec v pořádku! Ta šup děcko pryč a honem zpátky do hospody, aby se jí nedopité pivo nezprčilo, nebo někam za roh do křoví si píchnout nebo zapíchat. Však je znáte, potvory, a dřív to nebylo jinačí. Tak teď ten chudák sám neví, jestli je Jurajda, Župajda, Kulajda, Hulajda nebo co vlastně je. Jak to má taky vědět, když mu to neměl kdo říct. Není divu, že takový člověk potom raději zaleze do nejbližší roury, jenomže to je pouze provizorní řešení, v takové rouře nikdo, paňi, dlouho nevydrží, lepší to má v armádě, tam je o něj postaráno, tam se i podvlíkačky fasujou. Jenom se jménem si nejsem jistá, nikdy jsem u vojska nebyla ani na návštěvě u brány, ani u plotu kasáren, jestli i jména se tam můžou nafasovat. Na okultismus se dal jenom proto, aby se mohl maminky zeptat, jak se vlastně doopravdy jmenuje.

Jenomže se škaredě spletl, i když ona už našťestí zemřela a on se jí skrz stolek doklepal až do záhrobí, sama nevěděla, jak se ten chlap, co by měl být tatínkem, vlastně jmenuje, protože jich bylo víc: Jarda, Pepík, Jura, Antonín, Petr a Pavel, dvojčata, Miroslav a Konrád... Ještě někdo? Viktor, ano, ten taky. Ani u jednoho ale nevěděla, jak se jmenuje příjmením. No a v tom sirotčinci mu jméno sice dali, ale pak zapomněli, jestli Jurajda, Župajda nebo Župajda, Kulajda, jak vlastně, a tak tomu chlapečkovi z popelnice říkali každý jinak. Našťestí to bylo dítě inteligentní, na každé to jméno slyšelo a dodnes slyší. Některé věci se, paňi, do smrti nedozvíme, kdybychom se rozkrájeli, jak je to doopravdy. Vždyť ani když umřete, nevíte, jaké to je. No, možná se to tam dozvíte, ale nikomu na světě už to neřeknete, ani svému sirotkovi, protože jste umřela, a kdo jednou umře, má vystaráno. Tak se věci mají. Ani se mu nedivím, že s tou babou odletěl v díži. To jsem vám, paňi, neřekla? Nabrnkl si v Kyjevě jakousi ženskou a ta ho v díži odvěkla někam na Sibiř. To si neumíte představit, jakou měl ten jejich komandýr Kotulán zlost. Ve válce je každý voják potřebný, a teď tohle. Kuchař, a odletí si s babou v díži! On se s ní ten okultista spirituálně spojil a co čert nechtěl, byla to čarodějnice – tam je tak neupalovali jako u nás v Jeseníkách, akorát je vyhnali na Sibiř – a ona si pro něj přilítla až do Kyjeva. Má, co chtěl. Ted' už mu nikdo z té sibérie nepomůže, ani Kotulán, i když je velitel. Některé věci se nemají dělat, a když už se udělají, co pak. Jako ten člověk, co vlezl na palubu, protože byl zvědavý, jak se taková galéra pohání, když tak rychle uhání. Člověk nemusí vědět všechno, to mi, paňi, věřte!

Moskvě se vyhnuli velkým obloukem po obvodu kružnice se středem v Kremlu, o poloměru nejmíň tisíc, nebo spíš dva tisíce pskovských verst. Nebo snad dokonce tři tisíce? Zkrátka po hodně vzdáleném

oblouku se vyhnuli Moskvě pamětlivi slov knížete Vladimíra, vzácné a respektované historické osobnosti a zbožného pravoslavného křesťana. Ačkoli dali na jeho radu a Moskvě se vyhnuli, na Sovětský svaz Kotulánova vojska dosud nenarazila.

V kamenité, neúrodné krajině, kde se silnička ztrácela v pleveli: lebedě, rulíku zlomocném, pelyňku černobýlu, bolševníku nádherném, v lopusích a kopřivách, dokonce se na ní už košatily náletové dřeviny: břízky, jeřáby, trnky a hlohy, až se docela ztratila v řídkém lese, který se dal docela snadno prokličkovat mezi stromy, přijeli do vesničky bez lidí a bez dobytka. Krčily se tu dřevěné domky, kdysi přeplněné poezií a člověčinou, lidským zpěvem, hovorem, smíchem, ba i kletbami jadrnými, mlaskáním facek i mlaskáním u jídla, když byla k obědu šči i kaše, strava naše. Nyní tu zazníval jenom zpěv ptactva, troubení jelenů, vytí vlků a mrouskavé mňaučení zdivočelých koček a kocourů. Kůň nezaržál, kopytem okutým o stání neuhodil, kravička nezabučela, kanec nezachrochtal... Snad se nedal k cirkusu? Taková malebná ruská dřevěná děrevňa a jediný človíček holeček nikde k zahlédnutí. Zastavili, vypnuli motory a zaposlouchali se do ticha. Nic nenasvědčovalo tomu, že by tu byl někdo, kdo by dokázal odpovědět na jejich klíčovou otázku: Kde je Sovětský svaz?

Jen říčka Ťopa zurčela ve vrbičkách a prostořeká sojka zvěstovatelka varovala přírodu sojčím pokřikem před vetřelci. – Když vtom se ozval statečný kykyrykot pyšného kohouta, jímž oznamoval celému světu a jeho okolí, že se mu právě podařilo ukojit jednu ze svých podřízených slepic. Bylo to nadějně: kde je kur domácí, měl by být i hospodář či hospodyně. Rozběhli se za ptačím voláním a po pár krocích je zarazil hlas člověčí:

„Stůj! Kdo tam?“

Stáli před chatrným laťkovým plotem kolem zahrady s přerostlou podzimní trávou a zeleninovými záhony, z velké části sklizenými. Na stromech ještě visela neočesaná jablka, listí však

už z velké části opadalo. Zahrada patřila k polorozpadlé chalupě pokryté došky obrostlými mechem. V zahradě parkovalo letadélko U-2 přikryté děravou plachtou. Nouzově tu před lety letoucími přistál poručík Meleško, protože se mu zadřel motor a se zadřeným motorem se nedá udělat nic jiného než nouzově přistát. U letadla stál voják v ušmudlané uniformě a dlouhou flintou s nasazeným bodákem na ně mířil. Na náramenících měl dvě kovová písmena, verzálky: CA – Credit Anstalt, napadlo profesora Weinbergera, měl v té bance ve Vídni uložen menší obnos. Ale proč má ten voják na ramenou banku?

„Stůj, nebo střelím!“

„Nestřílej, vojáku, my jsme taky vojáci. Civilní šaty máme jenom kvůli utajení. Přece nebude voják střílet na vojáky! Já jsem kapitán Kotulán a tohle jsou moje vojska,“ řekl kapitán Kotulán ruštinou, kterou ho na žižkárně v Opavě naučil vojín absolvent Luděk Nekuda za své prezenční služby. „Hledáme Sovětský svaz.“

V tu chvíli profesoru Weinbergerovi docvaklo, co ta dvě písmena znamenají: Советская Армия – Sovětská armáda, jejich nepřítel. Je-li tento voják příslušníkem Sovětské armády, nemůže být Sovětský svaz daleko.

„Co mu chcete?“ zeptal se voják s puškou.

„V čestně a řádně vyhlášené válce ho chceme porazit a vládu věcí do rukou lidu vrátit.“

„Fakt?“ podivil se voják. „A co z toho budete mít?“

„Vděk a slávu!“

„Hned bych šel s vámi, děvče a chlapci, pro vděk a slávu, kdybych měl čas. Jenomže musím hlídat tenhle křáp, než mě vystřídají nebo než to přijdou opravit a odletí s tím ke všem čertům do horoucích pekel. Major Vojnovič mě sem poslal, už je to drahně let, a pak emigroval, satanáš, do Germánie. Hoví si pěkně v Mnichově, pivo popíjí, preclíky příkusuje, do koncertů chodí a na mne zapomněl.“

Ten voják se jmenoval Ivan Vasiljevič Čonkin a měl to už za pár do civilu, když ho major Vojnovič zapomněl u letadla na stráži. Vesnice se jmenovala za cara Chudá, za Sovětů ji přejmenovali na Rudou. Místní lidé letadla nekradli, takže si tu Čonkin žil docela dobře s listonoškou Ňurou Beljaševovou a ochočeným kancem Borkou, líp než v kasárnech, kde mu každou chvíli někdo plivl do ucha a staršina Peskov ho neustále peskoval. Soused Gladyšev byl ochotnický vědec a dobrý kumpán, dokázal pálit z hoven kořalku, velice silnou. Ňura si svého Ivánka hýčkala a tak plynul čas v klidu a míru, protože také válka veliká, vlastenecká se Chudé Rudé vyhnula velikým obloukem. Až se sem jednoho dne doneslo, že byl v Almě-Atě zrušen Sovětský svaz. Jenže vojáka Čonkina Ivana Vasiljeviče strážní služby nikdo nezprostil. Dál trčel s bodákem na pušce u letadélka v Ňuřině zahradě.

Kolchoz se rozpadl, pole zůstala neobdělaná, lidé začali z Rudé Chudé odcházet za prací do újezdního města Glycerinova, ti odvážnější rovnou do Moskvy, protože všichni dostali doklady a mohli si dělat, co je napadlo. Byli svobodní. Voják ovšem svobodný není, je vázán předpisy, přísahou a velitelským rozkazem. Čonkin musel na ztracené vartě hlídat pokazený aeroplán, protože jej nadřízení neodvolali.

Také soused vědec Kuzma Matvějevič Gladyšev odešel přesvědčen, že na Západě zpeněží svůj vynález – vodku z hoven, protože hoven jistě mají všude dost. Kdo ví, kam ho vítr zavál! Listonoška Ňura přemlouvala Čonkina, aby hodil flintu do žita i s bodákem, aby spolu odešli hledat štěstí někam jinam, když už mohou odejít. Jenže voják Čonkin nemohl. Služba je služba. Ňura mu řekla, že má život jenom jeden, a doprovázena kancem Borkou – nemohla ho tam přece nechat samotného, vždyť ho jako malé selátko sirotu z flašky mlékem od krásy Krasavky odkojila – odešla z Rudé Chudé směrem západním. Při první příležitosti se dali k cirkusu. Parádní kousek Jízda na kanci Borisovi je proslavil po celé Rusi rozlehlé,

před Uralem i za Uralem, na Krymu, na Sachalinu, Kamčatce i na Kurilských ostrovech. Zatímco usínali na vavřínech, Ivan Čonkin hlídal letadlo. Pod jeho křídla se ubytovaly slepice, kohout Grigorij Kokrgelič si sám pro sebe obsadil kokpit a tam se velice naparoval, potají zkoušel, jestli by se mu nepodařilo – když to na vlastních křídlech nedokáže – vzlétnout. Kdepak, nepodařilo se mu to, se zadřeným motorem nevzlétl ani poručík Meleško, pilot. Jak by tedy mohl vzlétnout nafoukaný kokot Grigorij Kokrgelič! Aspoň si tam tahal oblíbené slepice a ukazoval jim na výškoměru, jak se ručička ani nehne. Že mu to ten Čonkin dovolí!

Vojín konceptualista Pytlíček zatopil pod kotlem polní kuchyně a uvařil k večeři meruňkové knedlíky sypané tvarohem a strouhaným perníkem, polévané rozpuštěným máslem. Kdo chtěl mák, dostal mák. Ty knedlíky Čonkina málem dostaly. Jednu chvíli docela vážně uvažoval, že to tu zapáchne a půjde na Sovětský svaz s nimi.

Jenže Čonkinovi Sovětský svaz nic špatného neudělal. Vždyť mu dal vzdělání, ve škole ho naučili číst, psát i počítat, řekli mu, kdo vymyslel žárovku a že hruška padá ze stromu rovnou na zem, protože je na to zákon. Sovětský svaz mu uvázal kolem krku rudý šátek, to je prolitá krev dělnické třídy, a udělal z něj pionýra, který sbírá pro svoji sovětskou vlast sběr, a když někdo zahodí na ulici papírek od karamely, vajgla nebo jiné svinstvo, tak jej pionýr na to upozorní, aby to ale honem zvedl, nebo se to na něj řekne milicionárovi a ten už si s ním poradí. A kdyby byl Čonkinův tatínek kulak, tak by to na něj pionýr taky musel říct, aby ho zavřeli. Jenže Čonkinův tatínek Vasilij žádný kulak nebyl, protože nebyl. Zmizel ještě dřív, než se Čonkin narodil. Třeba byl kulakem někde jinde, tam, kde byl. A když byl Váňa v příhodném věku, dali mu festovní holínky a uniformu, na zimu válenky a vatovaný kabát, do ruky mu vrazili pušku s bodlem, ale nemusel ji tahat pořád s sebou, měl ji schovanou u staršiny Peskova ve skladu, když dělal kzemivztyky a jiné vojenské úkony. Taky jídlo mu Sovětský svaz dával třikrát

každý den. Než ho dopravili do Rudé Chudé a tam na něj zapomněli. Jenže to na něj nezapomněl Sovětský svaz, ten vůbec nevěděl, že nějakého vojáka Ivana Vasiljeviče Čonkina má. To major Vladimír Vojnovič ho nechal stát na ztracené vartě na holičkách. – Tak proč by měl po boku jakýchsi jinostranců v civilu vést se Sovětským svazem válku? Kvůli meruňkovým knedlíkům?

„Tak nám aspoň řekni, kde se schovává,“ snažila se z něj po Pytlíčkových znamenitých knedlicích vylákat Melodie Podpolanská, když v chalupě opuštěné listonoškou Ňurou Beljaševovou a kancem Borkou, cirkusovými umělci, Čonkin odšpuntoval láhev zašpuntovanou smotaným hadříkem a nalil každému sto gramů vodky vědce Kuzmy Matvějeviče Gladýševa. Amatérský vědec zanechal několik plných sudů ve sklepě, se vzorkem v láhvi od slunečnicového oleje, pečlivě vymyté, a s recepturou v hlavě odešel do světa. Měl namířeno do Skotska, tam už na něj v pálenicích jistě s otevřenou náručí čekali. Jenže se neví, dorazil-li, nebo nedorazil. Váňovi se Melodie líbila, od té doby, co mu Ňura odešla k cirkusu, neviděl živou ženu, a Melodie si byla vědoma svých předností, protože se líbila kdekomu, ne-li každému.

„Jak to mám vědět, kde se schovává? Tvrdu tady jako... Vždyť ani nevím, že se zrušil. A když se zrušil, tak je zrušený, nač ho hledat? Proč se tím zabývat?“

Vodka byla mocná, museli ji ředit a měla neobvyklý buket.

„V Moskvě není, to víme na beton,“ řekl Kotulán.

„Já bych řekl, jestli je, že je právě v Moskvě,“ řekl Čonkin. „Protože v Moskvě mají všechno. Taky je tam Lenin a ten ho vymyslel. Lenin je věčně živý v mauzoleu u Kremelské zdi, to jsme se učili ve škole i v politickém školení mužstva na vojně, takže Sovětský svaz bude někde poblíž. Třeba v Kremlu. Já bych ho hledal tam.“

„V Kremlu je přece cár pravoslavný, despota Puťkin, osvícený demokrat,“ namítl profesor Weinberger.

„Třeba je tam Sovětský svaz s ním, s cárem Puťkinem,“ navrhl Čonkin. „Proč by nemohl být cár Puťkin taky cárem Sovětského svazu? Určitě by ho to bavilo.“

„Hm,“ udělal Kotulán, napil se a vyprskl. Málo ředil. „Z čeho že je ta vodka pálená?“

„Z hoven.“

„Hoho,“ zasmáli se všichni, protože nevěřili, a dál už se po původu nápoje nepídili. Čonkin měl čisté svědomí, surovinu k výrobě Gladyševovy vodky nezamlčel.

„Říká ti něco jméno Christian Immanuel Kepke-Kapkowski, vídeňský cukrář, vlastenec, myslitel a publicista?“ zeptal se ho profesor Weinberger. Tuto otázku kladl každému, koho potkali. Kdo se nezeptá, ten se nedozví. Za optání nic nedáš. Líná huba, hotové neštěstí. „Neprojížděl tudy, náhodou?“

„Co by dělal vídeňský cukrář, vlastenec, myslitel a publicista v Rudé? Sem ani miškář nezavítá, jak je rok dlouhý. Koho by tu miškoval...“

„Zřejmě už bude za Uralem.“

„Za Uralem toho je...“ řekl Čonkin, aby řeč nestála. Pocítil, že se k němu přivinula Melodie, že se k němu vine víc a víc, že ho ovíjí a to mu dělalo tuze dobře. Nejdřív skvělé meruňkové knedlíky a teď ženská jak pro cára... Není v tom nějaká čertovina?

„Opravdu s námi nepotáhneš? Nerozmyslel sis to? Mohl by sis to rozmyslet,“ vábila ho Melodie. Chtěla si dokázat, že jsou její zbraně funkční.

„Možná, že bych docela rád, ale nemůžu.“

„Pročpak?“

„Protože tu hlídám letadlo U-2 a nikdo mě té povinnosti nezprostil. Každý má na světě svoje poslání, ani o tom nemusí vědět. Nikdo tu není zbytečně. Každé zvířátko, každá věc má svůj smysl,“ vyprávěl Čonkin zeširoka, nač ve svém strážním osamocení přišel. „Mým posláním je hlídat letadlo, dokud někdo nepřijde a to letadlo

neopraví a neodletí s ním, aby mělo smysl. Smyslem letadla je lítání a příčinou, proč nelítá, je prasklé olejové potrubí a zadřený motor. Zvykl jsem si na to letadlo, přirostlo mi k srdci. Nemůžu je přece opustit, nechat jen tak pohozené v zahradě s chatrným plotem, aby je někdo odvezl na žebříňáku a rozebral na malé kousky, aby si křídly vyspravil děravou střechu. Bylo by po letadle. A co moje poslání? K čemu bych pak byl, já, sovětský voják Ivan Vasiljevič Čonkin! Mohl bych se pak matce vlasti do očí podívat? Do ucha by mi naplivala a dobře by udělala.“

„Dobře,“ řekl Pecka, oči mu zajiskřily touhou. „Ale jaký smysl má letadlo, když nelítá?“

„Nemusí létat, aby mělo smysl. Ted' pod jeho křídly přespávají slepice a kohout Grigorij Kokrgelič se zabydledl v kokpitu. To přece dává smysl. A já při tom hlídání letadla se starám o slepice, aby je kuna nezardousila, luňák neroztrhal. Za to mi snášejí vejce. Přece neopustím své poslání a slepice kvůli meruňkovým knedlíkům...“ řekl Čonkin nejistě. Melodie se kolem něj vinula velice přesvědčivě a to ho mátllo. Vyvinul se aspoň částečně z jejího vinutí a nalil všem po dalších sto gramech kořalky.

Jedna sklenice zůstala nedotčená. Longin Pecka zmizel z chalupy s baterkou a žádný ho nepostrádal, ani baterku, svítili si petrolejkou. Kotulánovi muži a žena tušili, co má za lubem, protože ho znali. Kdyby se chtěl někdo s nimi vsadit, vsadili by se s lehkým srdcem a vyhráli. Čonkin Peckovo zmizení nepostřehl, byl zaujat Melodií a etickým problémem. Vlastně to problém nebyl, vždyť měl jasno, jen to chtěl novým přátelům, vlastně nepřátelům – vždyť byli se Sovětským svazem ve válečném stavu – srozumitelně vysvětlit. Aby pochopili, proč svou ztracenou vartu neopustí.

Nejobtížnější bylo vysvětlit slepicím a hlavně tomu jejich namyšlenému kokotovi, že je to v jejich zájmu. Mají malou hlavičku a sebejasnější věci chápou jenom ztuhla, pomalu. Musel jim slíbit

vyhlídkový let, aby ho pod plachtu k aeroplánu U-2 vůbec pustili. Takováto možnost však byla pro nelétavé ptáky neodolatelně lákavá.

„No tak dobře,“ souhlasil nakonec Grigorij Kokrgelič, „ale budeme se dívat, abys něco nepokazil.“

Slepice uvolnily místo, Longin Pecka si odskočil do Peckovy jámy pro nářadí a pustil se do díla. Sundal plachtu a v záři baterky se zaskvěla nádherná U-dvojka ve stavu zachovalém, sen každého aviatika. Začal zevrubnou prohlídkou motoru a zjistil, že olejové potrubí není popraskané, že se poručík Meleško škaredě zmýlil, když tvrdil, že má zadřený motor. Možná, že si zadřel ten svůj motor, letadlo však bylo v pořádku. Po chvíli pátrání po příčině havárie se dal Pecka do hlasitého smíchu. Dlaněmi se plácal do stehen a slepice poděšeně kdákaly. Nebyly zvyklé, aby se někdo v jejich blízkosti plácal do stehen a vydával lidské zvuky.

„Ten vůl!“ vykřikoval Pecka mezi výbuchy řehotu. „Ten blbec Meleško! Zadřený motor... Vždyť mu došla šťáva!“

„Jaká šťáva?“ nechápal Grigorij Kokrgelič. Myslel si, že musí všechno vědět, i když se to jej osobně, ani jeho slepic, netýká.

„Benzin, kerosin, pohonná hmota. Kdoví, co do těchhle mašin lili...“

„Aha, teď je mi to jasné,“ prohlásil kohout důležitě, „myslel jsem, že myslíš šťávu.“ – Rozhlédl se po slepicích, jestli se na něj obdivně dívají, když se tak odborně baví s vojínem specialistou. Ano, sledovaly ho oddaně. Neměly nad něj. Nejoddaněji se na něj dívala Leonida Iljevna, slepice s hustým obočím srostlým nad zobákem, poslední v řadě, pajdavá a nevzhledná, vychrtlá, ostatními slepicemi šikanovaná a kohoutem zanedbávaná do té míry, že musela snášet neoplodněná vejce.

Až do bílého rána se Longin Pecka zabýval muzeálním avionem. Vyčistil a promazal všechny součástky, vypulíroval křídla potažená perkálem i plexisklo kokpitu, vyčistil trysky a do nádrže nalil benzin

určený pro jejich válečná vozidla. Když vyšlo slunce, stál v zahradě letoun zelené barvy s rudými hvězdami připravený k letu, pyšně se blyštěl. Slepice si posedaly na křídla a kohout vlezl do kabiny se samozřejmostí domácího pána. Ke knyplu však přece jen pustil Pecku. Než k tomu ale došlo, musel Pecka nastartovat. Ať točil vrtulí, jak chtěl, nic. Motor nenaskočil. Byl zvyklý na jinou šťávu. A tu se dostavil spásný nápad.

Pecka vtrhl do chalupy. Už by měla být snídaně, ale nebyla. Všichni ještě vospávali včerejší Gladyševovu vodku: na lavicích, na peci. V manželské posteli s malovanou pelestí ležel Čonkin s Melodií Podpolanskou ovinutou kolem těla. Jediný nespal, rád by se vymanil, ale vymanit se nemohl. Melodie, i když spala, držela ho pevně. Co uchopila, jen tak nepustila.

„Tak mi aspoň řekni, kde schováváš tu mocnou kořalku?“ zeptal se ho Pecka.

„Ve sklepě v sudu.“

Spáče probudil řev leteckého motoru. Vyběhli z chalupy v okamžiku, kdy se letoun U-2 s výsostnými znaky Sovětského svazu, se slepicemi na křídlech a kohoutem v kabině, odlepil od země. Pilotoval sice Pecka, ale zvenku to vypadalo, že pilotuje Grigorij Kokrgelič. Tvářil se jak opravdový člověk Meresjev před sestřelením. Slepice na křídlech hřadující se krčily ve větru a byly pyšné, že ač ptáci hrabaví, nelétaví, přece letí. Zatínaly spáry do křídla, aby je to neodfouklo. Jenom Leonida Iljevna zatínala málo, a tak ji to odfouklo. Ve volném pádu ji napadlo roztáhnout vlastní křídla a hle: slepice odstrkovaná a posmívaná, hubená, zanedbávaná a neoploďovaná letěla na vlastních křídlech. Kdyby ostatní slepice chtěly, kdyby našly odvahu, mohly také letět na vlastních. Jenže ostatní slepice odvahu nenašly.

„Já letím! Já letím!“ volala Leonida Iljevna nadšeně do větru a ostatní slepice se na ni závistivě dívaly. Letěly sice také, jenže na cizích křídlech. – Kohout Grigorij Kokrgelič v kabině byl na ni pyšný.

Rozhodl se, že Leonida Iljevna už bude snášet jenom oplodněná vejce.

Letadlo se vzdalovalo, zvuk motoru slábl, už z něj byl docela malý vrabčák nad horizontem. Čonkin se zděsil. Rozhodl se, že letadlo, než by o ně přišel, raději sestřelí. Nejdřív běžel pro flintu do kůlny, ale tam ji nenašel. Vzpomněl si, že ji nechal i s bodákem opřenou o letadlo. Našel ji v trávě, kam ji Pecka, než odlétl, jen tak pohodil. Čonkin flintu popadl a tu si uvědomil, že poslední patronu vystřelil loni před Vánoci na zajíce. A netrefil. Co teď? Kromě letadla přišel zrovna o veškerou svoji drůbež; to by luňák ani orel tak rychle nedokázali. Běžet za letadlem pěšky nemá cenu, tak rychlý není, aby dohonil U-dvojku. Čonkin kecl do trávy, hlavu si vložil do dlaní a začal hořce plakat. Melodie Podpolanská s pocitem viny si k němu dřepala a slzy jako hrachy mu utírala kapesníkem zapařeným rtěnkou.

„Neboj, Váňo, on se vrátí.“

A měla pravdu. Za chvíli udělal vrabčák otočku, zvuk postupně zesiloval a zas to bylo letadlo U-2, motor jim ryčel nad hlavami. Když tu začal vynechávat, škytat, až zmlkl docela. Letadlo přistálo nouzově v místech, kde už jednou nouzově přistálo. Prolítané slepice seskákaly z křídel a s hlavičkami zvednutými k nebi přihlížely letecké akrobacii Leonidy Iljevny, která se klouzavého letu na vlastních křídlech nemohla nabažit; obratně využívala vzdušných proudů, stoupala a zase klesala, přemety metala, já letím, já letím, radostně kdákala. Teprve když Grigorij Kokrgelič vznešeně vysedl z avionu a zakokrhal, aby také přistála, uposlechla hlasu svého pána. Její přistání nebylo nouzové, nýbrž elegantní. Radostné očekávání, že bude konečně pojmuta, se jí vyplnilo. Grigorij Kokrgelič na ni vlítl a pojímal ji před zraky lidí i slepic a pojímal a pojímal, až z ní peří lítalo.

„Kurva noha,“ zaklel Pecka, jakmile po úspěšném nouzovém přistání opustil stroj, „popraskalo mi olejové potrubí a zadřel se motor,“ dodal na vysvětlenou.

Čonkin si utřel zbytek slzí do rukávu rubašky a s velkou radostí přikryl letadlo plachtou. Svět se mu z hlavy postavil zpátky na nohy, věci se vrátily na své místo. Zas bylo všechno jako předtím, jak má být.

Moře je kruté i vůči námořníkům moři uvyklým. Už bylo dost těch nočních můr, vracím se na pevnou zem. Od galejnického vesla jsem se osvobodil, rozhodl se utéci strašidlům, ale nevím, jestli se mi to podaří.

Smí se to? Takhle fantazírovat... Nedbat na chronologii, nerespektovat historická fakta, vykrádat postavy z cizích příběhů a přitom usilovat o sdělení pravdy? Skutečnost nelze zaznamenat správně, vždycky z toho vyleze subjektivní interpretace, při níž se nevyhneme zkreslení, deformaci, posunu. Je to individuální záznam, v němž zanecháváme svoji stopu. I kdybychom se sebevíc snažili být objektivní, i kdybychom se skutečnosti drželi zuby nehty, vždycky z toho vyjde zkreslená interpretace. Co je to ta pravda?

Kdekdo tvrdí, že má pravdu... Existuje pravda objektivní, absolutní, pravda nad pravdami? Můžeme se jí dobrat? Tady a teď, nebo až potom – a tam?

Nezbývá než pokračovat v cestě kolem světa...

2

Sovětský voják Ivan Vasiljevič Čonkin nemohl jinak. Vždyť přísahal! Kvůli meruňkovým knedlíkům – stejně by nebyly každý den – ani kvůli Melodii Podpolanské – stejně by nebyla jenom jeho, byla-li by vůbec jeho aspoň na chvíli – nestane se křivopřísežníkem. Jako vyjukaný bažant, s čepicí o dvě čísla větší zapadlou přes uši přísahal věrnost Sovětskému svazu a to není jen tak. Vojenská přísaha není žádná sranda, přísaha zavazuje na celý život. Kdyby to byl jenom

slib, sliby chyby, snad by se dalo uvažovat o eventuálním vycouvání s ohledem na změnu okolností, dalo by se argumentovat faktem nezanedbatelným, že se Sovětský svaz roku 1991 v Alma-Atě sám rozpustil, že tedy strana, které byl slib dán, přestala existovat. Pak by tu byl voják Čonkin sám za sebe, s letounem, který přišel o majitele. Byl by tedy automaticky zproštěn slibu. Slib je totiž něco podobného jako smlouva; v některých civilizovaných zemích je slib dokonce za smlouvu považován. Přestane-li jedna smluvní strana existovat, smlouva se automaticky zruší. Jenže co s přísahou? Přísaha je cosi posvátného, ční nad člověkem až za hrob platná. Kromě toho voják Čonkin nevěřil, že se Sovětský svaz jen tak, sám od sebe, zruší.

Něco tak úžasného jako Sovětský svaz se přece samo od sebe nezruší. Vždyť Sovětský svaz porazil kontrarevoluci a zavedl vládu Sovětů, Leninovou lampičkou osvítil skoro každou chýšku, obrátil toky řek vzhůru nohama, aby tekly do kopce, poradil si s negramotností, dal nám tatíčka Stalina, který rozdrtil proklaté fašistické hordy a zvítězil ve Velké vlastenecké válce. Zrovna tenhle Sovětský svaz se bude kdesi na Dálném východě sám od sebe rušit! To tak. A kdyby se i zrušil, jak by pak s ním vojska kapitána Kotulána mohla vést válku? Se zrušeným? To je přece holý nesmysl!

Nejspíš by bylo správné, kdyby Čonkin s těmi docela milými vetřelci bojoval. Vždyť jsou to jeho nepřátelé, vždyť on je vojákem Sovětského svazu s úkolem hlídat porouchaný letoun U-2. Žel, došly mu náboje. Neměl by je opít a pak pod rouškou noci propíchat bodlem špičatým? Povraždit lidi, kteří se s ním rozdělili o knedlíky? Měl by probodnout krasavici Melodii Podpolanskou, která se k němu vinula? Longina Pecku, který jeho slepicím, pěším ptákům, dal okusit slasti létání? Ty všechny by měl lstivě pobodat a nechat vykrváctet? Ano, měl by, vždyť jsou to nepřátelé Sovětského svazu, jemuž přísahal! – Ne, neudělá to. Jeho úkolem je střežit letadlo. Což také odpovědně plní, letadlo stojí na svém místě, má popraskané olejové potrubí a zadřený motor jako na počátku. Nepřátelé

je neukradou, co by s ním dělali. Svůj úkol plní na výtečnou, odolal všemu pokušení, jeho svědomí je čisté.

Místo krvavé lázně obdaroval Čonkin Kotulánova vojska láhví Gladyševovy speciální vodky a vejci oplodněnými Grigorijem Kokrgeličem; nejkrásnější a nejoplodněnější snesla Leonina Iljevna, slepice, která dokázala hodnou chvíli letět na vlastních křídlech. Poseděl s nimi půlhodinku před odjezdem na kufrech, jak je v zemi zvykem, a pak jim znovu poradil, aby Sovětský svaz hledali v Moskvě. Co by dělal za Uralem, v Asii! Jenže Kotulánova vojska věděla své a pustila se za Ural.

Nad vejci od Čonkinových, potažmo Kokrgeličových slepic dostal vojín konceptualista Pytlíček nápad výlučně konceptuální: shromáždí tolik oplodněných slepičích vajec, aby jimi naplnil uzavřené Mauzoleum Vladimíra Iljiče Lenina u Kremelské zdi na Rudém náměstí, zahřeje vejce na teplotu kvočního těla při sezení na vejcích a teplotu bude udržovat tak dlouho, dokud se z vajec nevylíhnou žlutá kuřátka, čiperná a švitořivá. Pak otevře hlavní vrata mauzolea, záplava čerstvě vylíhlých kuřátek se vyřine kolem strážců do Rudého náměstí, mezi davy Moskvíčů a návštěvníků hlavního města, žlutá záplava se rozlije na všechny strany, ozlatí celou plochu náměstí, lidé po nich budou šlapat, automobily, které mají povolení vjezdu, budou po nich jezdit, taková spousta kuřátek tam bude, až je všecka rozšlapou a rozjezdí a zežloutlé Rudé náměstí opět zrudne. Konceptualista Pytlíček to bude fotografovat, filmaři filmovat, vznikne rozsáhlá dokumentace a Pytlíček se stane nejslavnějším konceptuálním umělcem na světě. Cár Puťkin ho za to, že proslavil náměstí pod jeho okny, vlastnoručně odekoruje Řádem Ivana Hrozného I. stupně, anglická královna, aby něco nezmeškala, propůjčí mu Podvazkový řád z vlastního podvazku, Michal David složí a zazpívá na jeho počest ukolébavku Za bouře. Ještě bylo zapotřebí promyslet podrobnosti: spočítat, kolik vajec zaplní mauzoleum, kde je vezme, kdo mu je oplodní, co na to řekne věčně živý Lenin, jediný

obyvatel mauzolea, uvyklý jiným návštěvám, když ho tam nechají s tolika vejci, a jak bude snášet kvoční teplotu... Otázky, na něž znamenitý konceptualista docela snadno najde odpověď. Od nápadu k jeho realizaci už je pouze nepatrný krůček. Snad nebude od věci navrhnout círu Puťkinovi spolupráci. V mediální době by takovéto zviditelnění mohlo přijít vhod i círovi. A pro círa nebude obtížné sehnat několik vagónů oplodněných vajec a promluvit s věčně živým Leninem o významu konceptu konceptualisty Pytlíčka pro jeho mauzoleum a Rudé náměstí, pro celé Rusko.

Takto uvažoval Pytlíček pověřený po zmizení kuchaře okultisty Kulajdy vařením, když rozbíjel vejce Kokrgeličových slepic do mísy, v níž chystal těsto na palačinky s tvarohem a morušovou marmeládou, které budou k večeři. Tato vejce nebyla určena k realizaci zamýšleného projektu, na tak velkolepou záležitost jich bylo proklatě málo a něco přece museli jíst. Už se smrákalo, uvízli v krajině pusté, porostlé přerostlou trávou a kopřivami, občas nějaký prořídlý lesík, Ural už nebyl daleko. Za Uralem v Asii sídlí Baba Jaga v chaloupce na kuří noze, nejbližší cíl jejich nejistého hledání. Snad bude vědět, kde se Sovětský svaz před nimi ukrývá. Kdo jiný by to mohl vědět nežli čarodějnice?

Seděli kolem ohně jako loupežníci, potřebovali by osprchovat, jenže nebylo kde, ani potůček někde poblíž neublal, jenom ptactvo občas vypísklo ze spaní. Ptactvo se nesprchuje. Jak to ta Melodie dělá, že je pořád jako ze škatulky! Zlaté střevíčky se lesknou, flitry na večerních šatech blýskají v odlescích ohně, úsměv září, Pytlíčkovy palačinky jí chutnají. Chutnají všem.

„Minul ses povoláním, Pytlíčku, vykašli se na konceptuální umění a po válce se věnuj gastronomii hlouběji,“ doporučil mu Longin Pecka.

„Ty lívance jsou božské,“ zapěla chválu Melodie.

„To nejsou lívance, jsou to amolety,“ upřesnil vojín pacifista Oldřich Navrátil.

„Jsou to palačinky,“ ohradil se Pytlíček.

„Vždyť říkám, amolety. U nás doma se palačinkám říká amolety, u nás doma by nikdo amoletám palačinky neřekl,“ vyrazil Navrátil rodinné tajemství.

„Když už, pak tedy omelety,“ řekl profesor Weinberger didakticky.

„U nás doma by nikdo slovo omelety nevypustil z huby. Mně se to přičí jenom zopakovat,“ bránil rodinný úzus pacifista.

„Možná, že jsou to u vás amolety, ale já dělám palačinky a dělám je podle receptu s názvem Palačinky s tvarohem a morušovou marmeládou. Protože bez kuchařky nesvedu ani čaj, ani vejce natvrdo, protože nejsem žádný kuchař,“ přiznal Pytlíček. „Ještě že jsme ji nenechali v Kuřích Vodách...“

„Koho?“

„Kuchařku! Já jsem totiž konceptuální umělec a proslavím se úžasným konceptem Žluté Rudé náměstí. Jen co seženu dotaci. Pak budu nejslavnější na světě, slavnější než Lenin. Zajdu na Slavín k dědečkovu hrobu, sundám čepici, hluboce se pokloním, jak jsem se tomu naučil zde v Rusku, a řeknu tomu národnímu umělci Vorlovi: Tak vidíš, já už jsem taky slavný, slavnější než ty, slavnější než tvůj syn a můj otec básník disident, slavnější než Lenin a přitom se nejmenuju Vorel, ale Pytlíček! To čumíš, dědo!“

„Máš dosti ušlechtilý životní cíl, ty jeden Pytlíčku,“ ocenil jeho promluvu profesor Weinberger, „ale tvoje omelety tě můžou taky proslavit, spíš nežli konceptuální umělectví. Pomni na Kepke-Kapkawského a jeho Sacherův dort! Vždyť by ses už teď mohl dědečkovi na Slavíně pochlubit Pytlíčkovými palačinkami.“

„Nebo taky podílem Pytlíčkových amolet na vítězství nad Sovětským svazem,“ utrousil Oldřich Navrátil.

„Tím si nejsem jistý, Vorlové byli vždycky spíš na umění...“

„Chutným soustem nezarmoutíš ani umělce,“ uzavřel debatu nad palačinkami kapitán Kotulán a nechal kolovat láhev Gladyševovy

vodky, kterou jim, zašpuntovanou hadříkem z Ňuřiny zástěry, dal Čonkin na cestu.

„Dobry večer, dobří lidé,“ zahlaholil ze tmy tajemný ruský hlas. Kdosi se příkradl k ohni, aniž by kterýkoli z Kotulánových vojá-ků, dokonce ani sám velitel, zaslechl kročeje nebo praskot roští. Netušili, že se k nim přiblížil kníže Lapkin, pěší a hladový, s kdoví-jakými úmysly. Zas nějaký kníže! Kolik jich v tom Rusku mají?

„Dobry večer, dobrý člověče, přistupte blíže, ať vám vidíme do tváře. Pobuďte s námi, pojezte amolet, popijte vodky Gladyševky, v dobrém-li přicházíte.“

„V dobrém, jak jinak nežli v dobrém. Jsem kníže Lapkin, pěší a hladový, vědecký pracovník a čichový expert z Jarovizačního ústavu akademika Trofima Denisoviče Lysenka Všeruské, dříve Všesvazové akademie věd dvojnásobného nositele trojnásobného Leninova řádu. Při pátrání po čichových vjemech ve volné přírodě přivedla mě k vám vůně palačinek s tvarohem a morušovou marmeládou a také neza-měnitelný odér vodky z hoven, jakou vymyslel a vyrobil amatérský vědec Kuzma Matvějevič Gladyšev z Rudé, dříve Chudé.“

Vojska kapitána Kotulána udělala v kruhu kolem ohně místo pro hosta, nalili mu stakan stogramový a konceptualista vytvořil tučet čerstvých amolet s dvojitou morušovou marmeládou, vždyť to bylo pro hosta.

„Jste-li kníže, kníže, tak byste mohl vědět, kde bychom měli hle-dat Sovětský svaz?“ zeptal se kapitán Kotulán bez okolků. „Vyhlásili jsme mu totiž válku a on se před námi schovává.“

„Dobře jste udělali, že jste tomu mizerovi válku vyhlásili. V Sovět-ském svazu totiž – ač kníže rodu starobylého – nemohl jsem být knížetem, nýbrž pouhým občanem Lapkinem jako nějaký mužik, zatímco moji mužici se stali kolchozníky a mne rozkulačili, statky a všechny moje vesnice plné živých a mrtvých duší sebrali. Musel jsem pracovat v kombinátu na výrobu kukuřice v Dozimetrické oblasti za Uralem. Dobře je nám dnes v Rusku za císaře Puťkina,

osvíceného despoty demokrata. Statky a vesnice s dušemi mně sice nevrátil, ale už nemusím vyrábět kukuřici v Dozimetrické oblasti, vrátila se mi lidská a knížecí důstojnost. V Jarovizačním ústavu akademika T. D. Lysenka bádám nad čichovými vjemy v terénu i ve vlastní laboratoři vybavené umyvadlem, také ručník mi mění každý týden, špinavý za čistý. A záchod je pár kroků na konci chodby dlážděné bílými kachlíky, každých čtrnáct dnů pečlivou Marfou Vasiljevnu pečlivě vytíranými. – Plácnu vás tím hadrem, jasnosti, jestli mi sem ještě jednou polezete ve špinavých botách, když vytírám, šprýmuje se mnou v den vytírání, když jdu na záchod. – To to nemůžete vydržet, než dovytírám? Roztomilá ženuška, pěkně urostlá. – Ale vy jste se mě ptali na něco jiného: Kde by se mohl ukrývat ten mizera Sovětský svaz, že?“

„Ano, ano, ano...“ přisvědčili všichni s očima upřenýma na knížecí rtíky pod knížecím knírem.

„Odpovídám se zármutkem v duši: Nevím. – Jakmile ho v Alma-Atě zrušili, jako by se po něm zem slehla. Zalezl kamsi do nějaké šterbiny, ani novináři ho nevypátrali, a jak ho, panečku, hledali. Že bude v televizi, mu slibovali, jako první událost v hlavních zprávách a že nebude ani trošku cenzurovaný. Nic. Nezabralo to.“

„Škoda, že nevíte, kam se poděl,“ zalitoval kapitán Kotulán. „Nezbude nám, vojska, než překročit Ural a na kuří noze vyhledat Babu Jagu.“

„Zajímavá myšlenka,“ řekl kníže Lapkin, „jenže já bych ho za Uralem nehledal. Určitě vás Baba Jaga vrátí zase zpátky do Evropy. V Moskvě už jste hledali?“

„V Moskvě není, to víme zcela určitě. Na sto procent,“ řekl kapitán se vší velitelskou rozhodností.

„Když to víte určitě... Mám nápad!“ zajásal kníže. „Trofim Denisovič měl se Sovětským svazem svého času nadstandardní vztahy. Ten by to mohl vědět. Ten by vám mohl poradit lépe než nějaká asijská, zauralská čarodějnice, kde ho najít.“

„Ale kde najdeme Trofima Denisoviče?“

„Přece v jeho ústavu! V našem Jarovizačním ústavu akademika Trofima Denisoviče Lysenka Všeruské akademie věd, dvojnásobného nositele trojnásobného Leninova řádu, přece! – Doporučuji nechat to na ráno.“

Dobrá nápad všichni ocenili, ještě se napili a pak zalezli do spacích pytlů. Kníže Lapkin si mohl vybrat buď Stěnolezynův, Prkénkův, nebo spací pytel kuchaře okultisty Jurajdy. Kníže však s díky odmítl s tím, že bude bdít, přikládat na oheň, aby si na ně netroufli zvlčil vlci nebo předuralský medvěd, který se prý v okolí potlouká a ohrožuje pocestné. Oheň se hodil i kvůli teplu, podzimek už notně pokročil, ani ve dne moc teplo nebylo, zima se dobývala do dveří.

Ráno posnídali míchaná vejce na špeku a cibuli, zapili čajem a vydali se na cestu. Jarovizační ústav akademika T. D. Lysenka Všeruské akademie věd stál v polích, políčkách a záhonech. Tvořila jej skrumáž nízkých i polovysokých budov, dvě obilní sila, rybník a trojlístá vrtule na stožáru, hbitě se otáčející; také několik strašáků do zelí teskně vzpínalo ruce k nebesům a strašilo ptactvo chtivé zakázané potraviny. Vše, co na polích, políčkách a záhonech rostlo, byly hokusy pokusy Lysenkova ústavu, vzácné exponáty, plody vědeckého bádání. Pozemky byly oplocené drátěným plotem kvůli mlsným zajícům, divokým prasatům, vysoké a jiné býložravé zvěři a dalším, blíže nespecifikovaným potenciálním pachatelům polního pychu. Areál byl oplocen zřejmě i z jiných důvodů, v pravidelných rozestupech totiž stály u plotu z vnitřní strany strážní věže připomínající myslivecké posedy obsazené střelci s flintami. Bránu, kterou projížděli, otevřel na pokyn knížete Lapkina strážný v černé uniformě s pistolí u boku. Jakmile projeli, hned ji zase zavřel. V kukanu u brány druhý uniformovaný chlapík chvatně zatočil klíčkou polního telefonu a vzrušeně cosi sdělil sluchátku.

Zaparkovali před hlavní budovou na parkovišti vysypaném škvárou a vystoupili. Longin Pecka se chvatně shýbl ke křovíčku ptačího

zobu a my dobře víme, co tam nenápadně schoval. Kníže Lapkin pootevřel dveře a honem je zavřel.

„Ajajaj!“ zahořekoval. „Máme smůlu, musíme počkat. Marfa Vasiljevna zrovna vytírá chodbu. Ta by nás hnala!“

Když vykouřili před budovou po cigaretce, bylo vytřeno. Kráčeli širokánskou chodbou a nepotkali živou duši. Jako by v této budově nikdo nebyl. Akademik Trofim Denisovič Lysenko, ředitel Jarovizačního ústavu Trofima Denisoviče Lysenka Všeruské akademie věd, už je očekával v rozlehlé ředitelně s červeným kobercem a obrazem císaře Puťkina na čelní zdi. A Marfa Vasiljevna je nepřetáhla mokrým hadrem, ačkoli by to určitě ráda udělala. Jenom na ně nasupeně zírala a bedlivě sledovala, mají-li očištěné podrážky.

Trofim Denisovič Lysenko seděl za širokým psacím stolem se dvěma telefony – černým a červeným. Před sebou měl po americkém způsobu státní vlaječku a fotografie, zřejmě manželky a dětí, měl-li jaké, nebo rodičů již zesnulých, kdo ví, návštěvníci na ně neviděli; stál tam také chrám Vasilije Blaženého sestavený z jarovizovaných pšeničných zrn, na ten návštěvníci viděli velice dobře. Lysenko nebyl ani trochu lysý, vlasy měl na skráních ostříhané, nad čelem se mu čupřila bohatá čupřina. Kruhové brýle v černých obroučkách dodávaly jeho ušlechtilé tváři na přísnosti a vědeckosti. Melodie Podpolanská zahlédla a odhalila za tlustými skly – ale jen pro sebe – cosi velmi vášnivého. Na takovéto cosi měla Melodie buňky.

„Buďte vítáni v Jarovizačním ústavu akademika Trofima Denisoviče Lysenka, drazí jinostranní hosté,“ přivítal je akademik Trofim Denisovič Lysenko a podal každému ruku. Když podával ruku Melodii Podpolanské, v brýlích mu blýskl učiněný požár. Hned však pohasl, jako by hbití hasiči jedním stříkem zachránili ohrožené životy i majetky. Po potřásání rukama následoval přípitek gruzínským koňakem gruzíňákem. „Následovat bude kaviár a jarovizované sovětské šampaňské ze starých předcárských časů. Také kaviár i koňak jsou jarovizované. To poznáte, až se napijete a okusíte.“

„V našem jarovizačním ústavu je všechno jarovizováno,“ řekl kníže Lapkin s mírným přeháněním. Copak mohli zjarovizovat i Marfu Vasiljevnu? Jak by pak vytírala podlahu?

„To by bylo, aby nebylo, když jsme jarovizační ústav,“ potvrdil knížecí slova ředitel ústavu a pohlížel přitom velmi soustředěně na Melodii Podpolanskou; prohlížel si ji od zlatých střevíčků přes blýskavé flitry, ňadra, rudé rty až k rusým vlasům, celou osobu, jako by také ji hodlal někde v skrytém koutku jarovizovat. „Dosti šprýmů, jsme na půdě vědecké instituce, nebudeme marnit čas plným klábosením. Byl bych rád, kdybyste odtud odjížděli, odjedete-li odtud, poučení o významu našeho institutu výsostně důležitého pro celý svět, abyste význam jarovizace šířili také v zaostalejších oblastech Evropy. Je mezi vámi nějaký vědec?“

„Ani ne...“ vyhrkl chvatně profesor Weinberger. Nechtěl před zarytým přírodovědcem, u nějž předpokládal – ostatně jako u většiny kolegů vědců – netolerantnost a pohrdání jinými vědními obory, vytahovat na světlo svoji kepkekapkawskologii.

„Ano, ano!“ zvolal horlivě konceptualista Pytlíček a ukázal ukazovákem na Weinbergera. „On je vědec, profesor Weinberger z Nuslí, znalec a badatel.“

„Nuže, kolego, nestyd'te se! V jakém oboru bádáte? Rovněž v biologii?“

„Kdeže. Můj obor je spíš humanitní: literární historie a konditologie. Konkrétně jsem, zdá se, jediným kepkekapkawskologem ve střední Evropě, ne-li na celém světě. Je to poněkud odlehlá a neprávem opomíjená oblast bádání.“

„Ale ne! Snad se nezabýváte životem a dílem vídeňského cukráře, humanisty, publicisty, vlastence a myslitele Christiana Immanuela Kepke-Kapkawského?“

„Právě že,“ přisvědčil profesor, ani se nepokusil skrýt překvapení. „Vy o něm, akademiku Lysenko, něco víte? Vždyť jako přírodovědec...“

„Jsem zastáncem univerzálního chápání vědy a prolínání vědních oborů. Vždyť bez pochopení společenských věd bychom s jarovizací daleko nedošli. Velkého vídeňského konditora měl jsem tu čest poznat osobně. Vždyť prošel naším ústavem a zanechal tu stopu.“

„Stopu!“ zajásal profesor Weinberger. „Já to tušil... Já jsem to věděl! Já to věděl zcela jistě, že na něj tady na Východě narazím! Jedna jeho stopa totiž vedla na indonéský ostrov Bali, jenže mne za ním nepřivedla. Propátral jsem se svými čtyřmi asistentkami každou píd' ostrova a nic, jen ta stopa na stěně. A druhá stopa směřuje sem, na východ Evropy, ne-li ještě dál. Tak on, velikán světového cukrářství, zanechal také v Jarovizačním ústavu akademika Trofima Denisoviče Lysenka Všeruské akademie věd svoji stopu!“

„Ano, mohu vám ji ukázat, odlili jsme ji do sádry. Je to stopa jeho bosé levé nohy. Měli jsme i pravou, k vědeckým účelům, jenže ta spadla z regálu při utírání prachu a rozbila se napadrt'. Jaká škoda!“

„Hlavně, že alespoň jedna zůstala zachována,“ vydechl profesor Weinberger. „Dnešní den je dnem nejšťastnějším. – Já jsem to věděl! Tolik štěstí snad ani neunesu.“

„Snad by vás, kolego, potěšilo ještě více, kdybyste si mohl pořídit z odlitku odlitek pro sebe, ke svým studijním účelům.“

„To že bych mohl?“

„Žádný problém. Jen musíte dávat pozor, aby vás nepotkalo, co potkalo nás. Sádra je tuze křehký materiál.“

„To bych si pak musel ruce useknout! Mohl bych si ji, tu stopu odlitou, odnést do Nuslí? Mám tam takovou docela malou, ale docela útulnou soukromou badatelničku. – Pak bych ji zcela probádanou věnoval městu Vídni. Samozřejmě s ceduličkou, že pochází z vašeho ústavu. Ti by, panečku, radostí poskakovali!“

„O tom není pochyb,“ souhlasil Trofim Denisovič. „Ještě jsou na ní patrné stopy klíčků. Prováděli jsme tu s Christianem Immanuelem takový menší jarovizační experiment...“

„On byl skutečně velice univerzální génius, pouštěl se s nadšením až dětinským do neznámých oblastí ducha, také na velice tenký led. Takže i do jarovizace...“

„Co mu zbývalo, když nakoukl do naší – obrazně řečeno – dílny,“ culil se potutelně akademik. „Škoda jen, že jsme nemohli experiment zdárně ukončit.“

„Přihodilo se snad něco neblahého?“ strnul Weinberger.

„Ani ne, jen mu nasadili pouta, znovu ho naložili do černého havrana a odvezli dál za Ural. – Se zajatci se prý experimentovat nesmí.“

„Škoda...“ zalitoval profesor.

„Velká škoda,“ zalitoval také akademik Lysenko. „Kdyby ho neodvezli, byli bychom s antropojarovizací mnohem dál a vy byste se s ním mohli setkat a ujasnit si, jak významné je bádání v oblasti jarovizace a jaký užitek to lidstvu přinese.“

„Myslíte, že je dosud naživu?“

„To sotva...“

„Alespoň nějaká další stopa by se po něm snad za Uralem mohla najít...“

„Bezpochyby. Tuším, že ho odvezli do tábora Šuročky na soutoku řeky Guljalky s potokem Jagodinkou. To by v tom byl čert, aby v takovém blátě nezanechal nějakou stopu! Škoda tak harmonického člověka, v lágru se jen kácejí stromy a kopou díry do země, tam nemohl své všestranné schopnosti uplatnit. – Nyní však, draží druzi, se konečně napijme jarovizovaného šampaňského, aby z něj nevyrchaly všechny bublinky. Na družbu!“ Akademik pozvedl číši, kníže Lapkin a vojska kapitána Kotulána následovala jeho příkladu.

Šampaňské, ačkoli bylo sovětské a nebylo ani trochu šampaňské, byl to krymský sekt a šampaňské mu jenom říkali, snad kvůli vznešenosti, nebylo špatné: bublinek v něm bylo dost, příjemně lechtaly v nose, chuť mělo mírně nasládlou, na patře rozkvetlé pomeranče a při polknutí, docela vzadu vyzrálý kokosový ořech

střední velikosti, osvěžující a lahodný, při výdechu povadlý lipový květ plný včelího bzukotu. Cosi mimořádného. Každopádně velice zajímavý nápoj. Zřejmě bylo té specifičnosti docíleno jarovizací několikrát opakovanou. Takový vzácný mok a oni jím ani trošku nešetřili. Marfa Vasiljevna odložila mokrý hadr, vylila špinavou vodu z kbelíku přede dveře, utřela si ruce do zástěry a z nerudné uklízečky se rázem proměnila ve zdatnou číšnici a usměvavou hostesku. Zručně otvírala zadrátované láhve, ani kapka neukápla, a nikoho přitom ani trošku nepocákala. Divné však bylo, že nikoho z vědců zde bezpochyby bádajících, k uvítání hostů nepřizvali. Jako by v celém ústavu byli jen tři lidé: ředitel, kníže Lapkin a uklízečka-číšnice.

Že vy jste byla, paňi, v nějakém tom Charvátsku nebo v Orlických horách? Takovou dobu jsem o vás ani nezavadila, a jakou máte pěknou barvičku, jedna básnička. Máte recht, na Králickém Sněžníku je taky pěkně... Kdo by se v tom horku a zácpách štrachal někam do Splitu. Jenom kvůli té slané vodě? Tu si můžu posolit i v Nuslích. Jak to, panečku, utíká. Ani se nenadáme a jsou tu zase Vánoce. To samé jako vloni. To ten čas tak letí a nejlíp se to pozná na dětech, jak rostou a stárnou, a my furt to samé. Třeba ta Anička Dušičková, takové pěkné děvče, tu já pamatuji, a není to tak dávno, jak na chodníku skákala panáka a sukničky se jí zvedaly až nahoru a ve vlasech měla mašli, když zafoukal vítr. A nic. Jako by to bylo včera. Dneska už před sebou štouchá kočárek. A jaký, panečku, kočárek pro tři. Ještě ani neodpromeovala na tu učitelku, ani vdát se nestihla, a má trojčata. Tři kluky jako buky, taková vyzáblinka vyskákaná, jak se to do ní jen mohlo vejít! Matouš, Marek a Lukáš se jmenují, to je teď móda, biblická jména. A přitom ani nevědí, kdo to byl, ve škole se to neučí, žádné náboženství, do kostela nechodí a doma, kdo by je k tomu vedl!

Pak se, paňi, nedivte, že to mají za svobodna. Ani se jí nedivím, že si ho nevzala, toho horolezce, co jí to udělal. Dušičková je pořád lepší než Šašková. Jenže ti kluci Šaškovi jsou, to už jim nikdo neodpáře, po tatínkovi. Matouš Šašek, Lukáš Šašek... samé š, jako když šlápnete na hada. Ten prostřední Marek je na tom trochu líp, ale marná sláva, všichni jsou to Šašci, jenom maminka je Dušičková. Spolu žijí na hromádce, na psí knížku, jak se říkávalo za monarchie a ještě i za první republiky, ale to vy, paňi, nemůžete pamatovat. Ani já to nepamatuji, akorát to vím. Co já vím věci! Takový to byl slušný mládenec, ten její, co odešel do války, ten by si ji hned vzal, kdyby mu nedala, jak se říká, kopačky. Chudák, třeba už tam padl, někde v Rusku, už dlouho žádná zpráva, ztratili se kdesi, jen se podívejte na mapu, kdo by se tam neztratil, a ještě k tomu ve válce. No ten, Oldřich se jmenuje, jak jí dal kytku kopretin a pak se dal na vojnu – Navrátil. Dobře udělala, že si ho nevzala, teď by byla vdova se třemi děcký na krku. Kdo by jí co dal? Ten Šašek aspoň chodí řádně do práce, horolezectví je samozřejmě neživí, je předák na Prvním máji a vydělává dost, ne že ne, i když to už není jako za komunistů: Jsem horník, kdo je víc! Kdepak dneska... Banány měli o každých Vánocích a bez fronty, za komunistů. Melouny fasovali v létě po vyfárání v lampárně každý den a ti, co měli rodinu, na každého příslušníka půlmeloun navíc. Jsem horník a kdo je víc! – No a oni v tom Rusku, jak hledají Sovětský svaz a chtějí nad ním vyhrát válku, tak oni už roupama nevědí, co dělat roupama. Představte si, že tam jednomu chudákovi ukradli slepice a učili je lítat. Slepice tomu přišly na chuť a teď si tam lítají a přestaly snášet vejce. Ono to, paňi, za letu dost dobře nejde. A ten jejich kohout, toho lítat nenaučili, běhá chudák po zemi a svolává je, celý nadržený, že by na ně vlítnul, jenže ony tomu lítání přišly na chuť a co teď. Kam ti Kotulánovi chlapi a ženská přijdou,

všude jenom zmatek. Taky se v tom Rusku naučili chlastat víc, než už uměli doma. Ani se mi nechce věřit, že tam pijí letecký benzin. Tomu chudákovi se slepicemi ukradli letadlo, co měl na zahrádce místo strašáka do zelí v zelí, a celé mu je vypili. Taky brzdovou kapalinu a chladicí směs z chladiče. Tak je to, paňi, když se začne s válkou. Z lidí se stane sběř, to mi věřte. A ten náš Nuselák, co je s nimi, konceptuální umělec Pytlíček, jak číhával pod mostem na profesora Weinbergera, není žádný Pytlíček. Představte si, paňi, co se na něj prolátlo: je to Vorlův vnuk. Ano, toho Vorla! Toho národního umělce, jak byl jeho syn Vorel za komunistů v Minkovicích zavřený za básničky, protože je básník, ale nic moc. Tak syn toho syna je Pytlíček, ve skutečnosti Vorel, je to jeho pseudonym umělecký. Ten konceptualista z Nuslí taky už neví, co roupama. Dělá jako konceptuální umění palačinky s tvarohem a morušovou marmeládou. Jestli ten se jednou vrátí do Nuslí! Co si s ním v Nuslích jenom počneme?

Oldřich Navrátil už cestou z Chudé Rudé silně toužil po tichém koutku, po samotě s dopisním papírem a něčím na psaní. Potřeboval si alespoň jednostranně popovídat s Aničkou Dušičkou. Vždyť na nic jiného nemyslel než na ni. Jenže za jízdy po kodrcavých výmolech zanedbaných frontových cest se nedalo napsat ani sloveso. Předtím v Čonkinově jizbě to také nešlo, čadila tam petrolejka a smrděla vodka, což je konstelace pro milostnou korespondenci krajně nevhodná. Snad zde, na vědeckém pracovišti, by se mohl příhodný koutek najít. Dopisní papír i špačka tužky nosil stále při sobě. Plnicí pero neměl čím naplnit a sadu propisek dílem vypsál, dílem zaschlé vyhodil.

Pod záminkou nezbytného odskoku stranou opustil Oldřich rozjuchanou společnost a pustil se do pátrání po odlehlém psacím zátiší. Vyzkoušel několikery dveře ústící do pusté chodby. Človíčka

živáčka tu nepotkal, aby se ho zeptal, kam by se mohl uchýlit. Nejdřív zaklepal, a když nic, stiskl kliku... A nic. Byly zamčené. Všechny, které vyzkoušel. Nechtěl psát milostný dopis vsedě na záchodovém prkénku, připadlo mu to krajně nevkusné. Zkusil tedy ještě jedny dveře, označené velkou třináctkou, a hle, dveře se otevřely. Přívětivá místnost jako by na Oldřicha čekala: rokokový psací stůl s vyschlým kalamářem a ocelovým namáčecím perem v žíhané dřevěné násadce, pohodlná židle, obraz Josifa Vissarionoviče Stalina v bílé maršálské uniformě na čelní zdi, výhled z nikdy nemytého okna do pokusných polí, bzučící moucha masařka pokoušející se neúspěšně prorazit hlavou okno. Všude plno stoletého prachu, jako by sem po léta člověčí noha nevkročila, mokrý hadr Marfy Vasiljevny nezaúřadoval. Asi to bude zapovězená třináctá komnata...

Oldřich Navrátil zatroubil na ústup. Vždyť ten dopis může napsat někdy jindy někde jinde. Anička Dušička se přece kvůli tomu nezblázní. Náhle se ho zmocnila úzkost. Jako by mu tady hrozilo nebezpečí, trest za to, že porušil zákaz. V pohádkách se za vstup do zapovězené místnosti přichází o hlavu.

„Tak ty si myslíš, že zrovna vy, Kotulánova sebranka z Bdělé pod Bezdězem, byste mohli porazit Sovětský svaz?“ zaznělo odkudsi, ačkoli tu nikdo nebyl. Docela slušná ruština, gramaticky správná, pokud to Oldřich dokázal posoudit, ale přízvuk ruský rozhodně nebyl. Tak tvrdý, nezvyklý přízvuk za celou dobu, co se po Rusku potloukali, slyšel poprvé. Rozhlédl se znovu, pořádně, i pod stůl se sklonil, nikde nikdo.

„Přece nebudu pod stolem!“ pokračoval hlas. Stalin to byl, kdo jiný, sporý Gruzíнец Džugašvili s obličejem podobaným neštovicemi, s knírem, který ho proslavil i v USA. Všichni přece známe ten potměšilý ksicht z fotografií pořízených koncem války na konferenci v Jaltě. Jeho oficiální portrét nám visel v první třídě nad tabulí hned vedle prezidenta Beneše, potkávali jsme ho také na Letné se zástupem fanoušků, dokud ho neodhalili a nezbourali. Jak je vidět, někde

ho nezbourali dodneška; kdoví, jestli ho aspoň pořádně odhalili. Tady si, ve třinácté komnatě Jarovizačnického ústavu T. D. Lysenka, visí, jako by se nechumelilo. Mluví k Oldřichu Navrátilovi ze zdi a tváří se stejně potměšile jako tenkrát na Krymu, když se porcoval svět. Potměšilý jednou, potměšilý vždycky. Však si tenkrát uloupł největší kusanec.

„Omlouvám se,“ řekl Oldřich, „vás bych pod stolem nehledal. Myslel jsem, že už jste dávno mrtvý.“

„Mrtvý... Pche! Když je Lenin věčně živý, já bych měl být mrtvý? Nikdy! Já jsem věčnější, já jsem živější než on!“ vykřikoval Stalin z obrazu. „Lenin si hová v mauzoleu na Rudém náměstí, přijímá návštěvy a mne odtamtud vykoplí do Kremelské zdi a ještě mě zbourali i s lidmi, kteří za mnou stáli, divže jsme se všichni ve Vltavě neutopili. A to jsem vyhrál největší válku v lidských dějinách! Komu čest, tomu čest, Lenin sice začal, leccos jsem se od něj naučil, ale já jsem lepší. Mnohem lepší jsem já než on! Teprve já jsem pochopil kauzalitu: čím víc lidí pozabím, tím blíž mám k nesmrtelnosti. A že jsem jich, panečku, pozabíjel. Kam se na mě Vladimír Iljič hrabe!“

„Máte dost špatnou pověst,“ vymáčkl ze sebe Oldřich. Nerad někomu sděloval nepříjemnosti. Úzkost ho neopouštěla. Nebál se ničeho konkrétního – že by mu třeba Stalin, kdyby se k jeho obrazu přiblížil, mohl ukousnout nos nebo že by mu snad utrhl hlavu –, úzkost nemusí mít zjevnou příčinu.

„Na mé zásluhy se nehledí,“ stěžoval si Josif Vissarionovič. „Copak nejsem hrdina socialistické práce? Copak nejsem hrdina Sovětského svazu? Copak nejsem generalissimus? Když jsem ještě běhal po Kremle v botách, všichni se mě báli, i mrtví pochopili, jak to myslím, ještě předtím, než umřeli. A já teď mám špatnou pověst! Pro dobrotu na žebrotu...“

Oldřich nevěděl, co by mu na to řekl. Ještě nikdy nemluvil s obrazem ani s historickou postavou. Viděl Stalinův portrét mhouřit oči, hýbat rty a vztekle kolem sebe prskat, zaznamenal i práci

mimického svalstva a pohyby knířů nad horním rtem. Cítil se zaskočen. Josifa Vissarionoviče Stalina měl v hlavě uloženého v šuplíku s mrtvými historickými osobnostmi; spočívají tam zpracované, zařazené a zapomenuté. Něco takového se už přece nebude opakovat. A najednou, kde se vzal, tu se vzal, promluvil na něj z obrazu. Copak neví, že je už dávno vyhozený na smetišti dějin? Nemělo by se mu to nějak šetrně sdělit?

„Když je někdo na smetišti dějin, nemůže mít dobrou pověst, to dá zdravý rozum. S tím se, Josife Vissarionoviči, budete holt muset smířit.“

„Nikdy!“ zvolal Džugašvili a začal se soukat z obrazu, nezbaje na to, že si umaže bělostnou maršálskou uniformu. Zobrazeno bylo jenom poprsí, zbytek těla však nechyběl, jen ho nebylo vidět. Odkudsi zevnitř se vynořily ruce, chopily se rámu, generalissimus se vzepřel jako na hrazdě a gymnasticky seskočil z obrazu do třinácté komnaty, podlaha zaduněla. Zvedl se oblak prachu a zahalil celou místnost. Určitě tu nejméně půl století nikdo neuklízěl. Do třinácté komnaty mají vstup zakázán všichni, uklízečky nevyjímaje. Oldřichu Navrátilovi se zatmělo vědomí, jako by se otevřelo propadlo a on padal, padal do nesmírné, bezedné díry. Napadlo ho přitom, že je to jediný způsob, jak se před rozlíceným hrdinou socialistické práce a Sovětského svazu zachránit: propadnout se do nevědomí.

„Ptáte se, co je to jarovizace,“ začal akademik T. D. Lysenko se sklenkou jarovizovaného sovětského šampaňského v ruce, aniž se jej někdo z Kotulánových vojsk zeptal. Žádný z nich nevěděl, co je to jarovizace, člověk nemůže vědět všechno, ale když má příležitost dozvědět se něco nového, proč ne? „Jarovizace neboli vernalizace je proces v individuálním vývojovém koloběhu rostlin... A tu nás v Jarovizačním ústavu akademika Trofima Denisoviče Lysenka Všesvazové, dříve Všesvazové, nyní Všeruské akademie napadlo...“

„Promiňte, Trofime Denisoviči, že vám skáču do řeči,“ skočil akademikovi do řeči kníže Lapkin, „vás to v Jarovizačním ústavu Trofima Denisoviče Lysenka napadlo, vás, Trofime Denisoviči, vás. To jenom na upřesnění, aby nedošlo k mýlce.“

„Ale to je přece jedno, kníže, koho to napadlo, i vás to mohlo napadnout, hlavně že ho to, mne, napadlo: Nezůstat pouze u rostlin, ale zkusit to s jarovizací také u živočichů. Začali jsme s nižšími, prvoky, láčkovci... A hle, ono se to dařilo! Také živočichové mohou být jarovizováni. Od láčkovců už byl jenom krůček k vrtejším, rypohlavcům, jazyčnatkám, bradaticím a tak dále až po strunatce, a od strunatců k obratlovcům je to jenom kousek. A to už jsme hodně daleko. To už jsme začali tušit...“

„Trofim Denisovič začal tušit!“ podotkl kníže Lapkin.

„... začal jsem tušit, že jarovizovat bychom snad mohli také vyšší organismy, právě ty zmíněné obratlovce. Jistě si dovedete představit, co by to znamenalo, jaké možnosti by se tu otevřely pro člověka, pro celé lidstvo. Už ne obyčejná včela medonosná, *Apis mellifica*, ale medonosná včela jarovizovaná; už ne slepice obecná kurníková, *Gallus*, ale jarovizovaná slepice, jarovizovaná husa, jarovizované prase, jarovizovaná ovce, jarovizovaná kráva, jarovizovaný jelen, jarovizovaná velryba...“ Akademik Lysenko se dostával do varu. V očích za brýlemi se jiskřilo, a když dospěl k vrcholu své plamenné řeči: „... jarovizovaný člověk!“ oheň v jeho zraku vybuchl a smetl mu brýle na podlahu. „Jednoho dne dospějeme tak daleko, že celý svět, celý vesmír bude jarovizován!“ uzavřel potichu, o to důrazněji.

Kníže Lapkin brýle zvedl, očistil do rukávu a podal akademikovi, jehož oheň už poněkud pohasl.

„Jaká škoda, že jsme tenkrát experiment s Christianem Immanuellem Kepke-Kapkawským nemohli dokončit! Jaká škoda, že nám toho vzácného člověka tenkrát sebrali a v černém havranu za Ural odvezli. Věda se, žel, bez proher a nezdarů neobejde, cesty k poznání jsou spletité, nelehké, dlážděné vzestupy i pády; veliké

objevy jsou mnohdy vykoupeny zdravím, ano, i životy těch, kteří na oltář vědy sebe dali, aby posunuli lidstvo o kousíček dál, o pár centimetrů, o píd', zas a zas, až k nebetyčným výšinám. Vždyť lidský duch nepřipouští žádná omezení.“

Kotulánova vojska nebyla pozornými posluchači. Nerozuměla akademikovi, předmět jeho bádání jim byl na hony vzdálen, postávali, zdvořile pokyvovali hlavami a usrkovali ze skleniček. Melodie se pokusila upoutat na sebe pozornost nemístnými reakcemi, které pokládala za projev pochopení a vstřícnosti, jako: Opravdu? Ale... Skutečně? To snad ani není možné! Velryba taky? A tak podobně. – Profesor Weinberger však sledoval akademikův výklad velmi pozorně a už při jeho počátečních slovech ucítil čertovinu. Když Lysenko dospěl k experimentům, čertovina dostala obludný rozměr. Profesor pochopil, že jim hrozí nebezpečí, velké nebezpečí, že se schyluje ke katastrofě. Rozhlédl se po místnosti, aby našel únikovou možnost, a zjistil, že se dovnitř vkradli ozbrojení strážci v černých uniformách. Stejně zahlédl ve strážních posedech kolem ohrazených ústavních pozemků. Zjistil také, že tu chybí vojín pacifista Oldřich Navrátil. Zřejmě už ho mají, určitě už Navrátila lapili. Kdoví, co s ním v nějaké zvukotěsné laboratoři provádějí...

Z místnosti nebylo úniku. Dveře byly zablokovány strážnými a v oknech mříže. Ted' by bylo namístě hvízdnout signál k boji a pustit se do černých strážců. Jenže jak? Zbraně měli na parkovišti v polní kuchyni, k těm se jen tak nedostanou. A pak, ta věčná ohleduplnost. Co když jim křivdí? Co když o žádnou léčku nejde, co když se tu bláhový snílek, který se dostal nedopatřením do čela kuriózního výzkumného ústavu, jen tak vytahuje?

„A ted', Marfo Vasiljevno,“ zahlaholil Lysenko slavnostně, „ať poznáte, drazí hosté, že nemluví do větru, nalej jarovizované vodky Puťkinovky z laboratoře Kuzmy Matvějeviče Gladyševa, který se bohužel z důvodů hlubokého bádání nemůže účastnit naší sešlosti. Vodka je jeho, jarovizace se na ní dopustila moje maličkost.“

Marfa Vasiljevna vyndala hadřík ze zástěry listonošky Ňury, kterým byla zašpuntovaná baňatá láhev v její ruce, a začala nalévat hostům do sklenic bez ohledu na to, mají-li sovětské šampaňské dopito, nebo jim ve sklenkách ještě cosi zbylo. Ostatně vodka si se šampaňským docela rozumí. Ano, byl to důvěrně známý a nezaměnitelný odér Gladyševovy vodky, snad ještě zesílený čímsi sladkobilně čpícím po konvalinkách. Zdá se, že laický vědec z obce Chudá Rudá našel v jarovizačním ústavu místo přiměřené svému géniu. – Trofim Denisovič Lysenko pozvedl sklenku a zahalekal:

„Na družbu, naši jinostranní přátelé! Na nerozbornou družbu mezi našimi národy! Za trvalý mír na celém světě!“

„Na jarovizaci!“ přidal ještě kníže Lapkin nadšeně.

„Na zdraví!“ řekl kapitán Kotulán bodře a obrátil sklenici do sebe. Po něm to udělala všechna jeho vojska vědoma si vojenského předpisu, že velitel velí nejen slovy, ale také osobním příkladem. Na Gladyševův výpalek z hoven byli zvyklí. Jenom Melodie rozkazu neposlechla, nemohla. Ačkoli bojovnice otrlá, mnoha poli válečnými prošlá, nedokázala obsah sklenky do sebe zvrhnout. Cosi sladkobilně čpící po konvalinkách se stalo nepřekonatelnou překážkou. Nesnášela vůni konvalinek. Rozkaz nerozkaz, prostě nemohla. A dobře udělala, že nezvrhla. Její spolubojovníci – žádný z nich nebyl abstinent – jakmile se jarovizované vodky napili, začali se motat jak ovce stížené motolicí a blábolit nesmysly bez ladu a skladu v cizích jazycích, které slyšeli leda z rádia, spletených dohromady: jidiš se svahilštinou, sanskrt s islandštinou, latinu s lucemburštinou, mandarínskou čínštinou s lašskými nářečímí... slova jim nebylo rozumět. Po chvíli ulehli na podlahu s hlavami rukama podloženými a usínali s blaženými výrazy ve tvářičkách. Jako napapaná miminka. Jenom Melodie Podpolanská s netknutým nápojem v ruce tu stála a nechápavě se rozhlížela po té spoušti. Také Trofim Denisovič Lysenko tu stál a kníže Lapkin a Marfa Vasiljevna a všichni černí strážci tu stáli se sklenkami v rukou, protože si jarovizované Puťkinovky ani nelízlí.

„A bude se jarovizovat!“ zajásal akademik. Pak si všiml, že se na něj udiveně dívá diva Melodie, zcela neporušená, ve zlatých střevíčkách s neuvěřitelnými podpatky, ve večerní róbě posíté flitry, s dekoltem více než odvážným, přeplněným ňadry, s vlasy rudými jak proletářská revoluce. Trofimu Denisoviči poklesly koutky úst, jástot se proměnil v cosi nesmírně závažného, neodkladného.

„Pojď!“ řekl a vzal Melodii za ruku, „pojd', má krásko.“

Melodie pochopila, že opět zvítězila. Akademik se stal její další kořistí. Až ho zcela vymačká a všechny šťávy z něj vysaje, probudí své padlé druhy a vydají se na pochod. Až toho zbabělce někam zalezlého najdou, až ho vyšťárají z jeho úkrytu, vzplane poslední bitva a oni Sovětský svaz porazí. – Akademik Trofim Denisovič Lysenko jí nabídl rámě, překračující spící válečnický odkráčeli do akademikovy barokní ložnice. Nebylo zcela zřejmé, kdo koho odvádí.

Kosatce u řeky už z části odkvetly, zbyly po nich tobolky s nedozrálými semeny, vzpřímené břity listů trčí z vody u břehu. Žlutá zmizela. Některé posekali spolu s kopřivami, když dělali pořádek. Vede tudy stezka pro cyklisty. Škoda jich, kosatců. Taky hadinec už kvete. Proč má kytky modrá s troškou fialové tak zlověstné jméno? Hadinec...

Události, které se jednou udály, už se víckrát neudají. Kosatce znovu vykvetou žlutými květy, budou to však jiné kosatce, ačkoli na stejném místě, také místo bude jiné, stejné jen zdánlivě. A také my budeme jiní. Všechno jde kupředu. Anebo zpátky? Možná se motáme v kruhu a jednoho dne se vrátíme tam, kde už jsme byli. A budeme stejní jako tenkrát, když se to stalo poprvé. Rád bych zas potkal ondatru, s níž jsem urazil kousek cesty kolem světa. Třeba se vynoří... Nechci nic objevovat, jenom se chci vracet tam, kde jsem už jednou byl, kde to znám, kde mi bylo dobře. Snad proto kráčím kolem světa: kupředu a přitom zpátky!

Jahůdky u vody nikdo nesbírá. Jsou jim příliš titěrné, příliš nepatrné, jsou zadarmo a to je podezřelé, vždyť jsou bez ceny, bezcenné.

Nebo si jich v tom kvaltu ani nevšimli. Za chvílku jsem jich měl plné hrsti a nikomu nedal, sám jsem je...

Všichni se řítí kolem, těsně vedle, míjejí své štěstí, ani si ho nevšimnou. Jahůdky jsem vysbíral, aby nezahynuly na nevšímavost.

Melodie se zmýlila. To, co spatřila hned při prvním setkání za brýlemi akademika Trofima Denisoviče Lysenka, byla vášeň; vášeň šířavá, latentně doutnající a čas od času propukající, naplňovaná i nenaplňovaná. Jenže to nebyla vášeň milostná. Akademik nechtěl krásnou praporčici povalit na lože a ukojit svůj – a snad i její – pohlavní chtíč. Akademik hodlal ukojit chtíč neobvyklý, chtíč jarovizační. Nejdřív na Melodii a potom na všech ostatních. Ale ti mu jen tak neutečou.

Vedle lože s nebesy na zlacených sloupcích s rozvernými andělíčky či kupidy stál nadměrný kořenáč z pálené hlíny naplněný kyprou a dostatečně prohnojenou zeminou a docela obyčejná zahradnická konev. Z hlíny v kořenáči trčel kůl. Tohle vypadalo slibně. Melodii se zamlouvala nápaditost při milování, měla ráda bizarní způsoby ukájení, neobvyklé pomůcky a nástroje, prostředky a dekorace. Hlínu, kůl a kropicí konev s vodou v ložnici dosud nezkusila, to by ji nenapadlo, na to musel přijít botanik. Zřejmě nežije s manželkou a nemá tu ani jiných milostných příležitostí. Vždyť kromě Marfy Vasiljevny, zdatné uklízečky a zástupné číšnice, další ženskou bytost v jarovizačním ústavu nepotkali. Zřejmě bude Trofim Denisovič pěkně vyprahlý, a tím pádem žhavý, těšila se Melodie, znuděná repertoárem, který její nenasytnosti poskytovala válkou uondaná vojska kapitána Kotulána, znepokojivě řídnooucí.

Ta vášeň vědcova se projevovala skutečně nebývale silně. Vrhł se na Melodii jako lítá šelma na něžnou gazelu – joj, to bylo vzrušující! – a začal z ní rvát šaty.

„Pomalů, ty divochu, vždyť je válka, kde seženu jiné takové krásné šatičky v tom vašem Rusku?“

„V Moskvě by podobné měli, jenže už ti k ničemu nebudou!“

„Joj, to jsou mi vyhlídky!“ Melodie pochopila akademikův výkřik jako vtipnou nadsázku. „Copak strávím zbytek života nahá ve tvé posteli?“

„No, v posteli...“

„Ale botičky moje zlaté bych si při tom ráda ponechala. S botičkama je to hezčí než bez botiček. S botičkama je to nejlepší,“ smlouvala, když sundával zlatý střevíček.

„Bude to bez botiček, děvuško!“ rozhodl akademik. „V botičkách se nejarovizuje.“

„Ono se bude jarovizovat?“

„Co jiného, krasavice, v jarovizačním ústavu...“

„To neznám, to jsem ještě nikdy... Já se tak těším!“

Melodie si dobrovolně nechala spoutat ruce lýčným provazem, jakým se v pohádkách poutávají polapení hastrmani. Nechala si zahrabat spoutané bosé nožky až nad kolínka do kypré, dobře prohnojené hlíny v kořenáči, přivázat k pevnému kůlu z akátového dřeva, aby se při jarovizačním procesu nekřivila, nebo aby ji nenapadlo utéct hned na začátku, kdy se ještě lze z hlíny vyviklat. Doteky Lysenkových rozechvělých rukou ji nesmírně vzrušovaly. Také vědcovy oči za kulatými brýlemi blýskaly neobyčejným vzrušením. Ohleduplný rozhodně nebyl, ani se jí nezeptal, zda ji pouta a uzly netlačí, ačkoli tlačily. Trocha bolesti je přece na místě, krapet masochismu rozkoš znásobí. Tak, a teď by už měl konečně... Jako v mizerné gangsterce přelepil akademik praporčici Podpolanské ústa širokou lepicí páskou na koberce, aby nemohla volat o pomoc. – Konečně jí došlo, že tu nejde o neobvyklý milostný akt, ale že se na ní páchá vědecký experiment. Ale to už bylo pozdě. Lysenko ji ke kůlu připoutal velice pevně a stále ji ovíjel lýkem, že se nemohla ani hnout, a kdyby ji svědilo třeba v zátylku nebo kdekoli jinde, nemohla by se podrbat. K dovršení všeho ji vědec pořádně zalil, plnou konev jarovizačního roztoku nalil do

kořenáče a pak ji zabalil mokkými hadry z pytlaviny, ani dýchat pořádně nemohla. Po chvíli se začala nořit do jarovizačního vegetování.

Akademik Lysenko si radostně povyskočil. Pevně doufal, že tentokrát se to konečně podaří. A kdyby Melodie při jarovizování uhynula, jsou tu ještě její zdatní spolubojovníci. Tolik materiálu k experimentování se knížeti Lapkinovi dosud nepovedlo polapit. Všichni z okolí ústavu před ním utíkají a cizí pocestný sem nezavítá, jak je rok dlouhý. Rakouského cukráře Christiana Immanuela Kepke-Kapkawského půjčili Lysenkovi jenom na chvíli, vytrhli mu ho z hlíny, ještě ani nestačil zakořenit, a odvezli ho na Sibiř kácet břízy, řízy, řízy. Vdova po popovi Protopopovovi Xenia Xerxesovna uhnula zesponu, příliš ji zalévali, a opilec Afanasij posel na nedostatek vodky.

Lysenko zanechal Melodii v ložnici a vydal se do sklepení, v němž lze docílit téměř absolutní tmy, s jarovizační teplotou 13,5 °C a vlhkostí 99 %, aby se experiment tentokrát zdařil. Také ostatní objekty budou ve sklepení obdobně jarovizovány, jen teplota a vlhkost budou mít u každého jedince rozdílné hodnoty – tu nižší, tam vyšší, to či ono –, aby bylo lze stanovit optimum. O příští novoroční jolce by mohl Trofim Denisovič svůj objev zveřejnit, o letošní jolce by to bylo příliš brzy, jarovizaci nelze urychlit, přestože samotný proces určité procesy v živých organismech urychluje, kupříkladu dospívání a zrání, ale mohl by urychlit nežádoucím způsobem i jiné procesy, třeba myšlení, kašel, běhání nebo vyměšování.

Když akademik Lysenko kráčel chodbou ke své ředitelně, spatřil před sebou řadu krvavých tápanců na pečlivě vyřené podlaze. Něco neslýchaného. Vždyť by tu nikdo neměl být. Kdo by to mohl spáchat? Kdo jen jednou jedním okem zahlédl Marfu Vasiljevnu s mokkým hadrem v ruce, by si takovou nehoráznost nedovolil. Ani Kotulánova vojska, která Marfu Vasiljevnu zahlédla dosti zřetelně, by si něco takového nedovolila. Je to nepochopitelné. Zdá se, že v ústavu je vetřelec!

A pak uviděl, že dveře třinácté komnaty jsou dokořán. Nikdy ve třinácté komnatě nebyl, ani do ní klíčovou dírkou nenakoukl, přece není blázen, aby nahlížel do třinácté komnaty! Vždyť život má jenom jeden a nebude ho pošetile riskovat.

Příliš mnoho neobvyklých událostí se tu dnes odehrává; v jednom jediném dnu, který ještě zdaleka není u konce. Celá léta nic, kloudné vzorky k bádání nepřicházely, takže si tu každý badatel mohl bádát po libosti na svém po svém, pěstovat mrkvičku, chovat králíky, ježkům ondulovat bodliny... Občas uspořádali překážkový závod šneků za salátem, každoročně soutěžili o největší tykev. Tuhle soutěž Trofim Denisovič pokaždé vyhrál. Nahoru posílal hlášení o badatelských výkonech jednotlivých badatelů, občas přijela shora kontrola, opila se s nimi se všemi, s celým vědeckým kolektivem, pozitivní hlášení sepsala a zase odjela. Tak se žilo bylo v Jarovizačním ústavu akademika Trofima Denisoviče Lysenka Všesvazové akademie věd. Všichni byli spokojeni, nikdo neremcal. Dokud se Všesvazová akademie věd nestala Všeruskou a plukovník Puťkin cárem. Jenom on, akademik Trofim Denisovič Lysenko, ctižádostivý vědec, žák velkého Mičurina a chráněncem ještě většího Stalina, ředitel ústavu, nebyl ani tenkrát spokojen. Jeho nezkrotná touha po jarovizování, a to si musel přiznat, napáchala řadu problémů: zjarovizovaná želva evropská vyrazila hlavní bránu a vydala se do kolchozních lánů pustošit kukuřičné lány, ani pásovým traktorem ji nedokázali zadržet. Přivolaná armáda ji musela vyhodit do povětří semtexem. A přitom než ji začali jarovizovat, měřila sto dvacet tři milimetry. S jarovizovanou kobyilkou luční se neustále dohadovali o právu živých tvorů volit do státní dumy a o řádném členství hmyzu blanokřídlého v Komunistické straně Sovětského svazu; koledovala si o průšvih tak dlouho, až skončila v rukou KGB. Nakonec prý v cele spáchala sebevraždu zastřelením dvěma ranami.

Zaměstnanci svého milovaného ředitele prosili, ať s tím jarovizováním přestane, vždyť to komplikuje hladký chod celého

ústavu. Co by jim chybělo, kdyby nejarovizovali? A tak s tím pře-
stal a jarovizoval pouze teoreticky; publikoval své komplikované
texty v odborných časopisech doma i v zahraničí, dostávalo se mu
nemalého uznání i nezanedbatelných honorářů, ale copak mu to
stačilo? V jarovizačním ústavu se přece jarovizovat musí.

Když se stal cár Puťkin cárem, sláva jarovizačního ústavu pohasla
a vědečtí pracovníci se vydali do světa. Někteří betonují v Germánii,
jiní prodávají ušanky s krásnou hvězdou na čele, matrhošky, jantar
a pomalovaná obří vejce ve stojánku na Královské cestě v Praze, ve
Vídni zfalšované ikony, v Karlových Varech budují ze dřeva pravou
ruskou dřevňu... Každý podle svých vědeckých schopností. Zůstali
jenom strážní dědci, protože neuměli betonovat ani prodávat, uměli
jenom střílet, jenže se nikdy netrefili, a tak jim nezbylo nic jiného
než ve strážních posedech strašit lesní zvěř a zbloudilé houbaře.
Akademik Lysenko zůstal i v těchto převratných dobách věren
svému ústavu, posedlý antropojarovizací. Proto vysílal čas od času
knížete Lapkina, aby lapal pokusný materiál, ale knížeti se nedařilo,
všichni v okolí už ho znali a věděli, co má za lubem. To tak, sednout
mu na lep a nechat se jarovizovat! Až konečně narazil na vojska
kapitána Kotulána a lstí je přivedl do ústavu. Teď měl akademik
Lysenko materiálu přinejmenším na dva roky. Už by konečně mohl
dojít k nějakým pozitivním závěrům.

S takovou komplikací ovšem nepočítal. Nikdo by nepočítal s tím,
že se dokořán otevřou dveře do třinácté komnaty a na vytřených
dlaždicích ústavních chodeb se objeví tápance bot zasviněných
krví, místy dokonce exkrementy. Neměl to dělat, přesto se té ne-
předloženosti dopustil: nahlédl do třinácté komnaty! Uviděl tam
rokokový psací stůl, na něm růžový dopisní papír zčásti popsaný
obyčejnou tužkou nečitelnými latinskými písmeny, vyschlý kala-
mář a ocelové pero v žíhané násadce. Z upatlaného okna výhled do
pokusných polí, moucha masařka se neúspěšně pokouší prorazit
sklo. A ještě cosi podivného: zarámovaný obraz jakéhosi nic, nic

neříkající pozadí s rudými vlajkami a obláčky na modré obloze, v levém rohu nepatrná letka snad ptáků, snad stíhacích letounů a spousta prázdného místa k pomalování. Na paspartě zlatý nápis: Josif Vissarionovič Stalin. Jenže ten tam nebyl. Stalin zmizel z obrazu.

Akademik Lysenko se s generalissimem znal osobně, vždyť měl tu čest být jeho chráněncem, vždyť to on, veliký Stalin, pro něj zřídil tento ústav a jmenoval ho akademikem, hrdinou socialistické práce a hrdinou biologických věd, nositelem Zlatého klasu I. stupně. Není to radostná událost, že vystoupil z obrazu a prochází se po ústavu? – Není! Přesto, že byl jeho chráněncem, Trofim Denisovič věděl, že Stalinovi je lépe vyhnout se velkým obloukem. Proto se po špičkách vyplížil z třinácté komnaty, odplížil se na dámský záchod a zarýgloval se tam v těsné komůrce. Tady ho nenajde, vždyť veliký Stalin není ani trošku dáma, a kdyby sem zavítala jediná ženská zaměstnankyně ústavu, s Martou Vasiljevnu se už nějak dohodne. Melodie Podpolanská má teď jiné starosti než chodit na dámy.

Marta Vasiljevna se o Stalinovi učila ve škole, jaký to byl velikán, ale nevěděla, že je lépe se mu vyhnout. Nevěděla ani, že ty tápoty na vytřené dlážce udělal velký generalissimus, protože do nenadále otevřené třinácté komnaty nenakoukla a prázdný obraz neviděla, ani nevěděla, že ve třinácté komnatě něco takového je, protože by ji ve snu nenapadlo do třinácté komnaty nahlédnout. Jakmile zahlédla znečištění, popadla kýbl s vodou ne zrovna nejčistší a hadr na podlahu ne zrovna nejvoňavější a rozběhla se po nehorázných stopách ústavními chodbami, složitě vinutými. Za jedním rohem narazila na nahé mužské tělo s nohama od hlíny, všelijak převázané lýkem, s rozervaným hrudním košem, bez hlavy. V hrudníku byly jenom plíce a potrhané cévy, srdce chybělo. – Tohle přece nebude uklízet, takový svinčík! Něco takového nemá ve smlouvě. Ještě jsou tu odbory pracujících ve vědě a výzkumu! Šlápoty vedly za další roh a Marfa Vasiljevna byla zvědavá osoba, zajímalo ji, kam se poděla

hlava a komu vlastně patří. S mužskými těly zaměstnanců ústavu nebyla seznámena natolik, aby poznala, o kterého vědeckého pracovníka se jedná. Třeba je to tělo některého z těch jevropejských hostů... Nakoukla obezřetně za další roh, aby pachatele nevyplašila.

Kníratý chlap v bílé uniformě s metály na prsou třískal hlavou o dlažbu, hubu měl od krve, ruce taky, uniformu celou zašpiněnou, rozbíjel té hlavě lebku a vyšťárával z ní mozeček, plnými hrstmi se cpal, jako by čtrnáct dnů nejedl.

„Hej, hej, ty záškodníku mizerný, to musíš svinít na vytřenou dlážku! No ty, co se tak blbě tlešíš, je tu snad někdo jiný? Co čučíš jak neoblízané tele! Jak tě majznu tím hadrem, hned poznáš, kde má kráva vemeno!“ Stalin se vyděsil. Upustil nedojedenou hlavu, utřel si hubu do rukávu a začal couvat:

„Já jsem myslel, že když...“

„Jeden myslel, vymyslel tragač a pak s ním musel jezdit. Už ať jseš pryč, fašisto pojebaný!“ ječela Marfa Vasiljevna, popadla kýbl a vychrstla špinavou vodu na Stalina. Ten lapl po dechu a začal couvat. Marfa Vasiljevna ho ještě stihla majznout mokrým hadrem přes hlavu. Dal se do běhu a zpod maršálské blůzy mu vypadlo vyrvané srdíčko, krev se z něj vylila a to Marfu Vasiljevnu poněkud zdrželo. Stalin přidal, už spurtoval jak sprinter na olympiádě, vždyť tu šlo o život. S vypětím sil doběhl do třinácté komnaty a zabouchl za sebou dveře. Rychle skočil do obrazu a tvářil se jakoby nic. Jako by se vůbec nic nestalo.

Marfě Vasiljevně nezbylo než natočit do kýble čerstvou vodu a pořádně po tom neřádrovi uklidit i přesto, že zrovna tohle neměla ve smlouvě. Vždyť ani žádnou smlouvu neměla.

Cestou kolem světa se často setkávám s jedním pánem. Je robustní a má dokonale vyholenou hlavu. Tak dokonale, že při letmém míjení nelze poznat, rostou-li mu vlasy, nebo nerostou. Ptáci se slétají, za letu pozorují tu nablýskanou hlavu a udiveně kroutí hlavičkami. Pán

kráčí zvolna v plandavých kalhotách a podrážkami sandálů plácá o asfaltový chodník rozvázně a uváženě. Někdy má na sobě oranžové tričko, jindy tričko červené jak západ slunce, jak roucho buddhického mnicha, jindy zase má tričko tak nebarevné, že nemá cenu se o něm zmiňovat. V takovém tričku jednou nasedl do přívozu a nechal se převézt, na druhém břehu se zcela ztratil na pozadí šedohnědých skal. Kolem krku má dvě řady korálků, možná s nimi i spává. Mumlá cosi nesrozumitelného, nějakou mantru, aby se mu lépe šlapalo. Když se míváme, mlčky, nenápadným gestem ruky se pozdravíme. V druhé ruce si nesu sandály. Pokouším se jít kolem světa aspoň kousek bosky, jako Adam v Ráji.

Je to člověk statný, pevný, dobře utvářený. Toho by jistě na strom nedostali. Také proto, že není stařec. Ale kdyby starcem byl a vylezl na strom dobrovolně, celá vesnice ani s náčelníkem by ho nesetřásla.

Svět lidí se tváří nepřátelsky; nevraživě na sebe zahlídají, jeden se bojí druhého, že mu sebere, co sám sebral. Ten pán jde bezpochyby také kolem světa a nevraživostí si nevšímá. Většinou kráčí opačným směrem nežli já, ale i tak, nezávisle jeden na druhém, jdeme pospolu. Je skvělé mít takového kamaráda. Škoda jen, že to ten pán neví. A já zase nevím, jak mu to dát najevo. Anebo to ten pán ví a neví, zdali to vím já. A neví, jak mi to dát najevo.

Tak to necháme tak.

Stalin by se před nikým nesklonil, ani kdyby to byl Lenin, a to bylo Oldřichovo štěstí. Kdyby se byl Stalin býval shýbl, snadno by ho vyštáral ve třinácté komnatě zpod stolu a Oldřich Navrátil by byl býval dopadl stejně, jak dopadl Pytlíček, a je pravděpodobné, že Pytlíček by nedopadl tak, jak dopadl, ale dopadl by docela jinak, zcela nepředvídaně, protože nikdy nemůžeme vědět, jak by bylo, kdyby bylo jinak. To by byl býval Stalin ukousl hlavu Oldřichovi, rozbil lebku a vyjedl mozeček, pak by mu byl býval srdce z hrudi vyrval a udusil si je na cibulce nebo snědl syrové jen tak, bez chleba,

kdyby... Jenže Stalin se o toho ubohého človíčka pod stolem vůbec nezajímal. Otevřel okno, vypustil mouchu masařku na svobodu a opustil třináctou komnatu. Oldřich neměl tušení, jak dlouhou dobu strávil pod stolem v nevědomí. Když se probral, brněla mu hlava jako po flámu a v ústech cítil ten strašný materiál, ze kterého vědec ochotník Gladyšev páčil svoji proslavenou vodku. Konvalinky to nebyly. Vojín pacifista se vyplížil ze třinácté komnaty a zahájil pátrání po svých spolubojovnících a spolubojovnici. Vrátil se zpátky do ředitelny. Našel ji opuštěnou, zbyly tu jen sklenky dopité i nedopité, láhve otevřené i neodšpuntované se válely v nedojedeném kaviáru, páchlo to rybinou, kořalkou, vyčpělým sektem, konvalinkami a člověčinou. Jenže člověk tu nezůstal žádný, všichni někam odešli.

Ani v chodbách nebyly známky po životě. Jen tlustá moucha masařka poletovala ode dveří ke dveřím a pátrala po číslici třináct. Venku před hlavní budovou kousek od keříčku ptačího zobu parkovala Lada Niva i gazík s připojenou polní kuchyní, stroje se leskly zlatem Čurily Plenkoviče a praporek s nápisem PRAVDA ZVÍTĚZÍ! se třepetal v lehkém větříku jak prezidentská standarta nad Prahou. Na strážních posedech bděly ostražitě stráže, občas se blýskla hlaveň samopalů nebo pušky. Oldřicha vykukujícího ze dveří naštěstí žádný ze strážných nezahlédl a nezastřelil. Oldřich se vrátil do útrob Jarovizačního ústavu Trofima Denisoviče Lysenka a začal systematicky pátrat v jeho sklepních zákoutích. Když zaslechl těžké kroky, stačil se schovat za dveřmi laboratoře s nápisem PŠENICE, OPICE, JITRNICE, hloubkový výzkum. Byla tam hromada zrní, na ní dřepěla opice a cpala se jitrnicí. Tvářila se pohoršené, patrně se domnívala, že sem Oldřich přišel, aby jí tu jitrnici sebral. Jenže ten měl docela jiné starosti. Krčil se u klíčové dírky a hleděl jedním okem do chodby. Uviděl Stalina v bílé uniformě vlekoucího zkrvavené břemeno po čistých dlaždicích. Nebylo poznat, kdo to je, pouze ochablé moudří svědčilo o nešťastníkově pohlaví.

Když Stalin zmizel za rohem, opustil Oldřich znepokojenou opici, vyklouzl z laboratoře a pustil se po krvavé stopě opačným směrem. Stopa jej zavedla do hlubin sklepení, ke dveřím s nápisem HLOUBKOVÁ JAROVIZACE, nevstupovat, jarovizuje se. Vstoupil. V místnosti bylo chladno, vlhko a tma. Oldřich otočil vypínačem a spatřil tu hrůzu.

Stály tam čtyři rozměrné kořenáče naplněné kyprou, vydatně pohnojenu hlinou, trčely z nich asi dvoumetrové kůly a ke kůlům lýčeným provazem byly připoutány tři postavy zabalené v mokrých jutových hadrech, jako by to byly nehotové sochy v sochařově ateliéru, aby nevyschly a nepopraskaly, než si na ně mistr znovu najde chvílku. Ze čtvrtého kořenáče trčel jenom akátový kůl, kolem se povalovaly hadry a kusy rozřezaného lýka. Mezi nimi docela obyčejný kuchyňský nůž. Oldřich pochopil, že postavy u kůlů v kořenáčích jsou jeho bojoví druhové. Jenže nejsou všichni. Jednoho, s hlavou oddělenou, odtud odvěkl Stalin, tři zůstali, chybí ještě jedna osoba. Kdo by to mohl být? Oldřich pochopil, že rána z milosti pro ty tři ubožáky by mohla být řešením předčasným, použil tedy nalezený nůž k jejich osvobození, přeřízl pouta a odlepil jim z úst širokou lepicí pásku.

První, koho odřízl, byl velitel.

„Kurva fix, jak toho zkurvysyna dopadnu, uříznu mu koule a nacpu mu je do chřtánu!“ vypustil kapitán Kotulán s oprávněným rozhořčením silnou kletbu z úst a není divu, že to byla kletba takto příšerná. Vždyť kolik chybělo a zapustil by kořínky! Také ostatní vojska byla v pořádku. Kupodivu jim šel počátek jarovizace docela k duhu, jako by prošli ozdravnou kúrou. Po kocovině z příšerného pití ani památky. Jen Adamovo roucho jim notně vadilo. Kdoví, kam jim jarovizátoři zašantročili šaty. Ale to se dalo přežít, horší bylo, že chyběl Pytlíček a Melodie Podpolanská.

„Tak to byl Pytlíček,“ oznámil Oldřich Navrátil ostatním a ukázal na prázdný kořenáč. Pak následovala věta, které ostatní nerozuměli

a neměli čas bádát nad jejím hlubším smyslem: „Jsme bez Pytlíčka, Stalin mu ukousl hlavu.“

„Kde je Melodie?“

„Musíme ji najít, bez Melodie ani ránu!“

„Snad by nebylo od věci nejdříve se obléci a ozbrojit,“ řekl profesor Weinberger. Bylo mu trapné, že jeho úd je ze všech zde přítomných údů údem nejmenším.

„To je pravda, bez kalhot a beze zbraní se blbě bojuje,“ přikývl kapitán Kotulán s údem větším sotva o půl čísla.

„Musíme tím pádem nejdříve k ptačímu zobu před barákem, mám tam v jámě všechno, co potřebujeme,“ řekl vojín Pecka. „Je tam celý sekáč hader.“

„Granáty a samopaly se střelivem jsou hned vedle v kuchyni.“

„Konečně si trochu zabojujeme,“ zaradoval se Kotulán, jediný opravdový voják mezi nimi. A protože byl velitel, začal velet:

„Pecka pronikne do jámy a přinese potřebnou výzbroj a výstroj, ať vypadáme jako to, co jsme: vojáci! My tu na něj počkáme. Až budeme vyzbrojeni a vystrojeni, podnikneme průzkum bojem, vypátráme a osvobodíme Melodii a pak se uvidí. Dotazy?“

„To mám běhat po ústavu jen tak s nahatým pindíkem?“ zeptal se Longin Pecka velitele s neskrývaným zoufalstvím v hlase. „Co když někoho potkám?“

„Nezájem, Pecka, vojna není kojná. Ve válce se můžou stát i horší věci. Já jsem taky nahatý. Potkáš, zneškodníš úderem malíkovou hranou. Vem si s sebou Navrátila, ten je oblečený. Při nejhorším se za něho schováš. Kdyby něco.“

„Rozkaz!“ zahalekali oba vojíni a vydali se splnit rozkaz.

Když kráčeli hlavní chodbou k východu, oblečený Navrátil první, nahý Pecka v jeho stínu, potkali Marfu Vasiljevnu, nepřekonatelnou překážku. Měla kýbl s čerstvou vodou a vytírala svinčík, který po sobě zanechali Stalin s Pytlíčkem. Co teď? Blokovala jim jedinou možnost dostat se k východu, k Peckově jámě a k polní kuchyni.

Museli jednat rychle. Bacit, nebo nebacit? Bacit ženu malíkovou hranou se žádnému z nich nechtělo, i když je válka. Žádný z nich to nedokázal. Navrátil proto, že byl pacifista, otrlejší Pecka se styděl, že nemá kalhoty. Neřešitelná situace...

„Dobrý den, Marfo Vasiljevno, tak jak...“ pozdravili rozpačitě, Longin se krčil za Oldřichovými zády.

„Tož tak...“ odpověděla Marfa Vasiljevna. „Snad mně vy dva čerti nechcete tápat po vytřeném!“

„To bychom tuze neradi.“

„Tak hezky počkejte, až s tím budu hotová.“

„Jenže my nemáme moc času,“ řekl Oldřich a proklouzl, aniž došlo na mokrý hadr. V tu chvíli upadla Marfa Vasiljevna do stavu strnulosti. Vyvolalo jej náhlé zjevení nahatého Pecky. Počestná vdova už léta nespatriła, co spatřila teď, a to jí vyrazilo dech. Na rozdíl od obou důstojníků byl Pecka vybaven mnohem lépe, dá se říci, že si na něm příroda zaplýtvala materiálem. Marfa Vasiljevna, když to uviděla, plácla sebou do mokrého vedle kbelíku, aniž musela být praštěna malíkovou hranou, a zůstala tam ležet, než oba vojíni pronikli kolem ní po vytřené podlaze do jámy a zase z jámy. Teprve pak se vzpamatovala a nemohla uvěřit, že zažila cosi opravdového, že to nebyl sen. Neuvěřitelný sen, jaký se ani nedá vyprávět.

Peckovi s Navrátilem se akce zdařila. Nepozorováni strážemi splnili úkol a výzbroj s výstrojí přinesli svým druhům do místnosti hloubkové jarovizace, aniž došlo ke střetu s dosud nevzpamatovanou uklízečkou. Ve slušivých maskáčích z druhé ruky a se zbraněmi v ruku prohledávali ústav tak dlouho, dokud neobjevili ředitelovu soukromou ložnici, rozervané šaty Melodie Podpolanské s blýskavými flitry neporušenými, také její zlaté stěvíčky s nadměrnými podpatky a nakonec samotnou Melodii Podpolanskou po kolena v kořenáči, přivázanou ke kůlu, svázanou a zabalenou mokrými hadry. Ještě chvíli a začala by jarovizovat. Také pro ni měli zbraň a maskáče dámského střihu. Vždyť je praporčí!

Když měla Melodie na sobě uniformu a v rukou držela samopal, jako by to pro ni byla zcela všední záležitost, shýbla se pod postel a zahalekala hlasem statečné bojovnice a fenomenální zpěvačky:

„Vylez, zbabělče!“

Jenže zbabělec zpod postele nevylezl, protože tam nebyl. Volali, hledali, nalézt ho nemohli. Teprve když Melodie Podpolanská musela, našla ho zděšeného, zarýglovaného na dámském záchodě. Vyvlekli ho násilím.

„To je sabotáž. Léta dřiny vniveč. Vědecká práce mého milovaného Jarovizačního ústavu Trofima Denisoviče Lysenka zmarněna,“ protestoval akademik chabě.

„Zastřelit?“ zeptal se kapitán Kotulán Melodie, ale moc se mu do exekuce nechtělo.

„Jarovizovat,“ navrhla Melodie.

„Ne! Jarovizovat ne! Jenom ne jarovizovat!“ protestoval vědec zoufale. „Raději zastřelit.“

„Mám nápad,“ řekl Oldřich Navrátil a potutelně se přitom usmíval.

Nebyl to věru špatný nápad. Kořenáč s hlínou a kulem po Melodii pomocí šikovného zařízení, které na místě zimprovizoval specialista Pecka, odvěkli do třinácté komnaty s obrazem potutelně se usmívajícího generalissima. Svlékli ředitele, jen ty jeho kulaté popraskané brejličky mu nechali, po kolena ho zahrabali do hlíny a ke kůlu přivázali kusem lýčeného provazu. Pak ho obalili mokkými hadry, ale oči mu nezakryli ani ústa nezalepili lepicí páskou na koberce, ať si řve, jak chce, do třinácté komnaty si za ním nikdo netroufne. Natočili kořenáč přesně tak, aby jarovizovaný akademik viděl Stalinovi rovnou do očí. Když opouštěli třináctou komnatu, zahlédl voják Navrátil, že se generalissimus mlsně olízl. Nebo se mu to jenom zdálo?

Strážci ve strážních posedech, ač solidně vyzbrojeni a vybaveni strážní technikou, nebyli žádní vojáci, byli to dědci penzisté.

Dokázali nanejvýš nahánět hrůzu zbloudilým turistům, kteří popletli azimut a došli k pozemkům obehnaným plotem. Kotulánovi muži a žena byli s nimi hotovi raz dva. Stačilo pár granátů jen tak zbůhdarma pohozených a už lezli z posedů s rukama nad hlavou a už odemykali bránu a salutovali zlatým vozidlům vojsk kapitána Kotulána. Jenom nebohému vojínu konceptualistovi už nebylo pomoci. Tělesné pozůstatky posbírali s pomocí Marfy Vasiljevny a pohřbili je na malém hřbitůvku za ústavem. Spočívá tam v důstojné společnosti obětí vědeckého usilování.

„Budu se za něj modlit,“ slíbila Marfa Vasiljevna, „a na jeho hrobeček nosit čerstvé květy.“ Pak se ještě dvakrát pravoslavně přežehnala. Když se s tou dobrou ženou loučili, obdarovala každého velikánskou nejarovizovanou kedlubnou ze své zahrádky. Tu největší a nejšťavnatější dostal specialista Longin Pecka. Když mu ji předávala, sklonila hlavu a zadumaně se mu zahleděla na poklopec. Věčná škoda, že už odjíždějí...

3

Když ujeli dvě stě sedmdesát pět pskovských verst, profesor Weinberger se v gazíku, který řídil vojín Pecka, začal na sedadle vedle řidiče neklidně vrtět. V hlavě mu strašila neodbytná myšlenka, že na cosi zapomněl. Cosi důležitého opomenul, ale nemohl přijít na to, co to bylo. Dramatické události v jarovizačním ústavu překryly cosi významného, významnějšího nežli události samotné. Týkalo se to ústavu, ale také profesora osobně... Ano, už na to přišel, už to má! Jak jen mohl na něco takového... Vždyť mu věnuje celý život, vždyť se jím proslavil, vždyť na něm postavil celou svoji vědeckou kariéru: Christian Immanuel Kepke-Kapkowski, jeho stopa! Sádrový odlitek cukrářovy bosé pravé nohy uchovávaný v Lysenkově jarovizačním

ústavu. Při chvatném odjezdu zapomněli na to nejdůležitější: odlít z odlítku odlitek. Musí jej mít. Musí se pro velikánovu šlápěj vrátit!

„Zastav!“ zavelel. Je přece důstojník, byť jen záložní, může velet.

„Děje se něco?“ zabručel Pecka od volantu. Od podplukovníka vojína profesora Weinbergera dosud žádný rozkaz nedostal.

„Musíme zpátky, nechali jsme tam stopu!“

„Řekl bych, že jsme tam zanechali hodně stop. Budou tam na nás ještě hodně dlouho vzpomínat,“ utrousil vojín pacifista Oldřich Navrátil. Seděl vzadu pod plachtou sám, sledoval, jak se za nimi práší.

„Sádrový odlitek stopy geniálního vídeňského konditora!“ zvolal profesor.

Pecka dupl na brzdu a zároveň zatroubil, aby dal signál velitelské Ladě Nivě. Kapitán Kotulán pochopil, že návrat je nezbytný. Když dorazili zpátky do Jarovizačního ústavu T. D. Lysenka Všeruské akademie věd, nositele Řádu rudého praporu, dvojnásobného nositele Leninova řádu, brána byla dokořán. Strážní dědci odložili zbraně a pustili se do obdělávání ústavních pozemků. Pilně ryli, aby mohli zjara sázet. V útrobách hlavní budovy Kotulánovi bojovníci a bojovnice narazili na Marfu Vasiljevnu opřenou o uklízecí nářadí; zasněně hleděla z okna, pozorovala pracující dědky. To bude, panečku, zeliho! Z takového lánu...

„Už jste tady zase, satanáši!“ zahromovala jen tak ze zvyku, ale žádného neplácla mokrým hadrem. Hadr byl suchý, v kýblu ani krůpěj. Bylo vytřeno. „Trofim Denisovič zmizel, novým ředitelem je kníže Lapkin. Nelezte mu tam, vyhodí vás, má poradů.“

„Je válka, matko,“ řekl kapitán Kotulán rozhodně. „Nevyhodí. Když je válka, poradů neporadů, my mu tam vlezeme!“

Potichoučku, po špičkách se proplížili kolem třinácté komnaty, aby neprobudili strašidlo, a vlezli mu tam. Za ředitelským stolem seděl kníže Lapkin a proti němu člověk s kozí bradkou, na nose přicvaknutý cvikr, jaký nosil Anton Pavlovič Čechov, pod bradou

černou sametovou mašli, vězel v sáčku z lněného plátna a vypadal jako ruský vědec z devatenáctého století. Pili vodku z dvoudecových sklenic, nalévali si z dvoulitrové karafy s vybroušeným státním znakem zrušeného Svazu sovětských socialistických republik a živě debatovali. Kotulánova vojska vtrhla do místnosti neurvale, bez zaklepání. Člověk s kozí bradkou zrovna naléval, polekal se a pobryndal ředitelský stůl. Zavonělo to lihem a kvašeným zelím.

„Že vy jste na něco zapomněli,“ vyhrkl překvapený kníže.

„Dobrý den,“ pozdravil profesor Weinberger. „Ano, na stopu,“ dodal.

„Toto je Kuzma Matvějevič Gladyšev, vynálezce vodky Gladyševky, kterou jste už okusili. Včera ukončil testy nového nápoje: vodky ze zelí. Ochutnejte s námi, drazí přátelé.“

Ochutnali a zachutnala jim velmi. Byla o třídu výš nežli původní Gladyševka, s níž se poprvé seznámili v obci Rudé Chudé u vojína Čonkina, s její původní, nejarovizovanou podobou. Ochutnali ještě jednou a pochválili, Gladyšev se zatetelil radostí. Pochvala potěší každého, i věčně pochybujícího vědce.

„Rozjedeme to ve velkém,“ prohlásil kníže Lapkin. „Jarovizace není k ničemu, podvodník Lysenko zmizel, dotace pro ústav jsou zastaveny, začínáme podnikat. Naši zaměstnanci už připravují půdu na jarní sadbu zelí. Zaplavíme civilizovaný svět novou značkou vodky, Gladyševovou zelňačkou.“

„To není špatný nápad, chlastat se bude vždy a všude,“ pochválila Kotulánova vojska knížecí podnikavost. Gladyšev nestačil nalévat.

„Ale teď honem, ukažte mi tu Kepke-Kapkawského stopu!“ požádal nedočkavě profesor Weinberger. „Musíme odlít odlitek z vašeho odlitku ještě za střízliva.“

„Nemusíte nic odlévat. Jen si klidně vezměte náš odlitek i s krabicí. Prosperující kořalna se snadno obejde beze stopy vídeňského cukráře, publicisty, vlastence a myslitele Christiana Immanuela Kepke-Kapkawského.“

„Bůh vám oplat' vaši velkorysost, jasnosti!“ zajásal profesor Weinberger a připil novému řediteli na zdraví. – Pak sešli do sklepa, do místnosti plné regálů s kartonovými krabicemi stejné velikosti, pečlivě seřazenými a označenými písmeny, čísly a krátkými poznámkami vztahujícími se k obsahu. Hned v prvním regále A – Antropojarovizace, pod písmenem K, našli až docela nahoře – museli přistavit žebřík – krabici s nadpisem КЕПКЕ-КАПКАВСКИ, експ. N-ro 24.

„Tam by měl být ten váš cukrář,“ řekl kníže Lapkin s pochybností v hlase.

„Měl?“ znejistěl Weinberger.

„Zavolám Marfu Vasiljevnu, ta se vyzná nejlíp,“ navrhl vědec Gladyšev.

„Já sám, já sám!“ zvolal jediný kepkepakawskolog na světě a hbitě vyšplhal po žebříku dosti vachrlatém – Oldřich Navrátil mu jej musel přidržovat – až nahoru ke slibné krabici. Kdyby byl nebyl tak dychtivý, kdyby byl ovládl svůj vědecký chtíč, byl by mohl krabici opatrně uchopit a snést ji na bezpečnou zem. Na zemi by ji byl mohl otevřít, pozůstatek po vídeňském cukráři zevrubně prozkoumat a sepsat o svém bádání protokol. Jenže profesor Weinberger otevřel nedočkavě krabici už nahoře, na vrcholu rozvrzaného žebříku, a to neměl dělat. Rozbalil pečlivě zabalený sádrový odlitek a zvolal radostně:

„Je to on!“

Zvolání bylo tak mocné a nenadálé, že se Oldřich, který jistil chatrný žebřík, lekl a žebříkem bezděčně zacloumal. Profesor na vrcholku ztratil rovnováhu, upustil stopu a ta se na kachlících roztřískla na tisíc kousků a kousíčků. Takovou katastrofu by neposlepovali dohromady ani ve vídeňské kytovně umění pražského rodáka Martina Spielera. Za sádrovou stopou se zřítíl i profesor a natloukl si kostrč. Žebřík se na něj sesypal a způsobil mu na čele

bouli, která byla veliká jako celá Afrika. Pacifista Navrátil naštěstí padajícím předmětům včas uhnul a žádnou újmu neutrpěl.

Melodie Podpolanská s nimi ve sklepě nebyla, stopa po vídeňském cukráři jí mohla být ukradená, stejně jako jí mohl být ukradený i cukrář se svým osudem. Ani zelňačka ji neoslovila. Vytratila se z ředitelny se záminkou, že se musí nalokat čerstvého vzduchu, už ve chvíli, kdy Gladyšev naléval druhou sklenici. Bloumala chodbami ústavu, až narazila na povědomé dveře s číslicí 13. Popadla ji zvědavost. Ráda by zvěděla, co se stalo po jejich odjezdu s jarovizovaným jarovizátorem Lysenkem. Netušila, do čeho se pouští, když zkusila nahlédnout dovnitř klíčovou dírkou. Jenže ta měla zevnitř zaklapnutou záklopku. Melodie se odhodlala dveře pootevřít a nakouknout... Rychle je zas přirazila zpátky, zavřeštěla zděšeně a vyrazila chodbou pryč, ven, na vzduch, do Lady Nivy, na zadní sedadlo, přikryla se dekou a rázem byla v bezpečí. Kdyby měla popsat, co ve zlomku vteřiny spatřila, řekla by: prázdný květináč, hromádku vybělených kostí, Lysenkovy kulaté brýle na rozpolcené lebce. – Stalin v bílé maršálské uniformě na ni s šibalským úsměvem kýval z obrazu: „Jen pojď, holubičko, pojď! Nic se neboj, nic dobrého se ti nestane...“

Šel jsem zas kolem vody, abych nezabloudil, a spatřil tam cosi, co už se vídá jenom v romantických filmech: plavovlasý muž tam plavil koně s plavým ocasem a hřívou. Stáli na mělčině, vody sotva po kolena. Muž rozplétal koni zapletený ocas, česal mu ho prsty, nástroje česací nemaje. Koni se to líbilo, hrabal levou přední ve vodičce, potřásal hlavou, ještě hřívu je třeba pročesat; když ne hřebenem, aspoň prsty. Udeřil kopytem a voda vystříkla na všechny strany, duha se v ní udělala, bylo to nevěšdní.

Kdybych nešel kolem světa, zůstal bych u vody a díval bych se na plavení koně a duhu, stal bych se součástí obrazu z minulých časů. Nechal bych čas minout, pozdní odpoledne na konci prázdnin. Kapičky vody zvednuté koňským kopytem a obarvené sluncem trčí

nad hladinou. Chci zavolat cosi na koně s koňákem, zřejmě pozdrav a zároveň poděkování za tu chvíli pozastavení, jedno slovo, jenže slovo se mi pozastavilo na rtech, nestihlo se odlepit a dosáhnout adresáty. Žádná škoda, nebylo to nic významného a nepostradatelného, jenom takové slovo hozené nazdařbůh. Slovo na obraze nemá co pohledávat.

Možná by ten obraz mohl viset v úzkém rámečku někde na zdi, zprvu bílé, vápnem čerstvě vymalované, postupně žloutnoucí. Pavouk by od něj vedl síť až do rohu, lepkavou past, číhal by ukryt na mouchy, na potravu. Slunce by na obraz v příhodnou dobu svítilo a ulizovalo z barev, obraz řeky, koně, koňáka a pozastaveného náhodného chodce se slovem na rtech by zvolna vybledal, až by z něj zbyla jen mátoha pokrytá mušinci po nepolapených mouchách.

Nebo by ten obraz zapadl za gauč k vysušeným ohryzkům z jablek, která jsem ohryzal na cestách s Karlem Májem a Julusem Vernerem před několika staletími. Odtud by ho už nikdo nikdy nevyhrabal. Jenže já jsem si vzal do hlavy cestu kolem světa. Když jsem už ušel tolik milí, verst a kilometrů, přece toho nenechám jen kvůli koni!

Paňi, to mi nebudete věřit, sama tomu nemohu, ale je to tak. Ti chlapi, jak jsem vám o nich posledně vyprávěla, že vedou válku se Sovětským svazem, a ta ženská, co je s nimi, tak ti kdesi na Uralu nebo u Uralu začali pálit. To byste, paňi, neuhodla, co začali pálit a ta ženská s nimi. On jim totiž došel ten letecký benzin, co začali chlastat, i ta brzdová kapalina, co ji taky pili, a tak začali pálit kořalku. Ono je lepší chlastat kořalku než ta syntetická svinstva. Jenže i tak, jsou ve válce a místo bojování pálí kořalku a pak to pijí ještě teplé. Neřeknu, štamprličku před jídlem, aby mi chutnalo, neřeknu, sklenku vína při večeři, neřeknu, pár piv s chlapy v hospodě po práci a k tomu utopenec nebo naložené tvarůžky... Ale tolik, paňi, tolik! No řekněte... Nic mi neříkejte, čeho je moc, toho je příliš.

A kdoví, z čeho to ti ochmelkové pálí. Opijí se a pak se válejí někde na Urale v příkopu. To nám dělají pěknou ostudu, našemu národu. Všecko, co naši hokejisté našemu národu vyhokejkují, tihle opilci na Urale pokazí. Já bych je hnala, paňi, marš do lomu a lámat! To by je to pálení přešlo hned. Já bych jim dala kořalku! Prý z malin. Prý! To bych chtěla vidět, jak je sbírají hezky po jedné do konvičky. Potom zpívají sprosté odrhovačky na celý Ural a pijí dál, až se jim z toho udělá špatně a dobře jim tak. Poblijte se, potvory! A to jsou mezi nimi tátové od dětí a oni o tom ani nevědí. Jako ten militantní pacifista Navrátil. Však jsem vám, paňi, už vyprávěla o té nedostudované učitelce Dušičkové a o jejích Šašcích, přece. Jak má trojčata s horolezcem z dolu První máj. Tak ten Navrátil jí píše z války zamilovaná psanička a ona tohle mu. S Šaškem! Stejně už dlouho nepsal, nemá čas, musí pálit a chlastat s ostatními. Taky pěkný vejlupek všech ctností, pacholek od krav. Copak je to nějaké povolání, no řekněte, paňi, pást dobytek dokáže kdejaký blbeček a nemusí k tomu mít maturitu. Ona mu ta vojna trn z paty vytrhla, vojín, to je přece jenom něco víc než pastucha. Porodila mu trojčata, ani nestihl něco s ní mít pohlavního v posteli, víte, co tím myslím, že. Tak to udělal za něj všechno ten horolezec Šašek, štajgr z Prvního máje, a ten chudák v Rusku nic. Třeba se mu to už doneslo, kdoví. Dneska, paňi, je ten internet, a to máte hned, e-mail třeba až na druhý konec světa, jestli má ten svět nějaké konce. Proto on chlastá první ligu, že si musí sám pálit kořalku, a ti ostatní mu pomáhají. Válka je válka, paňi, a za války se vždycky pilo, aby to vydrželi. – Myslíte, paňi, toho pana Kroupala, jak mu s nimi utekla žena, co byl stréček, ten Hanák, jak vyprávěl už za první republiky do rádia hanácky veselé příhody z Hané a pak byl u vojska lidovým vypravěčem a teď je v penzi? Moc inteligentní pán to je, takový čistotný a zdrženlivý, u nás

v Nuslích v Kloboučnické. Kdepak benzin, ten je moc drahý, i ta brzdová kapalina. Jakmile vypili letadlo, vrátili se ke kořalce, té si můžou napálit dosytosti. Že se zrovna na něj, paňi, ptáte, na pana Křoupala? Kdepak, ta se s ním nerozvede, není blázen, ta po něm bude dědit, jestli se z toho Uralu vrátí živá a zdravá, jestli ona jí neztvrdnou játra, ve válce člověk nikdy neví... Tak ten je zdravý jako řípa, ten by si i sám uklidit dokázal, kdyby to dokázal. Ale to víte, neměl to zapotřebí, vždycky to za něj někdo udělal, na vojně plukovníkům uklízejí obyčejní vojáčky, i když se to nemá, protože je to šikana, jenže vyžeňte ho s koštětem a kbelíkem, když už tam je. Tak mu občas v té Kloboučnické tu podlahu sjedu mokrým hadrem a nádobí mám hned, ty dva hrnky, to je raz dva, ale ve vší počestnosti. Jenom to kafičko a tři Martinky z Penny, ty on má rád, z ovesných vloček, a já taky. To jsou takové dvojce Martinky, jedny s čokoládou a jedny bez. Já ráda s čokoládou, on ty bez, to víte, chlap. A ještě k tomu voják, plukovník vé vé. To se nám to s Křoupalem kroupe v Kloboučnické! Tos to pěkně upekla, pochvaluje si, ale dobře ví, že jsou z Penny, přece mu nebudu věšet bulíky na nos, plukovníkovi ve výslužbě! U toho bych ráda byla, až se vrátí z války ten Navrátil Oldřich a zjistí, že má tři kluky a všichni tři jsou Šašci. Ten jí to, panečku, vytmaví, učitelce! On ve válce za vlast cedí krev a ona mu s horolezcem tři kluky trojčata. Jenže kdoví, jestli jí to vytmaví, vždyť je to takový jemný pacifista, i když je ochlasta... Jenže kdoví, jestli se vrátí. Vždyť jsou, paňi, ve válce!

Nezasvěcenec by se mohl domnívat, že Ural je pustina. Konec Evropy, konec civilizace, konec světa; holé skály, divá zvěř – veverka a medvědi, kosodřevina, občas nějaký lyžařský vlek pro oligarchy a jiné zbohatlíky, sem tam nějaká nemocnice s chirurgy a ortopedy specializovanými na zlomeniny, vykloubeniny, pohmožděny

a naraženiny, krvácení do mozku a jiné úrazy způsobené lyžemi, medvědy a puškou. Opak je pravdou. Není to žádný Himálaj, na každém kroku dýmá a rachotí nějaký ten strojírenský Uralmaš vyrábějící mašiny pracovní, obranné i útočné, většinou ze železa. Vzduch je zasviněný spalováním fosilních paliv, medvědi uprchli na druhou stranu do Asie nebo do obrázkových knížek, veverka chodí do školy, už se naučila trochu psát, jen ty tvrdé a měkké znaky jí moc nejdou. Silnice sjízdné se řetězy i bez řetězů.

Oldřichu Navrátilovi se podařilo odeslat dopis, se kterým začal v třinácté komnatě Jarovizačního ústavu T. D. Lysenka a dopsal ho cestou, když ostatní svačili vejce natvrdo a kvas. Odepřel si je, aby pak nezdržoval. Bylo to v motorestu НЕВАДА na vrcholu stoupání, s buvolí hlavou na zdi a s vycpaným indiánem na zápraží. Při bližším ohledání zjištěno, že indián i buvolí hlava jsou z umělé hmoty. Kmenová příslušnost indiána nebyla zjevná, s největší pravděpodobností prériový druh. Kvas a vejce natvrdo zároveň s tvrdým chlebem přinesla Pelageja v jelenicové suknicí a kostkované košili, se dvěma kolty zavěšenými tak, aby je mohla co nejsnadněji vytáhnout z pouzder a vystřelit. Tvrдила, že Pony Express funguje jednou týdně bez závad, a tak jí Oldřich s jistými obavami dopis pro Aničku Dušičku přeci jenom svěřil.

„Оу-кей,“ řekla Pelageja a zasunula si Navrátilův dopis s Navrátilovou pětirublovkou na známku do záňadří. Bylo to trochu předražené, ale Oldřich nelitoval peněz, pro svou lásku by obětoval i šesti-rublovku, jen aby měl jistotu, že dopis bude doručen, což mu Pelageja slíbila i za pět rublů, takže rubl na tom vydělal.

Cesta průsmykem od motorestu už vedla jenom dolů, dolů, dolů do Asie, nebyli-li už v ní, na mapě hranici kontinentů nevyznačili a nebylo koho se zeptat. S největší pravděpodobností už to Asie byla, žádný Uralmaš cestou nepotkali a také lyžařské vleky zůstaly v civilizovanější Evropě, o nemocnicích nemluvě. Celý den žádnou nepotkali, zato veverek povážlivě přibýlo, jenže bez školních brašen na zádech. Řidiči

vozidel museli dávat pozor, aby některou z těch čtveraček nevzdělaných nepřejeli. Škoda každé veverka zbytečně přejeté.

Cesta nebyla zrovna nejširší, a kdyby potkali kamion, došlo by k zapeklité dopravní situaci, museli by couvat k nejbližšímu rozšíření. Naštěstí k zapeklité situaci nedošlo a couvat se nemuselo. Jenom zastavit jednou museli. Po zapeklité zákrutě poskakoval uprostřed silničky chlapík v sobolím kožiše, zadní tlapou potřásal, jako by z ní chtěl něco vytrást. Divže ho nepřejeli. Byl to medvěd s furačkou na hlavě frajersky nasazenou a s harmonikou tahací přes rameno, jen tak, bez futrálu. Měl v levé tlapě trn. Myslel si bláhově, že když si poskočí, trnáveček vyrazí. Nevyrazil. Kdyby měl přední tlapy trochu šikovnější, než měl, mohl si trn vytáhnout a nemuselo to dojít tak daleko. Jenže s těmi pazoury mohl tak leda drnkat na banjo. Jak může tenhle šumař hrát na harmoniku... Divný chlap, tenhle medvěd!

„Jmenuji se Michail Pajda Sibiřský a vracím se z evropského turné. Kdybyste měli zájem, zahrál bych vám Tam a zpátky od zasloužilého umělce Dmitrije Gubertoviče Černomerdyna. Valčík. Ale pod jednou podmínkou.“

„Jakou?“

„Že mi vytáhnete trn z paty.“

„To bychom i tak, bez valčíku.“

Melodie Podpolanská mu trn vytáhla pinzetou raz dva a Michailu Pajdovi se notně ulevilo. Sáhl po harmonice, oblékl se do ní a zahrál jim Tam a zpátky, valčík. Moc mu to nešlo, ale na medvěda to byl vcelku ucházející výkon.

„Co byste tomu řekl, kdybychom vás aspoň kousek svezli?“ nabídl mu kapitán Kotulán. Hodlal z něj cestou vytáhnout, neví-li, kde je ukryt Sovětský svaz. Nebo alespoň kde hledat Babu Jagu.

„Třeba byste mohl něco vědět o vídeňském cukráři, publicistovi, vlastenci a mysliteli Christianu Immanueli Kepke-Kapkawském...“ přihřál si svoji polívčičku profesor Weinberger.

„Vlezte mi s tím na záda... My medvědi raději pěšky,“ řekl Michail Pajda Sibiřský bodře a uvolnil jim cestu.

Ural, sobota

Moje milá Aničko!

Je mi po Tobě smutno. Moc smutno je mi po Tobě, smutek je stav mojí duše, nic víc se tam už nevejde, jenom Ty. Máš tam svou komůrku a já Tě v ní navštěvuji, dívám se na Tebe a Ty se na mne usmíváš, trochu záhadně, z dálky. Tulím se k Tobě, předu jako kočka, vrním blahem... A pak se probudím, cosi mě vyrušilo: výstřel, klakson, řev motoru, prásknutí dveřmi a já jsem zase zpátky v té válečné mizérii, daleko od Tebe, boty na nohou, u ruky zbraň. Ani ten dopis nemohu napsat najednou. A vůbec nemám jistotu, jestli k Tobě dorazí.

Ani nevím, co bych Ti vyprávěl, aby to bylo krásné, duchaplné a povzbudivé; vždyť válka není krásná, duchaplná a povzbudivá ani trošku, i když je to válka spravedlivá. Občas mě napadá, má-li to vůbec smysl, zda naše vítězství něco vyřeší. Bude pak svět lepší? A co my? Budeme šťastní, nebo aspoň trochu šťastnější?

Já budu nejšťastnější, až se Tě prstíčkem dotknu. Jenže k tomu přece nepotřebuju vyhrát válku! Nebo ano? Co když se vrátím poražený? Odpustíš mi to? A co když se nevrátím...

Já vím, Aničko Dušičko, že bych Ti neměl takové věci psát, že bych měl raději něco radostného. Jenže ber, když není. Mám Ti snad psát o tom, jak Stalin sežral Pytlíčka nebo že Gladyšev objevil zelňačku? O tom Ti budu vyprávět, až se vrátím. A nevrátím-li se, bez válečných historek se snadno obejdeš. Najdeš si hodného muže, budete mít nůši děti a Ty budeš šťastná...

*Líbá Tě Tvůj
Oldřich*

Když Oldřich Navrátil o psaní cestou přemýšlel, zalitoval svého činu. Takový dopis odesílat neměl. Měl ho roztrhat na kousky, spálit na popel a napsat něco optimistického. Jak Anička k tomu přijde, číst takové výlevy! Co si o něm pomyslí? Nejraději by se otočil na obrtlíku, vrátil se do Nevady a vytáhl dopis i s pěti rubly Pelageji zpoza nader. Jenže Pony Express už odcválal do Evropy.

Byli v Asii. Zdejší veverky byly negramotné, v korunách stromů louskaly oříšky. Medvědi tu nehráli na hudební nástroje ani neposkakovali po silnici v sobolím kožiše. Měli svůj vlastní kožich, sbírali maliny, číhali na careviče Ivana a kradli divokým včelám med. Jenže kde je v tuto roční dobu divokým včelám konec! Medvědi by už měli být zalezlí v brlozích a spát. Veverkám nezbyvalo než se ve větvích rozehřívat tělesným cvičením, protože nastala zima, sibiřská zima na Sibiři.

Jakmile se kola obou vozidel dotkla Sibiře, poznala Kotulánova vojska, že jsou na Sibiři. Zvedl se vítr, přihn timeraky, spustila se metelice, sněhová vánice, na krok nebylo vidět, psa by to takové sloty nevyhnal, ani kdyby si to zasloužil. Nezbylo než zastavit a nechat motory spuštěné, aby nezamrzly a oni v autech nezmrzli. Pokračovat v jízdě za Babou Jagou nemohli, protože na krok neviděli a mohli by sjet do příkopu nebo do propasti. Taky se mohli navzájem poztrácet. Lada Niva zastavila a gazík do ní jemně drcl, protože nic neviděl a orientoval se ve sněhové záplavě po hmatu. Kapitán Kotulán svolal do Lady Nivy poradu, už se tam všichni vešli a v gazíku pod plachtou byla hrozná zima.

„Vojska, tak už jsme na Sibiři,“ oznámil velitel svým vojákům. „Teď už zbývá jenom najít Babu Jagu a pak hurá naň ho, na Sovětský svaz. Třeba nebude daleko...“

„To se lehko řekne, ale kde tu babu hledat?“ řekl profesor Weinberger. „V takové slotě! Na krok není vidět.“

„Počkáme, až to přejde.“

„A co když to nepřejde?“

„Co by nepřešlo, vždycky všechno přejde.“

„I na Sibiři?“

„A co když až na jaře?“

„Tak na jaře, co na tom? Ve válce musíme být trpěliví, s tím se nedá nic dělat.“

„Jenže to nám dojde benzin a my tu zmrzneme v Ladě Nivě a na jaře rozmrzneme mrtví.“

„Co se dá dělat, ve válce se umírá. To jsme mohli zůstat v Bdělé pod Bezdězem, běhat po překážkové dráze, kopat jámy pro tanky a po čepobití lít do sebe pivo s rumem Pod Andělskými křídly.“

„To je fakt, to jsme mohli.“

„Takže teď tu zmrzneme na Sibiři,“ konstatoval pacifista Oldřich Navrátil trpce. „Škoda. Už nikdy nepotkám Aničku Dušičku v lukách...“

„Nezmrzneme!“ prohlásil Pecka. „Ještě jsem tu já, ještě je tu moje Peckova jáma, do jara v ní snadno přečkáme.“

„To je pravda,“ potvrdila Melodie Podpolanská Peckova slova. „V Peckově jámě je teploučko a místa dost pro celý armádní soubor písní a tanců.“

„Tak dobře,“ uzavřel poradu zcela neformálně velitel. „Počkáme v teple do jara, však on nám neuteče. A na jaře ho dostanem!“

Melodie měla pravdu, v Peckově jámě bylo jako ve vytopeném pokojíčku. Každý důstojník a praporčík měl v jámě svůj pokoj s koupelnou, jenom vojín museli být pohromadě ve světnici mužstva, obyčejní kmáni nemají nárok na samostatnou ložnici ani v armádách vyspělých západních zemí. S tím se musel smířit i majitel jámy vojín specialista Longin Pecka.

Profesor Weinberger zimní přerušení války se Sovětským svazem a nucený pobyt v Peckově útulné jámě přivítal s radostí. Cestou si poznamenal do notesu pár poznámek k *Východní cestě Christiana Immanuela Kepke-Kapkawského za receptem na medovník Marfy*

Filipovny Krivoguboj, kuchařky carevny Jekatěriny, na medovník sladký přesladký, oblíbenou pochoutku předsedy Nejvyššího sovětu SSSR Leonida Iljiče Brežněva. Sáhł do náprsní kapsy, ale notes tam nenašel. Roztržitý profesor ho nechal v autě. Moc se mu z teplé jámy nechtělo, ale chtěl-li pracovat, musel. A pracovat chtěl. Vzal si baterku a chrániče uší z králíčí kožešinky, oblékl si teplý svetr a vyštrachal se z jámy. Ještě že nezapomněł na baterku. Vánice metelice už sice polevila, ale přikradla se tma, vždyť už bylo půł desáté a na nebi ani jedna hvězdička, tma jako v pytli. Ve tmě narazil profesor na cosi měkkého, kousek od tušené polní kuchyně položeného. Rozsvítil baterku, na sněhu spatřil muže v černém vatovaném kabátě a v černé vatované ušance, zčásti sněhem zavátého, s jinovatkou v obočí a na krátkých vousech kolem úst.

„Mehr Licht,“ zasípaly sinalé rty.

„Mehr habe ich nicht,“ odpověděl profesor omlouvavě. A tu si uvědomil, že mluví německy. Na Sibíři! Posvítil si na mužův obličej důkladněji a uvědomil si ještě něco: že mu totiž jeho rysy připomínají cosi známého a velmi blízkého, milého a léta postrádaného... Otce? Matku? Kdepak! „Sind Sie nicht zufällig der berühmte Konditor, Publizist, Humanist und Denker Christian Immanuel Kepke-Kapkowski aus Wien?“ zeptal se neznámého.

„Scheisse!“ řekl ten člověk nezaměnitelnou vídeňskou dikcí a vydechl naposledy.

Profesor Weinberger nevěděl, co má dělat. S živou... vlastně s neživou, s opravdovou mrtvolou se dosud tak natěsno nesetkal. V životě sice potkal několik mrtvých, ale ti byli vesměs zavíkováni v rakvi, zaletováni v urně, na hřbitově zakopáni, v knize zaklapnuti... Aby mu někdo umřel v náruči, na to nebyl připraven. Měl by se pokusit toho člověka nějak oživit, vždyť by to mohl být opravdu Kepke-Kapkowski, smysl Weinbergerova života, alter ego, které si sám vybral. Pokusil se o umělé dýchání, ale nevěděl, jak na to. Když přiblížil svou tvář k tváři nešťastníkově a nic neucítil, jen chlad

a ticho, pochopil, že je konec. Ledaže by někdo s živou vodou... ale to bychom museli být v pohádce. Tady by ani doktor Bolíto nepomohl. Ani masáž srdce nebude nic platná. Přeci jen to zkusí. Rozepjal mrtvému vatovaný kabát, aby se mu lépe dýchalo, bude-li dýchat. Jenže mrtvý nedýchal. Při marném pokusu narazil profesor na zalepenou obálku uloženou za košilí. Ve svitu baterky zjistil, že je to neodeslaný dopis s podivuhodnou adresou napsanou krasopisnou latinkou:

*Slovutný Pán,
Pan Professor DrP Zděnek Weinberger, DrSc
NUSLE
Europská Unie*

Byla to Weinbergerova adresa, mohl si dopis s klidným svědomím přečíst:

*Slovutný Pane Professore Weinbergeře!
Nejprve přijměte můj srdečný pozdrav ze Sibiře, z pracovního tábora Šuročka na soutoku řeky Guljalky s potokem Jagodinkou. Dozvěděl jsem se, že se zajímáte o mé skromné dílo jak konditorské, tak i literární a myslitelské, které po sobě zanechávám na cestě životem. Jsou to jen takové nicotnosti zpochybnitelné hodnoty, snad jenom můj Sacherův dort je dílkem svým významem aspoň trošku překračujícím hranice 1. vídeňského okresu. Možná by Vás jako badatele mohla zaujmout okolnost, která mě z Vídně vylákala a zavedla až sem, na dalekou Sibiř, a dále okolnosti mého zatčení a uvěznění v pracovním táboře společně s nacisty, alkoholiky, výtržníky, fluktuanty a zločinci všeho druhu.
Vydal jsem se na východní cestu v blahé naději, že objevím a získám předpis na jisté pečivo od jisté kolegyně cukrářky jisté carevny, které neobyčejně chutnalo představiteli jisté komunistické velmoci a které jsem já, vídeňský cukrář neokusil, jen*

jsem o něm četl. Při celní kontrole v železniční stanici Čierná při Čope, ještě než jsem stačil přestoupit do širokorozchodného sovětského vagonu, jsem byl zatčen a bez jakéhokoli vysvětlení vtažen do tzv. černého havrana k dalším zatčeným a odvezen do hlavního města, kde mě v ponurém sklepení vyslýchali a za pomoci gumové hadice nutili k přiznání, že jsem někdo jiný, nežli jsem. Nic nepomáhaly mé důrazné protesty ani požadavek, aby byl informován rakouský velvyslanec. Dokonce mi nalepili falešný knír a vlasy sčesali do patky nad levým obočím. Je to on, konstatovali. My dobře víme, Adolfe, že nejsi Christian Immanuel Kepke-Kapkowski, vídeňský cukrář. My dobře víme, že jsi Gitler. Přiznej se! Když se přiznáš, nic se ti nestane. Tak jsem se přiznal a nic se mi nestalo. Jen mě zase naložili do černého havrana a – s delší zastávkou v jakémsi jarovizačním ústavu daleko od Moskvy – odvezli do Šuročky, kde kácím v zimě v létě břízy bělokoré tupou sekerkou a ve volných chvílích píši svůj stěžejní filosofický opus. Už dávno nekonditoruji, chybí tu totiž mouka z větrného mlýna a jiné suroviny, bez nichž se ani bábovka neupeče. Nezbyvá mi tedy než se věnovat filosofii. I na toho Gitlera už slyším, člověk si zvykne na všechno.

Ale přeci jen, Slovutný Pane Professore, při vší skromnosti, které mě život naučil, bych nerad umíral s vědomím, že má práce nebyla k ničemu, že mé stěžejní dílo přišlo vniveč. Cítím, že už mám na kahánku, že brzy odejdu do nenávratna. Toho se nebojím. Bojím se jen, že má práce zůstane pohřbena v baráku A, řada XXI, palanda 124 pod udusanou hlínou v hlavách v plechové krabici od machorky.

*A tak Vás prosím, Slovutný Pane Professore, přesvědčte va-
hou své vědecké autority a světové proslulosti vedení tábora,
aby Vám korunu mého životního usilování propustilo a Vy mohl
celý spis publikovat v mých sebraných spisech. Věřte spolu se
mnou, že po jeho zveřejnění bude svět o trošičku lepší. Nikdy*

jsem nikoho o nic neprosil, ale Vás, Pane Professore, snažně prosím: Zachraňte mé dílo!

*Váš oddaný cukrář
Christian Immanuel Kepke-Kapkawski, zv. Gitler*

P. S.: Recept na medovník M. F. Krivoguboj se mi nepodařilo získat. Prý je to státní tajemství.

Slzy tekly profesoru Weinbergerovi z očí při čtení těch truchlivých řádek, zamrzaly cestou po huňatém svetru a měnily se v ledové perličky. Je mrtvý muž ve vatovaném kabátě Kepke-Kapkawski, nebo vězeň, který umírajícímu cukráři poskytl poslední službu, cestou na poštu zbloudil ve sněhové metelici a zahynul? Co když velký konditor ještě žije a v Šuročce píše další stránky svého díla? Profesor Weinberger se rozhodl: půjde do Šuročky. Půjde tam hned, nebude cestu odkládat. Kdyby přišel pozdě a Kepke-Kapkawského už nezastihl mezi živými, do smrti by si svoji trestuhodnou váhavost neodpustil. Svlékl ubohou mrtvolu z vatovaného kabátu, obul si mrtvého válenky a nasadil jeho ušanku, aby cestou nezmrzl, a vydal se po zavátých stopách.

Po několika verstách, které v pustině urazil, si uvědomil, jaké pošetilosti se dopouští. Vydal se na cestu v příšerných podmínkách! Bez informací, bez geografických údajů a pomůcek, sám přece nemůže Šuročku najít.

A přece ji našel. Narazil na zamrzlou řeku Guljalku a ta ho zavedla k potoku Jagodince, který by se byl do ní vléval, kdyby byl nebyl zamrzlý až ke dnu. A na břehu potoka: pracovní tábor ŠUROČKA. Když se zcela vyčerpaný profesor Weinberger dobelhal k bráně, nemusel zvonit ani tlouct na vrata, už tam na něj čekali dva strážci se samopaly, v modrých čepicích s fialovým lemováním.

„Nějak brzy ses z té procházky vrátil, Gitler,“ řekl první, aniž by odpověděl na Weinbergerovo zdvořilé pozdravení.

„To nevíš, ty jeden pitomej fašisto, že se na Sibiři zdrhá z tábora na jaře, a ne v zimě?“ řekl druhý.

„Zřejmě došlo k omylu,“ řekl profesor a tvářil se přitom dotčeně. „Jsem profesor Weinberger z Nuslí a přivádí mě sem naléhavá záležitost.“

„Tak ty už nejseš cukrář Kepke-Kapkawski z Vídně, Gitler?“

„To věru nejsem, nikdy jsem nebyl a nikdy nebudu.“

„Měl by ses rozhodnout, Gitler, kdo vlastně jseš.“

„Ani se mu nedivím, že zatlouká. Já, kdybych byl Gitler, tak bych taky zatloukal, že jsem Gitler, a vymyslel bych si něco jinýho. A co ty, Váňo? Ty by ses přiznal, že jsi Gitler?“

„Také já, kdybych byl Gitler, Váňo, bych tvrdil, že nejsem Gitler. Nikdo by se nepřiznal, že je Gitler, i kdyby byl Gitler.“

„Jenže já jsem opravdu profesor Weinberger z Nuslí, kepkekapkawskolog, jediný ve střední Evropě, ne-li na celém světě!“

„Tak co děláš na Sibiři, když jsi z Nuslí?“

Profesor Weinberger se rozhodl, že na tuto otázku neodpoví. Nebude přece dozorcům vyprávět o tom, že tu vede válku se Sovětským svazem. Ale jak jim zdůvodní svou přítomnost za Uralem, když je z Nuslí? Má se jim přiznat, že pátrá po velkém vídeňském konditorovi? Vždyť oni nevěří, že Kepke-Kapkawski existuje. A protože vědec vždy usiluje o pravdu, o nic než pravdu a k tomu mu dopomáhej bůh, přiznal, že na Sibiři hledá Sovětský svaz, i to, že je s ním ve válečném stavu.

„Ty ses asi zbláznil, Gitler, vždyť válku se Sovětským svazem jsi už dávno prohrál.“

„Proč myslíš, Gitler, že dřepíš v gulagu a kácíš břízy bělokoré tupou sekerkou?“

„Protožeš, Gitler, prohrál válku se Sovětským svazem. Tak se věci mají.“

„Copak ty nevíš, Gitler, že další válku se SSSR vést nemůžeš, protože se SSSR už dávno sám zrušil v Alma-Atě?“

A tak se z profesora Weinbergera stal vězeň Gitler Adolf, ubytován byl v baráku A, v řadě XXI., palanda 124. Každé ráno ještě před úsvitem v záři reflektorů nastupoval s ostatními vězni ke sčítání, vyfasoval tupou sekerku a v pětistupu, doprovázen eskortními psy Ruslany a Džulbarsy odpochoval do tajgy kácet břízy bělokoré tupou sekerkou.

Jednou v noci, když všichni v baráku A spali, vyhrabal profesor Weinberger v hlavách palandy krabici od machorky a našel v ní konvolut napsaný německy nezaměnitelným rukopisem Christiana Immanuela Kepke-Kapkawského. Na svrchním listu bylo tučným ozdobným písmem napsáno:

Christian Immanuel Kepke-Kapkawski
OPTIMÁLNÍ POSTUP
PŘI KÁCENÍ BŘÍZY BĚLOKORÉ
TUPOU SEKERKOU

Svazek obsahoval bezmála tisíc listů vcelku zdařilého ručního papíru popsaných drobným písmem. Papír si zřejmě geniální cukrář vyráběl sám. Kdo dokáže Sacherův dort, dokáže snadno vyrobit také ruční papír. Je téměř jisté, že profesor Weinberger v táboře Šuročka zůstane až do jeho zrušení, bude-li zrušen. Bude-li zrušen, profesora Weinbergera přemístí do jiného tábora, ale na svobodu se nedostane. Může si třeba každý den psát protestní i škemrací dopisy úřadům i círu Puťkinovi a třeba i do lampárny na Východním nádraží, že došlo k omylu, že není žádný Gitler. Kdyby ho pokládali za profesora Weinbergera nebo za cukráře Christiana Immanuela Kepke-Kapkawského, snad by nějakou šanci na propuštění měl. Ale Gitlera nepropustí nikdy nikdo. Ani osvícený despota a znamenitý demokrat cír Puťkin to neudělá.

Dobrá rada

1

Kdyby Peckovu jámu bývali měli Napoleon nebo generál Paulus, to by se jim to bývalo, panečku, bylo válčilo! Dějiny by vypadaly docela jinak a snad by ani nemuselo dojít ke Kotulánovu tažení na Sovětský svaz, protože by byl býval ani nevznikl.

Vojska si tu seděla v salonu pěkně vyhřátém, zatímco vůkol se Sibiř činila, aby učinila zadost své kruté pověsti. Melodie Podpolanská si pouštěla video s Rychlíkovou inscenací Roku na vsi, ale nikdo se k ní nepřidal. Velitel Kotulán luštil křížovku v Relaxu, sobotní příloze Lidových novin, zadržel se na hesle *odporný zápach* na pět písmen. Oldřich Navrátil psal koncept dopisu Aniče a hodně při tom škrtal. Když všechno přeškrtal, vzal list do obou rukou a trhal a trhal a trhal. Longin Pecka ho silně rušil svou hudební produkcí. Vyhrabal kdesi kytaru s nelibým zvukem, silně rozladěnou, naladit ji nedokázal, a dal se do zpěvu:

„Anička, dušička, někášli,
aby ma u těba něnášli.
Ak ťa chytím, polúbím a postískám
a pritom si prevelice zavýskám,
zavýskám na celú dědínú,
akú mám šikovnú děvčínú...“

Bylo to příšerné, ale kromě Oldřicha to nikomu nevadilo. Ve válce člověk snadno otupí. Oldřich trpěl se zaťatými zuby, ale když Longin spustil potřetí, platonický milovník se ohradil:

„Nech toho, blbečku!“

„Kdo je u tebe blbeček, blbečku?“ zeptal se Longin, odložil kytaru a připravil se k boji.

„Nechte toho, blbečci!“ zavelel velitel Kotulán a vzhlédl od křížovky. „Kde je podplukovník vojín Weinberger?“

„Není tady.“

„Neptám se, kde není!“

„Někde bude...“

„Vojín specialista Pecka! Nechci vám dělat vojnu v jámě za války, ale i za války v jámě musí být, kurva, kázeň. Aspoň trochu. Vem si baterku, čepici a odchod hledat Weinbergera. Bez Weinbergera se nevracej. To je rozkaz!“

„Provedu!“ srazil kufry Pecka, vzal si baterku a čepici a šel.

Vojska nebyla Weinbergerovou nepřítomností znepokojena. Určitě někde v koutku bádá nebo se potlouká po jámě a přemýšlí o vídeňském cukráři, publicistovi, vlastenci a mysliteli Christianu Immanuelu Kepke-Kapkawském. Nebo si něco zapomněl v automobilu.

Pecka se vrátil asi za hodinu bez Weinbergera.

„Máme na zápraží mrtvolu,“ zvěstoval nevzrušeně. Ve válce není o mrtvoly nouze, proč by se tedy vzrušoval?

„Chudák Weinberger,“ zahořkovala Melodie Podpolanská. „Takový člověk! Někdo ho zastřelil?“

„Profesora jsem nenašel. Hledal jsem, volal, ve sněhu hrabal... Nic! Jako by se po něm zem slehla.“

„On to není Weinberger, ta mrtvola?“

„Ani dost málo. Vypadá spíš jako Hitler. Je bosá a v košili, zmrzlá na kost.“

„Kdo zas?“ nechápal kapitán Kotulán. „Nějaká ženská?“

„Ta mrtvola, přece! Co s ním uděláme?“

„Co by, necháme ji tam do jara a pak, až zem rozmrzne, křesťan-sky ho pochováme.“

„Hitlera?“

„Tak ho jen tak nekřesťánsky zahrabeme, když je to Hitler. Jenom jestli je to Hitler...“

„Třeba není, kde by se tu vzal?“

„Nevíš! Rusi ho chtěli za každou cenu pro sebe. Třeba se nezaštelil, kdoví. Mohli ho v Berlíně najít živého, ukrást a kam s ním jinam?“

„Na Sibiř! S Hitlerem jedině na Sibiř.“

„Copak Hitler, ale Weinberger kam se poděl?“

„Říkám,“ řekl Pecka, „hledal jsem, volal, hrabal ve sněhu, obešel jsem kus kolem dokola, v závějích se brodil...“

„A?“

„A nic.“

„Jestli se mu něco nestalo!“

„Co by se mu mohlo stát?“

„Něco, třeba...“

„Jestli se mu něco stalo, co my teďka s tím?“ řekl kapitán Kotulán rezignovaně. „Co můžeme v takové sibérii...“

„Třeba se mu nic nestalo...“

„Třeba zas našel nějakou stopu! S tím se nedá nic dělat...“

Moc se jim do mrazu z teplé jámy nechtělo, ale přece nenechají ztraceného profesora jen tak ztraceného na Sibiři v tajze. Oblékli se teple, vzali s sebou signální pistoli a bedýnku červených raket, megafon, dalekohled, silné baterky a lékárníčku. Celou noc a celý den profesora hledali, volali, všechny rakety vystříleli, závěje prohrabali, ani stopu po něm nenašli. Než zalezli do Peckovy jámy, ještě si důkladně prohlédli zmrzlou mrtvolu. Na podolku seprané šedomodré košile našli hranaté razítko *Pracovní tábor ŠUROČKA, Sibiř*.

„Uprchlý trestanec,“ napadlo Oldřicha Navrátila zcela logicky a ostatní s ním souhlasili. Kdo jiný by to v takové košili mohl být! Jenže uprchlý mrtvý trestanec jim ztraceného profesora Weinbergera nenahradí. Melodii Podpolanskou napadlo, ale raději si to nechala pro sebe, že uprchlý trestanec profesora zabil a snědl, protože zešílel

hladem. Weinbergerem se přecpal a umřel. Od Hitlera se totiž člověk může dočkat čehokoli, usuzovala Melodie. Jenže to by musely zůstat nějaké zbytky, kosti, knoflíky, baterka, rukavice... Celého profesora by snad ani vyhládlý Hitler... Kdyby to byl Hitler.

Nezbylo než vrátit se do tepla. Mrtvole už nepomohou, ani kdyby věděli, kdo to je, a pro Weinbergera udělali všechno, co bylo v jejich silách.

„Nedá se nic dělat, vojska, musíme v Peckově jámě přetlout zimu a na jaře hurá naň ho!“ rozhodl velitel.

„Není už nás na něj nějak málo?“ zeptal se Oldřich Navrátil nasměle.

„Pořád ještě nevíme, kde ho hledat...“ dodal Longin Pecka směleji.

„Honí nás něco? Nehoní, tak co! Babo rad'. Baba Jaga nám zjara poradí. Tu najdeme snadno, vždyť jsme už za Uralem. Přece to nevzdáme bez boje,“ řekl kapitán Kotulán, aby vojska povzbudil, ale na jejich otázky raději neodpověděl. „Je nám tu zle? Není, tak co!“ dodal. Jako kdyby Peckova přívětivá jáma byla dárkem od něho. Jeho zásluhou. Protože je velitel. Všechno dobré je tu přece velitelským přičiněním a všechny nezdary zavinily vnější, nepředvídatelné okolnosti, objektivní překážky, nemožné, nespolehlivé, ulejšácké a nestatečné mužstvo, zrada, spiknutí, nepřízeň počasí... Možná by nejlíp udělali, kdyby se na ten Sovětský svaz vykašlali, počkali v suchu a teple na příznivé počasí a při nejvhodnější příležitosti se vrátili do Bdělé pod Bezdězem, do hospody Pod Andělskými křídly, k paní Kotulánové, úspěšné podnikatelce v čemkoli, ke stréčkovi Křópalovému se slušným důchodem, k divukrásné Aničce Dušičce... Domů! – Vždyť co? Dobrou vůli ukázali, odhodlaní zvítězit byli ažaž, také citelné ztráty utrpěli. Mohou snad za to, že se před nimi skrývá? Jak mají zvítězit nad nepřítelem, který zvolil perfidní taktiku vyhnout se boji, ani se neukázat? Jak porazit něco, co předstírá, že samo sebe zrušilo, že není?

Jenže říkejte zrovna Kotulánovi zrovna tohle! Na žižkárně do něj vtloukli, že voják se nevzdává, protože vede spravedlivou válku. A náš voják žádnou jinou válku než spravedlivou nevede. Mají přece pravdu, za ni bojují a pravda vždycky zvítězí. Pravda musí zvítězit! Kotulán si vzal do hlavy, že Sovětský svaz porazí. Jak by něco takového mohl vzdát jenom proto, že přišel o více než polovinu vojsk a že je zima! Teď, když došli až na Sibiř. Tak daleko se nedostal ještě nikdo; ani Napoleon, ani generál Paulus. Sem přitáhl se svými vojsky jedině kapitán Kotulán.

„Nevěste hlavy, vojska, my tu válku vyhraje. Zas bude svátek v naší ulici...“ povzbudil svou armádu a vyhlásil Velký zimní turnaj v kulečnicku. Zahájen bude hned zítra po snídani a ukončen 21. března o půlnoci.

Na ostružiny se chodí, když jsou zralé; chodí se na ně tam, kde rostou. Jinak to nemá smysl. Pro maliny platí to samé. Čas malin jsem letos propásl na cestě kolem světa v krajině dávných Thráků a u hrobu Orfeova, a tam jsem na žádné maliny nenarazil. Když jsem se na ně vydal v našich končinách, bylo už po nich. Jen pár opozdilců se rdělo na usychajících větévkách. Vařívám z nich marmeládu. Je vzácnější než ostružinová: červenější, sladší a voňavější. Ostružiny mi neutěčou. Rostou na drásavých prutech, které není radno brát do ruky, mají trny odhodlané každého popíchat.

Odbočil jsem z původně zvoleného směru na polní lesní cestu, také tudy lze jít kolem světa. I když cestu protáhnou, i když se opozdíme, svět nám neutěče. Na cestě kolem světa si můžeme zvolit libovolnou trasu. Všechny cesty, také polní lesní odbočky vedou kolem světa. Zdrží nás sice, když nezvolíme cestu nejkratší, po té a té rovnoběžce nebo po tom a tom poledníku. Ale copak jsme závodníci!

Také slepé cesty nás někam dovedou; třeba ke krásné vyhlídce nebo k cihlové zdi napříč, ke srázu do hlubiny... Na konci slepé cesty se otočíme a úsek, po kterém jsme sem přišli, který jsme už jednou ušli, si

zopakujeme. Pod novým úhlem pohledu vnímáme známou cestu jako cosi nového. Na cestě zpátky objevíme to, co nám uniklo při cestě tam. Kroků není škoda, žádný krok není zbytečný.

Na polní lesní cestě čekal na mne neobvyklý úkaz: kompletní protéza horního chrupu, dvanáct dokonalých zubů v růžové dásni. Ležela těsně u cesty na placatém kameni. Vstřícný nálezcze se nemohl zachovat lépe. Jeho postoj je logický, racionální. Ten, kdo zuby ztratil, bude po nich s největší pravděpodobností pátrat, bude se vracet po vlastních stopách a jistě chrup dobře viditelný na placatém kameni nalezne. Z nalezených cizích zubů nemůže mít nikdo užitek; jsou nepřenositelné, pro ostatní bezcenné, každá huba je jiná.

Co je to za člověka, když dokáže ztratit vlastní chrup? Nebo ho snad úmyslně zahodil ve vzteku, když jádro z ostružiny proniklo pod umělou hmotu a drásalo mu živou tkáň? Jak obrovská by to musela být zuřivost! Nebo si chrup z neznámých důvodů ještě doma vyndal z úst a vytrousil ho z dřevé kapsy? Taky se mohl opít, činy opilců bývají nerozumné...

Cesta, po které jsem šel, byla slepá ulička, musel jsem se vrátit. Když jsem se vracel s rozpíchanými prsty a třílitrovou konví ostružin, zuby už na placatém kameni nebyly.

Zimní turnaj v kulečnicku vyhrál dosti těsně kapitán Kotulán. Ale ne proto, že je velitel a ostatní mu nechtěli kazit radost, nýbrž proto, že dokázal strkat do koulí ze všech hráčů nejlépe. V patách mu byla Melodie Podpolanská, hra s koulemi se jí znamenitě dařila. Dalo jí dost práce, aby svého velitele nezesměšnila a neporazila ho. Pecka za těmi dvěma notně pokulhával, i když se velice snažil a koncem února se začal k vedoucí dvojici nebezpečně přibližovat. Kdyby hráli ještě nějaký ten měsíc, kdoví... Nejhůř na tom byl Oldřich Navrátil, člověk nesoutěživý, kterému bylo úplně jedno, jak se umístí. Kulečník předtím nikdy nekoulel, a kdyby nebyla válka a nedostal to rozkazem, nikdo by ho k žádné soutěži nepřinutil.

Podle toho to taky vypadalo. Nač ten chlapec při tak nemotorném štouchání asi myslel?

A bylo jaro, jaro v tajze. Ptáci cvrlikali a pilně se pojímali, aby se jim narodila vejce, potůčky z tajícího sněhu zurčely, podběly a devětsily prorážely zem, sněžanky sibiřské a bledule jarní rozkvetly něžnou krásou, po mrtvole poblíž Peckovy jámy ani stopa, ani kůstka tu z ní nezbyla, jako by tu nikdy ani nebyla. Hladová zvěř si s ní zřejmě poradila, aspoň trochu se v krušném čase nasytila.

Krutá zima poškodila obě vozidla i polní kuchyni. Ačkoli zářila v jarním slunci zlatou barvou, jako by právě vyjela z lakýrnické dílny, nedala se nastartovat. Obě baterky byly vybité, kabely rozhrzaly hladové kuny a kdoví jaké závady ještě vojín specialista Longin Pecka objeví. Na zadním sedadle Lady Nivy chrápal Michail Pajda Sibiřský zabalený v sobolím kožiše, čumák přikrytý furačkou, harmoniku s roztaženým měchem pohodil dopředu na velitelské sedadlo. Zatímco sklízel na evropském turné jeden úspěch za druhým, vlezl mu do brlohu pod střemchou tchoř a nehodlal se nechat právoplatným majitelem vystrnadit. Když se to Michailu Pajdovi Sibiřskému pod pohrůžkou velmi bolestivého násilí podařilo a tchoře vyhnal, vydržel ve svém obýváku sotva dvě nadechnutí a vystřelil ven s výkřikem: „To raději zmrznu!“ – Pan tchoř, vyčkávající za střemchou, se mohl do okupovaného objektu vrátit natrvalo, aniž by se musel obávat medvědovy další nepříjemné návštěvy.

Unavený a ospalý Michail Pajda Sibiřský se bezradně potloukal tajgou a hledal přijatelný příbytek, docela skromnou ložničku, v níž by prospal zimu. Bez zimního spánku se žádný medvěd neobejde a přečkávat krutou sibiřskou zimu někde pod smrčkem je krajně riskantní, i když sobolí kožich nejen sluší, ale také hřeje. Vždyť nebyl laciný. Jenže ani ten nejdražší kožich před mrazem neuchrání docela. A když se k mrazu přidá ledový fičák, je na zmrznutí zaděláno. Naštěstí narazil bezprizorný medvěd na vozidla, s nimiž se už jednou potkal. To elegantnější, se standartou PRAVDA ZVÍTĚZÍ!,

bylo dokonce odemčeno. Také v Ladě Nivě byla zima, ale povalovala se tam deka a netáhlo dovnitř, malý prostor se snadno zadýchal teplým medvědí dechem. Když byla zima nejkrutější, zahrál si Michail Pajda valčík zasloužilého umělce Dmitrije Gubertoviče Černomerdyna Tam a zpátky a hned mu bylo tepleji. Jakmile jej zima znovu zkrušila, znovu si zahrál Tam a zpátky a tak od valčíku k valčíku dočkal se jara. Jakmile teplé sluneční paprsky prorazily i zlatý plech Lady Nivy, konečně se mu podařilo pořádně usnout. Jenže vzápětí ho probudil Pecka, který měl za úkol uvést obě bojová vozidla do provozu.

„Zahraju ti Tam a zpátky od zasloužilého umělce Dmitrije Gubertoviče Černomerdyna, valčík, jestli mě tu necháš ještě pár dnů spát,“ zahudral ospale medvěd. „Na harmoniku. Tahací.“

„To tak,“ namítl Pecka. „Vypadni! Vyspi se pod širákem, šumaři. Nemáme čas, musíme najít Babu Jagu.“

„Koupím tu káru, co za ni chceš? Pod širákem je mokro.“

„Nic za ni nechci,“ odbyl ho Pecka, zvedl kapotu a začal se štárat v motoru. Michail Pajda se vyštrachal za ním. Myšlenka, že by zlaté auto mohlo být jeho, se mu velice zalíbila. Jezdil by po tajze a dělal machra. Možná by se mu podařilo, kdyby měl jenom trochu štěstí, přejet tchoře. Nemohl toho floutka ani vystát. Smrděl, byl drzý jako štěnice a ještě k tomu všemu se ani nejmenoval!

„Říkáš, že za ni nic nechceš? Za tu káru? Tak dobrý, ujednáno. Jenom mně ji hezky sprav, hlavně houkačku. Nehouká.“

„Bodejť by houkala, když je baterka v prdeli.“

„Fakt?“ nevěřil medvěd. „V prdeli?“

„Fakt,“ přisvědčil Pecka nesmlouvavě.

Zatímco Longin Pecka spravoval automobily a vedl planou řeč s medvědem, dospěl velitel v jámě k rozhodnutí, že zítra vyrazí hledat Babu Jagu, neboť doba už je příhodná. Usoudil, že jim k plnění bojových úkolů stačí jedno vozidlo. Osobně by rád zůstal u Lady Nivy, válčil v ní už od začátku, zvykl si na ni a nikdy ho nezklamala.

Jenže city stranou, velitel musí uvažovat pragmaticky: pro terén bez silnic a vyjetých cest, pro tajgu je terénní gazík přece jenom vhodnější než elegantní limuzína, k níž ani nelze zapřáhnout polní kuchyni. A bez polní kuchyně se žádná armáda neobejde. Zvláště když v ní má uskladněn celý arzenál zbraní a všechny peníze.

Rozhodnutí padlo, začalo se balit, připravovat na cestu. Vojáci naštěstí nejsou čtyřčlenná rodina s dětmi, sbaleno měli vcukuletu. Ve chvíli, kdy byl Longin Pecka hotový s opravou Lady Nivy, vojska se vyhrabala z jámy a seřazena v útvaru dýchala z plných plic jarní vzduch. Už se těšila na Babu Jagu.

„Opravils Ladu Nivu?“ zeptal se Kotulán Pecky. Zastihli ho v živém rozhovoru s muzikálním medvědem, gestikuloval poněkud přehnaně rukama od oleje.

„Opravil,“ přikývl Pecka.

„Měls neopravovat,“ řekl velitel.

„Jak neopravovat?“

„Protože nám k ničemu není. Už ji nepotřebujeme.“

„Tak proč jsem ji opravoval?“

„No přece pro mne,“ zapletl se do hovoru Michail Pajda Sibiřský, „vždyťs mi tu káru prodal. Jen si vzpomeň.“

„Pozor, pozor. Jak to, prodal...,“ zpozorněl kapitán Kotulán. „Za kolik?“

„Za nic,“ řekl medvěd. „Říkal to, mám na to svědka. Nic že za ni nechce.“

„Kecá,“ řekl Pecka. „Žádného svědka nemá. Znáte medvědy, lžou, jako když tiskne.“

„K čemu ti bude auto?“ vyzvídal Kotulán. „V tajze si moc nezačejdíš.“

„To není podstatné. Od automobilu očekávám, především aby troubil. Troubí?“

„Troubí,“ přisvědčil vojín specialista a zatroubil. Skutečně, troubil.

„Beru,“ řekl medvěd a už se cpal na přední sedadlo, za volant.

„Máš vůbec řidičák?“ zeptal se Kotulán přísně. Měl totiž oprávnění kontrolovat řidičská oprávnění. Ale jenom vojákům. Na medvědy se to nevztahovalo.

„To nemám, medvědům nedávají. Jenom na motorku,“ přiznal zkroušeně Michail Pajda. „Ale mohl bych vám zahrát Tam a zpátky od zasloužilého umělce Dmitrije Gubertoviče Černomerdyna, valčík. Na harmoniku. Tahací.“

„Ujednáno,“ řekl velitel. „My ti tu necháme Ladu Nivu a ty nám nezahraješ Tam a zpátky, ale řekneš nám, kde najdeme Babu Jagu. Standartu PRAVDA ZVÍTĚZÍ! si bereme s sebou, je to památka na Čurilu Plenkoviče, bohatýra od Kyjeva.“

„Tak to ne, to tedy prr, ten praporek tam zůstane. Nebo vám neřeknu, kde hledat Babu Jagu,“ litoval Pajda. Vycítil totiž slabé místo, došlo mu, že tu Lada Niva zůstane tak jako tak a on se v ní bude moci vytahovat nade všemi medvědy, protože je zlatá, troubí a má ten krásný praporek. Na ten uloví každou medvědici, kterou si umane.

„Budiž, máš ji mít i s praporkem,“ kývl velitel a plácl si s medvědem na stvrzení oboustranně výhodného obchodu. Vždyť pravda sotva zvítězí. Copak už někdy zvítězila?

„Ještě něco?“ zeptal se medvěd s tlapou chmatající marně po klíčích.

„Baba Jaga...“

„Aha, ta Baba Jaga!“ tůkl se do čela. „Pojedete tři dny na severovýchod, až narazíte na brloh mého bratrance Pepy Brumly Šumavského, imigranta. Ten vám řekne, jak dál,“ sdělil přesvědčivě, ani brvou nehnul a znovu sáhl po klíčích, které tentokrát neucukly.

„Divný chlap, tenhle Michail Pajda Sibiřský,“ řekla Melodie Podpolanská, když seděla v gazíku, „jestli on nás nelakuje...“

„Lakuje, co by nelakoval, ale někam jet musíme a cestou se budeme vyptávat každého, koho potkáme,“ usoudil velitel. „O nic jsme nepřišli, nic jsme nezískali, válka pokračuje.“

Když zmizeli za smrkovým houštím medvědovi z dohledu, ozvalo se dlouhé troubení klaksonu Lady Nivy, jen sporadicky přerušované.

„Neměli bychom se vrátit?“ znepokojilo to Oldřicha Navrátila. „Třeba nám to zvíře potřebuje něco důležitého sdělit.“

„Nepotřebuje, nic neví, troubí si jen tak pro potěchu,“ zasmál se Kotulán.

„Však on s tím přestane,“ šklíbil se potutelně Longin Pecka. „Však mu brzy dojdou baterky.“

„Aspoň má kde přezimovat.“

„Ještě že nám nestačil znovu zahrát Tam a zpátky.“

„Valčík.“

„Od zasloužilého umělce Dmitrije Gubertoviče Černomerdyna.“

„Na harmoniku...“

„Tahací.“

Po třech dnech krkolomné jízdy tajgou směrem pokud možno severovýchodním – naštěstí je tajga les dosti řídký a gazík pro takovýto terén vymyšlený – zastavili pod vysokou sosnou a začali se rozhlížet po brlohu Pajdova bratrance Pepy Brumly, imigranta ze Šumavy. Hledali, volali, nic. Dalo se to čekat, Pajda věděl o Babě Jaze leda bzum a po zlatém autě toužil tak silně, že odhodil všechny morální zábrany a dobře informovaného bratrance si vymyslel. Správně předpokládal, že se Kotulánova vojska po třech dnech jízdy tajgou nevrátí, aby ho koplí do zadku a sebrali mu zlatou Ladu Nivu se standartou PRAVDA ZVÍTĚZÍ! na levém předním blatníku.

Jeich přítomnost přilákala čtyři veverky ubytované na sosně. Ačkoli byly všechny čtyři negramotné a neuměly se ani podepsat, protože v tajze veverky nemají školu ani základní, byla to stvoření veselá, s přirozenou inteligencí, živoucí důkaz toho, že škola není samospasitelná. Jmenovaly se Šura, Ňura, Šňura a Jura. Byly to sestry, také Jura byla holčička.

„Hledáte něco konkrétního?“ zeptaly se bezradných vojsk. „Rády vám pomůžeme.“

„Hledáme jistého medvěda jménem Pepa Brumla Šumavský, je to údajně bratranec jistého Michaila Pajdy Sibiřského, hudebníka na harmoniku,“ informoval je kapitán Kotulán.

„Tahací,“ dodala Melodie Podpolanská.

„Proč ho nehledáte na Šumavě?“ podivily se veverky, z čehož lze usoudit, že škola není všecko, zdravý úsudek se najde i na sosně v tajze.

„Žádný Pepa Brumla Šumavský v téhle tajze nebydlí,“ řekla Ňura.

„A nikdy nebydlel,“ řekla Šňura.

„Co si pamatujeme,“ řekla Jura.

„Že on si z vás ten Michail Pajda Sibiřský...,“ řekla Šura.

„... vystřelil!“ řekly všechny čtyři najednou.

„My jsme si to myslela hned,“ řekla vojska kapitána Kotulána, aby nevypadala před veverkami jako hlupáci.

„Máte pro něj zprávu z rodné Šumavy?“ vyzvídaly zvědavé veverky. Kdyby nebyly zvědavé, nic by nevěděly, nebyly by tak inteligentní, protože by se nic nedozvěděly.

„My vlastně nehledáme jeho,“ přiznala vojska. „Nic nám po něm není. Vždyť my vlastně hledáme Babu Jagu.“

„Proč to neřeknete hned, že hledáte Babu Jagu?“

„Vy snad víte, kde ji hledat?“

„Víme i nevíme. S Babou Jagou je potíže, protože je neposedná. Kdyby měla pořádný dům jako každá jiná čarodějnice nebo kdyby bydlela na sídlišti v paneláku, to by byla jiná. Jenže ona má chaloupku na kuří noze a neustále s ní někam poskakuje, podle toho, zda už ji to tam, kde zrovna je, omrzelo a zatoužila někam jinam, kde už kdysi byla a líbilo se jí tam, nebo tam, kde ještě nikdy nebyla. Kromě toho má létací díži a pořád někam lítá nebo jen tak poletuje, nikdo neví kam a proč. Odrazí se kopistí a je fuč. Ale to ještě není všecko, k tomu všemu ona ještě mění podoby. Chvíli je pravou Babou Jagou

bez ucha a bez oka, s bradavicí na frňáku, pak se promění v černou kočku bez ucha a bez oka, poslední dobou však bývá nejčastěji svou vlastní překrásnou dcerou Jagou Burou s oběma očima i ušima. Od té doby, co si z Kyjeva dovezla sem na Sibiř ženicha. Ale kde vězí zrovna teď, to my veverky nemůžeme vědět.“

„Vědět by to mohl leda děda Mráz,“ řekla Šura.

„Ten ví všechno,“ řekla Ňura.

„Ten ví všechno, ale jenom v zimě,“ řekla Šňura.

„Teď je jaro a děda Mráz je zalezlý na Čukotce za polárním kruhem v iglú, pije s Čukči kolínskou a čeká na zimu,“ prozradila Jura jarní tajemství dědy Mráze.

„Proč pijí kolínskou?“ podivil se Oldřich Navrátil. „Proč nepijou vodku?“

„Protože na Čukotce mají prohibici, to ví přece každý. Když je prohibice, pije se kolínská,“ řekly veverky. „A co jí chcete?“

„To je poněkud složité, milé veverky,“ řekl kapitán Kotulán rozpačitě. „Chcete to doopravdy vědět?“

„Chceme! Chceme! Chceme! Chceme!“ volaly veverky dychtivě.

„Tak já vám to povím: Bylo nebylo, jednoho dne – a není to tak dávno – po politickém školení mužstva na téma Láska k Sovětskému svazu jsem vyhlásil v Bdělé pod Bezdězem na poště Sovětskému svazu telefonicky válku, abychom ho s mými vojsky v čestném boji porazili a svět Sovětského svazu zbavili. Řekli mi, že mu to vyřídí, a tak jsme nabrousili útočné nože, nafasovali rum a vydali se na Sovětský svaz. Jenže ten zbabělec se před námi schovává, všelijak kličkuje, nástrahy klade, otevřenému boji se vyhýbá a my nevíme, kde ho hledat. Jedna červenostrakatá ukrajinská kráva jménem Poslušnica II. kostromského plemene nám poradila, abychom se v Kyjevě zeptali knížete Vladimíra, jasného slunéčka. S ním však nebyla kloudná řeč, neustále se vytáčel, Baba Jaga mu seděla na rameně a cosi mu šeptala do ucha, a pak v díži odskákala s naším kuchařem okultistou Jurajdou nebo Župajdou nebo Kulajdou – nikdo

neví, jak se doopravdy jmenuje, protože je sirotek – sem, za Ural. Jasně slunéčko Vladimír, hosudar-kněz, se nechal dlouho prosit, než z něj vypadlo, že se máme vyhnout Moskvě, Žižkovu a Libni, takže jsme se vyhnuli. Jeho choť, kněžna laskavá Apraksějevna nám poradila, že nám může poradit jediné Baba Jaga, kde ten Sovětský svaz hledat. Proto teď hledáme Babu Jagu, ačkoli ona osobně nám může být ukradená, ale spíš hledáme ten Sovětský svaz, abychom konečně mohli vyhrát válku. Kdybyste o něm, veverky, věděly...“ ukončil kapitán Kotulán svůj krátký proslav.

„Co to je, ten Sovětský svaz?“ zeptaly se veverky.

Svatá boží prostoto! Jak vysvětlit čtyřem dospělým veverkám na Sibíři v tajze, co je to Sovětský svaz? Kdyby byly bývaly chodily do školy – jenže to by v tajze musela nějaká škola pro veverky být –, byli by jim tam učitelé bývali určitě řekli, co je Sovětský svaz, a veverky by se tak hloupě neptaly. Ale vysvětlíte *ad hoc* negramotným veverkám, byť by byly sebeinteligentnější, co je to Sovětský svaz!

„Sovětský svaz je bakaný, eé, fuj,“ řekla Melodie Podpolanská a tvářila se přitom, jako by polykala španělského slimáka zároveň s rozkousanými žiletkami. Jasněji a srozumitelněji by to nedokázal vysvětlit ani renomovaný politolog Jiří Pehe.

„Aha,“ pochopily veverky. „Rády bychom vám pomohly porazit ho v čestném boji, jenže bychom vám asi nebyly moc platné, jen bychom se vám pletly pod nohama a všelijak vás rozptylovaly a nakonec, co je nám veverkám po Sovětském svazu? Oříšků víc nenaroste ani nebudou zralejší, tak co...“ řekly veverky. Podivní hastroši ve zlatém gazíku se zlatou polní kuchyní je přestali zajímat, byli příliš abstraktní.

„Šťastnou cestu!“ rozloučily se zdvořile a po šroubovici vyšplhaly do koruny sosny, až na samý vršíček. Měly tam čtyřpokojevé hnízdo a ve spíži ještě pár ořechů z loňské sklizně.

Válečníci pod sosnou zůstali bezradní. Nebylo koho se zeptat na cestu. S takovou mohou projezdit tajgu křížem krážem a na

neposednou Babu Jagu nenarazí. Jestli si ta čarodějnice myslí, že jí chtějí odloučit Jurajdu nebo Župajdu, mohou to tu prohledávat třeba do Vánoc, a kdo ví, s jakým výsledkem. Dojde jim benzin, dojdou jim zásoby a co pak... Je docela možné, že se na Sibíři ztratí sami sobě.

A tu si Melodie Podpolanská vzpomněla na Poslušnicu II. Neříkala jim ta kráva, když se s nimi loučila: Bude-li vám nejhůř, vzpomeňte na laskavou krávu kostromského plemene, červenostrakatou Poslušnicu II., kterou jste vydojili a ona nezahynula na nevydojenost. Věřte, že vám pomohu, chrabří vojíni a chrabrá vojínko. Ano, to jim slíbila, než odešla do širé stepi.

„Kdyby tu byla Poslušnica II., ta by nám jistě pomohla...“ řekla Melodie Podpolanská a zbytek vojska se na ni podíval shovívavým pohledem. Jak by jim kráva mohla pomoci? Copak může někde na Ukrajině ve stepi vědět, kde v tajze za Uralem zrovna působí čarodějnice Baba Jaga, nositelka tajemství? I kdyby to věděla, jak jim to asi sdělí, jak se k nim na takovou dálku dopraví?

Zřejmě bylo nejhůř, protože se rozhrnulo mlází a z něj se zářivým úsměvem na tlamě vystoupila Poslušnica II., štíhlá, zdravím kypící červenostrakatá dojnice kostromského plemene.

„To jsem ráda, že vás zase vidím pospolu – ale nějak vás ubylo, moji drazí...“

„Je válka, Poslušnico II. a ve válce vojáků spíš ubývá, než přibývá, to jsou prosté kupecké počty,“ povzdechl si velitel.

„Hlavně že jste zdraví,“ řekla kráva. „Jsem ráda, že vám mohu oplatit službu službičkou, vždyť jste mi tenkrát ve stepi život zachránili.“ Znovu se na ně přívětivě usmála a každého olízla drsným jazykem. „V čem vám mohu být nápomocna?“

„Vyprávěj nejdřív, jak žiješ, jak se ti daří, co doma ve stepi a co nadrotmistr Prkénko, stará-li se o tebe dobře, staršina?“ vyptávala se Melodie Podpolanská. „Dobře vypadáš.“

„Opravdu? To jsem ráda,“ zapýřila se polichocená Poslušnica II. Komu by neudělalo dobře tolik dobře míněné chvály. „To bude těmi

procházkami; každý večer po dojení mě Prkénko doprovází po stepi a vypráví mi o vojně a rodném Krmelíně, o Bdělé pod Bezdězem, o hospodě Pod Andělskými křídly, ale už by se prý nevrátil ani za nic, je mu se mnou dobře. – Nejdřív si vyhrabal ve stepi útulnou poustevnu, že prý tu bude poustevničit a já ho budu živit mlékem jako nějaká srna blahoslaveného Ivana ve Svatém Janu pod Skalou. Mezi dojením že si bude číst v poustevně proroky – Nahuma a Habakuka. Jenže v tom daleko nedošel. Jakmile si v Nahumovi přečetl, jak Hospodin zatočí s Ninive, k Habakukovi se už nedostal. Byl čas dojení. Copak srna, ta nadojí pro poustevníka tak akorát, aby hladem neumřel, ale já bych ze svého vemene uživila regiment poustevníků. Co teď? Co s přebytky? Nezbylo než vypůjčit v Bance Kyjevance za nekřesťanské peníze peníze a vrazit je do sýrárny. Měli jsme kliku, rozjelo se to báječně. Materiálu spousta, samotná výroba není nákladná, zásobujeme sýrem Kyjev, Kujbyšev, Puťkinograd, Caricyn, Doněck, Moskvu, Petušky, také Krym a celé Pobaltí. Kredit už máme skoro splacený. Náš ementál je jako z Emmentalu, možná ještě lepší,“ holedbala se kráva a věru se měla čím holedbat. Kdo by do toho vojenského mozku Prkénkova řekl, že se z něj stane poustevník a úspěšný podnikatel v sýru na Ukrajině. Přitom k tomu stačila jedna kráva. Jenomže ne ledajaká, to se musí uznat! Ledajaká kráva by za nimi až za Ural neklusala.

„Pořád ještě nevím, co pro vás mohu udělat?“ obrátila se Poslušnica II. na Melodii, protože ta ji sem přivolala. Slova se však ujal kapitán Kotulán, protože záležitost se Sovětským svazem spadala pod jeho pravomoc.

„Na tvou...“ a tu se Kotulán zarazil. Může tak výjimečné krávé tykat? Není to vůči ní příliš důvěrné, nebo spíš nezdvorné?

„Klidně mi tykej, chlapče, kravám se přece nevyká,“ pomohla mu z konverzačních nesnází sympatickou přímočarostí. „Já ti taky nevykám.“

„Na tvou radu jsme navštívili knížete Vladimíra, jasné slunéčko, v jeho knížecí zmlance, ale příliš jsme nepochodili. Poradil nám, čemu se máme vyhnout, ale neřekl nám, čemu se vyhnout nemáme, abychom Sovětský svaz našli. Až teprve choť jeho, laskavá kněžna Apraksějevna, nám doporučila Babu Jagu, ta prý ví všechno. Jenže ať hledáme, jak hledáme, najít Babu Jagu v jarní tajze nemůžeme. Ani veverky nevědí, kde ji hledat. Tak nevím...“

„Za mnou!“ zavelela Poslušnica II. „Času je málo na dlouhé řeči, polední dojení už stejně propasu, musím stihnout aspoň večerní.“

Vojska naskákala do gazíku a rozjela se za Poslušnicou II., která s rohy napřaženými řítla se tajgou: kácela stromy, rovnala cesty, stavěla mosty, chvátala po neznatelných stopách Baby Jagy. A zlatý gazík se zlatou polní kuchyní v závěsu byl jí v patách. Tajga jako by neměla konce. Když míjeli pracovní tábor Šuročku na soutoku řeky Guljalky s potokem Jagodinkou, zahlédli nevšední scénu: odehrávala se za dvojitým plotem z ostnatého drátu, kterým byl tábor obehnán. Připadali si jako v divadelním hledišti, jako diváci, kteří se nemohou událostí na jevišti účastnit ani je ovlivnit. Hlavní aktér, pohublý muž středního věku v rozedraných šatech, zřejmě bláznivý, zaujat s největší pravděpodobností zlatým třpytem jejich vozidla, je gesty a mimikou vyzýval, aby zastavili. Kdyby tak nespěchali za Babou Jagou, kdyby se neobávali, že ztratí hbitou krávu z dohledu, byli by určitě zastavili a počkali, až se otrhanci podaří zdolat oplocení z ostnatých drátů a své válečné vozidlo by mu předvedli v plné kráse. Také by mu vysvětlili, jak se vaří v polní kuchyni, snad i jednoduchý pokrm by připravili a zvědavého muže pohostili. Kdyby měli čas. Jenže Poslušnica II. nečekala, strašně spěchala, aby se neopozdila s večerním dojením a nenarušila chod Prkénkovy sýrárny, takže nezbylo než pokračovat v jízdě a muže za ostnatým drátem ponechat jeho osudu.

Pokračovali ve zběsilé jízdě – kráva nečeká – bez oběda, o hladu se řítli tajgou, zvěř před nimi prchala, ptáci s výkřiky a poděšeným

tlukotem křídel vzlétali k oblakům a pozorovali ten úprk z výšky, stromy jim ustupovaly z cesty, až dorazili na palouk obklíčený staletými modříný. Na palouku stála chaloupka na kuří noze. Zrovna se chystala vystartovat a odskákat o jedné noze někam do neznáma.

„Chaloupko, prr!“ poručila Poslušnica II. Bez té krávy by jim chaloupka utekla, i kdyby ji sami našli, protože by nevěděli, co mají říct, aby se zastavila. Chaloupka se obrátila dveřmi k příchozím, důkladně si prohlédla krávu i zlatý gazík s kuchyní, otevřela dveře a spustila dolů hliníkové schůdky.

Kráva se ani nestačila kloudně rozloučit, jak měla naspěch. Otočila se na levé zadní patě a uháněla zpátky na Ukrajinu, aby nezmeškala dojení. Přece s nimi nepoleze do chaloupky na kuří noze po hliníkových schůdcích!

Nic bych, paňi, za to nedala, kdyby to na ně prasklo a oni by byli za to popotahováni. Na to jsou zákony, nevím, jestli v Rusku, ale u nás by šli do vězení, ani by nemrkli. Přece se nemůže jen tak někoho prodat do otroctví a dělat, že nic, že on to tak chtěl. Jako toho Vietnamce u nás, jak ho zazdili do sklepního zahradnictví a jídlo mu tam strkali škvírou mezi cihlami. Pěstoval tam pro ně konopí, co se kouří, za byt a stravu, a aby to na ně neprozradil, tak ho raději zazdili a měli tak jistotu, že nemůže ven. Kdo ví, jak se na to přišlo, že je zazděný, když on tam byl zazděný a nemohl ven ani si nikomu postěžovat. Co si vůbec mysleli, že s ním udělají, až bude sklizeno? Asi ho tam chtěli nechat zazděného do další sklizně, ono se to vyplácí. Přece to konopí museli nějak vyndat, když je chtěli prodávat potřebným narkomanům a narkomankám, je jich dost, to vám řeknu. To ho tam asi měli na doživotí, toho Vietnamce, a přitom je to taky člověk jako my, jinak si to, paňi, neumím vysvětlit. Na doživotí a přitom nic. Vždyť kdyby ho vybourali, museli by ho jó hlídat, za nohu uvázat, aby neběžel

na policii a všechno na ně nevyslepičil. Určitě i v tom Rusku mají zákony proti otrokům, vždyť jsou už civilizovaná země, co teď mají toho císaře místo bolševiků. Představte si to, paňi, tak oni toho profesora Weinbergera, toho Nuseláka z Nuslí křtěného Botičem, který se tak pěkně postaral o čtyři slečny z Bali, česky je naučil, jen ta výslovnost, ale s tím se nedá nic dělat, zaopatřil je všecky čtyři, knihovnu po něm zdědily a jakou velkou, tak oni ho, představte si to, paňi, v tom Rusku prodali na pokusy. K vědeckým účelům. Ne že by potřebovali peníze, on jim totiž ten Weinberger děsně lezl na nervy, těm Kotulánovým vojákům, jak vyhlásili válku Sovětskému svazu, pořád jim vykládal o jakémisi cukráři z Vídně, samé nesmysly, jaký je to génius a že by se mělo něco udělat, že je nedoceněný a vynalezl Sacherův dort a Sacher mu ho ukradl a snědl, že o něm svět neví, tak aspoň oni aby. Ani se jim, paňi, moc nedivím, já ho znám z Nuslí, v Nuslích já všecky znám, taky by vám to lezlo na nervy s tím cukrářem, kdyby pořád a pořád, od rána do večera, ale zrovna na pokusy, a kdoví jaké, to ne, to by se nemělo, to by se mělo zakázat, i když jsou vědecké. Však u nás to zakázané je, dokonce se jedná i o zvířatech, že by se neměla na pokusy, jenže to se mi, paňi, zdá přehnané, jak by se pak vědělo, že to vůbec funguje, když by to nevyzkoušeli. Ale vědecky! Králíci, prosím. Myši, prosím, nic proti tomu. Psi... no, tady si nejsem moc jistá. Ale lidé, vyloučeno. Někdy to tomu člověkovu může pomoci, když ho prodají do otroctví, jako třeba tomu Josefovi, když ho bratři vytáhli z pumpy, ale to už je dávno, paňi, to nemůžeme srovnávat. Kdoví, co si za to koupili, co dostali za toho Weinbergera. Kořalku si pálí sami... Třeba šli za to do bordelu, ale co s tou ženskou, co je s nimi ve zlatých střevíčkách, že by ji vzali s sebou? Co by tam dělala? V bordelu... Možná spekulují s pozemky na Sibiři nebo to nastrkali do hracích automatů, lákadel je, paňi,

všelijakých i v Rusku dneska. Dřív toho nebylo, hrála se akorát Sportka a Sazka kvůli sportu, abychom měli dobré jméno ve světě. A jak, paňi, vzkvétal. Každý nám ty zlaté hochy záviděl. Jestli oni taky nezačali kouřit to konopí, kdekdo už to kouří, a to není zadarmo... To nedopadne, paňi, dobře, to mi věřte!

2

„Co mi sem lezete? Co tu chcete? Kdo vás sem zval?“ Těmito slovy přivítal kuchař okultista vojín Šulajda, či jak se vlastně jmenuje, nenadálé návštěvníky v kuchyni domku na kuří noze, patřícím Babě Jaze, její dceři Jaze Buře a černé kočce. Zrovna byl zahlobán do knihy v černé vazbě s bílými klikyháky místo písmen. Takto přivítal své druhy druhy ve zbrani, s nimiž šel do války. Z vlastního rozhodnutí, dobrovolně. Vždyť se klidně mohl z roury u Kuřích Vod vrátit domů ke své zákonité manželce milé Helence, rovněž okultistce. On však se starším lejtěnanem Tatjanem Tatjanovičem Stěnolezynem, čestným člověkem, vylezl z roury, nedemobilizoval jako převážná většina vojsk, když armáda byla zrušena, nýbrž o vlastní vůli a snad i s nadšením se přidal ke Kotulánovým vojskům s úmyslem táhnout s nimi na Sovětský svaz a v čestném boji ho porazit. A teď je v chaloupce na kuří noze uprostřed sibiřské tajgy vítá s bandurskou.

„Co tak zhurta, Župajdo?“ zarazil další nevraživosti velitel. Jeho velitel. Jeho bývalý velitel, protože nic nenasvědčovalo tomu, že by se kuchař okultista vrátil a pokračoval s nimi v bojích. Obával se, že ho přišli přemlouvat.

„Neboj se, Kulajdo, nepřišli jsme si pro tebe, i přestože nám, starý brachu, chybíš,“ chlácholil ho Kotulán. „Také Weinberger nás počátkem zimy opustil a vojína konceptualistu Pytlíčka na podzim sežral Stalin. Už jsme zůstali jenom čtyři. Ale je to dobrovolné, Jurajdo,

jednou ses rozhodl pro Babu Jagu, máš ji mít, žádný z nás ti nehodlá šlapat po štěstí.“

„A kdepak ji máš, babičku?“ pídila se Melodie, zvědavá jako veverky z tajgy.

„Přišli jsme totiž za ní,“ doplnil Kotulán. „Můžeš si ty křížovky v klidu doluštit.“

„Na blbosti nemám čas,“ bránil se okultista. „Neluštím křížovky, studuji okultismus z nedostupných pramenů. Proč myslíte, že tu dřepím v tajze nad knihami! Okultismus je mi bližší než ta vaše válka, okultismus je můj život, okultismus je mi vším a moje manželka Baba Jaga je mi tou nejlepší učitelkou a pomocnicí, protože je čarodějnice a vědy okultní má v malíčku.“

„Manželka?“ podivila se Melodie Podpolanská. „Snad ses s tou čarodějnici bezokou a bezuchou neoženil!“

„Ano; minulou sobotu o půlnoci nás pop oddal na Petrových kamenech.“

„Pop? Copak na Petrových kamenech oddává čarodějnice s okultisty pop?“

„Ano, pop. Ale obrácený pop. Musíte to číst pozpátku: pop. Pop přece, a ne pop.“

„Aha, už to chápu: pop. Čtu to pozpátku. Převrácený pop, černý pop, s Pánem Bohem nemá nic společného takový pop, že.“

„Kdepak, obrácený pop slouží přece Satanu, to ví každý, kdo jen cosi málo zaslechl o černé magii.“

„Nejsi ty, Hulajdo, už jednou oženěný s Helenkou v katolickém kostele?“ zeptal se ho Longin Pecka s nevinným úsměvem.

„Jenom na národním výboře. A co má být?“

„Bigamie, to je zločin a trestá se podle zákona.“

„V Rusku není bigamie nic neobvyklého. Co se mi může stát? Kulky mi za to neušmiknou a těch pár měsíčků si odsedím i na žiletkách. Když mě prásknete, kdo z toho bude mít užitek...“

„Nepráskneme, neboj, co bychom práskali!“

„Tak kde ji máš,“ trval na svém kapitán Kotulán, který myslel především na Sovětský svaz a na své vítězství, k němuž mu může dopomoci už jenom čarodějnice. „Kde máš tu svoji krasavici?“

„Po zemi v díži poletuje, kopistí se odráží, všechno bedlivě pozoruje, shání ústřice k večeři, ona už je taková. Vždyť mně by stačil chleba s něčím... Je to skvělá manželka,“ pochvaloval si okultista a líčil vojskům přednosti spočívající především v metamorfózách čarodějniciných. Jako Baba Jaga bez ucha a oka není sice nijak zvlášť přitažlivou ženou, za níž by se každý muž se zalíbením na ulici otočil, za Babou Jagou na ulici by se otáčel každý v údivu. Jenže Baba Jaga po ulicích nechodí. Její přednost spočívá ve schopnosti aplikovat okultní a hermetické poznatky do každodenní praxe. Je kuchaři okultistovi v těchto vědách a jejich praktickém používání znamenitou učitelkou. V podobě své vlastní překrásné dcery Jagy Bury, do níž se převtěluje převážně s příchodem večera, je svému okouzlenému muži kněžkou lásky, milostnicí nedostižnou, přenáděrnou, praktikující takové praktiky, o nichž se manželce Helence a nikomu z nás ani v nejbujnějších snech nesnilo. Kupříkladu pozvolné burácení s použitím španělského ptáčka nebo chvatné pozdržování s uzlíky, kvas a výpusť za pomoci sisalového provázku s dřívkem a spousta dalších, ještě neotřelejších způsobů. Noci s Jagou Burou prý jsou nepostižitelné, pochvaloval si okultista. Také třetí proměna Baby Jagy je příjemnou kratochvílí zpestřující hodiny obtížného studia tajných a uzavřených věd. S černou kočkou se kuchař Jurajda vydává na lov myší a zpěvného ptactva. Kdo si ještě nikdy neulovil vlastní myš, nedokáže docenit, kolik radosti a zadostiučinění takový zážitek přináší. Není pak divu, že i to nejhlubší přátelství v bojích zocelené musí jít stranou a že Kulajda nemůže jinak než zůstat v chaloupce na kuří noze s Babou Jagou, Jagou Burou a černou kočkou na věčné časy.

Zatímco vojska se v chaloupce usalašila jako doma, jako v hospodě Pod Andělskými křídly, Melodie Podpolanská si dokonce

zula své zlaté střevíčky na nadměrných podpatcích, aby učinila nožkám pohodlí, Longin Pecka nakukoval do šuplíků a prohlížel si rozměrnou pec a necky v koutě, Oldřich Navrátil zalistoval v knize, kterou okultista odložil, jenže písmo bylo neznámé, prohlížel si tedy prapodivné obrázky pentagramů, rozčilených kozlů, nakloněných věží, mečů, holí, kruhů, křivulí, hvězdných obloh a všelijakých podivných souvislostí, jako by mu to někdo dovolil. Aspoň obligátní kávu jim ten kuchař mohl uvařit... Jenže ten kuchař se začal rozpačitě ošívát.

„Neošivej se, kuchaři,“ řekl Kotulán. „Musíme tu na ni počkat, však ti z ní neukousneme. Přece jsme nevážili takovou cestu jenom kvůli tomu, abys nám ani kafe nenabídl. Potřebujeme se dozvědět, kde se ta sviňa schovává, a nikdo jiný nám to neřekne.“

„Jak myslíte, chlapi, jenom se bojím, aby vás neroztrhala. Někdy to dělává, občas si někoho jen tak na kousky roztrhá. Zapomene, že není kočka a on že není myš.“

„Třeba neroztrhá. Neroztrhala nás v Kyjevě, proč by nás trhala v tajze?“ uvažoval Oldřich Navrátil a odložil nesrozumitelnou knihu.

„Jenomže v Kyjevě byla na návštěvě u knížete Vladimíra, kdežto v tajze je doma,“ namítl Longin Pecka. „A doma si každý víc troufá...“

„Když neroztrhala Župajdu, proč by trhala nás?“ řekla Melodie a obula si střevíčky. Ony jí totiž dodávaly sebevědomí.

„Proč asi neroztrhala kuchaře okultistu Jurajdu! Proč asi...“ durdil se Kotulán.

„Neměl by jí kdo vařit,“ připustila Melodie.

„Neměl by s ní kdo chodit na myši,“ poopravil ji Oldřich.

„Už mně po vás bylo smutno,“ usmál se kuchař okultista, „po těch vašich pitomých kecech se mi stýskalo. Už se k vám sice nevrátím, ale roztrhat vás nenechám, musíte se schovat, jako v té pohádce Čichám, čichám člověčinu...“

Pod necky se všichni nevešli, jenom Melodie se zlatými střevíčky přitisknutými mezi ňadry, aby jí zpod necek nevyčuhovaly, ostatní

hupky dupky do pece, protože skříně byly plné hadříků, jak už to v dámských skříních bývá. Do pece samozřejmě vyhaslé.

A už tu byla Baba Jaga s kopistí v ruce, zaparkovala na pasece hodný kus od kuří nohy, aby jí chaloupka tu její díži nepošlapala.

„Čichám, čichám člověčinu... Kohopak tu, muži, máš?“

„Koho bych tu, ženo, měl? Lítáš po světě, pořád mezi lidmi, nadýchala ses jich přes den dost,“ chlácholil ji Župajda v obavách, aby nenašla a neroztrhala poschovávaná vojska. „Jestlipak jsi někde cestou nepotkala Sovětský svaz?“ zeptal se rafinovaně a vojska v peci i pod neckami zpozorněla.

„Zatop v peci, Jurajdo, a nachystej necky, bude se prát!“ poručila Baba Jaga. A bylo to venku. Připadali si jako malí kluci a malá holka, které načapali při hře na doktora, když byli zrovna v nejlepším.

„Takys jim mohl uvařit kafe!“ vytkla manželovi Baba Jaga a proměnila se ve svoji překrásnou dceru Jagu Buru. Byl to dárek vzácným hostům. Kuchař Hulajda postavil na kávu a z kredence vystrchal nenačatou třenou bábovku. K žádnému trhání návštěvy na kusy nedošlo. Z Jagy Bury se vyklubala okouzující společnice, jaká by se uplatnila i u dvora anglické královny, kdyby ji tam pozvali. Hýřila vtípem a byla zvědavá, uměla také naslouchat nudným válečnickým historkám ostřílených bojovníků. Všeobecná zábava se rozproudila, ani vodku nemuseli nalévat. Však také nenalévali, protože žádnou neměli. Vojáci se přitom dozvěděli, jak to bylo se starším lejtěnanem Tatjanem Tatjanovičem Stěnolezynem, vášnivým kuřákem Tarase Bulby a čestným člověkem, doopravdy.

„Kdepak,“ řekl kuchař okultista Jurajda, „Tatjan Tatjanovič, moje fic-ka a přítel ze sirotčince, v oborohu neuhořel, protože uhořet nemohl.“

„Ale vždyť jsme to na vlastní oči viděli!“ namítla Melodie Podpolanská rozhořčeně. „Snad ještě můžu věřit vlastním smyslům...“

„Nemůžeš, milá Melodie,“ řekl kuchař, „vždyť nebytelnost je útvarem a útvar je nebytelností. Nebytelnost není rozdílná od útvaru, útvar není rozdílný od nebytelnosti. Když jsem byl v sirotčinci

tak sám v postýlce s pevnou sítí, zatoužil jsem po osobě blízké a tu mě napadlo, že osobou nejbližší by mi mohl být Tatjan Tatjanovič Stěnolezyn, jenže nikdo takový v sirotčinci nebyl. Do této představy jsem vložil veškerou svoji duchovní i psychickou energii a tělesné, fyzikální i kosmické vlnění, které bylo k dispozici, a za použití zjevené moudrosti Pragnâ-Paramitâ jsem svoji představu zhmotnil a v sirotčinci, v mé ubohé postýlce přibyl další sirotek: starší lejtěnant Tatjan Tatjanovič Stěnolezyn, čestný člověk. Vzhledem k tomu, že zhmotněná představa je z hmoty éterické, můžeme o ní hovořit jako o nebytelnosti, jež je rovna útvaru, tedy staršímu lejtěnantu, který, ač existující, existuje existencí zvláštní, nadanou vlastnostmi ezoterickými, tedy nepřístupnými a nehořlavými, nemohl již jednou vzniklý jen tak zaniknout.“ Okultista se rozhlédl po svých posluchačích pátravě, aby zjistil, zda pochopili. Zdá se, že ano. Požádal tedy svoji manželku, aby přinesla židli.

Jaga Bura s velkým půvabem vstala a z parádního pokoje přinesla parádní židli. A na tu židli se posadila Jurajdova znovu zhmotněná představa ze sirotčince: Tatjan Tatjanovič Stěnolezyn, jak ho všichni znali. Přesně takový, jaký vylezl z roury u Kuřích Vod. Bouřlivě, po vojácku se přivítali a podělili se s ním o zbytek kávy v konvici. Stěnolezyn ji však s díky odmítl a požádal, smí-li si v jejich společnosti zapálit cigaretu ubalenou ze svého oblíbeného Taráska Bulbáska. Co by nemohl... Když dokouřil, omluvil se společnosti a zvolna se začal odhmotňovat, až se odhmotnil docela, jako by mu v nebytí bylo lépe než mezi vojáky rozhodnutými porazit Sovětský svaz. – A jsme u jádra věci.

„Rádi bychom, Jago Buro, čarodějko překrásná, zvěděli, kde ho máme hledat? Kníže Vladimír, jasné slunéčko, nám řekl, kde ho nehledat, a my jsme ho tam skutečně nehledali. Kněžna přelaskavá Apraksějvna byla sdílnější a poslala nás za tebou, krasavice, abychom se tě zeptali,“ obrátil se Kotulán na Jagu Buru a uvedl ji tím do zjevných rozpaků.

„Jak bych já, mladá dívčina, mohla něco takového vědět... To se budu muset proměnit ve svoji bezokou a bezuchou maminku, ta ví všechno,“ řekla Jaga Bura a proměnila se v Babu Jagu, kompetentní čarodějnici.

„Haha,“ zasmála se Baba Jaga zvesela. „Vždyť on vám to kněz-hosudar Vladimír, jasné slunéčko, naznačil dost jasně, jenže vy jste neměli uši k slyšení a pokládali to za blábol vymydleného mozku, když vám zarecitoval, cituji: V prázdné lebce mozek není, je tam místo k zakuklení. A vy jste to nepochopili. Přitom stačí zodpovědět tři otázky: Čí je ta lebka? Kde je ta lebka? Kdo se v ní má zakuklit?“ Znovu se skřehotavě zasmála.

„Tak nám to prozrad', Babo Jago rozmilá, nenapínej nás,“ loudila Melodie, zatímco ostatní přemýšleli za svráštělymi čely. Chyběl jim tu Weinberger, ten by snad... Ale kdoví...

„Nebudu vás už napínat. Kam se z té lebky poděl mozek, není podstatné, podstatné je klíčové slovo: Lenin!“

„Aha,“ řekl Kotulán. „Lenin. Ano, Lenin. Učit se, učit se, učit se. Kdo jiný než Lenin... Jenže ten je přece v Mauzoleu V. I. Lenina na Rudém náměstí. V Moskvě. A Moskvě, řekl jasné jasné slunéčko, Žižkovu a Libni se vyhni, když ho kněžna laskavá Apraksějjeva praštila do hlavy válečkem na nudle. Proto jsme se Moskvě, Žižkovu a Libni vyhnuli.“

„Já jsem byla v bezprostřední blízkosti, když to říkal, divže jsem taky jednu neschytila, já to mohu dosvědčit,“ řekla Melodie důležitě.

„A zrovna tohle je blábol vymydleného knížecího mozku,“ řekla Baba Jaga. „Ano, jasné slunéčko má mozek sice vymydlený, ale má ho, kdežto Lenin má makovici prázdnou, vědci mu z ní mozek vyňali a odnesli do Všesvazového, nyní Všeruského výzkumného ústavu mozku V. I. Lenina, mozek zvážili a změřili, nořili do kapalin, fotografovali ze všech stran a úhlů, rozřezali na tenoulinké plátky, očíslovali, usušili a do šuplíků poskládali, aby na něm mohli bádát, naleptávat kyselinami i louhy, pod mikroskopy zkoumat, ionty

bombardovat. Chtějí totiž zjistit, kde se to v něm vzalo a lze-li něco takového ještě aspoň jednou zopakovat. Jenže pak se jim do něho dali moli...“

„Dobře dobře, to je Lenin a jeho mozek,“ zarazil Babu Jagu velitel. „Ale my hledáme Sovětský svaz...“

„Tak si řekni, ty mudrci, kdybys byl Sovětský svaz, kam by ses asi schoval? Kam bych se asi schovala já, kdybych byla Sovětský svaz? Aby mi tam bylo dobře, aby mě tam nikdo nehledal, abych mohla v pravou chvíli zase vyjuktout? Přece nepolezu až někam za Ural. Do Asie. Já, být Sovětský svaz, zůstala bych v Moskvě. Já, být vámi, hledala bych ho v té prázdné Leninově makovici.“

„Babičko Jagičko, vy jste poklad!“ zajásala Melodie Podpolanská. „Co bychom si bez vás počali!“

„Sama budu leda ráda, jestli se vám to podaří,“ řekla Baba Jaga. „Sovětský svaz, to není nic pro čarodějnice. Držím vám palce, ať to dokážete, chrabří vojíni a vojínko!“ řekla a proměnila se v černou kočku. „A teď vás zvu na lov.“

Co těm chrabrým vojínům a vojínce zbývalo? Nemohli přece – i když by tuze rádi – naskákat do zlatého gazíku a vyrazit zpátky přes Ural a na Moskvu. Museli se vydat s kočkou a kuchařem okulitistou na myši. Ale vůbec toho nelitovali. Byl to úspěšný lov, užili si při něm spoustu legrace.

Chaloupka na kuří noze, neděle

Má milovaná Aničko, Dušičko moje nejdražší!

Ani nevíš, jak jsem šťasten, že Tě mám. Co jen bych si bez Tebe počal! Samozřejmě by bylo lepší, kdybychom mohli jít spolu ruku v ruce životem, kdybychom si mohli navzájem pomáhat nést těžký osud... Ale vždyť ono i pouhé vědomí, že kdesi na této planetě pobývá moje Anička Dušička, mi s tím těžkým osudem pomáhá. Ještě chvíli to musíme vydržet takhle, od sebe fyzicky vzdáleni.

Ale věř, že už se blýská na časy! Ještě jsme sice v tajze, za Uralem, ale už zítra budeme v Evropě a za pár dnů v Moskvě. Tento dopis odešlu odtud a budu mít jistotu, že Tě najde. To by bylo, aby v Moskvě nefungovala pošta! Sám na něj nalepím známku a trochu pro jistotu přeplatím a vlastnoručně vhodím do schránky.

Zdá se, že už se blížíme k cíli. Už to nebude dlouho trvat a dojde k rozhodující bitvě. Tam, v Moskvě, na Rudém náměstí. Po ní už skončí naše tažení. Bude to konec našeho strádání, našeho utrpení a věřme tomu, že i našeho odloučení. Pokud ovšem tu bitvu v Moskvě vyhraje. A já tomu pevně věřím, že vnáší spravedlivé válce vyhrát musíme, jako věřím v naši lásku. Víra je mocná, je to energie, která pomáhá vítězit. My v té válce musíme vyhrát, vždyť pravda je na naší straně, a pravda přece vždycky zvítězí.

Už se nemohu dočkat chvíle, až si spolu vyjdeme ven, do polí a luk, budeme naslouchat skřivanům a po ničem nebudeme toužit, protože to budeme mít.

*Líbá Tě Tvůj
Oldřich*

„Hola hola, také já jsem zhmotněná představa,“ volal ze zápraží chaloupky na kuří noze za ujíždějícími vojsky kapitána Kotulána kuchař okultista Župajda. „Svoje vlastní představa! A jmenuji se Jurajda, vy pitomci, a nikdy jsem nebyl v žádném sirotčinci. Tatjan Tatjanovič Stěnolezyn to může dosvědčit!“

Jenže gazík už byl daleko a vojáci v něm ujíždějící Jurajdu neslyšeli. Hnali se na západ, směr Moskva.

Už...

1

„Co s tím, Pecko, uděláme?“ zeptal se kapitán Kotulán vojína specialisty Longina Pecky a měl na mysli nemožnou zlatou barvu obou jejich vozidel. Lze-li také polní kuchyni nazvat vozidlem... Proč ne? Vždyť je na kolečkách. Ostatně, co by si bez ní počali! Nejenže slouží svému původnímu účelu a sytí, je také utajeným arzenálem potřeb nezbytných k vedení války a pod roštem v ohnivzdorném balení ukrývá jejich finance v hotovosti – kdo by věřil bance, Bance Kyjevance –, takže je vozidlem nepostradatelným. A také nebezpečným. Kdyby její tajemství odhalila policie, zbytečným opletačkám by se nevyhnuli. Vždyť by jim to všecko mohli zabavit! Vždyť to neměli deklarováno a procleno, vždyť to mají načerno! Kotulán se obával, že by zlaté zbarvení mohlo přilákat pozornost orgánů činných v trestním řízení a narušit, nebo dokonce zhatit jejich ušlechtilý záměr, který měli se Sovětským svazem.

„S tím se nedá nic dělat, veliteli,“ řekl Pecka odborně. „Kdybychom to přetřeli štětkou, bylo by to ještě nápadnější a v autolakovně, jestli tu vůbec nějakou mají, by nás mohli prásknout orgánům.“

„Mohli bychom dělat, jakože nic,“ navrhoval Oldřich Navrátil, ale nevysvětlil, jak se jakože nic dělá. Taková rada je nad zlato.

„Ale vždyť je to pěkné, co kdybychom to nechali tak,“ navrhl Melodie Podpolanská. Každý teď řekl své, víc už jich nebylo, zůstali čtyři. Tři muži a jedna žena před rozhodující bitvou, před branami města Moskvy, obrazně řečeno. Už se k ní schyluje.

„Tak to tedy necháme tak,“ rozhodl velitel. „Nic jiného nám nezbyvá.“

Neměl to ten Laďa Kotulán lehké: tři muži a jedna žena – proti nim celý Sovětský svaz. Ale že se před nimi celou dobu schovává? Proč jim nevyjde vstříc a neutká se s nimi? Že by se jich bál? Že on ten Sovětský svaz nemá čisté svědomí! A kdo nemá čisté svědomí, ten má strach. Ano, Sovětský svaz se jich bojí. Je zalezlý ve své skrýši, celý se třese, má plné kalhoty a příkrčený vyčkává, až nebezpečí pomine, až nastane příhodný okamžik, aby znovu vykvetl, tentokrát do nebyvalé a opravdu věčné krásy, aby tou dávčelskou krásou uchvátil a zachvátil celý svět. Nejvyšší čas ho vyštárat, ještě než se zakuklí, a rozmáznout toho červa rudého po zdi, nejlépe po zdi Kremelské. Symbolicky i fakticky. Ten okamžik se blíží. Vždyť už vědí, kde ho mají hledat.

Je zapotřebí pečlivě závěrečnou akci připravit, každý krok dopředu naplánovat. A to je velitelův úkol. Velitel však není vševědoucí, potřebuje k promýšlení podklady. Především musí vědět, kde je Moskva, to už našťestí ví, už ji mají takřka na dohled, ale neví, kde je v Moskvě Rudé náměstí a je-li na něm skutečně umístěno Mauzoleum V. I. Lenina a jak je stráženo, lze-li do něj proniknout na obyčejnou vstupenku a kolik stojí, nebo si budou muset vstup vynutit násilím: prostřílet se strážemi a pak rychle, v časové tísní jednat. Musí svým mužům a ženě přidělit jasné, konkrétní úkoly, aby při akci netápali a nepostříleli zbytečně moc lidí nebo jeden druhého. K tomu je zapotřebí přesný plán Rudého náměstí i s okolím a také mauzolea zvenku i zevnitř, rozmístění stráží a umístění květinové výzdoby, způsob pohybu návštěvníků před vstupem, při vstupu a podél sarkofágu, jejich četnost – aspoň orientačně – a odkdy dokdy mají otevřeno. Důležité je také znát přesné umístění Kremelské zdi a materiál, z něhož je zbudována, aby věděli, jak po ní Sovětský svaz rozmáznout a kdo z jejich řad bude tím rozmazvatelem. Vždyť ten bude v učebnicích dějepisu uváděn na prvním místě: Ten, kdo rozmázl Sovětský svaz! Určitě se vyskytne poblíž nějaký příznivec Sovětského svazu a bude jim v tom chtít zabránit.

Jak zabránit tomu, aby nezabránil? Co s ním? Likvidace na místě! Určitě jich tam bude několik, vždyť Sovětský svaz trval bezmála celé století. To by bylo, aby neměl přívrženců počet nemalý!

Nejlepší by byl model Rudého náměstí v životní velikosti a několik figurantů v rolích strážných, návštěvníků mauzolea, příznivců Sovětského svazu a náhodných chodců, s nimiž by se finální akce secvičila nanečisto. Jenže něco takového by se v městě Petušky, kde rozbili provizorní hlavní stan na málo používaném Stadionu Jurije Gagarina, který si pronajali na tři týdny a zaplatili pěknou sumu dopředu, sotva utajilo. A oni přece operují v utajení. Ještě nic nepodnikli a už svými zlatými vozidly vzbudili nepříjemnou pozornost. Naštěstí místní podnikatel Bogomilov, který zbohatl na borové vodě a jiných komoditách, majitel a pronajímatel Stadionu Jurije Gagarina, si podle jejich příkladu také opatřil zlatý gazík se zlatou polní kuchyní, projížděl se po korze s hlavou vztyčenou a pozornost začal strhávat na sebe. Dokonce i do Moskvy ten pošetilec zajel ve zlatém gazíku se zlatou kuchyní v závěsu.

Nebyla by špatná aspoň vizuální simulace na computeru v internetové kavárně. Jenže ani pro virtuální zobrazení operačního prostoru neměli dostatek podkladů. Vlastně žádné podklady neměli. Proto kapitán Kotulán rozhodl, že do Moskvy vyšle zvěda. Nejraději by byl tím zvědem sám, jenže velitelé se nikdy na výzvědy nevysílají. Velitelé v hlavním stanu plánují bitvy, a ti statečnější se bitev dokonce účastní a velí v poli válečném, v bitevní vřavě, ale tak, aby nepadli nebo nepadli do nepřátelských rukou, protože pak by neměl kdo velet.

Kdyby poslal na výzvědy Longina Pecku, mohli by o něj přijít a to by byla rána, protože Pecka je vojín specialista nenahraditelný; vždyť dokázal vymyslet a zhotovit Peckovu jámu, jebací stroj, opravit na maděru rozkousaný Pytlíčkův fotoaparát Fujifilm a další nepostradatelné speciality. Pecku nelze obětovat. Oldřich Navrátil je k ničemu, voják na baterky, ztráta pacifisty by nebyla

tak bolestivá, i když je to dobrý brach a byla by ho škoda, lze jej však oželeť nejsnadněji. Jenže s jakými podklady by se ten babral vrátil, kdyby se mu nic zlého nepříhodovalo? Jak by se vyzvědačského úkolu zhostil? Místo Rudého náměstí a Mauzolea V. I. Lenina hledal by ten zasněný milovník hlavní poštu, aby mohl odeslat kdovíkolik dopisů té své milce učitelce Dušičkové. I kdyby nakrásně to Rudé náměstí našel, kdoví jaké údaje by tam posbíral: kolik je tam holubů, kde přistál se svojí cecničkou Mathias Rust v červnu 1987, ve kterých místech bývalo popraviště a že příští přehlídka cárské gardy se bude konat v neděli odpoledne. Takové informace jsou sice zajímavé, ale k ničemu, vojíne Navrátilé! Dejte si odchod!

Veliteli nezbylo než závažným vyzvědačským úkolem pověřit jedinou profesionální vojenskou osobu, kterou měl k dispozici, i když k vyzvědačství nevyučičenou, přesto však nejvhodnější – praporčici Melodii Podpolanskou-Křoupalovou.

O cáru Puťkinovi, záměrném demokratu a osvíceném despotovi, jsme se tu zmínili jen okrajově, protože nijak nezasahoval do našeho válečného příběhu. Od Sovětského svazu se oficiálně distancuje, tvrdí, že s ním nemá nic společného, ba naopak, za dob Sovětského svazu žádným cárem nebyl a nemohl být, protože to bylo zakázané. V Sovětském svazu nikdo cárem být nesměl. Cár Puťkin se klene nad naším příběhem jako panovník velikán, jež nezajímá pachtění jeho jednotlivých poddaných nebo i jinostranných nezvaných návštěvníků rozlehlé, překrásné země, samotným bohem mu svěřené k moudrému spravování poté, co se Sovětský svaz v Alma-Atě zrušil a ostatní zájemci o zodpovědný cárský úřad ostrouhali kolečka, odpadli nebo upadli, zapadli, padli. Posláním císaře Puťkina je správa celé té obrovité země i zemí ostatních, císař se musí zabývat záležitostmi velkými, těmi největšími, celosvětovými, planetárními a vesmírnými. Vždyť je hlavou největší, nejskvělejší a nejvznešenější říše, která tu po Sovětském svazu zbyla.

I přesto však se dobrý panovník o dění v zemi, o životy svých poddaných starat musí. Nejen osud říše, planety a vesmíru spočívá v jeho mocných a odpovědných rukou a tíha odpovědnosti leží na jeho panovnických bedrech, také osudy a počínání Mišky, Grišky, Šišky, Máši, Dáši i Nataši jsou v cárově kompetenci. Dokonce i jinostranci, kteří cárovi říši navštíví, hosté vítání, zajímají císaře velice. Bolelo by jej, kdyby se jim něco nepříjemného přihodilo.

Cár je samozřejmě o osudu země i národa dostatečně informován. Každé ráno má v Kremlu na stole spolu s šálkem čokolády a talířem volských oček ze slavičích vajec na slanině rozměrný štos papírů s hlášením o denním dění od Tajné císařské informační služby zvané TACIS. Císařský tajemník Kvakin mu z nich předčítá to nejdůležitější a císařův dvorní šašek Medvídek Dimka Suchá Sklínka to trefně komentuje, aby císaře při tak závažné a odpovědné práci trochu rozptýlil. Ale on to není žádný medvěd ani medvídek, je to člověk jako každý jiný, jen se klátí jako medvěd a je porostlý srstí jako medvěd po celém těle, na čele i na čumáku. Doprovází císaře Puťkina na každém kroku a má – ostatně jako většina dvorních šašků – povoleno říkat panovníkovi pravdu. Povoleno to sice má, ale pravdu mu nikdy neříká, není blázen. I tak slízne občas nějaký ten přátelský kopanec do zadku nebo do varlat, ale to už patří k řemeslu. V Kremlu je na tom Medvídek Dimka Suchá Sklínka líp, než na tom byl ve Vsesvazovém státním cirkusu Semjona Michajloviče Budonného, odkud ho císař Puťkin povolal ke dvoru poté, co byl cirkus přejmenován na Všeruský cirkus Semjona Michajloviče Budonného. V Kremlu je víc vodky než v cirkuse a císař Puťkin ho má rád na rozdíl od Semjona Michajloviče Budonného, který ho rád neměl, protože už zemřel. Ale kdo z živých by neměl rád Medvídku Dimku Suchou Sklínku, veselou kopu!

Císařův tajemník Kvakin je úřednický pedant a suchar, sucharem setrvává, i když je namol opilý. Neusměje se, ani když Dimka vybzdí melodii Volga Volga mat' rodnája. Všichni v Kremlu se válejí smíchy

po zemi, jenom Kvakin s vážnou tváří bedlivě sleduje, jestli nějakou notu nepopletl a zda dodržel autorem předepsané tempo. Ale i takovíto Kvakinové jsou pro řízení říše nepostradatelní.

Ačkoli se círu dostává od TACIS informací dostatek, není nad to, sám se přesvědčit a udělat si obrázek na základě vlastní zkušenosti. Vždyť agenti TACIS se vyjadřují jazykem sice přesným a docela srozumitelným, ale strohým a příšerně nebarevným, bez poezie a krásy slova vybraného. Strohý úřední referát postrádá duši, širokou ruskou duši dušičku. Co je to za život, když mu duše chybí! Cár Puťkin doprovázený dvorním šaškem Medvídkem Dimkou Suchou Sklínkou v převleku za prostého pokladního ze supermarketu SUMA se po vzoru krále Václava a jeho šaška Žita nejméně třikrát týdně noří do nočního života Moskvy, aby poznal, jak žije prostý lid. Jenže do vybraných podniků ho odmítali pouštět v obavě, že pouhý pokladní supermarketu SUMA nebude mít na útratu, ani na docela malinkou vodečku, a tak se musel převléci za prostého oligarchu Kokosovského, třikrát si omotat kolem krku zlatý řetěz, do kapsy strčit mobil osázený brilianty a neustále ho nechat vyzvánět, aby ho mohl neustále vytahovat, přijet v červeném Lamborghini Aventadoru J a o Medvídku Dimkovi Suché Sklínce tvrdit, že to není žádný šašek ani medvěd, ale jeho ochranka. Pak se teprve mohl ponořit do lidu, který ho zajímal ze všeho nejvíc.

Po nějakém čase pravidelného noření a putování noční Moskvou cár Puťkin zjistil, že lid žije také jinde než v *in* podnicích, a začal převleky měnit, aby se mohl nořit ještě hlouběji. Neváhal navléct na sebe uválený oděv bezdomovce a loknout si s těmi brachy pod mostem Stěnky Razina denaturovaného lihu, ale jenom trošku, zbytek vyžahl Medvídek Dimka Suchá Sklínka, jeho nevlastní bratr, a za odměnu zabzděl bezdomovcům pod mostem u řeky Moskvy Večery pod Moskvou. Smáli se, až se za břicha popadali, a někteří dokonce popadali do řeky a ještě se smáli, když se zvolna potápěli, až se docela potopili a utopili. Aspoň se nemuseli starat, kde budou

této noci nocovat. – Nežijí si špatně, zaradoval se cár Puťkin, – když jsou tak veselí, ti moji hodní, milovaní poddaní...

Tolik o cáru Puťkinovi, abychom si náš válečný příběh snadněji zařadili do historického kontextu.

Majitel Stadionu Jurije Gagarina v Petuškách Bogomilov se uvolil, že Melodii Podpolanskou do Moskvy na výzvědy zaveze svým zlatým gazíkem se zlatou polní kuchyní, aby nenápadně vklouzla do města a zhostila se svého citlivého úkolu. Kotulán se zaradoval, že diva špionka nemusí jezdit vlakem, neboť železniční trať Moskva–Petušky, Petušky–Moskva má velice špatnou pověst. Jezdí tudy příliš mnoho opilců, kteří do sebe lijí nehorázné alkoholické koktejly, a ti by se mohli pokusit své patoky nalít také do atraktivní zrzky ve večerních šatech pošítych flitry, ve zlatých střevíčkách s neuvěřitelně vysokými podpatky, nebo by ji mohli pozvracet. V gazíku kapitalisty Bogomilova jí snad něco takového nehrozí.

Kdyby ten poctivý chlap a prostý, nekomplikovaný voják jenom tušil, co na chudinku praporčici ve zkaženém velkoměstě číhá! Kdyby si jen dokázal představit, kam až může přivést zdánlivě solidního podnikatele chamtivost! Nikdy by krásnou Melodii do rukou Bogomilových nesvěřil. Ale copak mohl tušit, že člověk s bohumilým, nevinným jménem je schopen takové podlosti? V dobré víře dopustil se kapitán Kotulán fatálního omylu s nepředvídatelnými důsledky.

Ani se s nimi pořádně nerozloučila a nasedla do zlatého vozidla se zlatou polní kuchyní v závěsu. Posadila se vedle řidiče, samotného Bogomilova, galantního a zdvořilého muže v dobře padnoucím obleku, s ručně malovanou kravatou, na níž je zobrazen západ slunce nad Bajkalským jezerem. Jen co vyjeli, nabídl jí z platinové tabatěrky dlouhou štíhlou cigaretu se zlatým náustkem a připálil jí zlatým ronsonem s růžovou perlou. Po několika tazích ucítila Melodie sladkou malátnost, zvolna se jí rozlévala ve všech čtyřech

končetinách. Když vyjeli z Petušek na moskevskou výpadovku, ozvalo se zezadu, z temných útrob vozidla krytých zlatou plachtou: „Už?“

„Už!“ řekl Bogomilov rozhodně a najednou to nebyl galantní a zdvořilý muž, nýbrž padouch v dobře padnoucím obleku, s ručně malovanou kravatou. „Už je zralá jako hruška.“

Opravdu, Melodie byla zralá jako hruška, cigareta jí svázala údy a zamotala hlavu, mysl vypověděla službu, zdravý rozum z ní vyšuměl. Čtyři ruce Bogomilových goril se jí chopily a nacpaly ji do připraveného jutového pytle, jakoby na míru ušitého, a pevně ji zašněrovaly.

„A je to,“ oznámily gorily spokojeně. Bály se, že je Melodie pokouše, a teď byly rády, že se celý manévr obešel bez pokousání. Bogomilovy gorily totiž nemají kousání rády.

Byla to poslední slova, která omámená Melodie v pytli zaslechla jakoby z velké dálky, než se propadla do nevědomí. A je to!

A bylo to. Melodie se probrala z nevědomí a zjistila, že vězí v zavázaném jutovém pytli, ale že není ve zlatém gazíku podnikatele Bogomilova, že už je někde jinde. Nesmrděl tu benzin ani voňavý stromeček, jaký si někteří pošetilci věší do automobilu ve snaze smradu uniknout. Bylo tu cítit výrazný parfém Duchy Moskvy, jaký v sedmdesátých letech na sebe lily manželky sovětských důstojníků v Olomouci, Bruntále i ve Frenštátě pod Radhoštěm, kouř z kubánských doutníků Habana a lepkavý pot dámského těla. Mozek začal Melodii pracovat naplno. Dál předstírala mdlobu a horečně uvažovala, co podniknout, jak se ze zapeklité situace vymanit. Zavázaná v pytli se však nemohla zorientovat. Kromě toho byla tak zesláblá, že se nedokázala v pytli ani převrátit do polohy vhodné pro úskok. Muselo to být příšerné svinstvo, čím ji Bogomilova cigareta otrávil. A co čert nechtěl, směsice pachů pronikajících z místnosti do útrob pytle dohnala Melodii k záchvatu kýchavky.

„Děvenka už se vyhajala?“ uslyšela přívětivý dívčí hlásek, hlásek matoucí. Kostnaté ruce chamtivé babizny rozpáraly jutový pytel loveckým tesákem od paty k hlavě. Nad zajatou podpraporčici se skláněl tlustě nalíčený a silně vonící liščí obličej Felicie Bolivie s doutníkem v papuli. Byla to majitelka proslulého klubu Pod Poklopem a dalších atraktivních moskevských realit. Hlásek měla jako panímámin vlásek, hlásek klamavý, byla to ženská jako břitva, nelítostná obchodnice s čímkoli.

„Kde to jsem?“ zeptala se Melodie, protože ji to zajímalo ze všeho nejvíc. Vždyť měla před sebou bojový úkol a byla odhodlána splnit ho stůj co stůj, vždyť na tom závisel úspěch tažení na Sovětský svaz.

„Pod Poklopem, děvenko, Pod Poklopem, ve svém novém domově.“

„Co je to za pitomost? Můj nový dočasný domov je přece v Petuškách na Stadionu Jurije Gagarina.“

„Ó, jak se mýlíš, krasavice! Tady jsi a tady zůstaneš. Pod Poklopem. Nabyla jsem tě férovým obchodem, zaplatila za tebe pět zlatých cářských rublů a to není málo.“

„Copak lidi jsou komodita, se kterou se kšeftuje?“

„Legálně se to samozřejmě nesmí, zakazuje to zákon, ale kde není žalobce, není soudce. A tady jsme v podzemí, tady platí jiné zákony než nad zemí,“ zašklebila se Felicie Bolivie a vyfoukla těžký kubánský kouř ke stropu.

„A co tady budu asi tak celý den dělat, babo?“ zeptala se Melodie.

„Neříkej mi babo, nebo nějakou schytáš. Že by tě ani maminka nepoznala, kdyby tě uviděla. Budeš sexuální otrokyní, bílým masem, co jiného bys asi tak mohla dělat Pod poklopem!“ zavrňela sexuální otrokářka něžným hláskem.

„Já se tuze ráda oddávám neřestem, ne že ne,“ řekla Melodie spokojeně. „Ale aby někdo mě, praporčici Kotulánovy hrdinné armády, nutil do rozkoší násilím, to teda prr!“ dodala odhodlaně. Už se cítila mnohem lépe než před chvílí v pytli. Už se stačila porozhlédnout

po útulné místnosti s rozlehlou postelí a koupelnou oddělenou jen průsvitnou fólií. Ještě tu byl pseudorokokový toaletní stolek se zrcadlem a v rohu docela obyčejná almara. Za tou fólií bude jistě i splachovací záchod, kdyby zákazník přišel s průjmem, aby s tím nemusel lítat nahý po podniku Pod Poklopem.

„To mě ale mrzí. Když už jednou investuješ pět zlatých císařských rublů, pak očekáváš, že se ti investice vrátí a začne vydělávat. To jsou jednoduché počty, tomu rozumí dokonce i opožděný Feďa Buchar.“

„Myslím, že to nebyla dobrá investice, babo odporná, zmalovaná, liško podšitá, kuplířko smradlavá!“ syčela Melodie v potlačované, ale ne zcela potlačené dožranosti. „Každý obchod se povést nemusí...“

„Však on ti to Feďa Buchar vysvětlí,“ zasmála se vítězoslavně Felicie Bolívie a vyšla ze dveří. Otočila za sebou klíčem nadvakrát a zavolala Feďu Buchara, který seděl v baru u baru a pil meltu s třemi kostkami cukru, ale bez mléka, protože byl abstinent a zatím neměl nic jiného na práci. Byl to muž ramenatý, silný a neurvalý, vůbec mu nedělalo problém zkopat stařenku s květinami a rozšlapat jí košíček, polámat obě ruce opilému drožkáři nebo popadnout toulavého psa za zadní nohy a roztrhnout ho vejpu. Kromě toho měl nadměrný a neustále ztopořený pyj a nutkání neustále ho někam strkat. Feďa Buchar byl loajální zaměstnanec, ideální pro krocení sexuálních otrokyň, které dostaly roupy. Felicie Bolívie mu svěřila klíč od sedmadvacítky, kde spočívala Melodie Podpolanská, a nechala si namíchat Bloody Mary z vepřové krve místo rajské šťávy a s denaturákem místo vodky, speciálně podle Věňky Jerofejeva. A pět kapek Duchů Moskvy nahoru. Ta jinostranná potvora za pět zlatých ji notně namíchla. Však si to, děvenka, hezky vypije.

Od poklidného popíjení uklidňovadla vyrušil šéfku podniku Pod Poklopem příšerný, srdceryvný, zoufalý jekot. Pobaveně se pousmála a pomyslela si: Na Feďu Buchara do smrti nezapomene. Na Feďu

Buchara ještě žádná do smrti nezapomněla. Každá se kolem něj plíží po špičkách a uctivě ho zdraví: Bud' zdrav, Feďo Buchare, Veliký Ptáku, Silný Jebáku. Ten by pojebal i starostu Postelina, kdyby mu Felicie Bolívie poručila. Na Feďu Buchara nikdo nemá. A ta bestie za pět rublů ji nazvala babou odpornou, zmalovanou, liškou podšitou, kuplířkou smradlavou... To tu ještě nebylo. Dobře jí tak! – Jenže příšerný jekot v čísle dvacet sedm nepocházel z ženského hrdla, byl to jekot z hrdla mužského, z hrdla Fedi Buchara.

Dveře sedmadvacítky se rozletěly a z nich vyletěl Feďa Buchar jenom v košili s urvaným podolkem, ani podvlíkačky neměl, takže všichni přítomní Pod Poklopem, kmenoví zaměstnanci i smluvní uklízečky, to viděli. Oči lezly Feďu Bucharovi z důlků jako hlemýždi, bělmo zrudlo krví z popraskaných žilek a místo pyje měl mezi nohama červenou bobulku. Celý ten svůj aparát měl zaražený v útrobách, jen špička žaludu nesměle vykukovala ven a varlata chyběla docela.

„Další!“ ozval se zpoza dveří jásavý hlas praporčice Podpolanské.

Zděšený Feďa Buchar proběhl uličkou zděšených přítomných, proběhl kanalizací, hlavou vyrazil poklop a vyběhl ven, do poledního Arbatu plného občanů a návštěvníků hlavního města, proběhl kolem Bulata Okudžavy a nezastavilo ho volání vyděšené šéfky ani narychlo zimprovizovaná policejní uzávěra. Po dvou dnech nezvěstnosti se sám přihlásil na Všeruské všeobecné psychiatrické klinice, kde se mu dostalo odborné péče, ale do původního stavu už se nikdy nevrátil.

Felicie Bolívie by nejraději zvedla poklop a explozivní Melodii Podpolanskou z Pod Poklopu vypakovala, jenže osoba lakotná nemůže jen tak zahodit investici. Odhodlala se s nelítostnou Melodií vyjednávat. Se dvěma sklenicemi běžné Bloody Mary – z rajčat a vodky, bez Duchů Moskvy – zatukala na dveře sedmadvacítky.

„Ach, to jsi ty, babo! Kde máš další borce?“

„Tak dobře,“ řekla Felicie Bolívie smířlivě a nabídla jí doutník Habana. „Nebudeš sexuální otrokyní, ruku na to! Na to by tebe byla

škoda. Ale pochop, že pět zlatých je pět zlatých, kdo mi je nahradí? Pochopila jsem, že bys mi dokázala zdevastovat všechny zákazníky, i ty nejfajnější, ale přece nevyhodím pět zlatých císařských rublů oknem! Nechtěla bys, krasavice, třeba nalívat kořalku, míchat koktejly nebo umývat nádobí? Máme myčku, nic to není, jen to tam nastrkáš, spustíš, vypneš, hotovo.“

„Není ti to trochu blbé, liško podšitá, takhle mluvit s praporečící, která je ve válečném stavu se Sovětským svazem, s divou Ústředního vojenského souboru písní, tanců a lidových vyprávěnek Rudého praporu ze Sušice? Ty mě chceš učit, jak zacházet s myčkou nádobí? To už jsem dávno zapomněla, když tys ještě prodávala kvas a gazírovanou vodu za komunistů na Leninských horách studentům. – Ještě bys mi mohla nabídnout svlíkácké taneček u tyče, ty jedna sůvo pálená.“

„Beru zpět, nic jsem neřekla. Ale vždyť ty bys mohla zpívat jinostranné songy o lásce v populárním programu v doprovodu slepého pianisty arménského původu Babraljana... Umělecky!“

„To je jiná káva, paní vedoucí. Tak dobře, ukecalas mě,“ přikývla nakonec Melodie. Aspoň získá čas v důstojnějších podmínkách, aby se pak mohla porozhlédnout a z Pod Poklopu vyrazit za plněním vyzvědačského úkolu. V Petuškách na stadionu už na ni jistě netrpělivě čekají...

Když člověk někam jde – kupříkladu kolem světa –, nemůže pořád jenom jít. Někdy si musí také odpočinout, i to se počítá, také odpočinek patří k cestě.

Opřený o žbrlení uviděl jsem na hladině říčky plné všelijakého svinstva, PET láhví a plovoucích odpadků v místech, kde za otevřenými železnými vraty mezi betonovými stěnami ústí do řeky říčka Rokytka, spokojenou nutrii. Nutrii s jablkem. Nebyla to žádná ondatra jako kdysi dávno ani bobr, kde by se bobr vzal mezi betonovými stěnami a co by tu kácel, když už lidé všechno pokáceli. Kromě toho bobři mají

velice placatý a velice šupinatý ocas. Byla to nutrie, dříve nehezky česky nazývaná vepřomyš. Taková škaredá obrozenecká složenina! Nutrie si jablko bedlivě prohlížela, bylo zelené a otlučené, padavka. Kousla do něj oranžovými zuby, sousto vyplivla a znechucena nechala odplavat. Sáhla po krabici od červeného vína, útěchy bezpřístřešníků, dorazila zbytek a počkala si, až k ní připluje docela solidní matrace Magniflex, zcela promáčená, což nutriím nevadí. Vyškrábala se na ni jako na vor, ulehla na záda, přední packy složila pod hlavou a oddávala se sluníčku obklopena pěti kačenami březňáčkami doprovázenými dvěma dvořivými kačery březňáky. Proud zvolna unášel nutrii na matraci do bezstarostných končin pilných zahrádkářů, k zahálčivým rybářům, kteří si lovem odůvodňují svoji lenost, sami před sebou si ji omlouvají kvůli svědomí, do končin ustaraných pejskařů, pejsků poseroutků a skomírajícího rostlinstva. Tady je nutriím líp než doma v Chile nebo v Argentině, tady je nikdo neloví.

To je, panečku, něco! Jít si jen tak bez cíle, flákat se zbůhdarma životem a nevytvářet žádné hodnoty: nedolovat uhlí, nevyrábět elektřinu, nestavět domy a nesít obilí... Takovéto nicnedělání kamuflovat cestou kolem světa, jako by zrovna to bylo někomu k užitku...

Sovětský svaz se tuze pěkně staral o veterány ze všech válek, které mu vyhráli. Většina účastníků v těch válkách padla nebo už zemřeli. Těm se dostalo důstojných společných hrobečků se jmény a hvězdičkami, s kovaným plůtkem kolem dokola. Ty, kteří nepadli, ověšel Sovětský svaz blýskavými medailemi na pestrobarevných stuhách a vybavil právem předbíhat ostatní občany ve frontě na chleba a zelí. Mohli si také koupit se slevou saka vyztužená drátěným plektivem, aby unesla váhu vyznamenání a nepotrhalo se.

Také cár Puťkin si veteránů váží a pokračuje v tradici. Dokonce kvůli nim nechal obnovit státní hymnu: zrušil cářskou a vrátil zpátky sovětskou, samozřejmě s jinými, nesovětskými slovy. Písňové texty stejně nikdo neposlouchá, a když veteráni uslyší první tóny

opusu, při kterém dostávali zamlada vyznamenání, nebudou se ptát, co je to zač, ale hned se postaví do pozoru a zrak jim zjihne. Cár Puťkin se neomezuje pouze na hymnu, medaile a vyztužená saka, nechává pro veterány organizovat zajímavé a poučné vlastivědné zájezdy a tematické výlety, také setkávání s významnými osobnostmi, například se sebou, s cárem Puťkinem. A protože rád překvapuje a udivuje, rád se dívá na udivené a překvapené tváře veteránů, nemívají veteráni ani páru o tom, co bude vyvrcholením vlastivědného zájezdu, že se setkají se samotným cárem tváří v tvář.

Tentokrát šlo o vyhlídkovou plavbu účastníků Velké vlastenecké války a vítězů nad Hitlerem atomovou ponorkou Kujbyšev z Magadanu Ochotským mořem kolem Kamčatky. Propluli Beringovou úžinou, obepluli Čukotku a plavili se pod hladinou podél severní části Ruska moři Severního ledového oceánu, Barentsovým mořem do moře Bílého a vynořili se v Archangelsku. Odtud to měli do Moskvy letadlem už jenom kousek. Mysleli si, že je čeká významný koncert Fjodora Ivanoviče Šaljapina k výročí vítězství nad fašismem ve Velkém divadle. Měli vesměs obavy, aby neusnuli. Po dlouhé plavbě ponorkou některé z nich postihla ponorková nemoc projevující se podrážděností a hrozilo, že si začnou navzájem otrhávat medaile z hrudí. Jiní se zase obávali, že s tou svojí zduřelou prostatou budou muset neustále běhat na záchod, klapat sedadly a rušit. Co když se mistr rozzlobí a uprostřed taktu s tím svým nekonečným zpíváním praští!

Bylo to milé, opravdu velmi milé a neočekávané překvapení, když je Líza Protopopovovová, manažerka a zároveň animátorka zájezdu, provedla pěkně spořádaně v dvojstupu Arbatem, propletla je davy Moskvíčů a jinostranných turistů kolem pomníku Bulata Okudžavy ke kanálovému poklopu již zvednutému. Po jednom za sebou podle velikosti, aby nedocházelo k hádkám, kdo poleze první a kdo hned za ním, sestoupali magadanští veteráni Pod Poklop.

V dlouhých večerních šatech z temně rudého sametu pošitých blýskavými flitry až po zem, s dekoltáží napovídající slast všech slastí, s rudým vlasem a ještě rudějšími rety – jako by si před vystoupením lokla čerstvě nacezené krve podtatranských panen – připlula na jevištěátko baru Pod Poklopem Melodie Podpolanská. Veteráni z Magadanu usazení kolem kulatých stolků pozvedli hlavičky od sklenek s medovinou a ti, kteří dohlédli až na Melodii, s nezavřenými ústy na ni udiveně hleděli. Ti ostatní, hůře vidící, sáli dál svoji medovinu. Také ostatní publikum v sále i u barového pultu zbystřilo pozornost.

Melodie pokynula slepému pianistovi arménského původu Babraljanovi, aby spustil své hbité prsty do kláves, jenže pianista nic nespustil, protože i když se na divu jakoby díval, divu neviděl. Není divu, uvědomila si Melodie a dospěla k rozhodnutí, že musí pokynout hlasitě, sykla tedy: „Užé!“ A Babraljan se opřel do kláves.

„Milý mi medveďa malúčke dal, já sa s ním zhováram, keď smútok mám...“ zapěla Melodie Podpolanská Pod Poklopem.

Ve veteránech a ostatních hostech, dokonce také v cynické obchodnici s čímkoli a majitelce podniku Felicii Bolivii s liščíím obličejem by se krve nedořezal; krve by se nedořezal ani v manažerce a animátorce Líze Protopopovovové, průvodkyni magadanských veteránů. Všichni zírali na Melodii Podpolanskou jako na zjevení. Ale vždyť ona byla zjevením! Její hlas se táhl jak temný med lesních včel, lepivý a svazující, ulpíval jim na duši a tam zůstal přilepený. Kdo jednou slyšel Melodii Podpolanskou zpívat, stal se jiným člověkem. Už to nebyl on, včerejší a pošetilý, ale kdosi lepší a vědoucí, zasvěcený a posvěcený. Neboť mu bylo dáno prožít zpěv Melodie Podpolanské. – Dozpívala, pianista Babraljan zahrál poslední akord a pozvedl ruce od kláves, jako když se racek vznese. Ozval se nadšený potlesk a radostné chřestění medailí veteránů probuzených do nového života. Líza Protopopovovová jim objednala vytouženou vodku, jenže veteráni si jí ani nevšimli a dožadovali se další Melodie.

Nenechala se dlouho přemlouvat, vystoupila znovu na pódium a ohlásila píseň, která veteránům připomněla slavné časy jejich hrdinských činů.

„Nyní vám, drazí přátelé, zazpívám oblíbený song o hrdinském kousku komsomolky Marty z operety Fraise, Podhrázkého a Schiffauera Syn pluku!“ Melodie objala štíhlými prsty mikrofon, poučena minulým nedorozuměním špitla do něj: Užé! A slepý pianista už věděl, co má dělat.

„Padají miny a nepadá karta,
všechno se vaří v kotli válečném.
Na frontě kdesi komsomolka Marta
hrdinně zmírá v boji statečném...“

zpívala procítěně Melodie Podpolanská.

„U průzkumníků byla zdravotnicí,
snad jeden každý v noci o ní snil.
Byla jim sestrou a věděli všichni,
že běda tomu, kdo by ji zneuctil.

I v stěngazetě jednou o ní psali,
to proto, že ta dívka přesvatá
po těžkých bojích, kdy už všichni spali,
odšivovala jejich kačata.

Válka je válka, nepřítel přeukrutný,
dochází jídlo, nejsou náboje.
Průzkumný oddíl vidí, že je nutný,
aby z nich někdo zemřel vestoje.

Marta-komsomolka veliteli dává
předrahou pro ni partajní bumážku,
do ohně kulometu rovnou potom vstává,
na prsou trhá zelenou rubašku..."

V tu chvíli Melodie nechala Babraljana probírat se chvíli v bílých i černých klávesách, odložila mikrofon na svrchní desku pianina a obnažila nejdřív levé a pak obě ňadra. Ačkoli Pod Poklopem nebyla obnažená dámská prsa žádnou vzácností, cosi takového tu ještě neměli. No a veteráni z Magadanu, kteří byli v moskevském podzemí poprvé, nemohli uvěřit vlastním očím, kravatami si čistili brýle a rychle si je znovu nasazovali v obavách, že Melodie vrátí tu krásu zpátky pod flitry. Ale Melodie dozpívala píseň s prsy obnaženými.

„Na slunci svítí ňadra běloskvoucí,
nepřítel z toho celý zmaten je,
než stiskne spoušť svou rukou nemohoucí,
k záchraně jeho příliš pozdě je.

Padají miny a nepadá karta,
Fricek prokletý stále vzdoruje.
Ač zahynula komsomolka Marta,
v paměti lidí všechny přežije.“

Melodie dozpívala, hluboce se uklonila a ňadra jí sama vhupla zpátky do výstřihu.

„Bravo!“ ozval se jásavý tenor návštěvníka, který dorazil Pod Poklop těsně předtím, než Melodie spustila Schiffauerův song, takže přišel jen o první, rozehřívací akordy slepého Babraljana, ale i ty zaslechl v kanále před barem. Muž měl pod nosem podezřele nadměrný knír a přišel v doprovodu zjevně podřízeného chlapíka porostlého stejnoměrně hustou medvědí srstí. Také na něm bylo

patrně pohnutí vyvolané písní. Vodka ve sklenkách veteránů nebyla dosud tknuta. Tak mocné bylo kouzlo písně, která staříčkým bojovníkům připomněla heroické mládí a slavné dny lítých bojů, že se zapomněli napít nápoje jim tolik drahého. Až teprve po drahé chvíli, když se jim podařilo vytrít všechny slzy z očních důlků a setřít z lící, slzy, které hrozily ohrozit korozí medaile na jejich prsou, pozvedli veteráni sklenky a připili Melodii na zdraví: „На здоровье!“

Neznámý knírač pak pozval Melodii Podpolanskou na skromnou opožděnou intimní večeři k sobě domů s ujištěním, že je počestný muž, jenže v tuto chvíli a na tomto místě ji bohužel nemůže seznámit se svou totožností, ale může mu říkat jen tak prostě Mirku, zatímco on by jí tuze rád říkal Melo.

„Ale nemysli si, Melo, že mám nějaké nekalé úmysly!“

„Jak bych si něco takového, Mirku, mohla myslet!“ Melodie se zaradovala velmi, protože jí rázem svitla naděje, vlastně jí svitla příležitost, jak vyklouznout z Pod Poklopu a splnit konečně bojový úkol. Vždyť nabírá stále větší zpoždění a její druzi ve zbrani na Stadionu Jurije Gagarina v Petuškách jistě pokukují netrpělivě na hodinky. Jenom jestli ji ta sůva Felicie Bolívie s Mirkem na opožděnou večeři pustí...

„To tak, blahorodí,“ řekla Felicie Bolívie kníratému Mirkovi s vehementní rozhodností. „Já ji s vámi pustím na opožděnou večeři a ona mi upláchně. Přece nezahodím pět zlatých císařských rublíků do kanálu!“

„Jen ji pusť, Felicie Bolívie, dám ti těch svých pět zlatých rublíků, abys nebyla ztratná, chamtivá potvoro!“ řekl Mirek a jeho chlupatý průvodce už tahal ruble z koženého pytle, který měl přes rameno.

„To nemohu přijmout, vysokoblahorodí, kdepak pět zlatých za takovou pěvkyni! Vždyť ta by mohla zpívat ve Skále. Ta by mohla zpívat dokonce v Kremlu! A kromě toho jsem měla s tou ženskou všelijakých vydání: zlaté střívičky, hygienické vložky, zubní pastu a náhradní filtry na šatičky, to není jen tak...“

„Dobrá, dostaneš celých šest rublíků, ať nemám co do úst!“

„Šest je málo, vzácný dobrodinče. Víš, co toho taková baba stápe k obědu? Umiš si vůbec představit, kolik jsem jí koroptviček, bažantů a křepelíček do chřtánu nacpala, kolik pelmeňů, kolik klikvové marmelády? Kolik džbánů kvasu už hrdlem prolila? Kdo mi to zaplatí, ha?“

„Babo jedna otrokářská,“ zvolal Mirek rozhořčeně. „Náno lichvářská, nebudu s tebou licitovat o Melodii!“ Sáhł si pod nos a jedním prudkým pohybem strhl nalepený knír. Pod Poklopem stál místo knírače Mirka velmi rozhořčen samotný panovník, cár Puťkin se svým dvorním šaškem Medvídkem Dimkou Suchou Sklínkou. Nadšení veteráni zatleskali a pod vedením manažerky a animátorky Lízy Protopopovovové hlasitě provolali:

„Sláva, sláva, sláva cárovi!“

„Ano, přátelé a drazí poddaní, až sem mě dohnala ta liška proradná Felicie Bolivie, že jsem musel své inkognito odložit a cársky se projevit. Na tu skromnou opožděnou intimní večeři zvu vás všechny, co jste Pod Poklopem, do Kremłu, jen tu zkaženou Felicii Bolivii necháme Pod Poklopem, ať si tu sama zpívá pro radost. Protože může být ráda, že jí neseberu licenci a nenechám to tu z moci úřední a z hygienických důvodů zavřít!“

Do Kremłu na skromnou opožděnou intimní večeři jela Melodie scárem v červeném lamborghini; cár řídil a jeho šašek Medvídek Dimka Suchá Sklínka musel s veterány a jejich Lízou Protopopovovou autobusem, protože do cárského sportáku by se nevešel. A někdo těm vzácným ometálovaným stařečkům z Magadanu musel ukázat cestu do Kremłu, aby v matičce Moskvě nezabloudili.

Cárevna Julija nebyla opožděnou návštěvou v Kremłu příliš nadšena. Přivítala je zakaboněná a zababušená v teplém županu s vyšíváním muchomůrkami. Ruku k políbení sice nabídla každému – tak je zvyklá, tak je naučená –, ale pak se omluvila, že má částečnou migrénu a zítra mají toho japonského velvyslance, ať se tedy nezlobí,

že s nimi opožděně intimně večeřet nebude, měla by ráno kruhy pod očima a jak by k tomu velvyslanec japonského císaře přišel. Všichni tyto argumenty pochopili a cířevnu do postele propustili.

Opožděná intimní večeře se konala v Hektarovém salonku, útulné místnůstce intimně osvětlené svatojanskými broučky s lucerničkami. Ale nebyli to praví svatojanci, byly to jejich napodobeniny z ateliéru Fedi Zajceva a v lucerničkách měli obyčejné žárovky napájené elektrickým proudem, ale ne příliš, aby prudké světlo nenarušilo intimitu opožděné večeře. Ani dvakrát Řádem rudého praporu vyznamenaný akademický soubor písní a tanců Rudé armády Alexandra Vasiljeviče Alexandrova, který obstarával tářlmuzik, aby hostům chutnalo, nebyl kompletní, bubenci, činelisté, trianglisté, zvonáři a vytrubovači chyběli, rušili by cířevnu Juliju ve snění. Protože když se do toho Alexandrovcí pustí v plném počtu, odpadává omítka.

Podávali se šneci v županu na bílém víně s komisárkem nebo neloupanými brambory, nebo jen tak. Kdo chtěl, mohl si přidat. Veteráni uvyklí pohankové kaši na vodě si věru přidávali a přidávali a přidávali tak dlouho, až byli plní šneků v županu, protože je jedli jen tak, bez chleba a bez brambor, kdo by si kazil takovou vzácnost obyčejností. Není divu, že pak houfně odcházeli velice rychle na záchod a velmi dlouho se odtud nevraceli – že by tam usnuli? –, až to Lízu Protopopovovou zneklidnilo. Vydala se po jejich stopách. Jenže veteráni odmítali z kabinek vyjít, když na ně naléhala, prý ještě nejsou hotovi. Stejně je všechny nenašla, protože jich bylo hodně a záchodů mají v Kremlu dost.

Zatímco veteráni úpěli v ústraní a Líza Protopopovová si kreslila a zapisovala přehled o jejich umístění, aby tu některého nezapomněla, cíř Puťkin, už bez kníru, dul do Melodie Podpolanské. Vždyť kvůli tomu ji sem dovlekl. Vyprávěl jí o tom, jak těmato rukama zkrotil ussurijského tygra lidožrouta, že jí ho ukáže, a sáhl do zadní kapsy u kalhot, z prkenice vytáhl umolousanou fotografii, je na ní s tygrem na lopatkách.

„Úžasné, veličenstvo,“ pochválila Melodie, ale bez nadšení, jako by císařka vůbec neposlouchala. Byla duchem někde jinde; ani šneci jí nic neříkali, žmoulala komisárek mezi prsty, užmoulala z něj šišatou kuličku, ta jí z ruky vypadla a kutálela se po parketách až ke sbormistrovi Alexandrovců. Místo do císařky byla zaposlouchaná do čehosi jiného.

„Můžeš mi říkat Mirku, Melo, já ti taky říkám Melo, Melo.“

„Ano, veličenstvo,“ přisvědčila Melodie nepřítomně.

„Mirku! Ne veličenstvo, Mirku přece!“

„Ano, veličenstvo. Mirku!“

„Bez veličenstvo, Mirku, jen tak prostě Mirku, Melo,“ naléhal císař, ale Melodie ho neslyšela. Alexandrovci totiž zpívali Kalinku, kakalinku. A zpívali ji takovým způsobem, že nebylo možné vnímat nic jiného, ani císařovo dutí, byť by bylo sebelichotivější, byť by bylo císařovo. Nevnímala vůbec, když ji lákal do ústraní, že jí tam ukáže šišatý hrníček s křivým uchem, který sám uhňácal a vypálil v kurzu keramiky pro středně pokročilé. Je na něm barevnou glazurou vyobrazen vlk a zajíc v běhu a ozdobný nápis: Jen počkej, zajíci!

Když Alexandrovci dozpívali Kalinku, kakalinku, jako v mrákotách vstala Melodie Podpolanská z židle, ani se císařovi neomluvila a kráčela zvolna k pěveckému tělesu. Co se odehrálo mezi tělesem a Melodií, co řekla Melodie hlavnímu sbormistrovi Juriji Uchovovi a co řekl Jurij Uchov Melodii, zůstane navždy tajemstvím. Jisto je, že hned poté, co si vyměnili několik slov, poté, co Uchov důrazně odmítl a upozornil Melodii, že jsou výhradně pánským tělesem, po zřetelné gestikulaci Melodiině sbormistr rezignovaně pokrčil rameny a diva Ústředního vojenského souboru písní, tanců a lidového vyprávění Rudého praporu ze Sušice si stoupla zády k Alexandrovcům, před Alexandrovce.

Naštěstí pro Melodii byl císař Puťkin despotou osvíceným a zároveň také záměrným demokratem, takže neskončila špatně. Kdyby byl despotou prostým jako někteří jeho předchůdci císařští

i občanští, Medvídek Dimka Suchá Sklínka už by měl práci; a nebyla by to práce dvorního šaška, žádné obveselování panovníka a jeho hostů rozvernými kousky. Chlupatýma rukama by popadl vzpurnou praporčici troufale vzdorující cářským lichotkám a uvrhl by ji do kremelské hladomorny. Tam by pak mohla na šneky v županu jenom vzpomínat! A na komisárek! A na neloupané brambory! Melodie Podpolanská má však obrovskou kliku, že narazila na cára Puťkina, který si raději počká, co se z trapné situace vyvrbí, než začne jednat.

Před Alexandrovce a Melodii si stoupl sbormistr Uchov, pozvedl paže, sbor spustil brumendo a Melodie svěžím hlasem zapěla sólo: „Pobil cikán cikánku, cikánku, po zeleném župánku, župánku, ciká-nečka cikána, cikána, po zádečkách vidláma, vidláma.“

„Trála lála, trála lála, pa zaděčkach vidláma, vidláma,“ přidali se Alexandrovci v dynamickém čtyřhlasu. „Trála lála, trála lála, tralalala lalála la!“

A bylo vyhráno! Cár Puťkin radostně bušil pěstí v taktu do stolu, až prázdné šnečí skořápky vyskakovaly z talířů do vzduchu a veteráni se začali chvatně vracet na svá místa. Také Líza Protopopovovová se vrátila bez ustarané vrásky na čele. Jedinou Melodiinou písní to s Alexandrovci neskončilo, následovala ještě Nemelem nemelem, nemelem nemelem, sebrala nám voda mlejn..., Nepij, Jano, nepij vódú..., Tri dni ma naháňali... Hučí a sténá Dněpr širý... Išiel Macek do Malacek... Sulika... a další a další a další... Cár se radoval, stařečci veteráni se také radovali i se svou až dosud ustaranou Lízou, nyní už bezstarostnou, protože je měla zas pokupě a protože Melodie tak pěkně zpívala a cár Puťkin jen zářil. Jenom Medvídek Dimka Suchá Sklínka se v koutku kabonil a lil do sebe panáky vodky, jako by měla zítra nastat prohibice. Uvykl totiž být středem pozornosti, a když se pozornost soustředila na někoho jiného, nemohl to přenést přes srdce. Dneska se se svým uměleckým bzděním neuplatní, i kdyby bzděl sebevíc a sebehlasitěji. I kdyby hymnu Sovětského svazu vybzděl, Alexandrovce s Melodíí by se mu přebzdít nepodařilo.

Noc písni se protáhla přes celé dopoledne. Ještě štěstí, že cárvena Julija se k nim nepřidala. Japonský velvyslanec by se císařského přijetí nedočkal. Cárvena Julija však byla rozená diplomatka, velvyslance přijala i s pověřovacími papíry a zavedla ho do Hektarového sálu, kde stále ještě probíhal improvizovaný koncert Melodie Podpolanské s Alexandrovci. Když došlo k malé nápojové pauze, japonský velvyslanec nabídl Melodii angažmá v Ústředním vojenském souboru písni, tanců a lidového vyprávění Bílého praporu s červeným kruhem z Jokohamy, ale v tu chvíli – ještě nebyla ruka v rukávě – k nim přiskočil samotný Alexandr Vasiljevič Alexandrov s prudkým gestem odporu:

„Nikdy, excellence! To nedopustím! Melodija Podpolanskaja se tímto okamžikem stává Alexandrovcem.“

„S hodností plukovníka!“ vmísil se do debaty cár Puťkin.

„A cárveninou čestnou dvorní dámou bez povinností,“ vmísila se cárvena Julija.

A už tu byli číšníci a jídlonosiči s borůvkovou šťávou chlazenou sibiřskými ledy a s čímsi tajuplně přikrytým stříbrnými poklpy.

„Děcka, ke stolům!“ pobídla cárvena přítomné. Co to asi bude? Určitě něco tuze vzácného. „Podává se medovník Marfy Filipovny Krivoguboj, kuchařky mé dávné předchůdkyně carevny Jekatěrinny – carevny koláč!“

„Tak tohle je ten carevny koláč!“ řekla si potichoučku Melodie Podpolanská a stříbrnou dezertní vidličkou dloubala do snu vídeňského publicisty, vlastence, myslitele a cukráře Christiana Immanuela Kepke-Kapkawského a vzpomněla si na podplukovníka vojína profesora Weinbergera, jeho obdivovatele a badatele, ztraceného v sibiřské tajze. Vložila si sousto carevny koláče do úst a přivřela oči. Slast se jí rozlila po celém těle, až do konečků prstů.

Je to, paňi, na dobré cestě. Do Vánoc by to mohlo být hotové.

Možná už do Mikuláše, nejspozději do Nového roku. Ale já bych

se vsadila, že do Vánoc, protože co se neudělá do Vánoc, do Nového roku se už těžko dohání, a nakonec můžeme být rádi, když je to někdy po Třech králich hotové. To už se pak jenom čeká, jako by měl přijít konec světa. A pak zase nanovo. Ale já nemyslím tu aféru, jak se ožralkové otrávil, nejdřív oslepli a pak šlus, konec, to se mě netýká, já žádné svinstvo lihové nepiji, jenom někdy krapet vína sladkého, to ano, ale z toho se neoslepne ani neumře. Kdyby nepili, tak tu ještě mohli být a to všechno, co se tu děje, by viděli na vlastní oči. Neříkám dobře jim tak, ale říkám, kdyby nepili, tak by se jim to nestalo. Ale tohle já nemyslím, paňi, já mám na mysli ty naše vojáky nebo co to je, jak jsou v Rusku a hledají tam ten Sovětský svaz a nemůžou ho najít, tak, jak se zdá, už vědí, kde ho hledat. Byli totiž za jakousi vědmou na Sibiři a ta jim to vyložila v kartách. A představte si, paňi, že se jich cestou pár poztrácelo. O tom Weinbergerovi z Nuslí jsem vám už vyprávěla, že. Tak toho do žádného otroctví neprodali, mně to bylo hned divné, co by za něj taky mohli utržit, za vědátora jak šindel hubeného. A třeba už i v tom Rusku je pokrok, kdepak, něco takového přece ani v Rusku nejde udělat, vždyť i tam věří v Pána Boha, i když je trochu jinačí, tam ho ukřižovali na jiný kříž než u nás, na pravoslavný. Oni ho tam vzali na jakési bádání do ústavu, toho Weinbergera, a on tam teďka bádá. Až to vybádá, možná se vrátí domů do Nuslí, ale to se bude moc divit. Ty jeho čtyři děvenky už se z Holešovic nehnou, na kytky už se mu vykašlaly, už nechodí do Nuslí zalévat, všechny už mu uschly. Takže je docela možné, že se nevrátí a bude tam bádát dál. Protože, paňi, bádání nemá konce. Takový badatel si nedá pokoj, je to silnější než on – bádá, bádá, bádá, až se ubádá docela a musí přijít někdo jiný, mladší a silnější, aby bádál dál. S tou babou zmalovanou je to na dobré cestě, paňi, ta se taky nevrátí, na to, paňi, vemte jed. Co by se vracela, když tam

udělala takové štěstí, ta Melodie. Vy to nevíte? To se jen tak každé dře nepříhoda. On je totiž jejich cár pozval na večeři do Kremly; jakože když jdou na ten Sovětský svaz, který už jednoho císaře zastřelil, svatého Mikuláše i s čertem, že by mohl zastřelit i jej, císaře Puťkina, kdyby se zmátořil a zase odněkud vylezl. A tak je pozval na večeři, jakože jsou pro Rusko užiteční. To je jako když má medvěd v kůže blechu, ale v místech, kam si nedošáhne a ona mu tam otravuje život, kdoví jestli není nakažená nějakou smrtelnou ebolií nebo sarsem nebo čím, tak když přijde někdo, a nemusí být žádný silák, stačí, když má šikovné prsty a tu blechu mu z toho kožichu vydělá, tak mu udělá velikou radost. To je, paňi, takové přirovnání, abyste si nemyslela, že tam oni loví blechy, to ne. To jakože ta blecha je Sovětský svaz a oni že jsou ten šikovný a ten medvěd že je Rusko. Tak je pozval všechny, co zbyli, na večeři. Ten cár Puťkin do Kremly. Ono jim moc nezbylo, to je pravda, tak toho nemuseli v tom Kremly tolik vařit. A tak jedli a pili, samozřejmě samé dobroty a nic pančovaného, cár na to má, aby si koupil kloudnou, ten nemusí do Billy nebo do tržnice kupovat patoky uvařené někde v prádelním hrnci na plotně z krému na boty. No a tak pili a hodovali, taky jim k tomu hrála muzika fidli pidli do oušek, tak ten cár se zakoukal do té Melodie. Potvora jedna, po světě si běhá, o chudáka manžela plukovníka ve výslužbě se nestará a rozvádět se nechce, mrcha jedna zmalovaná. A pan Křoupal je takový hodný člověk, ten si to nezaslouží, aby se s ním nerozvedla. Třeba teď by se mohla eventuálně, kdoví, ale jak ji znám z vyprávění pana Křoupala, tak ani teď se nerozvede. Tak ten cár, jestli by mu nešla za milenku, že zrovna žádnou nemá a císařka mu to nemůže odpustit, naléhá, aby už konečně, jak to vypadá, že on je cár a bez milenky. To je pravda, paňi, takové hlavy státu musejí mít milenky, jak by to vypadalo, taky našemu panu prezidentovi museli už kvůli

Blesku jednu opatřit a na blond odbarvit, aby si národ o něm třeba něco nemyslel, že je... však víte co, i když děti má, to je pravda, ale kdoví, jsou-li jeho, znáte lidi. Tak ona řekla, že ano, i když není na blond odbarvená, ale prý to nevadí, že ji to válčení už přestává bavit, pořád válčí a nic, tak coby ne. V nejlepších letech taky nemůže být pořád, a tak to vzala. Ani se jí, mrše, nedivím. Té císařovně se tuze ulevilo a hned jí nabídla kus koláče, jakousi vzácnost jí dala, jaká se u pekaře ani v cukrárně neprodává. Jenže tady narazila kosa na kámen. Císaři to totiž moc nešlo v posteli, ne že by byl na opačné pohlaví, to vůbec ne, ani žádný pedofil, chraň pánbůh, ale těch starostí o takovou obrovitánskou zemi, to vám mužné síly nepřidá, já vím, paňi, že ne vám, tomu císaři nepřidá, to se jen tak říká – vám, jenom. A ta Melodie, to je uragán, to je smršť, to je torpédo, ta by z chlapa všecky šťávy vysála, a ne z jednoho, ale tolik ještě rozumu měla, že ho nechtěla zahanbit, toho chudinku ustaraného, tak dělala, jakože ano, jenže on to poznal, že ne, chlap to pozná, ani kvůli tomu nemusí být císařem. A bylo mu tuze trapně, tak jí, té nymfomance... tak se, paňi, takovým říká: nymfomanka, tak té nymfomance daroval k narozeninám svoji císařskou gardu i s velitelem – pluk vybraných vojáků; chlapci jako panny, v bílých uniformách, se šavličkami broušenými, na koních. No lepší dárek by pro takovou nevymyslel. Vždyť kvůli vojákům ona se dala na vojnu, jenom aby byla pořád mezi chlapy a mohla s nimi ukájet svůj chtíč. Proto šla do války s tím Kotulánem, protože u nás armádu zrušili a jenom Kotulán se zrušit nenechal. Kdepak v Rusku, tam armádu nikdy nezruší, i když bude mír na celém světě, protože co by měli jiného. Nic bych za to nedala, že ti Kotulánovi vojáci postupně mizeli jenom kvůli ní, kvůli té její náruživosti, protože pro takovou nymfomanku je osm chlapů málo. Tak teď má, co chtěla. Kdepak, paňi, to ona tam zůstane, pluk císařské gardy nikdy

nevyčerpá. Ale dárek je to pěkný, to se musí nechat. Nevím, paňi, ke kterým narozeninám, řekla bych ke čtyřicátým, ale nevypadá... Co že do Vánoc? Aha, do Vánoc! To bude Sovětský svaz poražen. Naši stateční vojíni dostanou po medaili od círa a Vánoce už stráví doma pod stromečkem s medailemi. Jako ti naši zlatí chlupci před lety z Nagana. Ono se nemusí proslavovat naši krásnou vlast jenom hokejkami, ale taky vyhranou válkou se Sovětským svazem to jde. Na to nesmíme zapomínat. A ta ženská tam určitě zůstane, i když se s panem Křoupalem nerozvede a nerozvede. No co, tak s ním budu žít na hromádce, stejně je to dneska, paňi, v módě, žít si jen tak s někým na psí knížku, jak se říkávalo ještě za Masaryka, ale to vy už jistě nepamatujete. A já taky ne. Aspoň se pak nemusíte rozvádět.

2

Už to bylo týden celý a gorodkáři z Petušek chtěli hrát gorodky a neměli kde, protože na Stadionu Jurije Gagarina měla rozbitý hlavní stan vojska kapitána Kotulána a nedala se odtud vystrnadit, protože měla smlouvu s majitelem Bogomilovem na tři neděle a zaplatili mu bohatě evropskou valutou dopředu.

„Můžete tu mít rozbitý hlavní stan, jak dlouho chcete, pokud budete platit, žádný gorodkář na vás nemůže,“ ujišťoval je podnikatel v borové vodě a jiných komoditách.

Jenže Kotulán si už hryzal netrpělivě kníry a vojíni Navrátil s Peckou pořád hráli lodě, aby užitečně utloukli čas. Jenže jim došel čtverečkový papír a v celých Petuškách nebyl k dostání. Jenom linkovaný, s linkami přespříliš od sebe vzdálenými, tak leda pro prvňáčky. Pecka však našel řešení. Opět ten Pecka, kdo jiný nežli Longin Pecka! Pomocí lineálu a tvrdé tužky si papír sami načtverečkovali a hrálo se dál.

„Kamže jste ji zavezl?“ ptal se kapitán Kotulán Bogomilova snad už posté.

„Vy mi, kapitáne, nevěříte? Ať mou vnučku myš vyděsí, kočka škrábne, pes poštěká, jestli vám lžu,“ lhal opět Bogomilov. „Přesně tam, kam jsem mohl, aby to měla co nejbliž. Přímo na Rudé náměstí vás nepustí ani za sto zlatých císařských rublů úplatku. Už jí zbýval jenom kousínek pěšky. I na těch jejích podpatcích by to byla hračka. – Ale to víte, kapitáne, Moskvou se ve dne v noci potloukají všelijací šikmoocí. Vždyť on ji mohl nějaký zvlčilý Tatařín nebo Mongol či Baškir ukrást, takové krasavice se kradou, jsou žádané zboží, a prodat až na Dálný východ.“

„Tak daleko?“

„Tam je po takových jevropských zrzavých dámách ve večerních šatech s flitry a ve zlatých střevíčkách s takovými podpatky velká sháňka.“

„No nic, vojska, ať si gorodkáři zagorodkují,“ rozhodl velitel, „dále už na ni čekat nemůžeme.“

Na základě kusých informací, které jim o Rudém náměstí bezděčně poskytl hovorný Bogomilov, vypracovali volný plán akce a počítali přitom s možnostmi improvizace podle okolností. Zhotovili také pomůcky, které by se mohly hodit. Byli odhodláni i životy položit. Jen se obávali, že se zlatým gazíkem se zlatou polní kuchyní v závěsu budou jako kanárek mezi vrabci a policisté se budou předhánět v kontrolách jejich dokladů i obsahu vozidel. Mají snad každého zvědavého policistu zastřelit? Vždyť nebojují s moskevskou policií, nýbrž se Sovětským svazem. Těžké rozhodování. Strílet, či nestřílet, to je, oč tu běží...

„Strílet! Ale v krajní nouzi,“ řekl kapitán Kotulán. Zastrčil si vzadu za opasek svoji důstojnickou devítku, ČZ 75 s patnácti náboji v zásobníku. Oldřich s Longinem jako prostí vojíni neměli právo nosit pistole, mužstvo bylo vyzbrojeno samopalem vzor 58 s útočným nožem, jedním zásobníkem s třiceti náboji ve zbrani a se čtyřmi

plnými zásobníky v sumce. Nemohli je však mít vzadu za opaskem, protože by se jim tam nevešly, ani na klíně připravené ke střelbě, protože by je každý uviděl, ukryli je poněkud ledabyle pod sedadla. Jejich cílem bylo provést celou akci bez jediného výstřelu. Museli ji však provést ilegálně, i když pro dobro všech poctivých lidí na celém světě a také v Moskvě a v celém Rusku, protože povolení k tomu, co zamýšleli učinit s Leninem, by jim starosta Postelin ani samotný cár vystavit nenechali. A bez takového povolení by je stráž do mauzolea mimo návštěvní dobu rozhodně nepustila. Ostatně žádná stráž je do žádného mauzolea pouštět nemusí. Jenže by je tam mohla nachytat na hruškách a vysvětluje pak takovému strážnému, že tady zrovna válčíte se Sovětským svazem také k jeho prospěchu a ku prospěchu jeho dětí, ať vás nechá užitečnou práci dodělat!

Jak herci před premiérou poplivala se a pokopala vojska navzájem kvůli tomu, aby měla štěstí, rozloučila se s věrolomným Bogomilovem a radujícími se gorodkáři, kteří se už se svými saky paky hrnuli na Stadion Jurije Gagarina, nasedli do zlatého gazíku a se zlatou polní kuchyní v závěsu vyrazili – směr Moskva! Jejich prvním úkolem bylo nenápadně zjistit, kde je v Moskvě Rudé náměstí.

„Nenápadně! To se řekne, nenápadně, když jsme celí ve zlatě...“ zalkal vojín pacifista Oldřich Navrátil vzadu pod plachtou.

„Nech to na mně,“ pokusil se ho uklidnit vojín specialista Longin Pecka zpoza volantu.

„Nech to na něm,“ pokusil se ho i sebe uklidnit velitel kapitán Kotulán na sedačce vedle řidiče – Longina Pecky.

„Necháme to na něm,“ rezignoval Oldřich na sedadle vzadu. Do sebe schoulený předstíral, že je uklidněn. Nejvíce se obával situace, při které by došlo ke střelbě. Nemůže přece střílet do lidí! Pacifista... V žádném případě. Válčit se Sovětským svazem, prosím! Proč ne? Ale střílet do lidí? Nikdy! Bude střílet do vzduchu, ten snad střelbou neutrpí.

A tak jela Kotulánova vojska pod Kotulánovým velením z Petušek do Moskvy. Byla připravena vybojovat poslední, vítěznou bitvu téhle

proklaté války – vyhledat Sovětský svaz a toho rudého červa rozmáznout po Kremelské zdi. Tento poslední akt, finální rozmáznutí, je svěřen vojínu pacifistovi Oldřichu Navrátilovi. Sám se k tomu uvolil. Smrt z ruky pacifisty snad bude dostatečnou zárukou smrti konečné, definitivní, z té se Sovětský svaz už nikdy nezvetí. Původně uvažovali o tom, že ho vyhodí na smetiště dějin. Jenže na smetišti dějin už toho je! Tam by hned našel kamarády. Domlouvali by se společně a vymýšleli všelijaké kulišárny, jak se odtud dostat, jak tropit dál nezbedu, jak ovládnout svět. Baba Jaga řekla rozmáznout, tak bude rozmáznut a dost. Kremelská zeď je po ruce a smetiště dějin by museli pracně hledat... Každý o něm mluví, ale nikdo neví, kde je.

Cestou z Petušek do Moskvy potkávali všelijaká auta rozmanitých značek, mýjela je i předjížděla, a mezi nimi bylo – světe, zbož se – několik gazíků zlaté barvy vlekoucích za sebou zlatou polní kuchyni. Čím víc se blížili Moskvě, tím víc zlatých gazů s polní kuchyní na silnicích přibývalo. V Moskvě pak dobrá polovina vozidel byly zlaté gazíky s připojenou polní kuchyní, ale také jinak zbarvené gazíky s polními kuchyněmi: bleděmodrá metalíza, platinové, antracitově černé, znepokojivě rudé... zlatá však převažovala. Gazíky s připojenou polní kuchyní byly teď v Moskvě *in*. Staly se symbolem návratu ke starým, původním hodnotám. Začal s tím Bogomilov a už se to ujalo. Vojska kapitána Kotulána teď byla nenápadným kanárkem mezi kanárky.

Jenže, jenže... Pár kroků od Rudého náměstí – i Melodie Podpolanská by tu vzdálenost na zlatých podpatcích snadno přecupitala – stál policista s píšťalkou mezi zuby a s rukou imperativně zvednutou. Stop! Jenže oni se museli na Rudé náměstí dostat i se svými vozidly stůj co stůj, měli v nich všechno, co měli a co potřebovali. Kapitán Kotulán sjel pravou rukou za záda a nahmatal pažbu pistole. Byl odhodlán porazit Sovětský svaz a nikdo mu v tom nemůže bránit. Ani ruská policie. Byl odhodlán vyhrát tuhle válku i za cenu něčí smrti. I kdyby měl sám padnout. Má ten komisní chlaпík v policejní uniformě smělu, že na něj vyšla služba zrovna tady

a zrovna teď. Ačkoli kapitán Kotulán střílel do lidí nerad, ostatně, ještě do žádného člověka nestřelil, i když měl na to výcvik i vzdělání, tentokrát by vystřelil a není pochyb o tom, že by se trefil. Ta jeho devítka čezeta by věru neselhala. Řidič Longin Pecka vystrčil z okýnka ceduli, na které bylo napsáno:

ПРОВЕРКА ДЛАЖДИЦ

„Dokumenty!“ požadoval policista nekompromisně.

Longin sáhl do kapsy a ukázal policistovi průkaz včelaře na jméno Slavoj Sytý-Sýkora, vystavený v prosinci roku 1958 Svazem včelařů ČSR ve Fulneku, podepsaný předsedou, podpis nečitelný, a opatřený čitelným razítkem základní organizace. Tímto průkazem se Longin Pecka prokazoval, kdykoli se musel prokázat. Průkaz byl jediným dědictvím po dědečkovi z matčiny strany Slavoji Sytém-Sýkorovi, organizovaném včelaři z Dolejších Kunčic. Policista vzal průkaz do rukou a pečlivě si jej prohlédl ze všech stran. Pak ho vrátil dědici.

„Jaká prověrka? Co je to dlaždic?“ zeptal se policista výhrůžně. S tímhle komisním týpkem to nebude snadné.

„My jevropejskaja komisija dlja prověrky dlaždic. Kotoryj gorod něprověříme v dlaždicích, ten bude vyškrtnutyj z Evropy a může se jít klouzat. Pak mu nezbude než asijská cesta,“ vysvětloval Pecka policistovi účel jejich vpádu na Rudé náměstí dostatečnou ruštinou. „Chočeš ty, čtoby Moskva zmizela za Uralom jenom kvůlivája tvojej blbosti, že ty nepustil jsi komisiju dlja prověrky dlaždic na prověrku dlaždic na Krásnoje náměstí? – Vezmeš si to na triko?“ Longin vylezl z auta, vzal policistu za rukáv a ukazovákem mu ukázal kruh ze žlutých hvězdiček v modrém poli na státní poznávací značce gazíku. „Ty nepustíš, my neprověříme, odjedeme, Moskvu vystěhují za Ural a tebe, pitomče, strčí načálnik v túrmu. Kapišto?“

„Můžete pokračovat!“ poručil jim policista a vztáhl paži k Rudému náměstí.

„Ty pojéděš s námi!“ přikázal mu Pecka. „My budem prověřovat i ty buděš hlídat, aby nikto něrušil. Jasný?“

„Jasný!“ řekl policista rozhodně a odjel s nimi na Rudé náměstí, rovnou k Mauzoleu V. I. Lenina.

Mauzoleum bylo zavřené, trefili se zrovna do pondělka a v pondělí mají všechna muzea i mauzolea sanitární den, návštěvníci se dovnitř nepouštějí a uklízeč četa pije v podnikové kantýně Technických služeb města Moskvy vodku Gladyševku rovnou z láhve. Jaká klika! Vždyť prý tam v návštěvní dny chodí mumii okukovat celé davy, šourají se jeden za druhým kolem skleněného sarkofágu od rána až do večera. Jak by se za přihlížení tolika zevlounů dostali velikánovi do hlavy, jak by se jim asi vítězilo nad Sovětským svazem, kdyby se na ně všichni dívali! Takhle to měli docela snadné.

Longin Pecka si hodil přes rameno tašku s vercajkem, montejznama uvolnili čtyři dlaždice a dali je stranou, spustili Peckovu jámu, zamaskovali ji gazíkem s polní kuchyní a jámou se spustili dolů, kousek rovně a pak zase nahoru. Svědomitý policista hlídal jejich klid a bezpečí.

Cestou kolem světa šel jsem kolem Světa v Libni. Konečně ho začali opravovat. Vždyť se už drolil chodcům na hlavu. I lešení, které mělo chodce chránit před opadáváním Světa, začalo uhnívat a odpadávat. V místech, kde býval automat, útočiště opilců v dobách Hrabalových, stal jsem se svědkem pouliční příhody.

Dva postarší pánové v počestných oblecích, s kravatami řádně uvázanými, aktovky odložené při zdi, v botách vyčištěných, oba obtloustlí, jak už to bývá u takových pánů zvykem, stáli proti sobě a snažili se jeden druhého uhodit pěstí do nosu, nebo alespoň do jiné části obličeje. Moc jim to nešlo, přesto však v hloupém a nemotorném mlácení a chabé obraně neustávali. Copak nemají doma televizi? Copak neviděli jediný akční film? To se nemohli aspoň teoreticky na tuto situaci připravit? Vždyť se ani nekryli, ani přikrčit se nebo uhnout je nenapadlo. Nespílali si ani se nekopali do holení, jen hlasitě funěli námahou. Krev jim oběma vytékala z nosu na kravaty, košile,

ba i na saka, ale neměli toho dost, jako by se nemohli nabažit těch nešikovných ran, té zbytečně prolité krve. Tramvaje jezdily podél nich nahoru a dolů a vůbec si jich nevšímalý. Zastavily sice kousek odtud, ale jenom proto, že tam mají zastávku. Také chodci je mýjeli nevšimavě, zřejmě vůbec nepostřehli, že se tu odehrává úporný, tichý boj dvou postarších zavalitých pánů v počestných oblecích pocákaných vzájemnou krví, žádný nevítežil, žádný dosud nebyl poražen.

Ačkoli se mne ta úporná snaha obou pánů netýkala, pocítil jsem pohoršení nad jejich počínáním. Možná kdyby do sebe stříleli z pistolí nebo se vzájemně píchali končířem, sekali šavličkami pod dohledem zachmuřených sekundantů, vydržel bych tomu přihlížet déle, jako bych sledoval romantický film s Gérardem Philipem. Ale tohle? Kde mají ti dva tlouštíci krásnou Marion... – Jenže co když se tihle dva taky řežou pro lásku? Pak by to ovšem smysl mělo! Pak bych jim fandil. Ale komu? – Oběma!

Nemám to rád, když z někoho cáká krev, když jeden do druhého mlátí pěstmi. Copak ti dva postarší otlýl pánové s aktovkami odloženými u zdi bývalého automatu Svět nejsou v stavu najít jiné, civilizovanější řešení? Neměl bych mezi ně vstoupit a zeptat se jich:

„Pánové, proč to děláte?“

„Co je ti do toho!“ obořili by se na mne oba.

„Copak by to nešlo řešit kultivovaněji?“

„Ty nedáš pokoj!“ řekli by dvojhlasně a bacili by mne do nosu oba současně. Já bych pak byl taky od krve. Mám snad cosi takového zapotřebí?

Odběhl jsem na zastávku a pokračoval v cestě kolem světa tramvaj. Nikde není psáno, že se kolem světa musí pěšky...

Sláva budiž Peckově jámě, která umožnila snadný průnik na nedostupné místo. Co by si bez ní počali... Kolik policistů, strážných a zaměstnanců Mauzolea V. I. Lenina by museli podplatit – šlo-li by to vůbec –, aby se dostali dovnitř a mohli konat? Sláva budiž Peckovi! Co by si bez něj počali u sarkofágu z nerozbitného a neprůstřelného

skla, v němž tiše a pokojně spočívají tělesné ostatky velikého revolucionáře a zakladatele Sovětského svazu. Najednou je všecko jasné a logické. Proč by se měl Sovětský svaz plahočit někam na Sibiř a tam se schovávat za Uralem, v Asii, když jeho rodný otec spočívá uprostřed všeho dění, v mauzoleu na Rudém náměstí, a v jeho hlavě je místa habaděj. Tam se zrodil, tam se schoval, tam vyčkává, číhá, připravuje se na své znovuzrození.

V ponuré síni bylo šero, chladno a puch po zvadlé květinové výzdobě. V pondělí je zavřeno, zítra ráno přinesou čerstvé, svěže vonící květiny. Zítra v deset by se mělo otevřít, ale kdoví, zdali otevřou. Ledaže by se Kotulánovi a jeho armádě podařilo uvést všechno do původního stavu. Nemohou vědět dopředu, jak bude Sovětský svaz reagovat, až ho vytáhnou na světlo, má-li prostředky k sebeobraně, jak se jim postaví. Úkoly mají přesně rozděleny, kapitán Kotulán je prozíravý velitel. Velitel velí a stará se o bezpečnost, specialistovi Longinu Peckovi přísluší technické zabezpečení akce a manipulace s lebkou, pacifista Navrátil vyjme Sovětský svaz, proběhne mauzoleem a jámou, vyběhne na Rudé náměstí, odstrčí policistu levým ramenem a toho červa rudého rozmázne po Kremelské zdi. Kotulán mu bude krýt záda, kdyby policista ucítil čertovinu. V tom případě by Kotulánovi nezbylo než ho zneškodnit: pokud možno nehlučně úderem malíkové hrany do hrtanu, v případě nezdaru zastřelit ho do hlavy. Pecka zamete stopy, pak naskáčí do gazíku a pryč!

Při představě, že bude muset vzít Sovětský svaz do rukou, toho tučného červa, a pak ho rozmazat po zdi, že bude mít ruce zapatlané mazlavou konzistencí, tukem, krví a obsahem střev kdovíjak smrdutým, udělalo se Oldřichovi špatně od žaludku. Kde si to honem umyje? Má si to jen tak otřít o kalhoty? Co když to bude křičet? Volat na pomoc věčně živého, a přesto mrtvého tatínka? Čehosi takového se bude muset dotknout!

Kapitán Kotulán byl klidný jako smrt. Několik úkonů, několik minut a bude dokonáno. Strastiplné putování u konce. Úkol splněn.

Škoda, že nemá splnění závažného úkolu komu ohlásit. Že nemá nad sebou velitele, který by to ocenil. Armádní generál Artur Velíšek? Kde je tomu chudákovi s červenými lampasy na teplácích konec! Zmizel ve sklepeních kuřivodské armády mezi vypitými sudy po pivu sedmičce. Pan prezident? Vždyť ten člověk dopustil zrušení armády, ten se určitě o Sovětský svaz nezajímá... Cár Puťkin? Bláhový monarcha se jistě domnívá, že Sovětský svaz neexistuje. A kdyby existoval a znovu se vrátil, co na tom? Cár Puťkin se stane cárem obnoveného Sovětského svazu a hotovo! Komu tedy nahlásit splnění úkolu? Komu, komu, komu... Sám sobě to nahlásí. Vždyť on to byl, kdo válku Sovětskému svazu vyhlásil. A úkolu se zhostil se ctí. Snad by se tentokrát mohl povýšit aspoň na majora. – Pane majore, hlásím splnění rozkazu. Sovětský svaz je poražen. – Ještě sice není úplně poražen, ale za chvíli bude hotovo, dokonáno.

Pecka řešil problém, jak se dostat do skleněného sarkofágu a nerozbít ho, byla by to škoda. Ale když to nepůjde jinak, skočí si do polní kuchyně pro semtex. Nikam však skákat nemusel, stačil plochý šroubovák a francouzský klíč, skleněný poklop nad mrtvolou se po chvílce kutění sám odklopil, byl na péro. Lenin se ani nepohnul, klidně ležel v rakvi, jako by se nechumelilo. Pecka přistoupil k hlavě a bedlivě ji prohlížel, osahával, zkoumal, dokud nenašel za levým uchem háček v očku a za pravým pantík. Nejdříve musel odstranit nános líčidla, přetáhnout kůži ze zátylku přes obličej a obnažit lebku. Jak předpokládal, temeno se dalo odklopit, stačilo jen uvolnit háček a otevřít kryt mozkovny.

Oldřich Navrátil si vyhrnul rukávy a zalitoval, že nemá rukavice, nejlépe ocelové, jaké používají řezníci při bourání masa, aby se nemusel toho červa dotýkat holýma rukama. Kotulán s pistolí hlídal dveře. Pecka otevřel Leninovu hlavu. Navrátil měl ruce přichystané jako pytlák odhodlaný chytit pstruha... A pstruh nikde!

Lebeční dutina velkého Lenina zela prázdnotou. Jenom cancourek prastaré pavučiny uchycený uvnitř na kosti povíval v průvanu

táhnoucím od Peckovy jámy k větracímu okénku u stropu. Ještě tam bylo uschlé cosi, co mohlo být před léty letoucími strůjcem pavučiny: chcípý pavouček, takový obyčejný s dlouhatánskýma nohama, záchodový pavouk. Jak se tam dostal, to nám nikdo nevysvětlí.

„Máš ho?“ zeptal se Kotulán ode dveří dychtivě.

„Nic tam není,“ řekl Navrátil s jistým ulehčením.

„Jak nic tam není... Musí tam být,“ nevěřil Kotulán, zastrčil pistoli za opasek a přistoupil k otevřené hlavě. „Ale to přece... Vždyť kvůli tomu... Jak to? Jak je to možné?“

„Prostě tam není, Baba Jaga kecala.“

„Jestli oni ho nakonec přece jenom nezrušili...“

„Všecko nadarmo!“ hořekoval nešťastný velitel. „Komu jsem tu válku vyhlašoval?“

„Sovětskému svazu, přece...“, špitl potichoučku pacifista Oldřich.

„Balíme, veliteli, jede se domů, Pod Andělská křídla na pivo,“ řekl realisticky uvažující Longin Pecka.

„Určitě někde bude, ale kde...“

„Balte, chlapi, jed'te domů, já tady zůstanu,“ rozhodl kapitán Kotulán. „Děkuju vám, že jste se mnou do té války šli, i když jste nemuseli, že jste mi stáli po celý čas věrně po boku. Ale je to moje válka a já jsem ji prohrál.“

„Ale vždyť to já, já jsem vás do toho namočil,“ vyrážel ze sebe Oldřich překotně.

„Velitel nese odpovědnost,“ řekl kapitán Kotulán. Sáhł pravičkou pro pistoli, přiložil si hlaveň ke spánku a zmáčkl spoušť.

Petušky, neděle

Moje milovaná Aničko,

moc bych si přál, aby tento dopis byl už poslední dopis z války.

Zítřka na Rudém náměstí vzplane rozhodující bitva a tu bychom

měli vyhrát. Jenže ve válce není nic jisté a ve mně hlodá červík

pochybností: Co když nevyhrajeme?

Tady v Petuškách je klid a do Moskvy to není daleko. Kdyby to se mnou špatně dopadlo, pomodli se za mne, můžeš-li. Možná si řekneš, co je to za blázná, že mi píše takové dopisy. Vždyť se ani neznáme, jenom jednou jsme se viděli, kde se v něm ta drzost bere! Kdo mu to dovolil, krmit mě svými problémy, starostmi a příběhy? Kdo se mu o ně prosí! Máš pravdu, Aničko, co je Ti do mne. Jenomže já Tě potřebuju, abych ten život přežil. Nakreslil jsem si Tvůj obrázek, obrázek dívky, která není a možná je. Ty jsi moje medicína, Aničko, lék na bolavou hlavu a bušící srdce. K Tobě se upínám, Tobě se svěřuji, tys moje jistota.

Třeba Tě ta má pošetilá psaníčka nenajdou, pošta je mizerná, nespolehlivá. A i kdyby tě dostihla, vždyť je můžeš nečíst, zahodit nerozlepená, když Tě obtěžují, ale já s tím nepřestanu, dokud jsem naživu.

Zítřka se rozhodne, jestli se vrátím, nebo ne. Možná je tenhle dopis poslední, že už žádný další nenapíšu. Zítřka jdu do boje, Aničko, s Tvým jménem na praporci. Jestli si budeš hodně přát, abychom se ve zdraví setkali, tak tu bitvu přežiju. Jestli jsem Ti lhostejný, domů se nevrátím.

*Žij blaze, Aničko, dobrou noc!
Tvůj Oldřich*

*Šeremetěvo, středa
P. S.: Válku jsme, Aničko, nevyhráli, ale žiju. I prohraná válka je vlastně vyhraná, protože už konečně konec vzala. Nejlepší válka je ta, která se nekoná. My jsme ten Sovětský svaz nenašli. Což neznamená, že není, že podpisem jedenácti tajtrlíků kdesi na konci světa zmizel ze zemského povrchu. Tak snadno to nejde udělat. Co už jednou bylo, zůstává. Existuje. Je z toho mutant rozdrobený a rozesetý po světě. Jenže my už nemáme sílu to posbírat a odstranit.*

*Sbohem
O.*

Pod Andělskými křídly

Přes den bylo teplo jako v létě, večer se však ochladilo, a kdo měl krb, byl by blázen, kdyby v něm nezatopil. Podzimek se teprve klu-bal, neposbírané ostružiny už zaschly na větvičkách pichlavých. Na placatém kameni lesní polní cesty ležela protéza horní čelisti s jedenácti zdravými zuby, rozlámaná na čtyři kusy nestejně velikosti, dvanáctý zub chyběl. Zřejmě ho někdo potřeboval, tak si ho vzal. Musel kvůli tomu celou čelist polámat? Jinak by se k zubu nedostal. Jak jen někdo může ztratit horní čelist...

Civilista pacifista Oldřich Navrátil a civilista specialista Longin Pecka dřepěli nad čelistí a kroutili hlavami, jak by kroutil každý, koho něco takového potká. Jak se to může přihodit? Komu? Za jakých okolností?

„Tohle už nikdo nedá dohromady,“ uzavřel Oldřich bádání, které nikam nevedlo.

„Tohle? Maličkost,“ zahledbal se Pecka, sundal ze zad tryskový batůžek, vyndal z něj letlampu, jakési kelímky, klubko drátu, ocelové špachtličky a lahvičku s čirou tekutinou. Letlampu zapálil, lahvičkou zatřepal, štětečkem potřel, chvíli to přidržel a bylo. Čelist jako nová, jenom ten ztracený zub v ní chyběl.

„Jeden zub v ní chybí. Špičák vlevo nahoře.“

„Kde jinde než nahoře... Já umím věci spravovat, ale nejsem Baba Jaga, abych učinil zub z ničeho,“ řekl Pecka a ponořil se do houští. Za chvíli se zase vynořil se srnčí lebkou v ruce. Nový špičák vlevo nahoře, kde jinde, byl sice vyrobený ze srnčí stoličky, ale kousnout by určitě dovedl. Nechali spravenou čelist na placatém kameni, co s ní, a šli dál, do hospody Pod Andělskými křídly. Jinam cesta nevedla.

„Dlouho jste tu, chlapi, nebyli,“ přivítal je Anděl. „Koukám, že už máte po vojně...“

„Vždyť armáda je zrušená!“

„My Andělé se na televizi nedíváme, jak to mám vědět?“ smál se Anděl. „Mám i plzeň, ale dejte si kounickou šestadvacítku a neprohlupte. Objevil jsem nový pivovárek. Kam se na něj plzeň hrabe!“

Měl ten Anděl pravdu, kam se na něj plzeň hrabala... Pili kounickou šestadvacítku, nejlepší pivo na světě, a klábosili o tom, co kdo z nich prožil na zubařském křesle, a soutěžili, koho to víc bolelo. Vítěz ještě nebyl určen, když v Peckově batůžku pípl telefon. Esemeska:

Proteka zachod u
devcetek v
pokojicku. Strasne
to hrci. Prijd ho
spravit. Skoda
vody. Kotulanova

„Člověk si v klidu ani to pivo nevypije,“ povzdechl si Longin. „Kotulánce v St. Pauli netěsní záchod.“

„Kotulánce? V St. Pauli?“

„Jo. V Holešovicích, u vdovy po našem veliteli. Má tam u přístavu takový příjemný podniček se čtyřmi úžasně krásnými exotickými děvčaty, Adélkou, Blaženou, Cilkou a Dlahuší – neumí er –, někdy tě tam vezmu, fakt to stojí za to. Vzal bych tě hned, ale batůžek dva neunese. Můžeš za mě zaplatit,“ řekl Pecka, zažehl tryskové motory tryskového batůžku a odfrčel do Holešovic spravit záchod u děvčátek v pokojíčku.

Oldřicha Navrátila by ani nenapadlo zajít jen tak sám do hospody, mezi cizí lidi, pít pivo a civět před sebe nebo klábosit s náhodnými pivaři o fotbale či jiné nesmrtelnosti chrousta. Ledaže by si tam četl knížku, to by snad šlo... Jenomže knížku s sebou Pod Andělskými křídly neměl, dopíjel proto rychleji, než by si to pivo zasluhovalo.

Už se chystal přivolat Anděla, že bude platit, když tu se v brance do pivní zahrádky objevil těžkotonážní kočárek pro tři děcka a za ním mamina s podzimní kopretinou ve vlasech. Moc jí ta kytka slušela.

„Nechybí někomu zuby?“ zahalekala na celou zahrádku. „Našla jsem u cesty na placatém kameni horní čelist. I s dásní.“ – Nikdo se nepřihlásil.

„To už jsou tendle tejden čtvrtý,“ řekl Anděl suše. „Je podzim, všecko opadá a vypadává: listí ze stromů, zuby z huby. Jináč si to neumím vysvětlit. Dej to sem, vystavím je ve výčepu, snad se někdo přihlásí.“

Oldřich se díval na mladou ženu s kočárkem jako na zjevení. Oči od ní nemohl odtrhnout. Byla krásná, vesele se smála, moc se mu líbila. Ale ještě cosi ho nutilo pečlivě si prohlížet její rysy. Že by... Ale ne! Jak by Anička Dušička přišla ke třem dětem? – Přihrnula se k jeho stolu a ukázala na židli po Peckovi.

„Máte tu volno?“

Zaparkovala kočárek do stínu – spala v něm tři batolata v modrém – a sedla si Oldřichovi naproti. Také se na něj zahleděla zkoumavě, až to bylo nezdvorné, a Oldřich uhnul pohledem. Anděl před ni postavil bez říkání půllitr kounické šestadvacítky a dobrosrdečně prohodil:

„Ta je dobrá na mlíko!“

„Proč myslíš, že sem na ni chodím, Anděli,“ řekla krásná maminka, napila se zhluboka, otřela si pěnové vousy nahým předloktím a znovu se zahleděla na Oldřicha, který už zas jak u vytržení hleděl na ni.

„Poslyšte...“ řekli oba najednou.

„Nejste vy ten blázen, co se živí kopretinami?“ Sáhla si bezděčně do vlasů, jestli ji tam ještě má.

„Ano, jsem to já, ten blázen, kterému jste zachránila život dobře umístěnými ranami do zad,“ připustil. „A vy jste Anička Dušička, která tenkrát studovala na paní učitelku.“

„Studovala, studovala, nedostudovala... Tak už vás pustili?“

„Ano, pustili. – Odkud?“

„Z toho blázince, přece!“

„Z jakého... Ach ano, z toho blázince, přece! Ano, už jsem vyléčený, recidiva nehrozí. Jsem způsobilý právních úkonů, mohu jezdit motorovými vozidly, mohu prodávat a kupovat nemovitosti, uzavírat smlouvy, mohu volit a býti volen...“

„I za prezidenta?“

„Vy byste mne volila?“

„Samo. Koho jiného?“

„I ženit se můžu,“ povzdechl a zahleděl se na kočárek, v němž se zrovna probouzeli tři Šašci: Matouš, Marek a Lukáš. Měli hlad. Jestli nedostanou najíst, spustí pokřik. Anička vzala Lukáše a Marka na klín, Matouše nechala v kočárku, ale strčila mu do pusy dudlík navlečený na láhvi s bílou tekutinou. Čiperný chlapeček popadl láhev oběma rukama. Anička si vyhrnula tričko a zbývající dva malí savci se přísáli k ní. Aniče se rozlil po tváři blažený úsměv. Bylo to jímavě krásné, Oldřich se musel ukrýt za pivem, aby nebylo vidět, jak jej ta scéna dostala. Má to někdo štěstí! Kdyby on měl to štěstí, od Aničky a třech synů by se na krok nehnul.

„Jeden musí pokaždé pauzírovat, jinak by to nešlo, nejsem římská vlčice. Střídají se spravedlivě, a jak vidíte, bez námitek.“

„Tatínek má z nich jistě radost...“

„Nemá. Musí na ně platit a to mu přijde zatěžko. Tulí se kdesi na horách ve stanu k mým přítelkyním, dostudovaným učitelkám, k chichotavé Květuši a vážné Martě a dává si majzla, aby už neoplovnul. Nemá nás rád a my nemáme rádi jeho,“ řekla s hořkostí v hlase. Schovala ňadra pod tričko, nechala chlapce ublinknout a vrátila je do kočárku. Matouš už spal s prázdnou láhví v ručkách.

„To říkáte jen tak? Proč se s tím bídákem nerozvedete?“

„Co bych se rozváděla, vždyť s tím Šaškem nejsem vdaná.“

„Ale to je skvělé, Aničko, vemte si za muže mne!“

„Že ty ses už zase zbláznil! Vždyť se vůbec neznáme. A podívej se na to nadělení!“ ukázala na kočárek plný dětí.

„Jak jsou úžasní! Budu o ně dbát, vždyť jsou tvoji.“

„Nejde to, nejsem blázen, abych si vzala blázna čerstvě vypuštěného z blázince!“

„A co všechny ty dopisy, které jsem ti napsal!“

„Jaké dopisy, o jakých dopisech mluvíš?“

„Co jsem ti psal z války, přece.“

„Ach tak, ty dopisy, cos mi posílal z války... Z první, nebo z druhé světové? Tak ty jsem nedostala, na poštovní poštu není za války spolehnouti.“

„To vím taky, proto jsem je ani neodeslal. Tady jsou,“ řekl Oldřich a začal z rukávu tahat milostné dopisy: ty, které nemohl odeslat, a také ty, které ve válečném blázinci ani nenapsal, ale napsat chtěl. Některé se známkou nalepenou nebo s několika známkami, jiné nefrankované, některé v obálce, jiné jen tak přeložené do psaníčka, některé na dopisním papíře, jiné na pytlíku od mouky, na listu vyrvaném z písanky, na okraji novin vytištěných azbukou, co jen se mu v tom blázinci dostalo pod ruku. Sypal dopisy na Aničku, až ji celou zasypal, a když byla až po bradu, konečně souhlasila:

„Tak dobře. Ale v kostele!“

„A v bílých šatech, s kytkou kopretin.“

„A kluci půjdou za družičky!“

„Platí!“

Slunce se chýlilo k západu, pokukovalo po obzoru, kam že se to dneska schová, pivo bylo dopito, další už si neobjednali.

„A co bude s těma dopisama, to mám po vás uklízet milostnou korespondenci? Nestačí, že se musím starat o cizí zuby?“ hartusil Anděl nad hromadou popsaného papíru. Oldřichovi nezbylo než je odnést do kontejneru s tříděným odpadem. Číst už je bylo zbytečné, stejně to bylo pořád dokola to samé.

Když bylo uklizeno, vzali se za ruce a Zpod Andělských křídel vydali se na cestu. Tlačili před sebou kočár s Matoušem, Markem a Lukášem, lukami to šlo těžko, tráva jim bránila v lehkém plutí, prodírali se jí jak houštinou, ale nedbali toho, strkali to spící břemeno za sluncem podzimní trávou mezi chrpicemi fialovými, zeměžlučí odkvetlou a zhnědlým řebříčkem, dorůstající kostřavou tlačili kočárek a palicemi jitrocele, znovuzrozenými žlutými kozími bradami, kolem vratičů a uschlé třezalky, mýjeli ostrůvky zpozdilých kopretin, vždyť jejich čas už dávno pominul. Šli proti zapadajícímu slunci jak hrdinové z westernu, a najednou kočárku neuvyklému na takový terén upadlo kolečko. Kluci se probudili a začali vrískat; nejdřív Matouš odbytý kojeneckou láhví, Marek a Lukáš se ochotně přidali. A protože nikde nablízku se nevyskytoval žádný specialista, který by kočárek snadno spravil, musel se toho zhostit nešikovný pacifista s ručkama oběma levýma. A hle, stal se zázrak: po několika jadrných kletbách z vojenského prostředí – nebo snad z blázince – se dobré dílo podařilo. Chlapci zmlkli a zase usnuli.

A tak šli a šli a šli, kočárek vrzal, tráva voněla. Že oni se ti dva, s plným kočárkem, nakonec vydali na cestu kolem světa...

Na cestě kolem světa doporučuji starším cestovatelům míjet území, kde jedí starce setřesené ze stromu. Cestou jsem lelkoval, díval se po vrabcích (znepokojivě jich ubývá, stejně jako chroustů), sešel jsem z cesty a vrabci mě zavedli do vrabčího města Ulmu na řece Dunaji; vystavěli tam vysokánskou katedrálu s měděným vrabcem na střeše. Kdo toho vrabce uvidí, rázem pochopí, že procházet úzkými dveřmi s břevnem napříč je pošetilé. Lepší vrabec na střeše nežli holub v hrsti. Ještě že jsou na světě vrabci, bez nich by nebylo města Ulmu a to by byla škoda. Ti, co se tam narodili, neměli by se kde narodit, a svět by byl bez Einsteina.

Hned prvního dne narazil jsem v Ulmu na říčku Blau. Protéká městem a vlévá se do Dunaje. Narazil jsem na ni v houfu turistů u staré koželužny, hrázděné a jako stará vrba nakloněné nad vodou. Voda byla čirá, studená vodička, průhledná až ke dnu; v proudu povívaly zelené šlahouny vodního rostlinstva rozkvetlé bílými kvítky a pstruh v tom vodním křoví číhal na rybáře, který se nedostavil; ryba předstírala, že je kus omšelého klacku, jenže ten by dávno uplavál s proudem do Dunaje a Dunajem až do Černého moře, kdežto pstruh musel pracovat ploutvemi, aby zůstal na místě. Díval jsem se do říčky Blau a připadal si jako chrostík, larva v čiré vodě polepená kamínky, očekávající chvíli proměny. Postával jsem nad říčkou Blau pod nakloněnou koželužnou přestavěnou na hotel s nakloněnými podlahami, jednoho dne hoteloví hosté žbluňknou do vody, vyplaší pstruha a mně, nebohému chrostíkovi, křupne skořápka.

Měl bych pokračovat v cestě kolem světa, když jsem už z cesty sešel a zabloudil do vrabčího města, ale nohy jako by uvízly na břehu říčky, odmítly chůzi a mně tu bylo jako ve snu, ze kterého se nerado probouzí, jako bych byl včarován do tohoto místa, jako bych tady, v davu turistů obdivujících nejstarší dům města, dospěl k cíli svého putování. Dost, hotovo, úkol splněn. Dál nepůjdu, tady je mi dobře, tady zůstanu. Jako zakletý vězeň jsem u říčky Blau ve švábském Ulmu a hleděl do čisté voděnky na netečný klacek pohybuující sotva znatelně skřelemi a nemohl se z toho očarování vymanit. Když jsem se konečně vyprostil a ušel pár kroků k náměstí s katedrálou, cosi se mnou udělalo čelem vzad a vrátilo mě zpátky k zábradlí u koželužny, nad vodu s bílými kvítky zmítanými čirým proudem. Nemohl a ani nechtěl jsem se tomu ubránit.

Vězí to kouzlo ve mně napořád. Ve snech se vrací a já vím, že až skončí má cesta kolem světa, rozpustím se v čisté vodě říčky Blau, vteču do Dunaje a pak se rozplynu v Černém moři. Má cesta kolem světa však ještě neskončila.

„Kam jsi schoval tu svou jámu, Longine?“

„Jakou jámu?“

„Tvou jámu. Peckovu jámu, přece! Kams ji dal?“

„Jámu? Copak jáma se dá někam dát? Copak já mám nějakou jámu?“

Dopsáno ve Vlkovicích 28. září 2012

Ivan Binar
Peckova jáma

Fotografie na obálce Michele Ursi/Shutterstock.com
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 25. 2. 2022

ISBN 978-80-274-2181-7 (epub)
ISBN 978-80-274-2182-4 (pdf)
ISBN 978-80-274-2183-1 (pcr)